

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 28 czerwca 1933 r.

w sprawie nowego tekstu załącznika I do konwencji międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi, podpisanej w Bernie dnia 23 października 1924 r.

Podaje się niniejszem do wiadomości, na podstawie komunikatu Urzędu Centralnego przewozów międzynarodowych kolejami żelaznymi w Bernie, że z dniem 1 lipca 1933 r. załącznik I do konwencji międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi, podpisanej w Bernie dnia 23 października 1924 r., ogłoszony w Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 58, poz. 475, zgodnie z art. 60, § 2 wspomnianej konwencji i w myśl uchwały Komisji rzeczoznawców, ustanowionej w tymże artykule, otrzymuje następujące brzmienie:

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

ZALĄCZNIK I.
(Artykuł 4).

ANNEXE I.
(Article 4).

**PRZEPISY DOTYCZĄCE PRZEDMIOTÓW PRZYJ-
MOWANYCH DO PRZEWOZU WARUNKOWO.**

**PRESCRIPTIONS RELATIVES AUX OBJETS
ADMIS AU TRANSPORT SOUS CERTAINES
CONDITIONS.**

Uwaga wstępna.

Observation préliminaire.

- 1 Towary wymienione w załączniku I należy oznaczać w liście przewozowym nazwami, zawartymi w tymże załączniku. Nazwy te należy podkreślać czerwono.
- 2 Przedmioty, objęte ogólnem określeniem materiałów klasy I, II i VI, lecz pośród nich nie

- 1 Les marchandises inscrites dans l'Annexe I doivent être désignées dans la lettre de voiture sous la dénomination admise dans l'Annexe. Cette dénomination doit être soulignée en rouge.
- 2 Les objets qui, rentrant dans la définition des Classes I, II et VI, n'y sont pas dénommés, sont

wymienione, wyłącza się od przewozu. Przedmioty, objęte ogólnym określeniem materiałów klasy III, IV i V, lecz pośród nich nie wymienione, przyjmuje się do przewozu bez krępowania określonymi warunkami.

3 Materiały, wyszczególnione w załączniku I wolno pakować:

a) razem z przedmiotami, które nie są wymienione w załączniku I, tylko wówczas, jeżeli wspomniany załącznik na to pozwala,

b) razem z innymi materiałami, wyszczególnionymi w załączniku I, jeżeli dla każdego z tych razem opakowanych materiałów takie wspólne opakowanie jest wyraźnie dozwolone przez odnośne przepisy przewozowe.

3a Materiały wyszczególnione w załączniku I wolno ładować do tego samego wagonu razem ze sobą albo razem z innymi przedmiotami, jeżeli niema co do tego zakazu w załączniku I.

4 Przyjmowanie do przewozu przedmiotów wymienionych w załączniku I jako przesyłek pociesnych nie podlega żadnym ograniczeniom, jeżeli w załączniku I niema odmiennych przepisów.

5 Jeżeli dalsze przepisy przewidują umieszczanie nalepek według wzorów załącznika I (p. na końcu załącznika), nadawca powinien wedle możliwości nalepiać je lub umocowywać w inny odpowiedni sposób na wysyłanych sztukach towaru; naklejanie ich na kartony lub tabliczki, przywiązane mocno do sztuk towaru, powinno mieć miejsce tylko w tym wypadku, kiedy zewnętrzny stan przesyłki nie pozwala na bezpośrednie umieszczanie na niej nalepek. Zamiast nalepek nadawcy mogą umieszczać na sztukach znaki niedające się zatrzeć, odpowiadające ściśle przepisanyemu wzorom.

6 Przy przesyłkach towarów, które powinny być opatrzone nalepkami lub znakami według wzorów Nr. 1, 1a, 2, 2a, 3, 4, 5 i 10, nalepki tego samego wzoru należy umieścić po obu stronach wagonu przed rozpoczęciem ładowania.

Przy ładunkach wagonowych towarów, które należy opatrzyć nalepkami według wzoru Nr. 4, 5 i 10, można zaniechać umieszczania nalepek na poszczególnych sztukach przesyłki, jeżeli nalepki tego samego wzoru umieszczono po obu stronach wagonu.

7 Napisy na opakowaniu, jeżeli załącznik I je przewiduje, należy sporządzać w jednym z urzędowych języków kraju nadania. Nadawca powinien dołączyć nadto tłumaczenie napisu na język francuski, niemiecki lub włoski, jeżeli taryfy międzynarodowe lub umowy specjalne, zawarte pomiędzy zarządami kolejowemi, nie zawierają odmiennych postanowień.

exclus du transport. Les objets qui, rentrant dans la définition des Classes III, IV et V, n'y sont pas dénommés, sont admis au transport sans condition.

3 Les matières énumérées dans l'Annexe I peuvent être emballées en commun:

a) avec des objets qui ne sont pas mentionnés dans l'Annexe I, à la condition que ladite Annexe l'autorise,

b) avec d'autres matières énumérées dans l'Annexe I, à la condition que pour chacune de ces matières, emballées en commun, ledit emballage en commun soit expressément autorisé par les conditions de transport respectives.

3a Les matières énumérées dans l'Annexe I peuvent être chargées dans un même wagon ensemble ou avec d'autres objets à moins que l'Annexe I ne l'interdise.

4 En tant que l'Annexe I ne contient pas de prescriptions contraires, l'acceptation au transport en grande vitesse des objets énumérés dans l'Annexe I n'est soumise à aucune restriction.

5 En tant que les prescriptions ci-après prévoient l'apposition d'une étiquette conforme aux modèles prévus par l'Annexe I (voir à la fin), la fixation, par l'expéditeur, de ces étiquettes sur les colis se fera de préférence en les collant ou en les fixant d'une autre manière appropriée; ce n'est qu'au cas où la nature des colis ne le permettrait pas qu'elles seraient collées sur des cartons ou tablettes solidement attachés aux colis. Aux lieu et place des étiquettes, les expéditeurs peuvent apposer sur les colis des signes indélébiles qui correspondent exactement aux modèles prescrits.

6 Pour les envois de marchandises qui doivent être munis d'étiquettes ou de signes conformes aux modèles n° 1, 1a, 2, 2a, 3, 4, 5 et 10, des étiquettes du même modèle doivent être apposées, avant le commencement du chargement, sur les deux côtés des wagons.

Les colis faisant partie de chargements complets de marchandises sujettes à l'apposition d'étiquettes conformes aux modèles n-os 4, 5 et 10 sont exempts de cette règle à condition que l'on appose des étiquettes du même modèle sur les deux côtés du wagon.

7 En tant que l'Annexe I prescrit des inscriptions sur les emballages, celles-ci doivent être rédigées en une des langues officielles du pays expéditeur. En outre, l'expéditeur devra joindre à l'inscription une traduction française, allemande ou italienne, à moins que les tarifs internationaux ou les accords spéciaux conclus entre les administrations ferroviaires ne contiennent une disposition contraire.

KLASA I.

Przedmioty zagrożające wybuchem.

Ia. Materiały wybuchowe i strzelnicze ¹⁾.

Do przewozu dopuszcza się tylko:

A. Materiały wybuchowe ²⁾.

Grupa 1.

Materiały wybuchowe, które mogą być przewożone jako przesyłki drobne.

8 1. *Nitroceluloza* (bawełna strzelnicza, bawełna kolodjonowa), mianowicie:

a) w postaci kłacek oraz nieprasowana:

α) zawierająca najmniej 25% wody (75 części składników stałych i 25 części wody) lub najmniej 25% alkoholu (alkohol etylowy, propylowy, butylowy, amyłowy) albo alkoholu i wody; lub mieszaniny wymienionych wyżej alkoholi i kamfory (75 części składników stałych i 25 części alkoholu, alkoholu i wody lub mieszaniny alkoholu i kamfory);

β) zawierająca do 12% azotu przy stosunku 75 części suchej nitrocelulozy na co najmniej 25 części ksylolu;

b) prasowana, zawierająca najmniej 15% wody (85 części składników stałych i 15 części wody).

Nitroceluloza musi odpowiadać następującym warunkom stałości:

Nitroceluloza, nagrzewana przez dwie godziny do temperatury 132° C, nie powinna wydzielać więcej niż 3 centymetry sześciennie tlenu azotu na 1 gr nitrocelulozy; temperatura wybuchu powinna być wyższa niż 180° C.

9 2. *Organiczne nitrozwiązki*, mianowicie:

a) *Trójnitrotoluol, sześciornitrodwufeniloamina i kwas pikrynowy*;

b) w oddzielnych ilościach, ważących nie więcej niż po 500 gr, a ogółem do 5 kg netto, odpowiadających najwyższej wadze brutto 15 kg: te *nitrozwiązki*, które nie są niebezpieczniejsze od kwasu pikrynowego, jako preparaty do celów naukowych lub farmaceutycznych.

10 3. *Materiały wybuchowe amonowo-saletrzone*, mianowicie:

niezżelatynowane materiały wybuchowe amonowo-saletrzone i żżelatynowane materiały wybuchowe amonowo - saletrzone (żżelatynowane dwunitrochlorhydrną i dwunitroglukolem),

¹⁾ Materiały niesłużące do celów strzelniczych lub wybuchowych, które przy zetknięciu z płomieniem nie wybuchają, a na uderzenie i tarcie nie są wrażliwsze od dwinitrobenzolu, nie zaliczają się, w rozumieniu niniejszych postanowień, do materiałów wybuchowych.

Przy wysyłaniu jednak tych materiałów nadawca powinien zaświadczyć w liście przewozowym: „Materiał odpowiada postanowieniom uwagi 1) klasy Ia załącznika I do K. M. T.”.

²⁾ W materiałach wybuchowych nitrogliceryna może być całkowicie lub częściowo zastąpiona przez nitroglykol lub dwunitrochlorhydrnę, lub przez żżnitrowaną mieszaninę gliceryny i sorbitu, lub przez żżnitrowaną mieszaninę glikolu lub chlorhydrny i sorbitu, lub przez żżnitrowaną mieszaninę gliceryny, sorbitu, glikolu lub chlorhydrną, w trzech ostatnich wypadkach z dodaniem dwufeniloaminy.

CLASSE I.

Matières sujettes à l'explosion.

I a. Explosifs de mine ou de tir.¹⁾

Ne sont admises au transport que les matières suivantes:

A. Explosifs.²⁾

1-er groupe.

Explosifs pouvant être transportés comme expéditions partielles.

8 1° La *nitrocellulose* (fulmi-coton, coton nitré pour collodion), à savoir:

a) sous forme d'ouate et non comprimée:

α) contenant au moins 25% d'eau (75 parties de matières sèches et 25 parties d'eau) ou au moins 25% d'alcool (alcool éthylique, propylique, butylique, amylique) ou d'alcool et d'eau; ou d'un mélange desdits alcools et de camphre (75 parties de matières sèches et 25 parties d'alcool, d'alcool et d'eau, ou d'un mélange d'alcool et de camphre);

β) avec jusqu'à 12% d'azote dans une proportion de 75 parties de nitrocellulose sèche pour au moins 25 parties de xylol.

b) comprimée, contenant au moins 15% d'eau (85 parties de matière sèche et 15 parties d'eau).

La nitrocellulose doit satisfaire aux conditions de stabilité suivantes:

La nitrocellulose chauffée pendant deux heures à une température de 132° C ne doit pas dégager plus de 3 centimètres cubes d'oxyde d'azote pour 1 gr de nitrocellulose; la température d'inflammation doit être supérieure à 180° C.

9 2° Les *corps nitrés organiques*, à savoir:

a) *la trinitrotoluol, le hexanitrodiphénylamine et l'acide picrique*;

b) en quantités isolées n'excédant pas 500 gr et d'un poids net total de 5 kg correspondant à un poids brut de 15 kg au plus:

les *corps nitrés* qui ne sont pas plus dangereux que l'acide picrique, comme préparations pour des buts scientifiques et pharmaceutiques.

10 3° *Explosifs à base de nitrate d'ammoniaque*, à savoir *explosifs à base de nitrate d'ammoniaque non gélatineux et explosifs à base de nitrate d'ammoniaque gélatineux* (gélatinés avec de la dinitrochlorhydrine ou du dinitroglukol):

¹⁾ Les substances non utilisées en veu du tir ou pour provoquer des explosions, que le contact d'une flamme ne peut faire détoner et qui ne sont pas plus sensibles au choc ou à la friction que le dinitrobenzol, ne rentrent pas dans les explosifs au sens des présentes dispositions.

En ce qui concerne l'expédition d'une de ces substances, l'expéditeur doit certifier dans la lettre de voiture: „Cette matière satisfait aux conditions de l'annotation¹⁾ de la Classe Ia de l'Annexe I à la C. I. M.”.

²⁾ Dans les explosifs, la nitroglycérine peut être remplacée en tout ou en partie par du nitroglycol ou de la dinitrochlorhydrine ou par un mélange nitré de glycérine et sorbite ou par un mélange nitré de glycol ou chlorhydrine et sorbite ou par un mélange nitré de glycérine, sorbite, glycol ou chlorhydrine, dans les trois derniers cas avec une addition de diphénylamine.

jeżeli przechowywane w ciągu 48 godzin przy temperaturze 75° C nie wydzielają tlenków azotu, a przed lub po przechowaniu przy uderzeniu, tarciu lub zetknięciu z płomieniem nie są niebezpieczniejsze od porównawczego materiału wybuchowego o składzie następującym: 80% saletry amonowej, 12% trójnitrotoluolu, 4% mączki drzewnej i 4% nitrogliceryny z zastrzeżeniem, że materiały te według przepisów kraju wysyłającego mogą być przewożone z zastosowaniem najłżejszych warunków, przewidzianych dla materiałów wybuchowych.

4. *Materiały wybuchowe, podobne do prochu czarnego* o składzie następującym: mieszanina 70% do 75% saletry sodowej, która w ilości do 20% ogólnej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona saletrą potasową, 9% do 11% siarki i 10% do 15% węgla, jeżeli materiały te, według przepisów kraju wysyłającego, mogą być przewożone z zastosowaniem najłżejszych warunków, przewidzianych dla materiałów wybuchowych.

11a Grupa 2.

Materiały wybuchowe, które mogą być przewożone tylko jako przesyłki wagonowe.

a) *Organiczne nitrozwiązki*, które, przechowywane w ciągu 48 godzin przy temperaturze 75° C, zachowują bez zmian swój ciężar, a na uderzenie, tarcie lub zapalenie nie są bardziej niebezpieczne:

nierozpuszczalne w wodzie — niż czteronitrometylanilina,¹⁾

rozpuszczalne w wodzie — niż trójnitrorezorcyna.

b) *Chloranowe i nadchloranowe materiały wybuchowe* (mieszanki chloranów lub nadchloranów alkalicznych lub ziem alkalicznych ze związkami bogatymi w węgiel, jak węgiel, węglowodory, żywice, oleje, nitrowane aromatyczne węglowodory, mączki roślinne, sole nieorganiczne i tym podobne), pod warunkiem, aby według przepisów kraju wysyłającego były one dopuszczone do przewozu koleją.

Mieszanki chloranowe nie powinny zawierać żadnych soli amonowych. Przy uderzaniu, tarciu lub zapaleniu materiału wybuchowego nie powinien być bardziej niebezpieczny, niż chloranowy materiał wybuchowy o składzie następującym: 80% chloranu potasu, 10% dwunitrotoluolu, 5% trójnitrotoluolu, 4% oleju rycynowego i 1% mączki drzewnej.

c) *Czteroazotan pięcioerytrytu* (nitropentaerytryt) drobnokrystaliczny i równomiernie zwilżony 30% wody.

d) *Proch czarny* (mieszanka saletry potasowej, siarki i węgla drzewnego) ziarnisty, pras-

à la condition toutefois qu'ils puissent être entreposés pendant 48 heures à une température de 75° C sans dégager d'oxyde d'azote et ne soient pas plus dangereux au choc, au frottement ou à l'inflammation avant ou après l'emmagasinage que l'explosif de comparaison de la composition suivante: 80 pour cent de nitrate d'ammoniaque, 12 pour cent de trinitrotoluol, 4 pour cent de farine de bois et 4 pour cent de nitroglycérine. Ces explosifs doivent, d'après les prescriptions du pays expéditeur, pouvoir être expédiés aux conditions les moins rigoureuses pour les explosifs.

11 4° *Les poudres de mine lentes analogues à la poudre noire* et de la composition suivante:

mélange de 70 à 75 pour cent de nitrate de soude, dont jusqu'à 20 pour cent de la totalité de l'explosif peuvent être remplacés par du nitrate de potasse, 9 à 11 pour cent de soufre et 10 à 15 pour cent de houille ou de lignite, à la condition que, d'après les prescriptions du pays expéditeur, elles puissent être expédiées aux conditions les moins rigoureuses pour les explosifs.

11a 2-e groupe.

Explosifs qui ne peuvent être transportés qu'en wagons complets.

a) *Les corps nitrés organiques* qui, emmagasinés pendant 48 heures à une température de 75° C, n'ont aucune variation de poids, et qui, soumis au choc, au frottement ou à l'inflammation, ne sont pas plus dangereux:

insolubles dans l'eau — que la tétranitrométhylaniline¹⁾

solubles dans l'eau — que la trinitrorésorcine.

b) *Les explosifs chloratés et perchloratés* (mélanges de chlorates ou de perchlorates, alcalins ou alcalino-terreux, avec des combinaisons riches en carbone, telles que charbon, hydrocarbures, résines, huiles, hydrocarbures aromatiques nitrés, farines végétales, sels inorganiques et autres semblables), à la condition que, d'après les prescriptions du pays expéditeur, ils soient admis au transport par chemin de fer.

Les mélanges chloratés ne doivent renfermer aucun sel ammoniacal. Les explosifs, lorsqu'ils sont soumis au choc, au frottement ou à l'inflammation, ne doivent pas être plus dangereux qu'un explosif chloraté contenant les éléments suivants: 80 pour cent de chlorate de potasse, 10 pour cent de dinitrotoluol, 5 pour cent de trinitrotoluol, 4 pour cent d'huile de ricin et 1 pour cent de farine de bois.

c) *Le tétranitrate de pentaerythrite* (nitropentaerythrite) finement cristallisé et uniformément humecté avec 30 pour cent d'eau.

d) *La poudre noire* (mélange de nitrate de potasse ou de nitrate de soude, de soufre et de

¹⁾ Czteronitrometylanilina może być przewożona w przesyłkach drobnych w ilościach do 200 kg, zapakowana w skrzynię, zawierając każda najwyżej 25 kg.

¹⁾ La tétranitrométhylaniline peut être transportée en expéditions partielles par quantités n'excédant pas 200 kg, emballée dans des caisses contenant tout au plus 25 kg chacune.

wany lub w postaci mączki, który przy uderzeniu, tarciu lub zapalaniu nie jest bardziej niebezpieczny, niż najdrobniejszy proch myśliwski o składzie następującym: 75% saletry potasowej, 10% siarki i 15% węgla z drzewa kruszynowego pod warunkiem, aby według przepisów kraju wysyłającego był on dopuszczony do przewozu kolejaj.

e) *Dynamity i podobne do dynamitów materiały wybuchowe* pod warunkiem, aby według przepisów kraju wysyłającego były one dopuszczone do przewozu kolejaj.

Materiały te nie powinny być bardziej niebezpieczne, niż żelatyna wybuchowa, zawierająca 93% nitrogliceryny.

B. Materiały strzelnicze.

11b Grupa 1.

Materiały strzelnicze, które mogą być przewożone jako przesyłki drobne,

mianowicie:

Prochy bezdymne nitrocelulozowe żelatynowane i prochy nitrocelulozowe, zawierające nitroglicerynę (z wyjątkiem pyłu prochowego lub prochu porowatego) pod warunkiem, aby według przepisów kraju wysyłającego mogły one być przewożone z zastosowaniem najłżejszych warunków, przewidzianych dla tych materiałów strzelniczych.

11c Grupa 2.

Materiały strzelnicze, które mogą być przewożone tylko jako przesyłki wagonowe,

mianowicie:

a) *Prochy bezdymne nitrocelulozowe, żelatynowane, które nie odpowiadają wszystkim wymaganiom, obowiązującym dla prochów 1 grupy.*

b) *Prochy bezdymne nitrocelulozowe, niezżelatynowane* (tak zwane prochy mieszane).

c) *Proch czarny (prasowany i ziarnisty) oraz podobne prochy, używane do strzelania.*

Materiały strzelnicze, wymienione pod a) i b), powinny posiadać taką samą stałość, jakiej przepisy kraju wysyłającego wymagają od materiałów strzelniczych grupy 1.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

12 (1) *Nitroceluloza, wymieniona pod A, grupa 1, 1a) i 1b)*, powinna być zapakowana w mocne, szczelne i dobrze zamykające się naczynia drewniane, nieprzepuszczające wody ani alkoholu, albo w naczynia z blachy, cynku lub aluminium (skrzynki), albo w mocne, nieprzepuszczalne beczki z tektury lub w beczki żelazne, pokryte wewnątrz warstwą cynku lub ołowiu. Skrzynki i beczki żelazne powinny być szczelne i zaopatrzone w szczelne zamknięcie, mogące ustąpić

charbon de bois) sous forme de poudre en grains, de poudre comprimée ou de pulvérin, qui n'est pas plus dangereuse au choc, au frottement ou à l'inflammation que la poudre de chasse moulue la plus fine de la composition suivante: 75 pour cent de nitrate de potasse, 10 pour cent de soufre et 15 pour cent de charbon de bourdaine, à la condition que, d'après les prescriptions du pays expéditeur, elle soit admise au transport par chemin de fer.

e) *Les dynamites et explosifs analogues à la dynamite* à la condition que, d'après les prescriptions du pays expéditeur, ils soient admis au transport par chemin de fer.

Ces dynamites ne doivent pas être plus dangereuses que la gélatine explosive avec 93 pour cent de nitroglycérine.

B. Poudres de tir.

11b 1-er groupe.

Poudres de tir susceptibles d'être transportées comme expéditions partielles,

à savoir:

Poudres de nitrocellulose gélatinées et à faible fumée et poudres de nitrocellulose renfermant de la nitroglycérine à l'exclusion de poudres en poussier ou des poudres poreuses, à la condition que, d'après les prescriptions du pays expéditeur, elles puissent être expédiées aux conditions les moins rigoureuses pour les explosifs.

11c 2-e groupe.

Poudres de tir qui ne peuvent être transportées qu'en wagons complets,

à savoir:

a) *Poudres de nitrocellulose gélatinées et à faible fumée ne répondant pas à toutes les conditions auxquelles doivent satisfaire les poudres du 1-er groupe.*

b) *Poudres de nitrocellulose non gélatinées et à faible fumée (dites poudres mélangées).*

c) *Poudre noire (comprimée ou granulée) et poudres similaires utilisées pour le tir.*

Les poudres de tir énumérées sous a) et b) doivent avoir la même stabilité que celle qui, d'après les prescriptions du pays expéditeur, est exigée pour les poudres de tir du 1-er groupe.

Conditions de transport.

A. Emballage.

12 (1) *La nitrocellulose dénommée sous A, 1-er groupe, 1^a) et 1^b)* doit être renfermée dans des récipients en bois forts, étanches et bien fermés, imperméables à l'eau ou à l'alcool, ou dans des récipients en fer-blanc, en zinc ou en aluminium (caissettes), ou dans des tonneaux en carton résistants et imperméables ou dans des tonneaux en fer revêtus à l'intérieur d'une couche de zinc ou de plomb. Les caissettes et les tonneaux en fer doivent être étanches et munis d'une fermeture

pod ciśnieniem wewnętrznym. Nadto skrzynki powinny być dobrze zapakowane, bądź osobno, bądź po kilka razem, w mocne drewniane skrzynie, z dodaniem słomy, papieru lub innych giętkich materiałów tego rodzaju tak, aby materiał ten wypełniał szczelnie wszystkie puste miejsca. W razie użycia naczyń drewnianych i beczek tekturowych, nieprzepuszczalność ich na wodę lub alkohol należy zapewnić przez dostatecznie szczelne wyłożenie wewnątrz np. blachą cynkową lub nieprzerwaną warstwą papieru parafinowanego.

- 13** *Trójnitrotoluol* powinien być dobrze zapakowany w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia drewniane. Zamiast naczyń drewnianych można używać także mocnych i nieprzepuszczalnych beczek tekturowych.

Tak zwany *trójnitrotoluol* płynny można pakować nie tylko do mocnych, szczelnych i dobrze zamykających się naczyń drewnianych, lecz również do naczyń żelaznych; naczynia te powinny mieć zupełnie szczelne zamknięcia, lecz mogące w razie pożaru ustąpić pod ciśnieniem gazów, powstających wewnątrz naczynia.

- 14** *Kwas pikrynowy* oraz *sześcinitrodwufenilamina* powinny być dobrze zapakowane w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia. Zamiast naczyń drewnianych można używać także mocnych i nieprzepuszczalnych beczek tekturowych. Do opakowania kwasu pikrynowego nie wolno używać materiałów, zawierających ołów.

- 15** *Organiczne nitrozwiazki, wymienione pod A, grupa 1, liczba 2b* — cyfra marginesowa 9 — powinny być dobrze zapakowane w naczynia szklane lub gliniane, które należy jeszcze zapakować w mocne, szczelne i dobrze zamykające się naczynia drewniane.

- 15a** *Materiały strzelnicze, wymienione pod B, grupa 1*, powinny być opakowane w następujący sposób:

Prochy nitrocelulozowe, zawierające nitroglicerynę, powinny być zapakowane w skrzynki z białej blachy lub kartonu albo w torebki ze szczelnej tkaniny parafinowanej, te zaś powinny być dobrze zamknięte i umieszczone bądź osobno, bądź po kilka w mocnych skrzyniach drewnianych tak, aby się nie poruszały. Skrzynie drewniane powinny się dobrze zamykać i być tak szczelne, aby ich zawartość żadną miarą nie mogła się wysypywać. Jeżeli chodzi o proch w łaskach, w nitkach, wstążkach lub kulkach, to pierwsze opakowanie w skrzynki lub w worki nie jest konieczne, lecz skrzynia powinna być wyłożona wtedy wewnątrz parafinowaną albo naoliwioną tkaniną lub papierem.

Zamiast skrzyń drewnianych można również używać mocnych beczek z trwałej tektury, nieprzemakalnych i dobrze się zamykających. W tym wypadku pierwsze opakowanie w skrzynki albo w torebki tudzież wyłożenie wnętrza naczynia papierem lub tkaniną nie jest konieczne.

hermétique pouvant céder à une pression intérieure. Les caissettes doivent à leur tour être solidement emballées soit isolément, soit à plusieurs ensemble, dans de fortes caisses en bois, avec de la paille, du papier ou d'autres matières souples de ce genre remplissant bien tous les espaces vides. En ce qui concerne les récipients en bois et les tonneaux en carton, l'imperméabilité à l'eau et à l'alcool doit être assurée au moyen d'un revêtement intérieur suffisamment étanche, par exemple au moyen de feuilles de zinc ou d'une couche ininterrompue de papier paraffiné.

- 13** *Le trinitrotoluol* doit être solidement emballé dans de forts récipients en bois, étanches et bien fermés. Au lieu de récipients en bois, on peut aussi employer des tonneaux en carton résistants et imperméables.

Le trinitrotoluol dit liquide peut être emballé non seulement dans de forts récipients en bois étanches et bien fermés, mais aussi dans des récipients en fer; ceux-ci doivent avoir une fermeture absolument hermétique, qui puisse céder, en cas d'incendie, à la pression des gaz qui se dégagent dans l'intérieur du récipient.

- 14** *L'acide picrique* et *l'hexanitrodiphénylamine* doivent être solidement emballés dans des récipients en bois résistants, étanches et bien fermés. Au lieu de récipients en bois, on peut aussi employer des tonneaux en carton résistants et imperméables. Les matières contenant du plomb (mélanges ou combinaisons) doivent être exclues de l'emballage de l'acide picrique.

- 15** Les *corps nitrés organiques dénommés sous A, 1-er groupe, 2e b* — chiffre marginal 9 — doivent être bien emballés dans des récipients en verre ou en grès, et ceux-ci doivent à leur tour être bien emballés dans des récipients en bois forts, étanches et fermant bien.

- 15a** Les *poudres de tir dénommées sous B, 1-er groupe*, doivent être emballées comme suit:

Les *poudres à base de nitrocellulose contenant de la nitroglycérine* doivent être renfermées dans des boîtes en fer-blanc ou en carton ou dans des sachets, en tissu serré et paraffiné, bien fermés, rangés soit isolément, soit à plusieurs, et convenablement immobilisés dans une forte caisse en bois, bien fermée et parfaitement étanche de façon à éviter toute perte du contenu. S'il s'agit de poudres en bâtons, en fils, en bandes ou en petites plaques, le premier emballage dans les boîtes ou dans les sachets n'est pas nécessaire, mais alors la caisse doit être complètement revêtue à l'intérieur d'un tissu ou papier paraffiné ou huilé.

Au lieu des caisses en bois l'on peut aussi utiliser de forts tonneaux en carton résistants, imperméables et bien fermés. Dans ce cas, le premier emballage dans des boîtes ou dans des sachets, ainsi que le revêtement, en papier ou en tissu, à l'intérieur du récipient ne sont pas nécessaires.

Prochy nitrocelulozowe zżelatynowane powinny być zapakowane w skrzynkach z tektury, białej blachy albo blachy cynkowej, zaopatrzonych w zamknięcia szczelne, lecz mogące ustąpić pod ciśnieniem wewnętrznym.

Skrzynki te powinny być ułożone, bądź osobno, bądź po kilka razem, w skrzyni drewnianej w taki sam sposób, jaki jest przepisany dla prochów nitrocelulozowych, zawierających nitroglicerynę.

15b Co do opakowania *materiałów wybuchowych amonowo - saletranych, materiałów wybuchowych, podobnych do prochu czarnego, organicznych nitrowiązków, wymienionych pod A, grupa 2a), materiałów wybuchowych chloranowych i nadchloranowych, czteroazotanu pięcioerytrylu, prochu czarnego, dynamitów i materiałów wybuchowych, podobnych do dynamitu oraz prochów strzelniczych, wymienionych pod B, grupa 2),* obowiązują przepisy kraju nadania.

16 (2) Waga brutto jednej sztuki, zawierającej *materiały, wymienione pod A, grupa 1, liczby 1 i 2 a) oraz materiały, wymienione pod B, grupa 1,* nie może przewyższać 12^{kg}, jeżeli chodzi o skrzynie; jeżeli chodzi o opakowanie w beczki, które można przetaczać, dla *kwasy pikrynowego i dla sześciornitrodwufeniloaminy* dopuszcza się wagę brutto 120 kg, a dla *materiałów, wymienionych pod A, grupa 1, liczba 1 i dla trójnitrotoluolu* wagę brutto 300 kg.

17 (3) Na każdej sztuce, zawierającej *materiały wybuchowe lub prochy strzelnicze grupy 1,* należy umieścić nalepkę według wzoru Nr. 1. Na każdej sztuce, zawierającej *materiały wybuchowe lub prochy strzelnicze grupy 2,* należy umieścić nalepkę według wzoru Nr. 1 a.

Na sztukach, zawierających *kwasy pikrynowy,* powinien nadto znajdować się bardzo wyraźny napis literami czerwonymi „Kwas pikrynowy”.

B. Nadanie do przewozu.

18 Jako przesyłki pośpieszne zabrania się nadawać: *Materiały wybuchowe i strzelnicze grupy 2.*

Jako przesyłek pośpiesznych drobnych nie wolno również nadawać *innych materiałów wybuchowych, należących do klasy 1 a.*

Wyjątek stanowią nieobjęte zakazem:

1. *materiały wybuchowe amonowo-saletrane (A, grupa 1, liczba 3),*
2. *trójnitrotoluol (A, grupa 1, liczba 2 a),*
3. *materiały strzelnicze grupy 1 (B, grupa 1).*

C. Listy przewozowe. Zawiadczenia.

19 (1) W listach przewozowych oznaczenie towaru należy otoczyć czerwoną ramką, mianowicie:

- a) kiedy chodzi o *materiały wybuchowe i strzelnicze — grupy 1 — pojedynczą,*
- b) kiedy chodzi o *materiały wybuchowe i strzelnicze grupy 2 — podwójną.*

Les poudres à base de nitrocellulose gélatinée doivent être renfermées dans des boîtes en carton ou en fer-blanc ou en fer zingué munies d'une fermeture hermétique pouvant toutefois céder à une pression intérieure.

Ces boîtes doivent être rangées, soit isolément, soit à plusieurs, dans une caisse en bois d'une façon analogue à ce qui a été prescrit pour les poudres à base de nitrocellulose contenant de la nitroglycérine.

15b L'emballage des *explosifs au nitrate d'ammoniaque, des poudres de mine lentes analogues à la poudre noire, des corps nitres organiques dénommés sous A, 2-e groupe, a), des explosifs chloratés et perchloratés, du tétranitrate de pentaerythrite, de la poudre noire, des dynamites et des explosifs analogues à la dynamite, de même que des poudres de tir dénommées sous B, 2-e groupe,* s'effectue conformément aux prescriptions du pays expéditeur.

16 (2) Le poids brut d'un colis contenant des *matières dénommées sous A, 1-er groupe, 1° et 2° a)* et des *matières dénommées sous B, 1-er groupe,* ne doit pas dépasser 120 kg s'il s'agit de caisses; lorsqu'il s'agit d'emballage dans des fûts susceptibles d'être roulés, le poids brut de 120 kg est admis pour l'*acide picrique* et pour l'*hexanitrodiphénylamine* et celui de 300 kg pour les *matières dénommées sous A, 1-er groupe, 1° et pour le trinitrotoluol.*

17 (3) Tout colis renfermant des *explosifs ou des poudres de tir du 1-er groupe* doit être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 1. Tout colis renfermant des *explosifs ou des poudres de tir du 2-e groupe* doit être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 1 a.

En outre, les colis contenant de l'*acide picrique* doivent porter l'inscription en caractères rouges bien apparents „Acide picrique”.

B. Remise au transport.

18 Il est interdit de remettre au transport en grande vitesse: *Les explosifs et les poudres de tir du 2e groupe.*

Ne peuvent non plus être remis au transport comme expéditions partielles en grande vitesse les *autres explosifs de la classe 1a.*

Sont exceptés de cette interdiction:

- 1° les *explosifs au nitrate d'ammoniaque (A, 1-er groupe, 3°),*
- 2° le *trinitrotoluol [A, 1-er groupe, 2° a)],*
- 3° les *poudres de tir du 1-er groupe (B, 1-er groupe).*

C. Lettres de voiture. Attestations.

19 (1) La désignation de la marchandise doit être encadrée:

- a) une fois en rouge en ce qui concerne les *explosifs et les poudres de tir du 1-er groupe,*
- b) deux fois en rouge en ce qui concerne les *explosifs et les poudres de tir du 2e groupe.*

(2) List przewozowy *na materiały wybuchowe lub strzelnicze grupy 1* powinien zawierać zaświadczenie chemika, uznanego przez właściwą władzę, lub urzędu monopolowego: „Materiał wybuchowy grupy 1 — zbadano” lub „Materiał strzelniczy grupy 1 — zbadano”.

Ponadto, przesyłając wszelkie materiały, wymienione pod A, grupa 1, liczba 1 i 2, lub wymienione pod B, grupa 1, nadawca powinien zaświadczyć w liście przewozowym: „Opakowanie odpowiada przepisom załącznika I do K. M. T.”. Przesyłając wszelkie materiały, wymienione pod A, grupa 1, liczba 3 i 4, nadawca powinien zaświadczyć w liście przewozowym: „Opakowanie odpowiada przepisom kraju nadania”.

(3) Przy przesyłaniu *materiałów wybuchowych i strzelniczych, grupy 2*, należy przestrzegać następujących przepisów:

a) w listach przewozowych powinna być wskazana, oprócz znaków i numerów, ilości i rodzaju naczyń, także waga brutto każdego naczynia;

b) nadawca powinien zaświadczyć w liście przewozowym, że: „Własności i opakowanie materiałów wybuchowych odpowiadają przepisom kraju wysyłającego”. Oprócz tego do każdej przesyłki *nabojów z dynamitem* powinno być dołączone świadectwo pochodzenia, wystawione przez wytwórcę i urzędowo poświadczone, oraz zaświadczenie chemika, uznanego przez właściwe władze, lub też władzy monopolowej, że własności i opakowanie towaru odpowiadają przepisom.

(4) Jeżeli inny nadawca niż fabryka, która wytworzyła materiał, nadaje do dalszego przewozu całą przesyłkę lub część przesyłki, dla której przepisy wymagają zaświadczenia w liście przewozowym, zaświadczenia takiego można nie żądać, jeżeli nowy nadawca oświadczy w liście przewozowym, że przesyłka jest ta sama co i pierwotna, lub że różne jej części pochodzą z przesyłki pierwotnej, którą zbadano i na którą wydano zaświadczenie, oraz że w pierwotnym opakowaniu nic nie zmieniono. Powyższe oświadczenie powinno być na żądanie udowodnione.

Oдноśne oświadczenie w liście przewozowym powinno brzmieć: „Zawartość i opakowanie te same co w pierwotnej przesyłce”.

(5) Osobne przepisy ustawowe umawiających się państw, przez których obszar przewóz ma być dokonany, postanawiają, czy i jakie inne zaświadczenia są jeszcze wymagane.

D. Środki przewozowe.

20 (1) Do przewozu *wszelkich materiałów wybuchowych* należy używać tylko krytych wagonów towarowych.

(2) Przy przewozie *materiałów wybuchowych i strzelniczych grupy 2* należy przestrzegać następujących przepisów:

(2) La lettre de voiture accompagnant des *explosifs et des poudres de tir du 1-er groupe* doit porter une attestation d'un chimiste agréé par l'autorité compétente ou de l'autorité de monopole ainsi conçue: „Explosif du 1-er groupe — Examiné”, ou „Poudre de tir du 1-er groupe — Examinée”.

En outre, pour tous les envois de *matières dénommées sous A, 1-er groupe, 1° et 2°*, ou *dénommées sous B, 1-er groupe*, l'expéditeur doit certifier dans la lettre de voiture: „L'emballage est conforme aux prescriptions de l'Annexe I à la C. I. M.” Pour tous les envois de *matières dénommées sous A, 1-er groupe, 3° et 4°*, l'expéditeur doit certifier dans la lettre de voiture: „L'emballage est conforme aux prescriptions du pays expéditeur”.

(3) Les règles suivantes doivent être observées pour les *explosifs et les poudres de tir du 2e groupe*:

a) Les lettres de voiture porteront, outre les marques et numéros, le nombre, l'espèce des récipients et l'indication du poids brut de chaque récipient.

b) L'expéditeur doit certifier dans la lettre de voiture ce qui suit: „La nature et l'emballage des explosifs répondent aux prescriptions du pays expéditeur”. En outre, tout envoi de *cartouches de dynamite* doit être accompagné d'un certificat de provenance légalisé, établi par le fabricant, et d'une attestation d'un chimiste agréé par l'autorité compétente ou de l'autorité de monopole, certifiant que le conditionnement et l'emballage sont conformes aux prescriptions.

(4) Lorsqu'un expéditeur autre que la fabrique d'origine remet au transport ultérieur un envoi complet ou une partie d'envoi, pour lequel une attestation dans la lettre de voiture est prescrite, l'attestation peut être omise, à condition que le nouvel expéditeur déclare dans la lettre de voiture que l'envoi est identique à l'envoi d'origine, ou que ses différentes parties proviennent de l'envoi d'origine, qui a été vérifié et pour lequel l'attestation a été délivrée, et que l'emballage d'origine n'a pas été changé. La preuve de ce qui précède peut être exigée.

L'attestation à ce sujet dans la lettre de voiture doit être libellée comme suit: „Contenu et emballage identiques à l'envoi d'origine”.

(5) Les prescriptions légales particulières aux Etats contractants sur le territoire desquels doit être acheminé le transport déterminent les autres attestations qui pourraient encore être nécessaires.

D. Matériel de transport.

20 (1) Les *explosifs de toute nature* doivent être transportés dans des wagons à marchandises couverts.

(2) Les *explosifs et les poudres de tir du 2e groupe* sont soumis aux prescriptions suivantes:

a) Do przewozu mogą być używane tylko wagony ze sprężynowymi zderzakami i sprzęgami, mocnym i pewnym dachem, szczelnem oszalowaniem i dobrze zamykającymi się drzwiami, możliwie bez urządzeń hamulcowych.

b) Nie wolno używać wagonów z wystającymi wewnątrz żelaznymi gwoździami, śrubami, nakrętkami i t. p.

c) Drzwi i okna wagonów powinny się szczelnie zamykać i być zamknięte.

(3) Do przewozu kwasu pikrynowego nie wolno używać wagonów wyłożonych lub krytych ołowiem.

E. Ładowanie i inne przepisy.

- 21 (1) *Materiałów wybuchowych* nie wolno ładować do tego samego wagonu razem z ogniami sztucznymi sygnałowymi (klasa Ib, liczba 3), z zapalnikami znacznej siły wybuchowej (klasa Ib, liczba 5 A), i spłonkami do sondowania (klasa Ib, liczba 5 B), z lontami szybkopalnymi (klasa Ib, liczba 5 C), z amunicją, wymienioną w klasie Ib, liczba 11.

Materiały wybuchowe i strzelnicze grupy 2 nie mogą nadto być ładowane razem,

z cieczami palnymi (klasa III a grupa niebezpieczeństwa A 1).

(2) *Kwasu pikrynowego* nie wolno ładować do wagonu z materiałami, zawierającymi ołów.

(3) Przy ładowaniu i innych czynnościach z materiałami wybuchowymi i strzelniczymi grupy 2 należy jeszcze przestrzegać następujących przepisów:

a) Naczynia powinny być ułożone w wagonach tak mocno, aby były zabezpieczone od tarcia, podrzucania, uderzeń, przewracania się, przetaczania lub spadania z górnych warstw. W szczególności nie należy stawiać beczek na dnach, lecz układać poziomo rządami równoległe do bocznych ścian wagonu i zabezpieczyć od przetaczania się i kołysania zapomocą podkładek drewnianych, przykrytych derami.

b) Specjalne przybory do ładowania (derki i t. p.) powinny być dostarczone przez nadawcę i będą wydawane odbiorcy wraz z towarem.

I b. Amunicja.

Do przewozu dopuszcza się tylko:

22 1. Lonty bez zapalników:

a) *lonty szybkopalne* (lonty, składające się z grubej plecionej pochewki i rdzenia z prochu, dużej średnicy, lub rdzenia z nitrowanych nici bawełnianych; co się tyczy lontów nie szybko-

a) On ne peut employer que des wagons pourvus d'appareils de choc et de traction à ressorts, à toiture forte et solide, ne présentant pas de fissures, munis de portes fermant bien et dépourvus, si possible, d'appareils de freinage.

b) Les wagons dans l'intérieur desquels se trouvent en saillie des clous en fer, des vis, écrous, etc., ne peuvent être employés.

c) Les portes et les fenêtres des wagons doivent bien fermer et doivent toujours être tenues fermées.

(3) Les wagons dont les parois ou la toiture sont recouvertes de plomb ne doivent pas être employés pour le transport de l'acide picrique.

E. Chargement et autres prescriptions.

- 21 (1) Les *explosifs* ne doivent pas être chargés ensemble dans le même wagon, avec les *pièces d'artifice pour signaux* (classe I b, 3°), avec les *amorces détonantes* (classe I b, 5° A), avec les *capsules à sondage* (classe I b, 5° B), avec les *mèches détonantes instantanées* (classe I b, 5° C),

avec les *munitions de la classe I b dénommées sous 11°*.

Les *explosifs et les poudres de tir du 2e groupe* ne doivent pas être chargés ensemble dans le même wagon,

avec les *liquides combustibles* (classe III a) du groupe A 1.

(2) Il est interdit de charger des matières contenant du plomb (mélanges ou combinaisons) dans un même wagon avec de l'acide picrique.

(3) Le chargement des *explosifs et poudres de tir du 2e groupe* est encore soumis aux règles suivantes:

a) Les récipients doivent être placés dans les wagons de telle sorte qu'ils soient garantis contre tout frottement, cahot, heurt, renversement et chute des couches supérieures du chargement. Les tonneaux, notamment, doivent être placés non pas debout, mais horizontalement, être rangés parallèlement à la longueur du wagon et être garantis contre tout mouvement roulant par des cales en bois placées sous des couvertures épaisses et souples.

b) Les agrès spéciaux de chargement (couvertures, etc.) doivent être fournis par l'expéditeur et sont remis au destinataire avec la marchandise.

I b. Munitions.

Ne sont admises au transport que les matières suivantes:

22 1° Les mèches non amorcées:

a) les *mèches à combustion rapide* [mèches composées d'un boyau épais à âme de poudre noire de grande section ou à âme de filaments de coton nitré; en ce qui concerne les mèches à com-

palnych, zob. klasę I c, liczba 1 c) — cyfrę marginesową 46 —];

b) lonty detonujące:

α) metalowe rurki małego przekroju z cienkimi ściankami z rdzeniem wypełnionym masą piorunującą, nie bardziej niebezpieczną, niż czysty kwas pikrynowy,

β) sznury plecione małego przekroju z rdzeniem z masy piorunującej, nie bardziej niebezpiecznej niż czteronitropentaerytryt (nitropentaerytryt).

23 2. *Zapały słabe* (zapały, które nie powodują wybuchu ani zapomocą spłonek detonujących, ani innych urządzeń):

a) spłonki do broni palnej i do amunicji;

b) próżne naboje i łuski z przyrządami zapalowymi do broni palnej;

c) zapłoniki, śruby zapalowe lub inne podobne zapały, zawierające nieznaczny ładunek prochu czarnego lub zapalnej masy i działające przy potarciu, uderzeniu lub pod wpływem elektryczności;

zapały słabe do granatów ręcznych (z trzonami lub bez), spłonki prochowe do ćwiczebnych trzonowych granatów ręcznych i do innej amunicji,

w obydwu wypadkach, jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego;

d) zapalniki pociskowe bez spłonek lub innych urządzeń powodujących wybuch, materiały podpalowe do zapalników pociskowych.

24 3. *Ognie sztuczne sygnałowe*, mianowicie *wielkie huk armatnie*, zawierające nie więcej jak 200 gr czarnego prochu ziarnistego lub 70 gr prochu bezdymnego i *petardy kolejowe*, jeżeli odpowiadają przepisom kraju nadania.

Co się tyczy słabych huków armatnich, zawierających najwyżej 75 gr prochu ziarnistego i używanych do ognia sztucznych, zob. klasę I c, liczba 3 b) — cyfra marginesowa 48 —.

25 4. *Naboje do ręcznej broni palnej:*

a) gotowe naboje z łuskami w całości metalowymi. Pociski powinny być dobrze osadzone w łusce tak, żeby nie mogły się obluźować i nie pozwalały na wysypywanie się ładunku prochu;

b) gotowe naboje z łuskami tylko częściowo metalowymi. Cały ładunek prochu powinien się mieścić w dolnej metalowej części łuski i być zamknięty korkiem lub przybitką. Tekturowa część łuski powinna być tak trwała, aby się nie łamała przy przewozie;

c) gotowe naboje tekturowe z zapalem centralnym. Tekturowa część łuski powinna być tak trwała, aby się nie łamała podczas przewozu;

d) naboje z kulkami do flowerów;

e) naboje ze śrutem do flowerów;

f) naboje do flowerów bez kulek lub śrutu.

bustion lente, voir classe I c, 1° c) — chiffre marginal 46 —];

b) les cordeaux detonants:

α) tubes métalliques à parois minces de faible section à âme remplie d'une matière explosible qui ne soit pas plus dangereuse que l'acide picrique pur,

β) cordeaux tissés de faible section à âme remplie d'une matière explosible qui ne soit pas plus dangereuse que le tétranitrate de pentaerythrite (nitropentaerythrite).

23 2° Les *amorces non detonantes* (amorces qui ne produisent d'effet brisant ni à l'aide de détonateurs ni par d'autres moyens):

a) les capsules pour armes à feu et pour munitions;

b) les douilles vides avec capsules pour armes à feu de tous calibres;

c) les étoupilles, vis-amorces ou autres amorces analogues contenant une faible charge de poudre noire, actionnées par friction, par percussion ou par l'électricité;

les amorces non detonantes pour grenades à main (même munies d'un manche), les capsules à poudre pour grenades d'exercice à main munies d'un manche et pour autres munitions,

dans les deux cas à condition qu'elles soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur;

d) les fusées de projectiles sans détonateurs ou dispositifs provoquant un effet brisant, les amorces pour fusées de projectiles.

24 3° Les *pièces d'artifice pour signaux*, notamment les *gros coups de canon* contenant 200 gr au plus de poudre noire en grains ou 70 gr de poudre à faible fumée, et les *pétards de chemin de fer*, à condition qu'ils soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur.

En ce qui concerne les petits coups de canon, d'une contenance de 75 gr au maximum de poudre en grains, utilisés pour les pièces d'artifice, voir classe I c, 3° b) — chiffre marginal 48 —

25 4° Les *cartouches pour armes à feu portatives:*

a) les cartouches terminées, dont les douilles sont entièrement en métal. Les projectiles doivent être adaptés à la douille de façon qu'ils ne puissent ni s'en détacher, ni permettre le tamisage de la charge de poudre;

b) les cartouches chargées, dont les douilles ne sont qu'en partie métalliques. La charge entière de poudre doit être contenue dans le culot métallique de la cartouche et être enfermée par un bouchon ou une bourre. Le carton doit être assez résistant pour ne pas se briser en cours de route;

c) les cartouches à douille en carton et percussion centrale, chargées. Le carton doit être assez résistant pour ne pas se briser en cours de route;

d) les cartouches Flobert à balles;

e) les cartouches Flobert à petits plombs;

f) les cartouches Flobert sans balles ni petits plombs.

- 26** 5. A. *Zapały znacznej siły wybuchowej:*
 a) *spłonki wybuchowe* (też z zapalnikami czasowemi);
 b) *spłonki wybuchowe*, opatrzone w zapalniki elektryczne (także w zapalniki czasowe);
 c) *spłonki wybuchowe*, połączone trwale z lontem z prochem czarnym;
 d) *spłonki wybuchowe* z urządzeniem na zwłokę i *kapiszony* (naboje do sondowania zapomocą odgłosu);
 e) *spłonki wybuchowe*, połączone z *detonatorami*, zawierającymi sprasowany materiał wybuchowy, nie bardziej niebezpieczny, niż czteronitrometyloanilina;
 f) *spłonki wybuchowe w zapalnikach działowych z detonatorami lub bez detonatorów*;
 g) *zapały znacznej siły wybuchowej do granatów ręcznych* (także z trzonami).
- B. *Spłonki do sondowania* (spłonki wybuchowe z kapiszonami, zamknięte w rurkach z białej blachy — bomby do sondowania, pływające lub nie —).
- C. *Lonty szybkopalne* (sznury oplatane małego przekroju z rdzeniem z masy piorunującej, niebezpieczniejszej od czteroazotanu pięcioerytrytu), jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego.
- 26a** 6. *Inne rodzaje amunicji wojskowej*, niewymienione w innym miejscu (np. naboje, nabite pociski), wszystkie bez zapalników, jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego.
- 26b** 7. *Granaty ręczne i karabinowe* bez zapalników, jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego.
- 26c** 8. *Ładunki wybuchowe do pocisków, torped i min, tudzież petardy i t. p., łuski tetrylowe*, wszystko bez spłonek wybuchowych, jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego.
- 26d** 9. *Środki świetlne i sygnałowe.*
 Do kategorii tej należą w szczególności:
 naboje świetlne i sygnałowe,
 pociski sygnalizacyjne,
 pociski świetlne, smugowe,
 ręczne sygnały świetlne,
 pociski do wstrzeliwania się, dające przy wybuchu światło lub kurzwę,
 naboje ćwiczebne ślepe.
- Masa miotająca lub świetlna powinna być tak mocno zgrzeszczona, aby przedmioty nie wybuchaly już przy zapalaniu.
- 26e** 10. *Środki dymotwórcze*, jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego.
- 26f** 11. *Sprzęt amunicyjny, wymieniony pod liczbami 6 do 8, ze spłonkami wybuchowemi lub zapalnikami* dobrze zabezpieczonemi, jeżeli odpowiadają przepisom kraju wysyłającego.
- 26** 5° A. *Les amorces détonantes:*
 a) *les détonateurs* (avec amorces à retardement ou non);
 b) *les détonateurs munis d'amorces électriques* (à retardement ou non);
 c) *les détonateurs reliés solidement à une mèche de poudre noire*;
 d) *les détonateurs à retardement et capsules* (cartouches de sondage par l'écho);
 e) *les détonateurs combinés avec une charge de transmission composée d'un explosif comprimé, qui n'est pas plus dangereux que la tétranitrométhylaniline*;
 f) *les détonateurs dans les fusées de projectiles avec ou sans charge de transmission*;
 g) *les amorces détonantes pour grenades à main* (même munies d'un manche).
- B. *Les capsules à sondage* (détonateurs avec capsules, renfermés dans des tubes en fer-blanc — bombes à sondage flottantes ou non —).
- C. *Les mèches détonantes instantanées* (cordaux tissés de faible section à âme remplie d'une matière explosible offrant plus de danger que le tétranitrate de pentaerythrite), à la condition qu'elles soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur.
- 26 a** 6° *Les munitions militaires*, non dénommées ailleurs (par exemple les cartouches, les projectiles chargés), toutes *sans* détonateurs, à la condition qu'elles soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur.
- 26 b** 7° *Les grenades à main et les grenades pour fusils*, sans amorces, à la condition qu'elles soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur.
- 26 c** 8° *Les charges d'éclatement brisantes pour projectiles, torpilles et mines*, ainsi que *les pétards et engins semblables, douilles de tétryl*, le tout *non amorcé*, à la condition qu'elles soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur.
- 26 d** 9° *Les matières éclairantes et matières pour signaux.*
 Rentrent notamment dans cette catégorie:
 les cartouches éclairantes et pour signaux,
 les obus éclairants,
 les cartouches à balles traceuses ou à obus traceurs,
 les signaux lumineux à main,
 les projectiles de réglage dont l'éclatement émet une lueur ou de la poussière,
 les douilles chargées pour tir en blanc.
- La matière propulsive ou éclairante doit être comprimée à un point tel que les objets ne puissent plus faire explosion lorsqu'on y met le feu.
- 26 e** 10° *Les engins fumigènes*, à la condition qu'ils soient conformes aux prescriptions du pays expéditeur.
- 26 f** 11° *Les munitions dénommées sous 6° à 8°, munies de détonateurs ou de fusées* bien garanties, à la condition que ces munitions soient con-

wiada przepisom kraju wysyłającego i nadawany jest jako przesyłka wagonowa.

Rodzaj i opakowanie tego sprzętu amunicyjnego powinny być takie, aby częściowy wybuch nie mógł pociągnąć za sobą wybuchu całego ładunku wagonu.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

27

Do 1.

(1) *Lonty, wymienione pod liczbami 1a) i 1b) α*), należy pakować do mocnych, szczelnych, dobrze i szczelnie zamykających się naczyń drewnianych (skrzyń lub beczek), któreby zabezpieczyły proch od rozpylenia lub rozsypania. Zamiast naczyń drewnianych można używać mocnych, nieprzemakalnych beczek z tektury.

Waga brutto sztuki, zawierającej lonty, wymienione pod liczbą 1 a), nie może przewyższać 60 kg, a sztuki, zawierającej lonty, wymienione pod liczbą 1 b) α) 100 kg.

(2) *Lonty, wymienione pod liczbą 1 b), β*), powinny być nawijane w długości około 100 m na mocne szpule, trudno zapalne, np. z drzewa, lub z mocnej trwałej tektury. Szpule te powinny być zapakowane do mocnych, dobrze i szczelnie zamykających się naczyń drewnianych w taki sposób, ażeby nie mogły stykać się ani ze sobą, ani ze ścianami skrzyni. Można to osiągnąć np. obwijając kilkakrotnie szpule mocnym i sztywnym papierem i zabezpieczając takie opakowanie od rozluźnienia się lub przemoczenia przez zaklejenie, albo w inny odpowiedni sposób.

Każda skrzynia nie powinna zawierać więcej niż 1.000 m lontów. Sposób opakowania musi być dozwolony przez właściwą władzę kraju wysyłającego.

(3) Zamknięcie skrzyń z lontami bez zapalników dozwala się zabezpieczyć przez opasanie i ściągnięcie skrzyń obręczami lub drutem stalowym.

28

Do 2.

(1) *Zapały słabe, nie mające siły wybuchowej*, należy pakować do mocnych, szczelnych i dobrze zamykanych naczyń drewnianych (skrzyń); nadto można używać jako opakowania:

beczek drewnianych — do zapałów, wymienionych pod a);

worków — do próżnych łusek, wymienionych pod b).

(2) Przed włożeniem zapałów, wymienionych pod a), do naczyń zewnętrznych, kapiszony z nieprzykrytą powierzchnią masy zapalnej w ilości do 1.000 sztuk, a kapiszony z przykrytą

formes aux prescriptions du pays expéditeur et aient été remises au transport comme chargement complet.

L'explosion isolée d'un élément dans les conditions de son emballage ne doit cependant pas entraîner une explosion de tout le chargement complet.

Conditions de transport.

A. Emballage.

27

En ce qui concerne le 1°.

(1) *Les mèches dénommées sous 1° a) et 1° b) α*) doivent être emballées dans des récipients en bois (caisses ou tonneaux) solides, étanches, fermant bien et d'une façon étanche, de manière qu'aucune déperdition ou tamisage de la poudre ne puisse se produire. On peut employer, au lieu de récipients en bois, des tonneaux en carton résistants et imperméables.

Le poids brut d'un colis renfermant des mèches dénommées sous 1° a) ne doit pas dépasser 60 kg, et celui d'un colis renfermant des cordeaux dénommés sous 1° b) α) ne doit pas dépasser 100 kg.

(2) *Les cordeaux dénommés sous 1° b) β*) doivent être enroulés à raison d'une longueur d'environ 100 m sur des rouleaux solides, difficilement inflammables, par exemple en bois ou en carton fort et solide. Ces rouleaux doivent être emballés dans des récipients en bois forts fermant bien et d'une façon étanche, de telle manière que les rouleaux ne puissent ni se toucher ni toucher les parois de la caisse. Ceci s'obtient par exemple en entourant à plusieurs reprises les rouleaux dans du papier fort et résistant et en empêchant le relâchement et la perméabilité de cet emballage à l'aide de colle ou de toute autre façon appropriée.

Chaque caisse ne doit pas contenir plus de 1000 m de cordeaux. Le mode d'emballage doit être autorisé par l'autorité compétente du pays expéditeur.

(3) Il est permis de garantir la fermeture des caisses avec des mèches non amorcées à l'aide de bandes ou fils en acier tendus et enroulés autour de celles-ci.

28

En ce qui concerne le 2°.

(1) *Les amorces non détonantes* doivent être emballées dans des récipients en bois (caisses) solides, étanches et bien fermés; sont en outre admissibles:

les fûts en bois, pour les amorces dénommées en a);

les sacs, pour les douilles vides dénommées en b).

(2) Avant de placer dans les récipients extérieurs les amorces énumérées en a), les capsules dont la matière explosive est à découvert doivent être solidement emballées, au nombre de

powierzchnią masy zapalnej w ilości do 5.000 sztuk, powinny być szczelnie pakowane do naczyń z białej blachy, sztywnych pudełek z tektury lub skrzynek drewnianych.

(3) Zapały, wymienione pod c) i d), powinny być pakowane do naczyń w taki sposób, aby nie mogły się przesuwac.

(4) Waga każdej sztuki, zawierającej zapały, wymienione pod a), c) i d) nie może przewyższać 100 kg.

29

Do 3.

(1) Wielkie huki armatnie w pierwotnym fabrycznym opakowaniu, w którym zapal powinien być zabezpieczony tak, aby materiał żadną miarą nie mógł się wysypywać, należy pakować do mocnych, szczelnych, dobrze zamykających się naczyń drewnianych, lub też do mocnych, nieprzemakalnych beczek z tektury.

Waga brutto naczynia nie powinna przewyższać 100 kg, ogólna zaś waga prochu ziarnistego 25 kg, a bezdymnego 10 kg.

(2) Petardy powinny być zapakowane do skrzyń z desek, mających co najmniej 20 milimetrów grubości fugowanych, szczelnych, spojonych wkrętkami z drzewa i umieszczonych w drugiej mocnej skrzyni, również szczelnej. Wolna przestrzeń pomiędzy obydwoma skrzyniami powinna być wypełniona słomą, papierem lub innym odpowiednim materiałem.

Waga brutto każdej sztuki nie może przewyższać 50 kg.

(3) Petardy powinny być dobrze ułożone w skrawkach papieru, trocinach lub gipsie, lub też w inny sposób dobrze zosobna ułożone tak, aby nie mogły się stykać ze sobą, ani ze ścianami skrzyń.

30

Do 4.

(1) Naboje do broni palnej powinny być szczelnie zapakowane w naczynia blaszane, drewniane lub z mocnej tektury tak, aby nie mogły się przesuwac. Naczynia te należy układać szczelnie jedno obok drugiego rzędami i warstwami w skrzyniach mocnych, szczelnych i dobrze zamykanych. Miejsca wolne należy wypełniać tekturą, papierem, pakułami, wełną drzewną lub wiórami drzewnymi — zawsze suchym i pozbawionym tłuszczu materiałem — tak szczelnie, aby naczynia nie mogły się w pace przesuwac.

(2) Waga brutto każdej sztuki nie może przewyższać 100 kg.

31

Do 5 A.

a) Zapały (też z zapalnikami czasowemi).

(1) Powinny być one pakowane w ilości najwyższej 100 sztuk do mocnego naczynia blaszanego lub tekturowego tak, ażeby nie mogły się porużać nawet w razie silnego wstrząśnięcia.

Miejsca, wolne w zapałach i pomiędzy zapałami, powinny być całkowicie wypełnione suchą

1000 au plus, et les capsules dont la matière explosible est couverte, au nombre de 5000 au plus, dans des récipients en fer-blanc, des boîtes en carton rigides ou des caissettes en bois.

(3) Les amorces énumérées en c) et d) doivent être emballées dans les récipients de façon qu'aucun déplacement ne puisse se produire.

(4) Chaque colis contenant des amorces dénommées en a), c) et d) ne doit pas peser plus de 100 kg.

29

En ce qui concerne le 3°.

(1) Les gros coups de canon renfermés dans l'emballage d'origine où l'amorce doit être protégée de manière à empêcher toute déperdition de la matière, doivent être emballés dans des récipients en bois solides, étanches, fermant bien, ou bien dans des tonneaux en carton résistants et imperméables.

Le poids brut d'un récipient ne doit pas dépasser 100 kg, et le poids total de poudre ne peut dépasser 25 ou 10 kg suivant qu'il s'agit de poudre en grains ou de poudre sans fumée.

(2) Les pétards doivent être emballés dans des caisses formées de planches d'au moins 20 mm d'épaisseur, bouvetées, bien jointives, assujetties par des vis à bois et renfermées dans une seconde caisse solide, à planches également bien jointives, contenant un bourrage approprié de paille, de papier ou de matières semblables entre les deux caisses.

En tout cas le poids brut de chaque colis ne doit pas dépasser 50 kg.

(3) Les pétards doivent être solidement assujettis dans des déchets de papier, de la sciure de bois ou du plâtre, ou être bien rangés et isolés les uns des autres de telle manière qu'ils ne puissent entrer en contact les uns avec les autres ou avec les parois de la caisse.

30

En ce qui concerne le 4°.

(1) Les cartouches pour armes à feu doivent être parfaitement assujetties dans des récipients en fer-blanc, en bois ou en carton fort, de façon qu'aucun déplacement ne puisse se produire. Les récipients doivent être serrés les uns à côté des autres par rangées superposées dans des caisses en bois solides, étanches et bien fermées. Les espaces vides doivent être remplis de carton, de papier, d'étoupe, de fibres de bois ou de copeaux de bois — le tout exempt d'humidité et de matière grasse — de manière à éviter tout ballonnement.

(2) Le poids brut d'un colis ne doit pas dépasser 100 kg.

31

En ce qui concerne le 5° A.

a) Les détonateurs (à retardement ou non).

(1) Ils doivent être emballés par 100 au plus dans un récipient résistant en fer-blanc ou en carton, de façon à empêcher tout déplacement des détonateurs, même en cas de secousse violente.

Les vides et les intervalles des détonateurs doivent être complètement remplis de farine de

mączką z drzewa twardego lub podobnym materiałem, nie zawierającym piasku, jeżeli zapaly nie są tak skonstruowane, ażeby proch nie mógł oddzielać się podczas przewozu (np. zapaly z nakrywkami).

Dna i nakrywy naczyń blaszanych, należy wyścielać od wewnątrz filcem, sukmem, tekturą falowaną lub innym podobnym materiałem, a wewnętrzną powierzchnię ścian tekturą, ażeby zapaly nie mogły stykać się bezpośrednio z blachą.

Naczynia z tektury, powinny być nazewnątrz pokryte parafiną, cerezyną lub innym podobnym materiałem, czyniącym tekturę nieprzemakalną.

(2) Naczynia napełnione powinny być szczelnie zamknięte; każde z nich należy okleić dookoła paskiem papieru, dobrze przylegającym, tak, ażeby pokrywa przyciskała zawartość, nie dopuszczając do poruszania się zapalów. Naczynia blaszane należy pakować po pięć sztuk w mocny papier lub w pudełko z tektury.

Paczki lub pudełka należy pakować do mocnej skrzyni drewnianej o ścianach grubości co najmniej 20 mm, lub do mocnego naczynia blaszanego, nie pozostawiając, w miarę możliwości, miejsc wolnych. Przynajmniej jedną paczkę lub jedno pudełko z każdej warstwy należy związać mocną opaską dla łatwiejszego wydobycia. Późne miejsca naczyń powinny być wypełnione suchym materiałem, jak papier, słoma, wlna drzewna lub wióry drzewne. Jeżeli naczynie jest drewniane, pokrywę należy przytwierdzić zapomocą śrub. Otwory do śrub w pokrywie i ścianach należy wywiercić przed napełnieniem naczyń. Naczynie blaszane powinno mieć mocne i szczelne zamknięcie, jednak takie, aby można było łatwo i bezpiecznie usunąć pokrywę oraz trwale i szczelnie umieścić ją zpowrotem.

(3) Naczynie z pokrywą, przyciskającą zawartość w sposób, uniemożliwiający całkowicie poruszanie się zapalów, należy umieścić pokrywą do góry w mocnej i szczelnej skrzyni drewnianej, zamykanej zapomocą śrub, i mającej ścianę co najmniej 20 mm grubości. Pomiędzy naczyniem a skrzynią powinna być wolna przestrzeń co najmniej na 3 cm. Przestrzeń tę należy wypełnić suchymi materiałami, jak trociny z drzewa, słoma, wlna drzewna lub wióry z drzewa.

(4) Na każdą skrzynię należy nałożyć plombę, lub opatrzyć ją pieczęcią (odcisk, znak), umieszczoną na dwóch główkach śrub, znajdujących się w pokrywie, albo też nalepką z marką fabryczną, naklejaną na pokrywę i ścianki.

(5) Ilość materiału wybuchowego, zawartego w każdej skrzyni, nie może mieć większej siły wybuchowej niż 20 kg piorunianu rtęci.

Waga brutto każdej skrzyni nie może przewyższać 50 kg.

bois dur bien sèche ou d'une substance analogue exempte de sable, à moins que la constitution des détonateurs soit telle que la poudre fulminante ne puisse se détacher au cours du transport (détonateurs à opercule, par exemple).

Dans les boîtes en fer-blanc, le fond et le dessous des couvercles seront garnis de feutre, de drap, de carton ondulé ou d'une matière analogue et les parois intérieures seront garnies de carton, de façon à empêcher tout contact immédiat des détonateurs et du fer-blanc.

Les boîtes en carton doivent être enduites extérieurement de paraffine, de cérésine ou d'une substance analogue capable de rendre le carton imperméable.

(2) Les récipients ainsi remplis doivent être fermés d'une façon hermétique; on collera sur leur pourtour une bandelette de papier bien adhérente, de telle sorte que le couvercle presse sur le contenu et empêche le ballonnement des détonateurs. Les boîtes en fer-blanc seront emballées par cinq dans du papier fort ou mises dans des boîtes en carton.

Les paquets ou les boîtes seront placés, autant que possible sans vides, dans une caisse résistante en bois dont les parois auront au moins 20 mm d'épaisseur ou dans un fort récipient en fer-blanc. Un paquet ou une boîte au moins de chaque lit sera entouré d'un lien qui permette un enlèvement aisé. Les vides des récipients doivent être bourrés de matières sèches telles que du papier, de la paille, des fibres de bois ou copeaux de bois. Si le récipient est en bois, le couvercle sera fixé au moyen de vis; les logements des vis dans le couvercle et les parois doivent être forés avant le remplissage. Si le récipient est en fer-blanc, on assurera une fermeture étanche et résistante, mais de façon qu'on puisse, facilement et sans danger, enlever le couvercle et le replacer dans les conditions primitives.

(3) Le récipient, dont le couvercle doit presser le contenu de manière à empêcher tout ballonnement, doit être placé, le couvercle en haut, dans une caisse en bois solide et étanche qui sera fermée au moyen de vis et dont les parois auront au moins 20 mm d'épaisseur. Il doit exister partout, entre le récipient et la caisse, un intervalle de 3 cm au moins. Cet intervalle sera bourré de matières sèches telles que sciure de bois, paille, fibres de bois ou copeaux.

(4) Chaque caisse doit être plombée, ou pourvue d'un cachet (empreinte ou marque) appliqué sur deux têtes de vis du couvercle, ou d'une étiquette collée sur le couvercle et les parois et portant la marque de fabrique.

(5) La quantité d'explosif contenue dans chaque caisse ne doit pas avoir un effet explosif supérieur à celui de 20 kg de fulminate de mercure.

Le poids brut de chaque caisse ne devra pas dépasser 50 kg.

Skrzynie, których waga brutto przewyższa 25 kg, powinny być zaopatrzone w uchwyty lub listewki.

- 32 *b) Zapalniczki z zapalnikami elektrycznymi* (także z zapalnikami elektrycznymi) należy pakować w paczki w ilościach najwyżej po 100 sztuk. Zapalniczki powinny być układane naprzemiennie w jednym i drugim końcu paczki. Paczki w ilości najwyżej 10, należy łączyć razem i pakować w mocny papier, obwiązując sznurkiem; nie więcej niż 5 takich nowych paczek należy pakować do mocnej skrzyni drewnianej o ścianach, mających co najmniej 20 mm grubości, lub do skrzyni blaszanej, gdzie należy je unieruchomić przez uszczelnienie zawartości suchymi materiałami, jak papier, słoma, wełna drzewna lub wióry drzewne.

Co się tyczy mieszaniny masy wybuchowej, zamknięcia i napisu zob. pod a) o zapalniczkach; użycie skrzyni zewnętrznej nie jest wymagane przy pakowaniu.

- 33 *c) Spłonki wybuchowe połączone trwale z lontem z prochem czarnym.*

Lont należy zwinąć w obręczkę i mocno związać. Dziesięć obręczek należy połączyć w jeden rulon, opakować w mocny papier pakowy i związać szpagatem. 10 rulonów najwyżej pakuje się do skrzyni drewnianej o ścianach, mających co najmniej 12 mm grubości, wypełniając wolne przestrzenie papierem, słomą, wełną drzewną, lub włóknami drzewnymi tak, ażeby zawartość nie mogła się poruszać. Skrzynki te w ilości najwyżej 10 powinny być zapakowane do skrzyni zewnętrznej.

Co się tyczy mieszaniny masy wybuchowej, pakowania do skrzyni zewnętrznej, zamknięcia i napisu zob. pod a) o zapalniczkach.

- 34 *d) Spłonki wybuchowe z urządzeniem na zwłokę i kapiszony* (naboje do sondowania za pomocą odgłosu) należy układać w ilościach najwyżej po 50 sztuk w pierwotnym opakowaniu fabrycznym (mocne pudełka blaszane, mieszczące pięć warstw naboji po 10 sztuk, dokładnie unieruchomionych filcem wełnianym, wkładanym pomiędzy warstwy; pokrywą, przymocowaną do pudełka za pomocą taśmy izolacyjnej). 10 najwyżej takich pakunków fabrycznego pochodzenia należy ułożyć w mocnej skrzyni drewnianej.

Co się tyczy mieszaniny masy wybuchowej, pakowania do skrzyni zewnętrznej, zamknięcia i napisu, zob. pod a) o zapalniczkach.

Do 5 B.

- 35 *Spłonki do sondowania* (spłonki wybuchowe z kapiszonami, zamknięte w rurkach blaszanych — bomby do sondowania, *plywające lub nie* —) należy układać w ilościach najwyżej po 10 sztuk w pierwotnym opakowaniu fabrycznym (mocne pudełka tekturowe lub blaszane o zamknięciu płaskim, w których umieszcza się przesyłane przedmioty, owijając oddzielnie w papier

Les caisses dont le poids brut dépasse 25 kg seront pourvues de poignées ou de tasseaux.

- 32 *b) Les détonateurs munis d'amorces électriques* (à retardement ou non) doivent être emballés par 100 au plus. Les détonateurs doivent être placés alternativement à l'un et à l'autre bout du paquet. Les paquets liés par 10 au plus seront enveloppés de papier fort et ficelés; cinq au plus de ces nouveaux paquets seront emballés dans une caisse résistante en bois, dont les parois auront au moins 20 mm d'épaisseur, ou dans une caisse en fer-blanc, où ils seront immobilisés par un bourrage de matières sèches, telles que du papier, de la paille, des fibres de bois ou des copeaux.

En ce qui concerne la charge en composition explosive, la fermeture et l'inscription, voir ce qui est dit en a) pour les détonateurs; il n'est pas besoin d'avoir pour l'emballage une caisse extérieure.

- 33 *c) Les détonateurs reliés solidement à une mèche de poudre noire.*

La mèche doit être enroulée en anneau et convenablement liée. Dix anneaux seront réunis en un rouleau qui sera enveloppé de papier d'emballage fort et ficelé. 10 rouleaux au plus seront emballés dans une caisse en bois, dont les parois auront 12 mm d'épaisseur au moins et dont les vides seront bourrés de papier, de paille, de fibres de bois ou de copeaux, de façon que le contenu ne puisse balloter. 10 au plus de ces caisses seront placées à leur tour dans une caisse extérieure.

En ce qui concerne la charge en composition explosive, l'emballage dans la caisse extérieure, la fermeture et l'inscription, voir ce qui est dit en a) pour les détonateurs.

- 34 *d) Les détonateurs à retardement et capsules* (cartouches de sondage par l'écho) doivent être réunis par 50 pièces au plus dans l'emballage adopté par la fabrique d'origine (fortes boîtes en fer-blanc dans lesquelles les cartouches seront disposées en cinq couches de 10 pièces, et soigneusement immobilisées par du feutre de laine interposé entre les couches; le couvercle sera assujéti à la boîte par un ruban isolant). Dix de ces emballages au plus seront soigneusement contenus dans une caisse solide en bois.

Pour ce qui concerne la charge en composition explosive, l'emballage dans la caisse extérieure, la fermeture et l'inscription, voir ce qui est dit en a) pour les détonateurs.

En ce qui concerne le 5° B.

- 35 Les *capsules à sondage* (détonateurs avec capsules, renfermés dans des tubes en fer-blanc — *bombes à sondage flottantes ou non* —) doivent être réunis par 10 pièces au plus dans l'emballage adopté par la fabrique d'origine (boîtes solides en carton ou en fer-blanc, à fermeture collée, dans lesquelles les engins seront entourés séparément de papier imprégné puis d'une en-

impregnowany, a potem w tekturę falistą); te pierwotne pakunki, w ilościach nie więcej niż po 50 sztuk, należy ułożyć szczelnie w mocnej do-brze zamykającej się skrzyni drewnianej.

Co do ilości masy wybuchowej i ciężaru każ-dej skrzyni zob. pod 5 A a) o zapalach.

- 35a** Przy opakowaniu *przedmiotów, wymienio-nych pod liczbą 2 c), ustęp drugi oraz pod liczbami 5 A, lit. e), f) i g), 5 C, 6, 7, 8, 9, 10 i 11*, obowiązują przepisy kraju nadania.
- 35b** Każda sztuka, zawierająca *przedmioty, wymienione pod liczbami 3, 5 A, 5 B i 5 C*, powinna być opatrzona nalepką według wzoru Nr. 2; każda sztuka, zawierająca *przedmioty, wymienio-nych pod liczbami 6, 7, 8 i 9* — nalepką według wzoru Nr. 1; każda sztuka z *przedmiotami, wymienio-nymi pod liczbą 11* — nalepką według wzoru Nr. 2a.

B. Zaświadczenia. Listy przewozowe.

- 36** (1) W listach przewozowych należy oznacze-nie towaru otoczyć:
- a) jeżeli chodzi o *przedmioty, wymienione pod liczbami 3, 5 A, 5 B i 5 C*, czarną ramką po-jedyńczą,
- b) jeżeli chodzi o *przedmioty, wymienione pod liczbami 6, 7, 8 i 9*, czerwoną ramką po-jedyńczą,
- c) jeżeli chodzi o *przedmioty, wymienione pod liczbą 11*, czarną ramką podwójną.
- 37** (2) W listach przewozowych na sprzęt amu-nicyjny klasy *I b, wymieniony pod liczbami 2 do 5 i 10* nadawca, a w listach przewozowych na sprzęt amunicyjny, wymieniony pod liczbami *1 b, 6 do 9 i 11* właściwa władza lub uznany przez nią rzeczoznawca powinni zaświadczyć: „Odpowiada przepisom załącznika I do K. M. T.". Jeżeli odpowiednie zaświadczenie specja-lne, sporządzone przez właściwą władzę, dołą-czono do listu przewozowego, to w liście prze-wozowym należy się na nie powołać.
- 38** (3) Oddzielne przepisy ustawowe umawiają-cych się Państw, przez których obszary ma się odbywać przewóz, postanawiają, czy i jakie in-ne zaświadczenia są jeszcze wymagane.
- 39** (4) Jeżeli inny nadawca niż fabryka, która wytworzyła materiał, oddaje do dalszego prze-wozu całą przesyłkę lub część przesyłki, dla której przepisy wymagają zaświadczenia w li-scie przewozowym, zaświadczenia takiego można nie żądać, jeżeli nowy nadawca oświadczy w li-scie przewozowym, że przesyłka jest ta sama co i pierwotna, lub że różne jej części pochodzą z przesyłki pierwotnej, którą zbadano i na któ-rą wydano zaświadczenie oraz, że w pierwotnym opakowaniu nic nie zmieniono. Powyższe oświad-czenie powinno być na żądanie udowodnione.
- 40** Odpowiednie zaświadczenie w liście przewo-zowym powinno brzmieć: „Zawartość i opako-wanie — te same, co przesyłki pierwotnej”.

veloppe en carton ondulé); ces emballages d'ori-gine seront bien immobilisés par 50 au plus dans une caisse solide en bois soigneusement fermée.

Pour la quantité de la composition explosive et le poids de chaque caisse, voir ce qui est dit sous 5° A a) pour les détonateurs.

- 35a** L'emballage des *objets dénommés sous 2° c), deuxième sous-al.*, ainsi que *sous 5° A, lettre e), f) et g), 5° C, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° et 11°*, s'effectue conformément aux prescriptions du pays expéditeur.
- 35b** Tout colis renfermant des *objets dénommés sous 3°, 5° A, 5° B et 5° C* doit être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 2. Tout colis renfermant des *objets dénommés sous 6°, 7°, 8° et 9°* doit être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 1. Tout colis renfermant des *objets dénommés sous 11°* doit être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 2a.

B. Attestations. Lettres de voiture.

- 36** (1) La désignation de la marchandise est en-cadrée:
- a) une fois en noir en ce qui concerne les *objets dénommés sous 3°, 5° A, 5° B et 5° C*,
- b) une fois en rouge en ce qui concerne les *objets dénommés sous 6°, 7°, 8° et 9°*,
- c) deux fois en noir en ce qui concerne les *objets dénommés sous 11°*.
- 37** (2) Dans les lettres de voiture afférentes aux *munitions de la classe I b, dénommées sous 2° à 5° et 10°*, l'expéditeur et, dans les lettres de voi-ture afférentes à celles *dénommées sous 1° b, 6° à 9° et 11°*, l'autorité compétente ou un expert agréé par elle doivent certifier ce qui suit: „Con-forme aux prescriptions de l'Annexe I à la C. I. M." Si une attestation spéciale y relative, établie par l'autorité compétente, est ajoutée à lettre de voiture, il y a lieu de s'y référer dans cette der-nière.
- 38** (3) Les prescriptions légales particulières aux Etats contractants sur le territoire desquels doit être acheminé le transport déterminent les au-tres attestations qui pourraient encore être né-cessaires.
- 39** (4) Lorsqu'un expéditeur autre que la fabri-que d'origine remet au transport ultérieur un en-voi complet ou une partie d'envoi, pour lequel une attestation dans la lettre de voiture est pre-scrite, l'attestation peut être omise, lorsque le nouvel expéditeur déclare dans la lettre de voi-ture que l'envoi est identique à l'envoi d'origi-ne, ou bien que ses différentes parties provien-ent de l'envoi d'origine, qui a été vérifié et pour lequel l'attestation a été délivrée, et que l'emballage d'origine n'a pas été changé. La preu-ve de ce qui précède peut être exigée.
- 40** L'attestation à ce sujet dans la lettre de voi-ture doit être libellée comme suit: „Contenu et emballage identiques à l'envoi d'origine”.

C. Środki przewozowe.

- 41 (1) *Amunicja wszelkiego rodzaju* powinna być przewożona w towarowych wagonach krytych.
- 42 (2) Przy przewozie sprzętu *amunicyjnego wymienionego pod liczbą 11*, stosuje się nadto przepisy klasy I a, działu D (środki przewozowe) ust. (2) — cyfra marginesowa 20 —.

D. Ładowanie.

- 43 (1) *Ognie sztuczne sygnałowe (liczba 3), zapaly znacznej siły wybuchowej (liczba 5 A) i splonki do sondowania (liczba 5 B), lonty szybkopalne (liczba 5 C) i sprzęt amunicyjny, wymieniony pod liczbą 11*, nie mogą być ładowane do jednego wagonu razem z materiałami *wybuchowymi (klasa I a)*, ze sprzętem amunicyjnym, wymienionym pod liczbami 6, 7, 8 i 9 lub *cieczkami palnymi, należącymi do grupy niebezpieczeństwa A 1 (klasa III a)*.
- (2) *Do sprzętu amunicyjnego, wymienionego pod liczbą 11*, stosuje się nadto przepisy klasy I a, dział E. (Ładowanie i inne przepisy), ustęp (2) — cyfra marginesowa 21 —.

E. Przewóz.

- 44 Nie mogą być przewożone jako drobne przesyłki poczesne *przedmioty, wymienione pod liczbami 3, 5 A, 5 B, 5 C, 6, 7, 8, 9 i 11*.

Ic. Materiały zapalające, ognie sztuczne i t. p.

- 45 Do przewozu dopuszcza się tylko niżej wymienione przedmioty tego rodzaju na następujących warunkach ogólnych:
- Masa wybuchowa tych przedmiotów powinna być tak sporządzana, rozmieszczona i podzielona, ażeby tarcie, wstrząsy, uderzenia albo zapalenie się opakowanych przedmiotów nie mogło spowodować wybuchu całej zawartości przesyłanej sztuki.
- W stosunku do tych przedmiotów, obowiązują nadto następujące warunki:
- a) nie dopuszcza się białego ani żółtego fosforu, z wyjątkiem użytego do *wstążek zapalnych, wstążek zapalnych parafinowych do lamp bezpieczeństwa, płyt wybuchających, martynik* (t. zw. hiszpańskich ogni sztucznych) i innych tym podobnych przedmiotów, dopuszczonych do przewozu;
- b) użyta masa powinna być stałą, to znaczy, że po 4-ych tygodniach przechowywania w temperaturze 50°C, nie powinna ulec żadnym zmianom, dowodzącym niedostatecznej stałości.
- Wytwórca powinien stale zapomocą powtarzanych prób upewniać się co do należytego stanu masy wybuchowej.

- 46 1. *Przedmioty zapalania:*
- a) *Zapałki zwyczajne i inne przedmioty zapalania przez potarcie;*
- b) *Wstążki zapalne i wstążki zapalne parafinowe do lamp bezpieczeństwa, zawierające ma-*

C. Matériel de transport.

- 41 (1) *Les munitions de toute nature* doivent être transportées dans des wagons à marchandises couverts.
- 42 (2) Sont en outre applicables aux transports des *munitions dénommées sous 11°* les prescriptions de la Classe I a sous D (Matériel de transport), alinéa (2) — chiffre marginal 20 —.

D. Chargement.

- 43 (1) *Les pièces d'artifice pour signaux (3°), les amorces détonantes (5° A), les capsules à sondage (5° B), les méches détonantes instantanées (5° C) et les munitions dénommées sous 11°* ne doivent pas être chargées dans un même wagon avec des *explosifs (classe I a), des munitions de la nature de celles énumérées sous 6°, 7°, 8° et 9°, ou des liquides combustibles du groupe A 1 (classe III a)*.
- (2) Sont en outre applicables aux transports des *munitions dénommées sous 11°* les prescriptions de la classe I a sous E (Chargement et autres prescriptions), alinéa (3) — chiffre marginal 21 —.

E. Mode de transport.

- 44 *Les matières dénommées sous 3°, 5° A, 5° B, 5° C, 6°, 7°, 8°, 9° et 11°*, en expéditions partielles, ne peuvent pas être transportées en grande vitesse.

Ic. Inflammateurs, pièces d'artifice, etc.

- 45 Ne sont admis au transport parmi les produits de cette catégorie énumérés ci-après que ceux répondant aux conditions générales suivantes:
- La charge explosive de ces objets doit être constituée, aménagée et répartie de telle manière que la friction, les trépidations, la percussion ou l'inflammation des objets emballés ne puissent pas provoquer une explosion de tout le contenu des colis.
- Ces objets sont en outre soumis aux conditions suivantes:
- a) sauf pour les *bandes d'amorces, les bandes d'amorces paraffinées* pour lampes de sûreté, les *plaques détonantes, les martinikas* (dits feux d'artifice espagnols), et les produits similaires admis au transport, l'utilisation du phosphore blanc ou jaune n'est pas admise.
- b) la composition utilisée doit être stable, c'est-à-dire qu'après avoir été emmagasinée durant 4 semaines à une température de 50° C, elle ne doit pas accuser d'altération qui serait due à une stabilité insuffisante.
- Le fabricant est tenu de se rendre compte constamment, par des épreuves répétées, du parfait état de la composition explosive.
- 46 1° *Les inflammateurs:*
- a) *Les allumettes ordinaires et autres inflammateurs à friction.*
- b) *Les bandes d'amorces et les bandes d'amorces paraffinées pour lampes de sûreté, renfer-*

sę wybuchową z chloranu potasu lub saletry, z nieznacznymi ilościami fosforu, siarczku antymonu, siarki, cukru mlecznego, ultramaryny, kredy, materiałów lepiących (dekstryny, gumy), lub podobnych materiałów. 1.000 takich przedmiotów może razem zawierać najwyżej 7,5 gr materiału wybuchowego.

Co do wstążek zapalnych zob. pod liczbą 2-e) — cyfra marginesowa 47 —.

c) *Lonty z prochem czarnym* (lonty, składające się z cienkiego i ścisłego sznurka z rdzeniem z prochu czarnego, nieznaczonej średnicy).

Co do innego rodzaju lontów zob. klasę I b, liczba 1 — cyfra marginesowa 22 —.

d) *Nici zapalne*, do prędkiego zapalania ogni sztucznych i t. p. Nici zapalne powinny mieć taką samą stałość jak nitroceluloza (klasa I a);

e) *Zapalniki do lontów* (zakryte z obu końców cienkie rurki papierowe lub tekturowe, napełnione małą ilością masy zapalnej ze związków, zawierających tlen — chloranów, azotanów — i związków organicznych lub też nitrozwiązków aromatycznych), tudzież t. zw. kapsle termitowe z pastylkami zapalnymi.

f) *Zapalniki z bezpiecznikami do lontów* (składające się z mocnej papierowej lub tekturowej rurki z przedziurawionym kapiszonem i przepuszczonym przezeń drutem do potarcia lub wyrwania, lub innej podobnej konstrukcji).

g) *Zapalniki elektryczne bez spletek wybuchowych*.

47 2. *Wyroby i zabawki pirotechniczne; listki i wstążki zapalne; przedmioty, mające własności piorunujące.*

a) *Wyroby pirotechniczne salonowe* (cylindry Bosco, bomby z konfetti, owoce kotyljonowe i inne podobne przedmioty, zawierające nieznaczny ładunek kolodjonowej bawełny strzelniczej, nie większy niż 1 gr w oddzielnym przedmiocie, przeznaczonej do wyrzucania nieszkodliwych naboju, jako to: kul z waty, konfetti i t. p.);

b) *Zabawki piorunujące.*

a) Cukierki strzelające, karty kwiatowe, listki papieru kolodjonowego i podobne przedmioty, zawierające nieznaczną ilość papieru kolodjonowego lub małe punkciki piorunianu srebra.

β) Groch piorunujący, granaty piorunujące i inne podobne artykuły z piorunianem srebra, zawierające nie więcej niż 1 gr piorunianu srebra na 1.000 sztuk tych przedmiotów.

γ) Kamienie piorunujące (kamienie kuliste, mające u średnicy co najmniej 25 mm, których powierzchnię pokrywa masa piorunująca wagi do 3 gr, zabezpieczona osłoną z jedwabnego papieru. Masa piorunująca powinna zawierać najwyżej 25 do 30% chloranu potasu, 10% szescio-siarczku fosforu i 60 do 65% materiałów wypełniających i lepiących, które nie należą do masy) oraz inne podobne wyroby, jeżeli nie są bardziej niebezpieczne, aniżeli wyżej wymieniona

mant un explosif composé de chlorate de potasse ou de salpêtre, de petites quantités de phosphore, de sulfure d'antimoine, de soufre, de sucre de lait, d'outremer, de craie, d'agglutinants (dextrine, gomme) ou de matières similaires. On ne peut employer que 7,5 gr au maximum d'explosif pour 1000 amorces.

En ce qui concerne les rubans d'amorces, voir sous 2° e) — chiffre marginal 47 —.

c) Les *mèches à poudre noire* (mèches qui consistent en un cordeau mince et étanche avec une âme de poudre noire de faible section).

En ce qui concerne les autres mèches, voir classe I b, 1° — chiffre marginal 22 —.

d) *Le fil pyroxylé* destiné à l'allumage rapide des feux d'artifice, etc. Le fil pyroxylé doit avoir la même stabilité que la nitrocellulose (classe I a).

e) Les *lances d'allumage* (tubes minces en papier ou en carton, fermés aux deux bouts et contenant soit une petite quantité de composition fumante constituée de matières oxygénées — chlorate, nitrate — et de matières organiques, soit des composés nitrés aromatiques) et les *capsules à thermite* avec des *pastilles fulminantes*.

f) Les *allumeurs de sûreté pour mèches* (douilles en papier fort ou en carton, contenant une amorce trouée, traversée par un fil destiné à produire une friction ou un arrachement, ou engins de constitution analogue).

g) Les *amorces électriques sans détonateurs*.

47 2° Les *articles et jouets pyrotechniques; les amorces et les rubans d'amorces, les articles détonants.*

a) Les *articles pyrotechniques de salon* (cylindres Bosco, bombes de confetti, fruits pour cottillons et articles similaires, renfermant une faible charge de 1 gr au plus de coton nitré pour collodion par objet, destinée à chasser une bourre inoffensive, telle que balles d'ouate, confetti, etc.).

b) Les *jouets fulminants.*

a) Les bonbons fulminants, cartes de fleurs, lamelles de papier-collodion et autres articles similaires renfermant des quantités très minimes de papier-collodion ou de fulminate d'argent.

β) Les pois fulminants, grenades fulminantes et articles similaires contenant du fulminate d'argent; ils ne doivent pas contenir plus de 1 gr de fulminate d'argent pour 1000 pièces.

γ) Les *pierres fulminantes*, c'est-à-dire des pierres en forme de boule d'au moins 25 mm de diamètre qui portent à la superficie une composition fulminante d'un poids de 3 gr au plus, protégée par une enveloppe en papier de soie. La composition fulminante doit contenir au maximum 25 à 30% de chlorate de potasse, 10% de sesquisulfure de phosphore et 60 à 65% de matière de remplissage et d'agglutinants étrangers à la décomposition. Sont également admis au transport les *produits analogues* à condition qu'ils ne soient pas plus dangereux.

c) *Laseczki pirotechniczne* (zapalki bengalskie, zawierające najwyżej 20 gr masy palnej i wybuchowej na jedno pudełko, mieszczące 20 do 24 zapalek, zapalki z deszczem złocistym, zapalki z deszczem kwiecistym i t. p.).

d) *Świece cudowne* z masą, składającą się z saletry barowej, opilków żelaznych, blaszek aluminiowych i materiałów klejących; świece takie nie powinny mieć główki zapalnej.

e) *Listki zapalne (amorces) do zabawek dziecięcych, wstążki zapalne i pierścienie zapalne*, zawierające masę piorunującą z chloranu potasowego lub saletry, nieznacznej ilości czerwonego fosforu, siarczku antymonu, siarki, cukru mlecznego, ultramaryny, kredy, materiałów lepiących (dekstryny, gumy) lub innych podobnych materiałów. Zawartość ogólna masy piorunującej nie powinna przewyższać 7,5 gr na 1.000 takich przedmiotów.

Co do wstążek zapalnych do lamp bezpieczeństwa, zob. liczbę 1 b — cyfra marginesowa 46 —.

f) *Przedmioty, mające własności piorunujące*, które wybuchają od uderzenia zapomocą odpowiedniego przyrządu, a których rodzaj i opakowanie są dopuszczone przez właściwe władze kraju wysyłającego:

α) *korki piorunujące z masą wybuchową*, której zasadniczą część składową stanowią *chlorany i fosfor* (chloran potasu, czerwony fosfor, kreda, materiał klejący); waga masy wybuchowej, zawartej w 1.000 korkach, nie może przewyższać 60 gr. Przestrzeń pomiędzy powierzchnią masy wybuchowej a otworem zagłębienia w korku powinna wynosić około 5 mm. Przy użyciu korka naturalnego, masę wybuchową należy umieścić pomiędzy dwoma arkuszami papieru lub w miseczce tekturowej w ten sposób, aby nie mogła się oddzielić ani wypaść. Jeżeli korki są z masy korkowej, to materiał wybuchowy należy umieścić w zagłębieniu bezpośrednio.

β) *Krażki piorunujące z masą wybuchową fosforowo-chloranową* (chloran potasu, czerwony fosfor, kreda, materiał klejący), składające się z krażka tekturowego grubości 2 mm, na którym umieszczone jest kółko, a zagłębienie zawiera masę wybuchową i jest przykryte papierkiem. Waga masy wybuchowej w 1.000 krażkach nie może przewyższać 45 gr.

γ) *Korki piorunujące z masą, zawierającą piorunian, lub z inną podobną masą, wprasowaną w tekturowe kapiszony, umocowane w zagłębieniu korków*. Waga masy wybuchowej w 1.000 korkach nie może przewyższać 60 gr.

δ) *Kapiszony tekturowe (amunicja lillipucia) z wprasowanym piorunianem lub inną podobną masą piorunującą*. Waga masy wybuchowej 1.000 kapiszonów tekturowych nie może przewyższać 25 gr.

ε) *Kapiszony tekturowe (amunicja lillipucia) z masą wybuchową fosforowo-chloranową* (chlo-

c) *Les allumettes pyrotechniques* (allumettes bengale, contenant 29 gr au plus de composition d'allumage et de composition fusante par boîte de 20 à 24 allumettes, allumettes pluie d'or, allumettes pluie de fleurs, etc.).

d) *Les cierges merveilleux*, garnis d'une composition formée de nitrate de baryte, limaille de fer, paillettes d'aluminium et corps agglutinants; les cierges n'auront pas de tête d'allumage.

e) *Les amorces pour jouets d'enfants, les rubans d'amorces et les anneaux d'amorces*, contenant une composition fulminante formée de chlorate ou nitrate de potasse, de petites quantités de phosphore rouge, de sulfure d'antimoine, de soufre, de sucre de lait, d'outremer, de craie, d'agglutinants (dextrine, gomme) ou de matières similaires. On ne peut employer que 7,5 gr au maximum d'explosif pour 1000 amorces.

En ce qui concerne les bandes d'amorces pour les lampes de sûreté, voir sous 1° b), — chiffre marginal 46 —.

f) *Les articles détonants dont la détonation est provoquée par un appareil de percussion et dont le modèle et le mode d'emballage ont été approuvés par l'autorité compétente du pays expéditeur:*

α) *les bouchons détonants, chargés d'une composition explosive à base de chlorates et de phosphore* (chlorate de potassium, phosphore rouge, craie, agglutinant); le poids de la matière explosive contenue dans 1000 bouchons ne pourra dépasser 60 gr. La distance entre la surface de la charge explosive et l'orifice de la cavité du bouchon doit être d'environ 5 mm. Si l'on emploie du liège naturel, la composition explosive sera fixée entre deux feuilles de papier, ou dans un godet de carton, de façon à ne pouvoir se détacher et sortir. Si les bouchons sont en liège aggloméré, la composition sera insérée directement dans la cavité.

β) *les pétards ronds chargés d'une composition explosive à base de phosphore et de chlorate* (chlorate de potasse, phosphore rouge, craie, agglutinant) formés d'un disque en carton de 2 mm d'épaisseur sur lequel est appliquée une rondelle dont le creux contient la charge explosive comprimée et est recouvert par une petite feuille de papier. Le poids de la matière explosive contenue dans 1000 pétards ne pourra dépasser 45 gr.

γ) *les bouchons détonants chargés d'une composition au fulminate ou d'une composition analogue*, laquelle est pressée dans des amorces en carton enfoncées dans la cavité des bouchons. La charge de 1000 bouchons détonants ne doit pas peser plus de 60 gr.

δ) *les amorces en carton (munition lilliput) contenant une charge comprimée de fulminate ou d'une composition analogue*. Le poids de la matière explosive contenue dans 1000 amorces en carton ne pourra dépasser 25 gr.

ε) *les amorces en carton (munition lilliput) chargées d'une composition à base de phosphore*

ran potasu, czerwony fosfor, kreda i materiał klejący). Waga masy wybuchowej 1.000 kapiszonów tekturowych nie może przewyższać 25 gr.

g) *Przedmioty, posiadające własności piorunujące, które wybuchają bez specjalnego przyrządu, mianowicie:*

kapiszony tekturowe, wybuchające pod nogą, z osłoniętą masą wybuchową fosforowo-chloranową. Waga masy wybuchowej w 1.000 kapiszonów nie może przewyższać 30 gr.

h) *Płyty wybuchające i martyniki (zwane hiszpańskimi ogniami sztucznymi), składające się z mieszaniny fosforu białego (żółtego) i czerwonego z chloranem potasu oraz co najmniej 50% ciał obojętnych, zachowujących się biernie przy rozkładzie mieszaniny chloranu potasu i fosforu. Ciężar płyty nie może przewyższać 2,5 gr, a ciężar martyniki 0,1 gr.*

Dopuszcza się również do przewozu podobne wyroby, jeżeli nie są niebezpieczniejsze od wyżej wymienionych.

48 3. Ogień sztuczne.

a) *Bomby i garnki ogniste, t. j. naboje, wyrzucane z moździerzy¹⁾, ważące najwyżej 9 kg wraz z ładunkiem wyrzutowym (waga brutto 12 kg).*

Bomby płomieniste, rakiety, świece rzymskie, fontanny, kola ogniste i t. p. z ładunkiem, ważącym w jednej sztuce nie więcej niż 500 gr.

b) *Małe huk armatnie albo moździerze papierowe, składające się z rurki papierowej, owiniętej szpagatem i połączonych klejem, która zawiera nie więcej niż 75 gr prochu ziarnistego lub 25 gr masy wybuchającej (proszek aluminowy i nadchloran potasowy bez siarki), oraz huk karabinowe (petardy²⁾), składające się z rurki papierowej zamkniętej z obu końców, zawierającej nie więcej niż 20 gr prochu ziarnistego, jedne i drugie opatrzone lontami z przykrótnym końcem zewnętrznym, jako też inne podobne przedmioty, służące do wywołania silnego huku.*

Co do dużych huków armatnich (ogni sztucznych sygnałowych), zob. klasę Ib, liczba 3 — cyfra marginesowa 24—.

c) *Ogień sztuczne drobne (żabki, szmermele, deszcz złocisty, deszcz srebrzysty i t. p.), zawierające najwyżej 1.000 gr czarnego prochu ziarnistego w 144 sztukach. Wulkany, komety reczne i t. p., zawierające do 30 gr czarnego prochu ziarnistego w jednej sztuce.*

¹⁾ Ogień sztuczne zawierają jako ładunek miotający proch czarny ziarnisty, jako ładunek rozrywający — mączkę prochową — proch mielony, również z dodaniem prochu ziarnistego, saletry, siarki lub węgla, albo wiórów lub opilków metalowych; jako masę do gwiazdek lub kul świetlnych — rozmaite mieszaniny zależnie od barwy, które mogą również zawierać chlorany. Masa wybuchowa w ogniach sztucznych nie powinna zawierać chloranu.

²⁾ Co do petard kolejowych zob. klasę Ib, liczbę 3.

et de chlorate (chlorate de potasse, phosphore rouge, craie et agglutinant). La charge explosive contenue dans 1000 amorces en carton ne peut dépasser 25 gr.

g) *Les articles détonants, dont l'explosion ne dépend pas d'un appareil spécial, à savoir:*

les amorces en carton éclatant sous le pied, chargées d'une composition couverte à base de phosphore et de chlorate. La charge explosive contenue dans 1000 amorces ne doit pas dépasser 30 gr.

h) *Les plaques détonantes et les martiniki (dits feux d'artifice espagnols) se composant d'un mélange de phosphore blanc (jaune) et rouge avec du chlorate de potasse et au moins 50% de matières inertes étrangères à la décomposition du mélange de chlorate et de phosphore. Le poids d'une plaque ne doit pas dépasser 2,5 gr et celui d'un martiniki ne doit pas dépasser 0,1 gr.*

Sont également admis au transport les produits analogues n'offrant pas plus de danger.

48 3° Les pièces d'artifice.

a) *Les bombes et les pots à feu, c'est-à-dire des pièces¹⁾ lancées au mortier, du poids total de 9 kg, y compris la charge propulsive (poids brut 12 kg).*

Les bombes incendiaires, les fusées, les chandelles romaines, les fontaines, les roues et les pièces similaires, pesant 500 gr au plus par pièce.

b) *Les petits coups de canon, consistant en cartouches de papier enveloppées de ficelle et enduites de colle et contenant au plus 75 gr de poudre en grains ou 25 gr d'explosif (poudre d'aluminium et perchlorate de potasse sans soufre et les coups de fusil [pétards²⁾]), contenant au plus 20 gr de poudre en grains, constitués d'une enveloppe cylindrique en papier fermée aux deux bouts, tous pourvus de mèches dont le bout extérieur doit être couvert, et les pièces similaires destinées à produire une forte détonation.*

En ce qui concerne les gros coups de canon (pièces d'artifice pour signaux), voir classe Ib, sous 3° — chiffre marginal 24 —.

c) *Les petites pièces d'artifice (crapauds, serpenteaux, pluies d'or, pluies d'argent, etc.) contenant au maximum 1000 gr de poudre noire en grains par 144 pièces. Volcans, comètes à la main, etc., contenant au maximum 30 gr de poudre noire en grains par pièce.*

¹⁾ Les pièces d'artifice contiennent comme charge propulsive de la poudre noire en grains; — comme charge d'éclatement, du pulvérin, pouvant être additionné de poudre de mine, salpêtre, soufre ou charbon ou copeaux ou paillettes métalliques; — comme composition d'étoiles ou de boules éclairantes, des mélanges variables suivant la couleur mais pouvant aussi contenir du chlorate; — les compositions détonantes des pièces d'artifice ne doivent pas contenir du chlorate.

²⁾ Pour les pétards de chemin de fer, voir classe Ib, sous 3°.

d) *Ognie bengalskie*¹⁾ (pochodnie bengalskie, ogień, płomień i t. p.) bez zapalnika.

48a 4. *Materiały, wytwarzające dym dla celów rolnictwa i leśnictwa, oraz naboje dymiące*, przeznaczone do walki z pasorzytami (jedne i drugie według wzoru, dopuszczonego przez właściwą władzę kraju nadania). Masa dymiąca nie może zawierać chloranu.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

49 (1) Do opakowania należy używać mocnych, szczelnych i dobrze zamykających się skrzyń drewnianych.

Do przedmiotów, wymienionych pod 1 a), mogą być także używane skrzynki z dobrej tektury, mającej co najmniej 2 mm grubości, mocno sklejone, jak również naczynia z białej blachy.

Do przedmiotów, wymienionych pod liczbą 1 c), mogą być też używane nieprzemakalne, mocne beczki tekturowe.

Skrzynie do tych przedmiotów powinny być wyłożone całkowicie dobrym, trwałym papierem; zamiast papieru do wyłożenia można użyć arkuszy cynkowych.

Skrzynie do przedmiotów, wymienionych pod liczbami 1 d) i 1 e) i do zapalek bengalskich, wymienionych pod liczbą 2 c), mogą być również wyłożone wewnątrz dobrym, trwałym papierem lub papierem smołowanym, jako też blachą cynkową lub żelazną, pokrytą ołowiem.

Do przedmiotów, wymienionych pod liczbą 1 g), można również używać mocnych i nieprzemakalnych beczek drewnianych lub tekturowych.

Kiedy chodzi o przedmioty, wymienione pod liczbami 1 b), 2 a), 2 b) β), 2 b γ), 2 e), 2 f), 2 g), 2 h) i 3, skrzynie powinny być zrobione z desek fugowanych, mających co najmniej 18 mm grubości; ściany skrzyń powinny być spojone w t. zw. jaskółczy ogon lub zapomocą nakładek; wewnątrz skrzynie powinny być całkowicie wyłożone dobrym, trwałym papierem; zamiast papieru można użyć do wyłożenia cienkich arkuszy cynkowych.

Przy pakowaniu przedmiotów, wymienionych pod liczbą 4, naczynia drewniane mogą być wyłożone dobrym papierem pakunkowym, papierem naoliwionym lub tekturą falistą. Szczelne wyłożenie temi materiałami jest wymagane, jeżeli wspomniane przedmioty nie są zapakowane w pakiety.

Naboje dymiące, przeznaczone do walki z pasorzytami, mogą być również pakowane w skrzynie tekturowe bardzo mocne lub w skrzynie z tektury falistej.

Można również używać tektury zwyczajnej lub tektury falistej, nie przepuszczającej wody.

Do przesyłek, których waga brutto nie przekracza 5 kg, można również używać skrzynek z tektury zwyczajnej.

¹⁾ Nie są dopuszczone do przewozu mieszane magnezjowo-proszki wybuchające, które wskutek połączenia składników łatwopalnych i wydzielających tlen, mogłyby spowodować wybuch.

d) *Les feux de bengale*¹⁾ (torches de bengale, lumières, flammes, etc.), sans amorce.

48a 4° *Les matières produisant des fumées* pour des buts agricoles et forestiers, ainsi que les *cartouches fumigènes* destinées à la lutte contre les parasites (les deux conformes au modèle autorisé par l'autorité compétente du pays expéditeur). Les compositions fumigènes ne doivent pas contenir de chlorate.

Conditions de transport.

A. Emballage.

49 (1) L'emballage doit être fait dans des caisses en bois solides, étanches et bien fermées.

Pour les objets dénommés sous 1° a), l'on peut aussi employer des boîtes en carton de bonne qualité, fortement collées, de 2 mm d'épaisseur, ainsi que des récipients en fer-blanc.

Pour les objets dénommés sous 1° c), l'on peut également utiliser de forts tonneaux étanches en carton.

Les caisses destinées à ces objets doivent être entièrement tapissées de bon papier résistant; le papier peut aussi être remplacé par une garniture intérieure en zinc mince.

Les caisses destinées aux objets dénommés sous 1° d) et 1° e) et aux allumettes bengale, dénommées sous 2° c), peuvent être garnies intérieurement de papier fort de bonne qualité, de papier bitumé, d'une feuille de zinc ou de tôle plombée.

Pour les objets dénommés sous 1° g), l'on peut également utiliser des tonneaux en bois ou des tonneaux en carton résistants et imperméables.

Pour les objets dénommés sous 1° b), 2° a), 2° b) β), 2° b) γ), 2° e), 2° f), 2° g), 2° h) et 3°, les caisses seront en planches dressées et bien jointives d'au moins 18 mm d'épaisseur; leurs arêtes seront assemblées à queue d'aronde ou au moyen de couvre-joints; l'intérieur sera entièrement tapissé de bon papier résistant; le papier peut aussi être remplacé par une garniture intérieure en zinc mince.

En ce qui concerne les objets dénommés sous 4°, les récipients en bois peuvent être garnis de bon papier d'emballage, papier huilé ou carton ondulé. Une garniture étanche en ces matières est obligatoire lorsque ces objets ne sont pas emballés.

Les *cartouches fumigènes* destinées à la lutte contre les parasites peuvent également être emballées dans des caisses en carton très fort ou dans des caisses en carton ondulé.

Le carton ou le carton ondulé peut également être rendu imperméable à l'eau.

Pour les envois dont le poids brut ne dépasse pas 5 kg, l'on peut également employer des boîtes en carton ordinaire.

¹⁾ Les poudres-éclairs de magnésium susceptibles de faire explosion grâce à la réunion d'éléments combustibles et d'éléments dégagant de l'oxygène ne sont pas admises au transport.

(2) Z wyjątkiem przedmiotów, wymienionych pod liczbami 1 c) i 1 f), przed ułożeniem w skrzyniach niżej wymienionych przedmiotów należy je dobrze opakować w sposób następujący:

- 50 a) przedmioty, wymienione pod liczbami 1 a), 2 a) i 2 b) α):

w mocny papier pakowy lub trwałe pudełka. W jednym pudełku tekturowym może znajdować się najwyżej 1.200 pudełek zapalek.

- 51 b) przedmioty, wymienione pod 1 b):

wstążki zapalne i wstążki zapalne parafinowane do lamp bezpieczeństwa, albo tak samo, jak wskazano pod h), albo w okrągłe puszki blaszane lub mocne, okrągłe puszki tekturowe ze szczególnie pasującymi denkami na obu końcach. Każda puszcza może zawierać najwyżej 12 zwojów wstążki z 50 kapslami w każdym. Puszki w ilości nie więcej niż 30 sztuk należy zawijać w papier, łącząc je w mocne paczki. Zwoje wstążek zapalnych należy przekładać krążkami tekturowymi, dokładnie dopasowanymi do puszki.

- 52 c) Przedmioty, wymienione pod 1 d):

nici zapalne długości najwyżej 20 m powinny być nawijane w jednej warstwie na paski tekturowe, złożone pięciokrotnie. Do każdej składki powinien być włożony pasek tektury, wystający nazewnątrz z obu stron co najmniej na 1 cm. Zwitki te należy pozawijać oddzielnie w papier i mocno związać szpagatem, a następnie połączyć po 10 sztuk w paczki, zawijając podwójnie w mocny papier; każdą paczkę obwiązuje się sznurkiem nakrzyż i umieszcza się w skrzynce drewnianej z deskę grubości co najmniej 10 mm w taki sposób, aby pomiędzy paczkami i ścianami skrzynki pozostawała ze wszystkich stron wolna przestrzeń co najmniej na 6 cm, którą wypełnia się ściśle mączką drzewną¹⁾. Jedna sztuka w przesyłce może zawierać najwyżej 30 takich skrzynek.

- 53 d) Przedmioty, wymienione pod liczbą 1 e):
- wogóle po 25 sztuk do szczelnej puszki z białej blachy lub tekturowej, jednak kapsle termiczne po 50 lub 100 sztuk do szczelnego pudełka tekturowego.

Paczki takie (puszki lub pudełka) należy umieszczać w skrzyniach w odległości co najmniej 1 cm jedna od drugiej, a wolne miejsca dobrze wypełniać mączką drzewną¹⁾ dobrze ubitą. Do jednej skrzyni nie wolno pakować więcej niż 40 paczek.

Paczki powinny być tak rozmieszczone, aby tworzyły dwie grupy po 20 paczek, oddzielone w należyty sposób warstwą mączki drzewnej¹⁾, dobrze ugniecionej, grubości co najmniej 3 cm.

- 54 e) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 b) β):
- w skrzynki drewniane lub mocne pudełka tekturowe, owinięte w papier, przyczem każda

¹⁾ Mączkę drzewną (której nie należy utożsamiać z trocinami, a tembardziej z wiórami drzewnymi) otrzymuje się przez zmielenie drzewa. Mączka z drzewa miękkiego w dotknięciu jest miękka i posiada właściwość zbijania się w masę pod naciskiem.

(2) A l'exception des objets dénommés sous 1° c) et 1° f), les articles ci-dessous énumérés doivent, avant d'être rangés dans les récipients, être solidement emballés comme suit:

- 50 a) Ceux des 1° a), 2° a) et 2° b) α):

dans du papier d'emballage fort ou dans des boîtes solides. Une boîte en carton ne doit pas contenir plus de 1200 boîtes remplies d'allumettes.

- 51 b) Ceux du 1° b):

les bandes d'amorces et les bandes d'amorces paraffinées pour lampes de sûreté, soit comme il est dit sous h), soit dans des boîtes cylindriques en fer-blanc, soit dans des boîtes cylindriques résistantes en carton, munies à leurs deux bouts de couvercles s'ajustant hermétiquement. Chaque cylindre contiendra au plus 12 bandes enroulées, de 50 amorces chacune. 30 au plus de ces boîtes seront réunies en un paquet bien conditionné à l'aide d'une enveloppe de papier. Les bandes d'amorces enroulées seront séparées par des disques en carton s'adaptant exactement à la boîte.

- 52 c) Ceux du 1° d):

le fil pyroxylé sera enroulé par longueurs de 20 m, au plus, et en une seule couche autour de bandes de carton repliées cinq fois sur elles-mêmes. Dans chaque pli on insérera une bandelette de carton faisant saillie de 1 cm au moins des deux côtés. Les enroulements seront enveloppés séparément de papier d'emballage et bien ficelés; ils seront emballés ensuite par 10 dans un double enroulement de papier d'emballage fort; le paquet sera ficelé en croix, et placé dans une caissette en bois dont les parois auront au moins 10 mm d'épaisseur; entre les paquets et les parois de la caissette, il y aura partout un intervalle de 6 cm au moins qui sera rempli de farine¹⁾ de bois bien tassée. Un seul colis ne peut contenir plus de 30 caissettes.

- 53 d) Ceux du 1° e):

par 25 pièces dans des boîtes étanches en fer-blanc ou en carton, toutefois les capsules de thermite par 50 ou 100 pièces dans des paquets étanches en carton.

Ces emballages intérieurs (boîtes ou paquets) seront disposés, dans la caisse, à des intervalles de 1 cm au moins, qui seront bien rembourrés avec de la farine de bois¹⁾ fortement pressée. Une caisse ne pourra contenir plus de 40 emballages intérieurs.

Ceux-ci devront être distribués de façon à être groupés par 20 et les deux groupes seront séparés l'un de l'autre d'une façon convenable par une couche de 3 cm au moins de farine de bois¹⁾, bien tassée.

- 54 e) Ceux du 2° b) β):

dans des caissettes en bois ou dans de fortes boîtes en carton, entourées de papier, dont cha-

¹⁾ La farine de bois (qu'il ne faut pas confondre avec la sciure de bois et encore moins avec des copeaux) s'obtient par la mouture du bois. La farine de bois tendre est fine et homogène au toucher, et a une consistance telle qu'elle s'agglomère par la pression.

- skrzynka lub pudełko może zawierać najwyżej 1.000 sztuk; do unieruchomienia należy używać trocin.
- 54a ee) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 b) γ):
w pudełka tekturowe, przyczem każde pudełko może zawierać najwyżej 25 sztuk; kamienie piorunujące należy starannie unieruchomić za pomocą trocin.
- 55 f) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 c):
w pudełka łączone następnie w paczki po 10 do 12 pudełek i owijane papierem.
- 56 g) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 d):
w pudełka łączone następnie w paczki po 10 do 12 pudełek, owijane papierem lub pakowane do torebek papierowych. Torebki należy zamknąć, zaginając je z otwartego końca. Pudełka albo torebki łączy się, owijając trwałym papierem, w mocne paczki, które nie powinny zawierać więcej niż 1 gros *świec cudownych*.
- 57 h) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 e):
listki zapalne (amorces) do zabawek dziecięcych, wstążki zapalne i pierścienie zapalne — w mocne pudełka tekturowe, z których każde może mieścić najwyżej 100 kapsli zapalnych, zawierających po 5 mg masy piorunującej. Zawartość 7,5 mg masy piorunującej dopuszcza się tylko pod warunkiem, aby pudełko mieściło najwyżej 50 kapsli. 12 pudełek z listkami zapalnymi, wstążkami zapalnymi lub pierścieniami zapalnymi łączy się w jeden rulon, 12 zaś rulonów w jedną mocną paczkę przez owinięcie mocnym papierem.
- 58 i) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 f):
a) *Korki piorunujące z masą wybuchową fosforowo-chloranową* powinny być pakowane w ilości najwyżej 50 sztuk do jednego pudełka tekturowego z nasuwaną pokrywką. Korki powinny być przyklejone do dna pudełka, lub umocowane w inny niemniej trwały sposób. Wolne miejsca powinny być szczelnie wypełnione suchą mączką drzewną¹⁾ lub korkową. Na mączkę nakłada się warstwę waty lub innego niemniej sprężystego materiału i zamyka się pudełko nasuwaną pokrywką. Tak przygotowane pudełka łączy się w małe paczki, oklejając wstęgą papierową albo związując szpagatem, w ten sposób, aby każda paczka zawierała najwyżej 100 korków piorunujących. Naklejane wstęgi lub sznurek powinny być dostatecznie mocne i pewne, aby mączka drzewna¹⁾ nie mogła się przesypywać w pudełkach, ani z nich wysypywać. Najwyżej 5 małych paczek może być łączone w jeden pakiet przez owinięcie mocnym papierem.
- 59 β) *Krążki piorunujące z masą wybuchową fosforowo-chloranową* w pudełka tekturowe z na-
- cune ne doit pas renfermer plus de 1000 pièces; elles doivent être immobilisées au moyen de sciure de bois;
- 54a ee) Ceux du 2e b) γ):
dans des boîtes en carton dont chacune ne doit pas renfermer plus de 25 pièces; les pierres fulminantes doivent être soigneusement immobilisées au moyen de sciure de bois.
- 55 f) Ceux du 2e c):
dans des boîtes, réunies ensuite par paquets de 10 à 12 boîtes, enveloppés de papier.
- 56 g) Ceux du 2e d):
dans des boîtes, réunies ensuite par paquets de 10 à 12 boîtes, enveloppés de papier ou emballés dans un sachet en papier. Les sachets doivent être fermés en pliant le bout ouvert. Les boîtes ou les sachets doivent être réunis au moyen d'une enveloppe de papier résistant en des paquets solides qui ne doivent pas contenir plus d'une grosse de *cierges merveilleux*.
- 57 h) Ceux du 2e e):
les amorces pour jouets d'enfants, les rubans d'amorces et les anneaux d'amorces dans de fortes boîtes en carton dont chacune ne doit pas renfermer plus de 100 amorces chargées de 5 mg de fulminate. Une charge de 7,5 mg de fulminate n'est admise qu'à la condition que la boîte ne renferme pas plus de 50 amorces. Ces boîtes d'amorces, de rubans d'amorces ou d'anneaux d'amorces seront réunies au nombre de 12 en un rouleau, et 12 rouleaux seront liés en un paquet solide, enveloppé de papier d'emballage;
- 58 i) Ceux du 2e f):
a) *Les bouchons détonants chargés d'une composition explosive à base de chlorate et de phosphore* doivent être emballés dans des boîtes en carton avec couvercle à recouvrement, dont chacune ne doit pas renfermer plus de 50 bouchons. Les bouchons doivent être collés sur le fond des boîtes ou être assujettis d'une autre façon tout aussi sûre dans leur position. Les vides doivent être bien remplis de farine de bois¹⁾ ou de farine de liège sèches. Une couche d'ouate ou d'un bourrage tout aussi élastique doit être placée sur la farine; la boîte doit être fermée au moyen d'un couvercle à recouvrement. Les boîtes ainsi constituées seront réunies en petits paquets, soit au moyen d'une bande en papier collée, soit à l'aide de ficelle, de telle manière qu'un petit paquet ne contienne pas plus de 100 bouchons détonants. Les bandes en papier collées ou la ficelle doivent être assez fortes et sûres pour que la farine de bois¹⁾ ne puisse ni couler dans les boîtes, ni en tomber. 5 petits paquets au maximum seront réunis en un paquet solide, enveloppé de papier d'emballage.
- 59 β) *Les pètards ronds chargés d'une composition explosive à base de chlorate et de phosphore,*

¹⁾ Mączkę drzewną (której nie należy utożsamiać z trocinami, a tembardziej z wiórami drzewnymi) otrzymuje się przez zmielenie drzewa. Mączka z drzewa miękkiego w dotknięciu jest mialka i jednolita i posiada właściwość zbijania się w masę pod naciskiem.

¹⁾ La farine de bois (qu'il ne faut pas confondre avec la sciure de bois et encore moins avec des copeaux) s'obtient par la mouture du bois. La farine de bois tendre est fine et homogène au toucher, et a une consistance telle qu'elle s'agglomère par la pression.

- suwaną pokrywką w ilości najwyżej 5 sztuk do każdego pudełka. Po 5 takich pudełek zawija się papierem w jeden rulon. 20 rulonów, otrzymanych w ten sposób, łączy się w jedną paczkę, a każde 2 paczki wkłada do jednego pudła z mocnej tektury z nasuwaną pokrywką. Pokrywka powinna być dobrze przymocowana paskiem z trwałego papieru, przyklejonym do dolnej części pudła. Jedna skrzynia może zawierać najwyżej 50 pudeł tekturowych.
- 60** γ) *Korki piorunujące z masą piorunianu lub podobną masą piorunującą wprasowaną w kapiszon tekturowy, tak samo jak wskazano pod α) dla korków z masą piorunującą fosforowo-chloranową.*
- 61** δ) *Kapiszony tekturowe (amunicja lilipucia) z masą piorunującą lub podobnym materiałem, należy pakować najwyżej po 10 sztuk do jednego pudełka tekturowego z nasuwaną pokrywką, wypełniając wszystkie wolne miejsca mączką drzewną¹⁾; na dnie pudełka i pod pokrywką powinny być umieszczone krążki tekturowe grubości 1 mm. Pokrywkę należy przymocować do pudełka paskiem z mocnego papieru, naklejonym na obie części pudełka. Po 10 takich pudełek zawija się papierem w rulony, a po 10 takich rulonów łączy się następnie w jedną mocną paczkę, owijając papierem. Jedna skrzynia może zawierać najwyżej 25 paczek.*
- 62** ϵ) *Kapiszony tekturowe (amunicja lilipucia) z masą wybuchową fosforowo-chloranową należy pakować albo według przepisów, podanych pod δ) albo w pudełka tekturowe z nasuwaną pokrywką najwyżej po 50 sztuk w każdym; kapiszony powinny być umocowane w tekturach z otworami, wszystkie zaś miejsca wolne wypełnione mączką drzewną¹⁾.*
- 52a** *ii) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 g): w mocne pudełka tekturowe, z których każde może zawierać najwyżej 15 kapiszonów tekturowych, wybuchających pod nogą, naklejonych na krążek tekturowy. Próżne miejsca w pudełkach, których części dolne należy mocno połączyć z pokrywami, naklejonym paskiem papieru, powinny być wypełnione mączką drzewną¹⁾. 12 pudełek łączy się w jeden rulon. Najwyżej 6 takich rulonów pakuje się do pudełka tekturowego, którego krawędzie i rogi powinny być wzmocnione i spięte ze sobą klamerkami z drutu żelaznego.*
- 62b** *j) Przedmioty, wymienione pod liczbą 2 h):*
 α) *Płyty wybuchające, w ilości najwyżej 144 sztuk, do szczelnego pudełka ze skórzanej lub słomianej tektury, dobrze mieszając z mączką drzewną lub miękkiemi trocinami. Jedna skrzynia*
- dans des boîtes en carton avec couvercle à recouvrement dont chacune ne doit pas renfermer plus de 5 disques. Ces boîtes doivent être enveloppées, à raison de 5 à la fois, dans du papier. Les rouleaux ainsi obtenus doivent être réunis, à raison de 20 à la fois, en un paquet. Deux paquets sont renfermés ensemble dans un fort carton avec un couvercle à recouvrement. Le couvercle doit être solidement fixé par une bande de papier solide collée sur la partie inférieure de la boîte. Chaque caisse ne peut renfermer que 50 cartons au plus.
- 60** γ) *Les bouchons détonants chargés d'une composition au fulminate ou d'une composition analogue, pressée dans une douille de carton ainsi qu'il est dit pour les bouchons chargés d'une composition explosive à base de chlorate et de phosphore sous α).*
- 61** δ) *Les amorces en carton (munition lilliput) contenant une charge comprimée de fulminate ou d'une composition analogue doivent être emballées par groupes de 10 au plus dans une boîte en carton avec couvercle à recouvrement dont tous les vides sont remplis de farine de bois¹⁾; sur le fond de la boîte ainsi que sous le couvercle doit être placé un carton d'une épaisseur de 1 mm. Le couvercle doit être fixé sur la boîte par une bande de papier solide collée sur les deux parties. Les boîtes doivent être enveloppées, par 10 à la fois, dans du papier; les rouleaux ainsi obtenus doivent être réunis à l'aide de papier d'emballage en un paquet. Chaque caisse ne peut renfermer que 25 paquets au plus.*
- 62** ϵ) *Les amorces en carton (munition lilliput) chargées d'une composition à base de phosphore et de chlorate doivent être emballées ou bien d'après les prescriptions sous δ , ou bien par 50 pastilles au maximum dans une boîte en carton avec couvercle à recouvrement; les pastilles doivent être fixées dans les cartons troués et tous les vides doivent être remplis de farine de bois¹⁾.*
- 62a** *ii) Ceux du 2° g):*
 dans de fortes boîtes en carton dont chacune ne doit renfermer que 15 amorces en carton éclatant sous le pied au plus collées sur un disque en carton. Les vides des caisses dont la partie inférieure et le couvercle seront solidement tenus ensemble par une bande de papier solide, doivent être remplis de farine de bois¹⁾. 12 boîtes doivent être réunies en un rouleau. Les rouleaux doivent être emballés, à raison de 6 au maximum, dans une boîte en carton dont les bords et les angles sont renforcés et attachés ensemble par des agrafes en fil de fer.
- 62b** *j) Ceux du 2° h):*
 α) *Les plaques détonantes, dans une boîte étanche en carton-cuir ou carton-paille, bien mélangées avec de la farine de bois¹⁾ ou de la sciure de bois fine; chaque boîte ne doit pas renfermer plus*

¹⁾ Mączkę drzewną (której nie należy utożsamiać z trocinami, a tembardziej z wiórami drzewnymi) otrzymuje się przez zmielenie drzewa. Mączka z drzewa miękkiego w dotknięciu jest miękka i jednolita i posiada właściwość zbijania się w masę pod naciskiem.

¹⁾ La farine de bois (qu'il ne faut pas confondre avec la sciure de bois et encore moins avec des copeaux) s'obtient par la mouture du bois. La farine de bois tendre est fine et homogène au toucher, et a une consistance telle qu'elle s'agglomère par la pression.

nie powinna zawierać więcej niż 50 pudełek tekturowych, a waga pakowanych do niej płyt wybuchających przewyższać 18 kg.

62c β) *Martyniki*, w ilościach najwyżej po 65 sztuk, do okrągłych pudełek tekturowych, wyłożonych jedwabnym papierem; pudełka te pakuje się w tekturę najwyżej po 72 sztuki. Jedna skrzynia może zawierać najwyżej 3.600 pudełek tekturowych w opakowaniu tekturowem, a waga martynik może wynosić nie więcej niż 24 kg.

63 *k*) Przedmioty, wymienione pod liczbami 3a), 3c) i 3d):

w mocne pudełka tekturowe lub skrzynki drewniane; *przedmioty, wymienione pod 3d)*, mogą być także pakowane w worki papierowe; *ognie sztuczne większych rozmiarów* należy pakować w papier, jeżeli miejsca, w których się zapalają, nie są przykryte osłoną papierową; w obu przypadkach masę zapalną należy zabezpieczyć od rozsypania.

Ładunek miotający *bomb*, ważących brutto więcej niż 5 kg, powinien być osłonięty papierową gільzą, pokrywającą dolną część bomby. Bomby powinny być pakowane w skrzynie; puste miejsca powinny być dobrze wypełnione wełną drzewną lub podobnym materiałem.

64 *l*) Przedmioty, wymienione pod liczbą 3b): w mocne pudełka; *huki armatnie* powinny być dobrze ułożone, a poszczególne sztuki oddzielone od siebie grubą warstwą mączki drzewnej¹⁾ lub innego odpowiedniego materiału.

64a *m*) Przedmioty, wymienione pod liczbą 4: w opakowanie z mocnego papieru lub mocnej tektury.

65 (3) Opakowanie wewnątrz skrzyń powinno zabezpieczyć poszczególne sztuki przesyłkowe przed poruszeniem. Pakując *przedmioty, wymienione pod liczbami 1b, 2a, 2b) β), 2b) γ), 2e), 2f), 2g), 2h)* i 3, wolne miejsca w skrzyniach zewnętrznych należy wypełniać szczerlnie odpowiednim suchym materiałem pakunkowym (wełną drzewną, papierem i t. p. —, a jeżeli chodzi o korki piorunujące, krawki piorunujące, kapiszony tekturowe (amunicję lilipticą), kamienie piorunujące, kapiszony tekturowe, wybuchające pod nogą, płyty wybuchające, martyniki i podobne materiały: mączką drzewną lub trocinami). Wilgotnego siana, pakuł, przesyconych tłuszczem lub oliwą, albo też innych materiałów, skłonnych do samozapalania się, stosować nie wolno.

66 Większe dekoracje pirotechniczne (transparenty) wystarczy dobrze umocować w skrzyni.

67 (4) Waga brutto sztuki, zawierającej *przedmioty, wymienione pod liczbami 1b), 1e) 2a)*,

¹⁾ Mączkę drzewną (której nie należy utożsamiać z trocinami, a tembardziej z wiórami drzewnymi) otrzymuje się przez zmielenie drzewa. Mączka z drzewa miękkiego w dotknięciu jest miętka i jednolita i posiada właściwość zbijania się w masę pod naciskiem.

de 144 plaques et une caisse ne doit pas contenir plus de 50 boîtes avec un poids maximum de 18 kg en ce qui concerne les plaques détonantes.

62c β) Les *martinikas*, à raison de 65 au maximum, dans des boîtes rondes en carton, garnies de papier de soie; les dites boîtes, à raison de 72 au maximum, doivent être emballées dans des cartons. Une caisse ne doit pas contenir plus de 3600 boîtes en carton emballées dans du carton, le poids maximum des martinikas étant de 24 kg.

63 *k*) Ceux du 3° a), 3° c) et 3° d):

dans de fortes boîtes en carton ou dans des caissettes en bois; les *objets dénommés sous 3° d)* peuvent aussi être emballés dans des sacs en papier; les *pièces d'artifice de grandes dimensions* doivent être emballées dans du papier si leur point de mise de feu n'est pas revêtu d'une coiffe en papier; dans les deux cas on doit empêcher le tamisage.

La charge propulsive des *bombes* d'un poids brut de plus de 5 kg doit être protégée par une douille en papier recouvrant la partie inférieure de la bombe. Les bombes doivent être emballées dans des caisses; les espaces vides doivent être bien remplis de fibres de bois ou de matières analogues.

64 *l*) Ceux du 3° b):

dans de fortes boîtes; les *coups de canon* doivent être solidement assujettis, les différentes pièces étant séparées les unes des autres par une forte couche de farine de bois¹⁾ ou de matière analogue appropriée.

64a *m*) ceux du 4°:

dans des enveloppes en papier solide ou en carton solide.

65 (3) Les paquets ne doivent pas pouvoir se déplacer dans les récipients. Pour les *objets dénommés sous 1° b), 2° a), 2° b) β), 2° b) γ), 2° e), 2° f), 2° g), 2° h)* et 3°, les vides de la caisse extérieure doivent être bourrés avec des matières d'emballage appropriées et sèches [fibres de bois, papier, etc. — pour les bouchons détonants, les pétards ronds, les amorces en carton (munition lilliput), les pierres fulminantes, les amorces en carton éclatant sous le pied, les plaques détonantes, les martinikas et les produits similaires: farine ou sciure de bois —]. Le foin humide, l'étope imprégnée de graisse ou d'huile ou d'autres matières sujettes à l'inflammation spontanée ne doivent pas être utilisés.

66 Lorsqu'il s'agit de grands décors pour pièces d'artifice (transparents), il suffit de les fixer solidement dans le récipient.

67 (4) Le poids brut d'un colis renfermant des *objets dénommés sous 1° b), 1° e), 2° a, 2° b) β),*

¹⁾ La farine de bois (qu'il ne faut pas confondre avec la sciure de bois et encore moins avec des copeaux) s'obtient par la mouture du bois. La farine de bois tendre est fine et homogène au toucher, et a une consistance telle qu'elle s'agglomère par la pression.

2b) β), 2b) γ), 2e), 2f), 2g), 2h), 3 i 4, nie może przewyższać 100 kg.

Przytem ogólna waga masy wybuchowej (ładunek miotający, ładunek rozrywający i masa świetlna) nie może przewyższać 20 kg, jeżeli chodzi o *przedmioty, wymienione pod 1e)*, 36 kg — jeżeli chodzi o *ogień sztuczne, wymienione pod 3a)*, 25 kg o *drobne ognie sztuczne, wymienione pod 3c)*; waga ogólna prochu ziarnistego pirotechnicznego, wchodzącego do ogni sztucznych, wymienionych pod 3a) i *drobnych ogni sztucznych, wymienionych pod 3c)*, nie może przewyższać 2,5 kg.

Waga brutto skrzyń z tektury zwyczajnej lub z tektury falistej, zawierających *naboje dymiące, przeznaczone do walki z pasorzytami* (liczba 4) nie może przewyższać 20 kg.

- 68 (5) Każda sztuka, zawierająca materiały, wymienione pod liczbą 3), powinna być opatrzona nalepką według wzoru Nr. 1.

B. Inne przepisy.

- 69 (1) *Zapałki, wymienione pod liczbą 1a)*, w ilościach do 5 kg, zapakowane według przepisów, zawartych w dziale A, — cyfra marginesowa 49 — mogą być łączone w jedną sztukę z innymi przedmiotami (z wyjątkiem materiałów, wymienionych w klasach II i III niniejszego załącznika).

Na skrzynki tekturowe z *zapałkami* (liczba 1a), nie wolno kłaść przesyłek cięższych od tych skrzynek razem z ich zawartością.

Beczki tekturowe z materiałami, wymienionymi pod liczbą 1c), należy tak łączyć, ażeby beczki te nie były uszkodzone przez inne przedmioty.

Skrzynki, zawierające *nici zapalne*, opakowane według przepisów działu A (2) c) — cyfra marginesowa 52 —, mogą być łączone z innymi przedmiotami klasy I c, w ilości najwyżej 5; pakowanie *nici zapalnych* w jednej sztuce razem z *zapałkami, wymienionymi pod liczbą 1a)*, nie jest dozwolone.

- 70 (2) *Materiały, wymienione pod liczbami 2a) do 2e)*, mogą być łączone w jednym opakowaniu razem ze sobą i z *bombami płomienistymi, rakietami, świecami rzymskimi, fontannami, kołami ognistymi i t. p.* wyrobami, wymienionymi pod liczbą 3a), oraz z wszelkimi innymi *ogniami sztucznymi, wymienionymi pod liczbami 3b) do d)*, pod warunkiem zachowania przepisów, dotyczących: wewnętrznego opakowania każdego rodzaju przedmiotów zgodnie z cyframi marginesowymi 50, 54 do 57, 63 i 64. Do wspólnych skrzyń stosuje się, w zależności od rodzaju zapakowanych do nich przedmiotów, najsurowsze z pośród postanowień cyfr marginesowych 49, i 65 do 67. Pakunki wewnętrzne powinny być dobrze umocowane we wspólnej skrzyni, a puste miejsca wypełnione odpowiednimi materiałami pakunkowymi (wełną drzewną, papierem i t. p.).

2° b) γ), 2° e), 2° f), 2° g), 2° h), 3° et 4° ne doit pas excéder 100 kg.

En outre, le poids total de la matière explosive (charge propulsive, charge d'éclatement et matière éclairante) ne doit pas excéder 20 kg pour les *objets dénommés sous 1° e)*, 36 kg pour les *pièces d'artifice proprement dites dénommées sous 3° a)*, 25 kg pour les *petites pièces d'artifice dénommées sous 3° c)*; le poids total de la poudre grenée qui entre dans la composition des *pièces d'artifice proprement dites dénommées sous 3° a)* et des *petites pièces dénommées sous 3° c)* ne doit pas dépasser 2,5 kg.

Le poids brut des caisses en carton ou en carton ondulé renfermant des *cartouches fumigènes destinées à la lutte contre les parasites* (4°) ne doit pas dépasser 20 kg.

- 68 (5) Chaque colis contenant des *matières dénommées sous 3° a)* doit porter l'étiquette conforme au modèle n° 1.

B. Autres prescriptions.

- 69 (1) Les *allumettes dénommées sous 1° a)*, par quantités ne dépassant pas 5 kg, emballées conformément aux dispositions du chapitre A — chiffre marginal 49 —, peuvent être réunies en un seul colis avec d'autres objets (à l'exception des matières dénommées dans les classes II et III de la présente Annexe).

Il est interdit de poser sur les caisses en carton contenant des *allumettes* [1° a)] des colis plus lourds que lesdites caisses avec leur contenu.

En ce qui concerne les tonneaux en carton contenant des *matières dénommées sous 1° c)*, on doit veiller à ce que ces tonneaux ne soient pas avariés par d'autres objets.

Les caissettes contenant du *fil pyroxylé*, emballées conformément aux dispositions du chapitre A, al. (2) c) — chiffre marginal 52 —, ne peuvent être réunies au nombre de plus de 5 dans un même colis avec d'autres objets de la classe I c; l'emballage du *fil pyroxylé* dans un même colis avec des *allumettes dénommées sous 1° a)* n'est cependant pas admis.

- 70 (2) Les *matières dénommées sous 2° a)* à 2° e) peuvent être comprises dans un même emballage ensemble et avec des *bombes incendiaires, fusées, chandelles romaines, fontaines, roues et pièces similaires dénommées sous 3° a)* et avec toutes les autres *pièces d'artifice dénommées sous 3° b) à d)*, moyennant observation des prescriptions concernant l'emballage intérieur des objets particuliers d'après les chiffres marginaux 50, 54 à 57, 63 et 64. S'appliquent aux récipients collecteurs, suivant la nature des objets empaquetés, les prescriptions les plus rigoureuses des chiffres marginaux 49 et 65 à 67. Les emballages intérieurs doivent être solidement assujettis dans les récipients collecteurs en remplissant les espaces vides de matières d'emballage appropriées (fibres de bois, papier, etc.).

71 (3) *Listki zapalne do zabawek dziecięcych, wstążki zapalne i pierścienie zapalne [liczba 2 e)] oraz krążki piorunujące [2 f) β)]* można pakować razem z pistoletami dziecięcymi w następujący sposób:

a) z jednym pistoletem jeden rulon *listków zapalnych, wstążek zapalnych lub pierścieni zapalnych* [według A (2) h) — cyfra marginesowa 57—] albo 2 rulony *krążków piorunujących* [według A (2) i), β) — cyfra marginesowa 59—]. Do pakowania należy używać mocnych pudełek tekturowych, które powinny być poprzedzielane przegródkami tak, aby pistolety były umieszczone oddzielnie od innych materiałów. Pudełka mogą być pakowane do przesyłanej skrzyni albo same, albo z paczkami, zawierającymi materiały innego rodzaju;

b) do skrzyń, przegrodzonych mocno obsadzoną ścianką wewnętrzną w ten sposób, aby były umieszczone w jednej przegródce, a *listki zapalne, wstążki zapalne, pierścienie zapalne lub krążki piorunujące* — opakowane według przepisów, podanych pod A — w drugiej przegródce.

Waga brutto skrzyni, wspomnianej pod a) lub b), nie powinna przewyższać 100 kg.

72 (4) Do przewozu można używać tylko wagonów krytych.

73 (5) Co do *przedmiotów, wymienionych pod liczbami 1 b), 1 d), 1 e), 2 a), 2 b) β), 2 b) γ), 2 e), 2 f), 2 g), 2 h), 3 i 4*, nadawca powinien zaświadczyć w liście przewozowym co następuje:

„Rodzaj i opakowanie odpowiada przepisom załącznika I do K. M. T.”.

74 (6) Jeżeli inny nadawca niż fabryka, która wytworzyła materiał, oddaje do dalszego przewozu całą przesyłkę lub część przesyłki, przesyłkę, dla której przepisy wymagają zaświadczenia w liście przewozowym, zaświadczenia tego można nie żądać, jeżeli nowy nadawca oświadczy w liście przewozowym, że przesyłka jest ta sama co i pierwotna lub też, że różne jej części pochodzą z przesyłki pierwotnej, którą zbadano i na którą wydano zaświadczenie, oraz że w pierwotnym opakowaniu nic nie zmieniono. Oświadczenie takie powinno być na żądanie udowodnione.

Odpowiednie oświadczenie w liście przewozowym powinno brzmieć: „Zawartość i opakowanie te same co w pierwotnej przesyłce”.

I d. Gazy zgęszczone, skroplone i rozpuszczone pod ciśnieniem.

Do przewozu dopuszcza się tylko następujące:

75 a) Gazy zgęszczone:

1. *Kwas węglowy;*
2. *Gaz wodny, gaz świetlny, gaz mieszany (gaz olejowy, zawierający nie więcej niż 30% acetylenu);*

71 (3) *Les amorces pour jouets d'enfants, les rubans d'amorces et les anneaux d'amorces [2° e)], ainsi que les pétards ronds [2° f) β)],* peuvent être emballés ensemble avec des pistolets d'enfant de la façon suivante:

a) avec un pistolet ou bien un rouleau d'*amorces*, de *rubans d'amorces* ou d'*anneaux d'amorces* [d'après A, al. (2) h) — chiffre marginal 57 —] ou 2 rouleaux de *pétards ronds* [d'après A, al. (2) i), β) — chiffre marginal 59 —]. L'emballage doit être fait dans des boîtes en carton fortes qui doivent être divisées par une cloison de façon que les pistolets se trouvent séparés des autres matières. Les boîtes peuvent, soit seules, soit ensemble avec des paquets qui ne contiennent que des autres matières, être emballées dans les caisses d'expédition;

b) dans des caisses divisées par une cloison bien fixée de telle façon que les pistolets soient placés dans un compartiment et les *amorces, rubans d'amorces, anneaux d'amorces* ou *pétards ronds* — emballés conformément aux prescriptions d'emballage sous A — dans l'autre compartiment.

Le poids brut d'une caisse mentionnée sous a) ou b) ne doit pas dépasser 100 kg.

72 (4) Le transport doit être effectué dans des wagons couverts.

73 (5) En ce qui concerne les *objets dénommés* sous 1° b), 1° d), 1° e), 2° a), 2° b) β), 2° b) γ), 2° e), 2° f), 2° g), 2° h), 3° et 4°, l'expéditeur doit certifier dans la lettre de voiture ce qui suit:

„La nature et l'emballage répondent aux prescriptions énoncées dans l'Annexe I à la C. I. M.”.

74 (6) Lorsqu'un expéditeur autre que la fabrique d'origine remet au transport ultérieur un envoi complet ou une partie d'envoi, pour lequel une attestation est prescrite dans la lettre de voiture, l'attestation peut être omise, lorsque le nouvel expéditeur déclare dans la lettre de voiture que l'envoi est identique à l'envoi d'origine, ou bien que ses différentes parties proviennent de l'envoi d'origine, qui a été vérifié et pour lequel l'attestation a été délivrée et que l'emballage d'origine n'a pas été changé. La preuve de ce qui précède peut être exigée.

L'attestation à ce sujet dans la lettre de voiture doit être libellée comme suit: „Contenu et emballage identiques à l'envoi d'origine”

I d. Gaz comprimés, liquéfiés ou dissous sous pression.

Ne sont admises au transport que les matières suivantes:

75 a) Gaz comprimés:

- 1° *L'acide carbonique;*
- 2° *Le gaz à l'eau, le gaz d'éclairage, le gaz mixte (gaz d'huile ne contenant pas plus de 30% d'acétylène);*

3. Gaz olejowy (gaz tłusty);

4. Tlen, wodór (także zmieszany z metanem), azot, tlenek węgla, gaz kopalniany (metan), powietrze zgęszczone, gazy rzadko spotykane (argon, neon, helium, ksenon, krypton lub ich mieszaniny);

76 b) Gazy skroplone:

5. a) Etylen, kwas węglowy, gaz olejowy, podtlenek azotu, etan;

β) Gaz zwany „Z” (skroplony gaz olejowy, którego ciśnienie przy 50° nie przewyższa 26 ster);

6. Propylen, amonjak, tlenochlorek węgla (fosgen);

7. Chlor, chlorowódz, kwas siarkawy, cztero-tlenek azotu, gaz zwany „T” (mieszanina tlenu etylenu i kwasu węglowego, którego ciśnienie nie przewyższa 14 kg/cm² przy 50° C);

8. Chlorek metylu, chlorek etylu, ten ostatni również perfumowany (perfumy Lance), chlorek winylu, bromek metylu¹⁾; eter metylowy, metyloamina, etyloamina, tlenek etylenu, butadien;

9. Powietrze ciekłe, tlen skroplony, azot skroplony.

77 c) Gazy rozpuszczone pod ciśnieniem²⁾:

10. Amonjak rozpuszczony w wodzie w stosunku powyżej 35% i nie wyżej 50%;

11. Acetylen rozpuszczony w acetonie i wchłonięty przez masę porowatą.

Przepisy o przewozie.

A. Rodzaj naczyń.

78 a) O ile załącznik niniejszy nie podaje przepisów co do wyrobu, rodzaju i właściwości materiału naczyń metalowych do gazów zgęszczonych, skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem, należy stosować odpowiednie przepisy, obowiązujące przy przewozie wewnątrz państwa, z którego pochodzą.

79 b) Do przewozu powietrza ciekłego, tlenu skroplonego i azotu skroplonego powinny być używane:

a) Butle szklane o ścianach podwójnych, z próżnią między nimi.

Butle te powinny być obłożone filcem i zamknięte zatyczką filcową w ten sposób, aby gaz mógł się ulatniać, nie wywierając wewnątrz zna-

¹⁾ Mieszaniny bromku metylu i bromku etylenu, zawierające nie więcej niż 50% bromku metylu, nie są uważane za materiał wybuchowy i są przewożone bez ograniczeń.

²⁾ Woda amonjakalna, zawierająca nie więcej niż 35% amonjaku, i płyny, zawierające kwas węglowy, nie są uważane za materiały wybuchowe i są przewożone bez ograniczeń.

3° Le gaz d'huile (gaz riche);

4° L'oxygène, l'hydrogène (mélangé ou non avec du méthane), l'azote, l'oxyde de carbone, le protocarbure d'hydrogène (grisou, méthane), l'air, les gaz rares (argon, néon, hélium, xénon, crypton ou leurs mélanges);

76 b) Gaz liquéfiés:

5° a) L'éthylène, l'acide carbonique, le gaz d'huile, le protoxyde d'azote, l'éthane;

β) Le gaz dit Z (gaz d'huile liquéfié dont la pression à 50° C ne dépasse pas 26 atmosphères);

6° Le propylène, l'ammoniaque, l'oxychlorure de carbone (phosgène);

7° Le chlore, l'acide chlorhydrique anhydre, l'acide sulfureux, le tétroxyde d'azote, le gaz dit T (mélange d'oxyde d'éthylène et d'acide carbonique, dont la pression à 50° C ne dépasse pas 14 kg/cm²);

8° Le chlorure de méthyle, le chlorure d'éthyle, ce dernier même parfumé (lance-parfum), le chlorure de vinyle, le bromure de méthyle¹⁾, l'éther méthylique, le méthylamine, l'éthylamine, l'oxyde d'éthylène, le butadiène;

9° L'air liquide, l'oxygène liquide, l'azote liquide.

77 c) Gaz dissous sous pression²⁾:

10° L'ammoniaque dissoute dans de l'eau, en concentrations supérieures à 35% et ne dépassant pas 50%;

11° L'acétylène dissous dans de l'acétone et absorbé par des matières poreuses.

Conditions de transport.

A. Nature des récipients.

78 a) Dans la mesure où elles ne sont pas spécifiées dans la présente Annexe, les conditions de fabrication, de nature et de qualité de métal, auxquelles doivent satisfaire les récipients des gaz comprimés, liquéfiés ou dissous sous pression, sont celles qui sont exigées pour la circulation à l'intérieur de leur pays d'origine.

79 b) On emploiera pour l'air liquide, l'oxygène liquide et l'azote liquide:

a) Des bouteilles en verre à double paroi, dans laquelle on a fait le vide.

Elles doivent être entourées de feutre et fermées par un bouchon de feutre permettant l'échappement des gaz sans produire à l'intérieur

¹⁾ Un mélange de bromure de méthyle et de bromure d'éthylène contenant au plus 50% de bromure de méthyle n'est pas considéré comme sujet à l'explosion et est transporté sans condition.

²⁾ L'eau ammoniacale dont la teneur en ammoniaque n'excède pas 35% et les boissons contenant de l'acide carbonique ne sont pas considérées comme matières sujettes à l'explosion et sont transportées sans condition.

czniejszego ciśnienia, zaś plynna zawartość nie mogła wyciekać. Zatyczka filcowa powinna być tak umocowana, aby nie mogła się rozluźnić w razie przechylenia lub przewrócenia butli. Każda butla lub kilka butli razem powinny być zabezpieczone od uderzenia zapomocą kosza drucianego lub innego podobnego naczynia niewywrotnego. Kosze te lub inne naczynia należy umieścić w skrzyniach metalowych lub drewnianych, obitych wewnątrz blachą, u góry otwartych, lub przykrytych tylko siatką drucianą, wiekiem dziurkowanym, bądź też zabezpieczonych w inny podobny sposób. Skrzynie metalowe lub drewniane powinny być w dolnej swej części zupełnie szczelne aż do takiej wysokości, aby w razie rozbicia się butli plyn nie mógł wyciekać nazewnątrz. Do skrzyń z ciekłym powietrzem i skroplonym tlenem nie można wkładać łatwo zapalnych materiałów pakunkowych. Dopuszcza się materiały takie jak filc lub wełna.

?) Naczynia z innego materiału.

Naczyń z innego materiału można używać tylko takich, które nie przepuszczają ciepła, nie pokrywają się rosa, ani szronem. Dodatkowe opakowanie takich naczyń nie jest wymagane. Przepisy co do zamykania butli szklanych, wymienionych pod 2), stosuje się podobnie do tych naczyń.

80 c) Naczynia, przeznaczone do *roztworów acetyleny w acetonie* (liczba 11), powinny być sporządzone z ciągliwego żelaza zlewego (Flusseisen), z ciągliwej stali lub z innego materiału podobnego pod względem twardości, sprężystości i ciągliwości (lecz nie z miedzi). Naczynia powinny być całkowicie wypełnione równomiernie rozłożoną masą porowatą o drobnych porach, która:

1. nie działa na naczynia żelazne i nie tworzy szkodliwych połączeń ani z rozpuszczalnikiem acetyleny (acetonem), ani z samym acetylenem,

2. nawet przy dłuższem użyciu i wstrząśnięciach nie osiada i nie tworzy niebezpiecznych próżni nawet przy temperaturze 50° C,

3. zapobiega napewno, nawet przy wysokiej temperaturze i silnych uderzeniach, powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przez masę procesów rozkładu acetyleny, mających charakter wybuchów.

Żadna z części metalowych, stykających się bezpośrednio z roztworem acetyleny, nie może być sporządzona z miedzi, ani stopu metalowego, zawierającego więcej niż 70% miedzi.

B. Badanie urzędowe naczyń.

81 (1) Naczynia z żelaza zlewego, stali lub miedzi powinny być przed użyciem poddane wodnej próbie na ciśnienie przez rzeczoznawcę, upoważnionego przez właściwą władzę. Naczynia do

une forte pression, mais empêchant l'écoulement du liquide. Ce bouchon de feutre doit être fixé de manière à ne pouvoir se déplacer si la bouteille perd l'équilibre ou est renversée. Chaque bouteille ou plusieurs bouteilles réunies doivent être protégées contre les chocs par une corbeille en fil de fer ou un autre récipient analogue reposant fixement sur le sol. Ces corbeilles ou autres récipients doivent être placés dans des coffres métalliques ou dans des caisses en bois revêtues intérieurement de tôle, ouverts en haut ou simplement garantis à leur partie supérieure par un treillis en fil de fer, un couvercle perforé ou tout autre mode de protection analogue. Les coffres métalliques ou les caisses en bois doivent être complètement étanches dans la partie inférieure jusqu'à une hauteur suffisante pour que, en cas de bris des bouteilles, le liquide ne puisse se répandre à l'extérieur. Les coffres et les caisses remplis d'air liquide ou d'oxygène liquide ne renferment aucune matière d'emballage facilement inflammable; les matières telles que le feutre et la laine sont admises.

β) Récipients constitués d'autres matières.

Ils ne peuvent être employés qu'à la condition d'être protégés contre la transmission de chaleur, de manière à ne pouvoir se couvrir de rosée ni de givre. Un autre emballage de ces récipients n'est pas nécessaire. Les prescriptions édictées sous 2) concernant la fermeture des bouteilles en verre sont applicables par analogie à ces récipients.

80 c) Pour les *solutions d'acétylène dans de l'acétone* (11°) les récipients seront en fer fondu (Flusseisen) doux, en acier doux ou en une substance semblable quant à la dureté, l'élasticité et quant à la dilatation (mais non pas en cuivre). Les récipients doivent être entièrement remplis d'une masse finement poreuse, répartie uniformément, laquelle:

1° n'attaque pas les récipients en fer et ne forme de combinaisons nuisibles ni avec le dissolvant de l'acétylène (acétone), ni avec ce dernier lui-même,

2° même à un usage prolongé et en cas de secousses ne s'affaisse pas et ne forme pas de vides dangereux, même à une température de 50° C,

3° empêche sûrement que des décompositions de l'acétylène revêtant le caractère d'explosions ne se produisent, même à des températures élevées et sous l'influence de chocs violents, ou ne se propagent au travers de la masse.

Aucune pièce métallique en contact direct avec l'acétylène dissous ne pourra être établie en cuivre ou en alliage contenant plus de 70% de cuivre.

B. Epreuve officielle des récipients.

81 (1) Les récipients en fer fondu, en acier ou en cuivre doivent, avant leur emploi, être soumis, de la part d'un expert autorisé par les autorités compétentes, à une épreuve de pression hydraulique.

przewozu roztworów acetyleny należy oprócz tego zbadać przed użyciem także pod względem jakości masy porowatej i dopuszczalnej ilości rozpuszczalnika (zobacz A, c) — cyfra marginesowa 80 — i D (3) a) — cyfra marginesowa 91 —).

82 (2) Przy wodnej próbie na ciśnienie wywierane ciśnienie wewnętrzne powinno wynosić:

a) dla gazów zgęszczonych — półtora razy tyle co ciśnienie zawartości, które nie może przekraczać granic, dozwolonych pod D (zobacz niżej). Ciśnienie próbne powinno przewyższać nadto ciśnienie zawartości co najmniej o 5 kg/cm²,

b) dla gazów skroplonych, wymienionych pod liczbami 5, 6, 7 i 8, mianowicie:

kwasy węglowego	250 kg/cm ²
skroplonego gazu olejowego	250 "
podtlenku azotu	250 "
etyleny	225 "
chlorowodoru i etanu	120 "
gazu, zwanego „Z”	40 "
propylenu	35 "
amonjaku	30 "
tlenochloru węgla (fosgenu)	15 "
chloru i gazu zwanego „T”	30 "
kwasy siarkowego	12 "
czterotlenku azotu	22 "
chloru metylu	16 "
eteru metylowego	16 "
metyloaminy	14 "
chloru etylu, bromku metylu, etyloaminy, tlenku etylenu i butadienu	10 "
chloru winylu	11 "

c) dla gazów rozpuszczonych pod ciśnieniem:

acetyleny, rozpuszczonego w acetonie	60 "
amonjaku, rozpuszczonego w wodzie pod ciśnieniem, w stosunku według wagi:	
powyżej 35% do 40% amonjaku	8 "
powyżej 40% do 50%	12 "

83 (3) Próba ciśnienia winna być ponawiana:

a) co dwa lata, jeżeli chodzi o naczynia, przeznaczone do przewozu chloru, chlorowodoru, czterotlenku azotu, kwasu siarkowego, tlenochloru węgla;

b) co 5 lat, jeżeli chodzi o naczynia, przeznaczone do przewozu innych gazów zgęszczonych lub skroplonych;

c) co 5 lat, jeżeli chodzi o naczynia do amonjaku rozpuszczonego pod ciśnieniem.

84 (4) Naczynia, służące do przewozu acetyleny rozpuszczonego, powinny być sprawdzane co lat 10. Sprawdzanie takie powinno obejmować przynajmniej stan zewnętrzny naczyń (działanie rdzy, zniekształcenia) i stan masy porowatej (rozluźnienie, opadnięcie). Ponadto należy sprawdzać naczynia, rozcinając odpowiednią ich ilość i starannie badając wnętrze, tak co do

Les récipients destinés au transport des solutions d'acétylène doivent en outre, avant leur emploi, être examinés en ce qui concerne la nature de la matière poreuse et de la quantité du solvant admissible [voir A, c) — chiffre marginal 80 — et D, al. (3) a) — chiffre marginal 91 —].

82 (2) La pression intérieure à faire supporter lors de l'épreuve de pression hydraulique doit comporter:

a) Pour les gaz comprimés, une fois et demie la pression de chargement, laquelle ne doit pas dépasser les limites autorisées en D (voir plus loin). La pression d'épreuve doit dépasser de 5 kg/cm² au moins la pression de chargement;

b) Pour les gaz liquéfiés dénommés sous 5°, 6°, 7° et 8°:

Acide carbonique	250 kg/cm ²
Gaz d'huile	250 "
Protoxyde d'azote	250 "
Ethylène	225 "
Acide chlorhydrique anhydre et éthane	120 "
Gaz dit Z	40 "
Propylène	35 "
Ammoniaque	30 "
Oxychlorure de carbone (phosgène)	15 "
Chlore et gaz dit T	30 "
Acide sulfureux	12 "
Tétoxyde d'azote	22 "
Chlorure de méthyle	16 "
Ether méthylique	16 "
Méthylamine	14 "
Chlorure d'éthyle, bromure de méthyle, éthylamine, oxyde d'éthylène et butadiène	10 "
Chlorure de vinyle	11 "

c) Pour les gaz dissous sous pression:

Acétylène dissous dans de l'acétone	60 "
Ammoniaque dissoute sous pression dans de l'eau:	
à raison de plus de 35% jusqu'à 40% en poids d'ammoniaque	8 "
à raison de plus de 40% jusqu'à 50% en poids d'ammoniaque	12 "

83 (3) L'épreuve de pression doit être renouvelée:

a) tous les 2 ans pour les récipients destinés au transport du chlore, de l'acide chlorhydrique anhydre, du tétoxyde d'azote, de l'acide sulfureux, de l'oxychlorure de carbone;

b) tous les 5 ans pour les récipients destinés au transport des autres gaz comprimés ou liquéfiés;

c) tous les 5 ans pour les récipients d'ammoniaque dissoute sous pression.

84 (4) Les récipients servant au transport d'acétylène dissous doivent faire tous les 10 ans l'objet d'un examen. Cet examen devra tout au moins comprendre l'état extérieur des récipients (effets de la rouille, déformations) et l'état de la masse de remplissage (relâchement, affaissement). En outre, l'on doit pratiquer des sondages consistant à découper un nombre raisonnable de récipients

rdzy, jak co do zmian, zachodzących w materiale naczyń i masie porowatej.

Przy przewozie naczyń z acetylenem rozpuszczonym należy dołączyć do listu przewozowego zaświadczenie właściwego urzędu kraju wysyłającego, że przewóz ich jest w tym kraju dozwolony.

85 (5) Próby ciśnienia hydraulicznego powinny być dokonywane w ten sposób, ażeby ciśnienie nie było nagle zwiększane. Naczynia powinny wytrzymać próbne ciśnienie, nie tracąc na stałe swej formy i szczelności.

85a (6) Badanie wewnętrzne naczyń wagonów — cystern oraz wielkich naczyń do przetaczania, o których mowa pod E, ust. (2) — cyfra marginesowa 95 — powinno się odbywać w tych samych terminach, jakie przepisano dla prób ciśnienia. Sprawdzenie wewnętrzne powinno być dokonywane, o ile możliwości, równocześnie z próbą ciśnienia.

C. Osprzęt naczyń (zawory, napisy).

86 (1) Naczynia, służące do przewozu gazów zgęszczonych, skroplonych lub rozpuszczonych pod ciśnieniem (z wyjątkiem powietrza ciekłego, tlenu skroplonego i azotu skroplonego), powinny mieć przynajmniej jeden zawór do napełniania i opróżniania.

Zawory powinny być sporządzone z materiału, na który nie działa zawartość naczynia. Mianowicie, kiedy chodzi o roztwory acetyleny (liczba 11), części metalowe zaworów, mające styczność z gazem, nie mogą zawierać więcej niż 70% miedzi. Jeżeli chodzi o naczynia, zawierające amonjak skroplony lub rozpuszczony w wodzie, zawory z miedzi nie są dozwolone.

W naczyniach do tlenu, czterotlenku azotu, podtlenku azotu i ciekłego powietrza do uszczelnienia i smarowania nie można używać materiału, zawierającego tłuszcz lub oliwę.

Dla gazu olejowego, gazu mieszanego i amonjaku, rozpuszczonego w wodzie, mogą być używane zamiast zaworów wkręcane korki metalowe; muszą one zamykać naczynie tak szczelnie, aby nie można było poczuć zapachu jego zawartości.

W naczyniach do rozpuszczonego acetyleny dozwala się stosować zawory zamykające z kryzą dla połączeń.

87 (2) Na naczyniach należy umieszczać bardzo widoczne i trwałe napisy, oznaczające:

a) co do wszystkich gazów, z wyjątkiem wymienionych pod liczbą 9:

a) nazwę gazu, ich wytwórcę lub właściciela oraz numer porządkowy naczynia;

et à en examiner l'intérieur avec soin, tant en ce qui concerne la rouille qu'au point de vue des modifications survenues dans la matière qui les compose et dans la masse de remplissage.

Pour le transport de récipients d'acétylène dissous, la lettre de voiture doit être accompagnée d'une attestation de l'Office compétent du pays d'expédition des récipients, aux termes de laquelle ceux-ci sont admis au transport dans ce pays.

85 (5) En procédant à l'épreuve de pression hydraulique, il faut faire en sorte que l'augmentation de pression se fasse sans à-coups. Les récipients doivent supporter la pression d'épreuve sans subir de déformation permanente ou des fissures.

85a (6) En ce qui concerne les récipients des wagons-réservoirs et les grands récipients qui doivent être roulés dont il est question sous E, al. (2) — chiffre marginal 95 — un examen intérieur doit avoir lieu aux époques identiques à celles prescrites pour l'épreuve de pression. Cet examen doit, autant que possible, avoir lieu en même temps que l'épreuve de pression.

C. Équipement des récipients (soupapes, inscriptions).

86 (1) Les récipients servant au transport des gaz comprimés, liquéfiés ou dissous sous pression (à l'exception de l'air liquide, de l'oxygène liquide et de l'azote liquide) doivent être munis d'une soupape au moins pour le remplissage et la vidange.

Les soupapes doivent être faites en une matière qui ne peut être attaquée par le contenu. Notamment, s'il s'agit de solutions d'acétylène (11°), les parties métalliques de la soupape en contact avec le gaz ne doivent pas contenir plus de 70% de cuivre. En ce qui concerne les récipients renfermant de l'ammoniaque liquéfiée ou dissoute dans de l'eau les soupapes en cuivre ne sont pas admises.

Dans les récipients pour l'oxygène, le tétr oxyde d'azote, le protoxyde d'azote et l'air comprimé, on ne pourra utiliser pour l'étoupe ou la lubrification une substance contenant de la graisse ou de l'huile.

Pour le gaz d'huile, le gaz mixte et l'ammoniaque dissoute dans de l'eau, on peut employer au lieu de soupapes des bouchons métalliques vissés; ceux-ci doivent fermer assez bien pour que l'odeur du contenu du récipient ne puisse se faire sentir.

Les récipients contenant de l'acétylène dissous peuvent avoir des soupapes d'arrêt avec fermeture de raccordement.

87 (2) Les récipients doivent porter en caractères bien apparents et durables les inscriptions suivantes:

a) pour tous les gaz, excepté ceux dénommés sous 9°:

a) le nom du gaz, la désignation du fabricant ou du propriétaire, ainsi qu'un numéro d'ordre du récipient;

β) wagę próżnego naczynia wraz z przyborami (zaworem, zatyczką metalową i t. p. z wyjątkiem osłony ochronnej);

γ) wysokość ciśnienia próbnego;

δ) datę ostatniej próby i pieczęć rzeczoznawcy, który jej dokonał;

b) co do gazów zgęszczonych i acetyleny rozpuszczonego w acetonie:

dopuszczoną wysokość ciśnienia zawartości naczynia (zobacz D (1) — cyfra marginesowa 89 — i D (3) — cyfra marginesowa 91 —), a oprócz tego na naczyniach z acetylenem, rozpuszczonym w acetonie, ogólną wagę próżnego naczynia (zobacz wyżej pod literą a)), masy porowatej i acetonu, który wolno pomieszczyć w naczyniu;

c) co do gazów skroplonych, z wyjątkiem wymienionych pod liczbą 9 i co do amoniaku rozpuszczonego w wodzie:

najwyższą dopuszczalną wagę zawartości naczynia.

d) Nadto wagony-cysterny, zawierające gazy zgęszczone i skroplone, powinny być opatrzone nalepką według wzoru Nr. 11.

88 (3) Przepisowe napisy powinny być wyryte na pogrubionej części ścian naczyń nowych; wymiary napisów na butlach powinny pozwalać na wyrycie ich na pogrubionej szyi butli.

Nieważnych już napisów, wyrytych na naczyniach, nie wolno usuwać, gdyby z tego powodu grubość ściany miała się zmniejszyć poniżej dozwolonego minimum. Napisy można usuwać lub zmieniać tylko po zupełnym opróżnieniu i oczyszczeniu naczyń, oraz za pozwoleniem rzeczoznawcy, uznanego przez właściwą władzę. Rzeczoznawca, przed ponownym użyciem takich naczyń, powinien je zbadać i poddać nowej próbie.

Jeżeli nazwa gazu oznaczona jest na naczyniu tylko formułą chemiczną, to nieskróconą nazwę tego gazu należy podać pismem czytelnym i trwałą bądź na kartce, którą nalepia się na naczyniu, bądź też literami wymalowanymi na samem naczyniu.

D. Napełnianie naczyń.

89 (1) Najwyższe dopuszczalne ciśnienie zawartości naczyń, służących do przewozu gazów zgęszczonych w temperaturze, sprowadzonej do 15° C., wynosi:

kwasu węglowego w postaci gazu	20	kg/cm ²
gazu mieszanego (gazu olejowego, zawierającego nie więcej niż 30% acetyleny) i gazu wodnego	10	"
gazu olejowego (gazu tłustego)	125	"
tłenu, wodoru, gazu świetlnego, tlenku węgla, azotu, gazu kopalnianego (metanu), powietrza zgęszczonego i gazów rzadko spotykanych	200	"

β) le poids du récipient vide, y compris les accessoires (soupape, bouchon métallique, etc., à l'exception de la chape de protection);

γ) la pression d'épreuve;

δ) la date de la dernière épreuve et le poinçon de l'expert qui a procédé à cette opération.

b) pour les gaz comprimés et pour l'acétylène dissous dans de l'acétone:

la valeur de la pression de chargement autorisée [voir D, al. (1) — chiffre marginal 89 — et D, al. (3) — chiffre marginal 91 —]; en outre, pour les récipients d'acétylène dissous dans de l'acétone, le poids total du récipient vide [voir ci-dessus lettre a) β], de la masse absorbante et de l'acétone pouvant être admise dans le récipient.

c) pour les gaz liquéfiés, à l'exception de ceux dénommés sous 9°, et pour l'ammoniaque dissoute dans de l'eau:

le maximum de charge admissible.

d) En outre, les wagons-réservoirs renfermant des gaz comprimés et liquéfiés doivent être munis d'une étiquette conforme au modèle n° 11.

88 (3) En ce qui concerne les récipients neufs, les inscriptions prescrites ne doivent être gravées que sur la partie renforcée de la paroi, et en ce qui concerne les tubes, les dimensions de l'inscription doivent permettre de la graver sur le col renforcé.

Les inscriptions qui sont gravées dans les récipients et ne sont plus valables ne doivent pas être enlevées s'il doit en résulter une diminution de l'épaisseur de la paroi au-dessous du minimum admissible. L'enlèvement ou la modification d'inscriptions ne peut avoir lieu que lorsque les récipients sont complètement vidés et nettoyés et après approbation d'un expert agréé par les autorités compétentes. Celui-ci est tenu d'examiner ces récipients avant un nouvel usage et de les soumettre à une nouvelle épreuve.

Si le gaz n'est désigné sur les récipients qu'au moyen de formules chimiques, le nom non abrégé de ce gaz doit figurer de façon nette et durable soit sur une étiquette à coller sur les récipients, soit en caractères peints sur ces derniers.

D. Remplissage des récipients.

89 (1) La pression de chargement maximum admissible pour les récipients servant au transport des gaz comprimés comporte, à une température ramenée à 15° C:

pour l'acide carbonique sous forme de gaz	20	kg/cm ²
pour le gaz mixte (gaz d'huile ne contenant pas plus de 30% d'acétylène) et le gaz à l'eau	10	"
pour le gaz d'huile (gaz riche)	125	"
pour l'oxygène, l'hydrogène, le gaz d'éclairage, l'oxyde de carbone, l'azote, le protocarbure d'hydrogène (grisou, méthane), l'air comprimé et les gaz rares	200	"

90 (2) Najwyższe dopuszczalne obciążenie naczyń, służących do przewozu gazów skroplonych, wymienionych pod liczbami 5, 6, 7 i 8, wynosi:

	litra
dla kwasu węglowego	1 kg płynu na 1,34
„ gazu olejowego i gazu „Z” 1 „ „	2,50
„ propylenu	2,25
„ podtlenu azotu.	1,34
„ etylenu	3,50
„ etanu	3,30
„ amonjaku	1,88
„ butadienu	1,85
„ tlenochlorku węgla (fosgenu) 1 „ „	0,80
„ chloru	0,80
„ kwasu siarkawego	0,80
„ czterotlenku azotu.	0,80
„ chlorku metylu	1,25
„ chlorku etylu	1,25
„ tlenku etylenu	1,30
„ eteru metylowego	1,65
„ metyloaminy	1,70
„ etyloaminy.	1,70
„ chlorowodoru	1,75
„ chlorku winylu	1,26
„ bromku metylu	0,70
„ gazu zw. „T”	1,34

pojemności naczyń

90 (2) La charge maximum admise pour les récipients servant au transport des gaz liquéfiés dénommés sous 5°, 6°, 7° et 8° comporte:

	Litre
pour l'acide carbonique . 1 kg de liquide pour	1,34
„ le gaz d'huile et le gaz dit Z	2,50
„ le propylène	2,25
„ le protoxyde d'azote 1 „ „ „	1,34
„ l'éthylène	3,50
„ l'éthane	3,30
„ l'ammoniaque	1,88
„ le butadiène	1,85
„ l'oxychlorure de carbone (phosgène) . 1 „ „ „	0,80
„ le chlore	0,80
„ l'acide sulfureux	0,80
„ le tétroxyde d'azote 1 „ „ „	0,80
„ le chlorure de méthyle 1 „ „ „	1,25
„ le chlorure d'éthyle 1 „ „ „	1,25
„ l'oxyde d'éthylène . 1 „ „ „	1,30
„ l'éther méthylique . 1 „ „ „	1,65
„ le méthylamine . . . 1 „ „ „	1,70
„ l'éthylamine . . . . 1 „ „ „	1,70
„ l'acide chlorhydrique anhydre	1,75
„ le chlorure de vinyle 1 „ „ „	1,26
„ le bromure de méthyle 1 „ „ „	0,70
„ le gaz dit T	1,34

de capacité du récipient

91 (3) Co do gazów, rozpuszczonych pod ciśnieniem w płynie, należy przestrzegać następujących zasad:

a) Najwyższe ostateczne dopuszczalne ciśnienie zawartego w naczyniu acetyleny, rozpuszczonego w acetonie (liczba 11), w temperaturze 15° C. wynosi . . . . . 15 kg/cm²

Normalna ilość rozpuszczalnika w temperaturze, sprowadzonej do 15° C, powinna być taka, ażeby powiększenie się jego objętości wskutek wchłonięcia acetyleny, przy ostatecznym ciśnieniu zawartości naczynia pozostawiło wewnątrz porowatej masy przestrzeń wolną, równą co najmniej 15% objętości wody, jaką naczynie może pomieścić.

b) dla amonjaku rozpuszczonego pod ciśnieniem w wodzie (liczba 10) najwyższe dopuszczalne obciążenie naczyń wynosi:

przy stosunku według wagi powyżej 35% do 40% amonjaku — 1 kg płynu na 1,25 litra pojemności naczynia,

przy stosunku według wagi powyżej 40% do 50% amonjaku — 1 kg płynu na 1,30 litra pojemności naczynia.

92 (4) Przed każdym napełnieniem dobry stan naczyń powinien być sprawdzony przez rzeczoznawcę fabryki, w której odbywa się napełnianie. Pozostałości, jakie mogły się nagromadzić w naczyniu, należy usunąć. Potrzeba, oczyszczenia zachodzi przede wszystkim wtedy, kiedy wstrząsanie próżnymi naczyniami pozwoli stwierdzić w nich obecność części stałych. Naczyń z wadliwymi lub niedostatecznymi napisami, dotyczącymi

91 (3) Pour les gaz dissous sous pression dans les liquides il y a lieu d'observer ce qui suit:

a) La pression finale de chargement maximum admissible à une température de 15° C pour l'acétylène dissous dans de l'acétone (11°) est de 15 kg/cm².

La quantité normale de solvant doit, à une température ramenée à 15° C, être telle que l'augmentation de volume qu'il subit en absorbant l'acétylène à la pression finale de charge laisse à l'intérieur de la masse poreuse un volume libre égal à 15% au moins de la capacité en eau du récipient.

b) pour l'ammoniaque dissoute sous pression dans de l'eau (10°) la charge maximum admise pour les récipients est réglée comme il suit:

à raison de plus de 35% jusqu'à 40% en poids d'ammoniaque, 1 kg de dissolution pour 1,25 l de capacité du récipient,

à raison de plus de 40% jusqu'à 50% en poids d'ammoniaque, 1 kg de dissolution pour 1,30 l de capacité du récipient.

92 (4) Avant chaque remplissage, le bon état des récipients doit être vérifié par un expert de l'usine chargée du remplissage. Les résidus éventuels doivent être enlevés. Un nettoyage s'impose avant tout lorsque les secousses imprimées aux récipients vides permettent de constater la présence de résidus solides. Les récipients dont les inscriptions relatives au contrôle sont défectueuses ou incomplètes ou dont l'é-

kontroli oraz takich, których wypróbowanie (B — cyfry marginesowe 81 do 85 a —) nie może być niewątpliwie udowodnione, nie należy napełniać bez uprzedniego sprawdzenia.

- 93 (5) Naczynia do gazów skroplonych lub rozpuszczonych pod ciśnieniem należy zważyć przy napełnianiu, a następnie poddać dodatkowemu zważeniu w celu stwierdzenia możliwego nadmiaru wagi.

E. Inne przepisy.

- 94 (1) Jeżeli naczynia z gazami, wymienionymi pod liczbami 5, 6 i 7 (z wyjątkiem chloru i czterotlenku azotu) lub pod liczbą 8, są pakowane w skrzynie, to wolno je pakować razem z innymi przedmiotami.

- 95 (2) Naczynia z gazami, wymienionymi pod liczbami 1 do 8, 10 i 11, nie umieszczone w skrzyniach, powinny być, jeżeli wymagają tego przepisy obowiązujące w kraju wysłania, zaopatrzone w urządzenia zewnętrzne, zabezpieczające je od toczenia się. Urządzenia takie nie mogą tworzyć jednej całości z przykrywkami ochronnymi. Urządzenia, przeznaczone do zabezpieczenia naczyń od toczenia się, są zbyt ciężkie przy naczyniach dużych, których nie przenosi się, lecz przetacza i które zaopatrzone są w tym celu w specjalne obręcze do przetaczania. Naczyń takich używa się tylko do gazów wymienionych pod liczbami 6, 7, 8 i 10. Pojemność ich nie może być mniejsza niż 100 l ani większa niż 500 l¹⁾.

Zawory, przepisane pod C (1), powinny być zaopatrzone w przykrywkę ochronną z żelaza z jednym lub kilkoma otworami; u naczyń miedzianych dopuszcza się także przykrywkę ochronną z miedzi. Przykrywek takich nie wymagają zawory, umieszczone wewnątrz szyi butli i chronione przykręconą, dobrze przylegającą zatyczką metalową.

- 96 (3) Na skrzyniach z naczyniami, napełnionymi gazami wymienionymi pod liczbami 1 do 8, 10 i 11, należy wyraźnie i trwale oznaczyć ich zawartość; ten sam przepis stosuje się także do samych naczyń (zob. pod C (2) a) α) — cyfra marginesowa 87 —).

Naczynia powinny być tak ułożone w skrzyniach, ażeby stemple o dokonaniu próby było można łatwo odszukać.

Sztuki, zawierające ciekłe powietrze, skroplony azot lub skroplony tlen (liczba 9), powinny mieć wyraźne napisy „Powietrze ciekłe (azot lub tlen skroplony)” oraz być opatrzone nalepkami według wzoru Nr. 6; skrzynie drewniane i skrzynki metalowe, zawierające butle szklane, wymienione pod A b) α) — cyfra marginesowa 79 — powinny nadto być opatrzone nalepkami według wzoru Nr. 7.

¹⁾ Do przewozu skroplonego chloru dopuszcza się używanie beczek z obręczami, pojemności 800 l — 1000 kg.

preuve (chapitre B — chiffres marginaux 81 à 85 a —) ne peut être indubitablement prouvée, ne doivent pas être remplis sans épreuve préalable.

- 93 (5) Les récipients pour les gaz liquéfiés ou dissous sous pression doivent être pesés pendant leur remplissage et soumis à un pesage supplémentaire en vue d'établir une surcharge éventuelle.

E. Autres prescriptions.

- 94 (1) Lorsque les récipients remplis de gaz dénommés sous 5°, 6° et 7° (à l'exception du chlore et du tétr oxyde d'azote) ou sous 8° sont emballés dans des caisses, ils peuvent être réunis en un seul colis avec d'autres objets.

- 95 (2) Les récipients remplis de gaz dénommés sous 1° à 8°, 10° et 11°, non emballés dans des caisses, doivent, en tant que les règlements en vigueur dans le pays expéditeur le prescrivent, être pourvus d'une garniture extérieure qui les empêche de rouler. Ces garnitures ne doivent pas former un ensemble avec les chapes de protection. La garniture destinée à empêcher les récipients de rouler ne s'applique pas aux grands récipients qui ne sont pas portés mais roulés, et qui, à cet effet, sont munis de cercles spéciaux. Ces récipients ne sont admis que pour les gaz dénommés sous 6°, 7°, 8° et 10°. Leur capacité ne doit pas être inférieure à 100 l ni dépasser 500 l¹⁾.

Les soupapes prescrites sous C, al. (1) porteront des chapes de protection en fer qui doivent posséder une ou plusieurs ouvertures; les récipients en cuivre peuvent être pourvus de chapes en cuivre. Les soupapes placées dans l'intérieur du col des récipients et qui sont protégées par un bouchon métallique vissé et bien fixé n'ont pas besoin de porter de chape.

- 96 (3) Les caisses renfermant des récipients remplis de gaz dénommés sous 1° à 8°, 10° et 11° doivent porter d'une manière apparente et durable l'indication de leur contenu; il doit en être de même en ce qui concerne les récipients eux-mêmes [voir sous C, al. (2) a), α) — chiffre marginal 87 —].

Les récipients en caisse doivent être disposés de telle sorte que les timbres d'épreuve puissent être facilement découverts.

Les colis renfermant de l'air, de l'azote ou de l'oxygène liquides (9°) porteront les inscriptions bien apparentes „Air (ou Azote ou Oxygène) liquide” et seront munis d'étiquettes conformes au modèle n° 6; les caisses en bois et les coffres métalliques contenant des bouteilles en verre mentionnées sous A, al. b) α) — chiffre marginal 79 — doivent en outre porter des étiquettes conformes au modèle n° 7.

¹⁾ Pour le transport du chlore liquéfié sont admis les tonneaux, munis de cercles, d'une contenance de 800 l — 1000 kg.

97 (4) *Tlen zgęszczony* może zawierać według objętości najwyżej 4% wodoru, a *wodór zgęszczony* najwyżej 2% tlenu. Skład mieszaniny powinien być sprawdzony analizą przy napełnianiu naczyń. Wynik analizy powinien być okazany na żądanie.

Naczynia, które były napełnione *gazami wymienionymi pod liczbami 2 i 3, gazem kopalnianym, zgęszczonym wodorem (liczba 4), tlenochlorkiem węgla (liczba 6) lub gazami, wymienionymi pod liczbą 7*, powinny być zamykane natychmiast po ich opróżnieniu.

Za próżne należy również uważać naczynia, w których po usunięciu *gazów skroplonych wymienionych pod liczbami 5 do 8*, znajdują się w nieznaczej ilości pozostałości tych gazów w zgęszczonym stanie. Naczynia takie powinny być również zamykane natychmiast po ich opróżnieniu.

Nadawca każdej przesyłki *gazów zgęszczonych (liczby 1 do 4)* obowiązany jest udowodnić na żądanie zapomocą manometru ciśnienie wewnątrz naczyń. Przepis ten nie stosuje się do *gazu tłustego, ani do gazu mieszanego*, przewożonych w bojach morskich, lub innych podobnych naczyniach.

98 (5) Sztuk nie wolno rzucać ani uderzać, ani też wystawiać na działanie promieni słonecznych lub ciepła z pieców.

99 (6) Do przewozu używa się:
1. jeżeli chodzi o *gazy wymienione pod liczbami 1 do 4*:

wagonów krytych. Wagonów niekrytych używa się w razie nadania do przewozu w wozach, specjalnie urządzonych do przewozu drogami kołowymi i przykrytych całkowicie oponami lub drewnianymi pudłami.

Do przewozu *gazu wodnego, gazu mieszanego (liczba 2), gazu olejowego, (gazu tłustego) (liczba 3) i gazu kopalnianego (liczba 4)*, można również używać wagonów niekrytych; w okresie od kwietnia do października włącznie wagony te powinny być jednak przykrywane całkowicie oponami, jeżeli naczynia nie są umieszczone w skrzyniach drewnianych.

Do przewozu *tlenu i wodoru (liczba 4)* można również używać wagonów niekrytych od listopada do marca włącznie.

2. Jeżeli chodzi o *gazy wymienione pod liczbami 5 do 7*:

wagonów krytych lub niekrytych; w miesiącach od kwietnia do października włącznie wagony niekryte powinny być opatrzone oponami. Opony powinny być gęste i umocowane na drewnianym rusztowaniu w taki sposób, ażeby pomiędzy naczyniami i oponami pozostawała wolna przestrzeń dla przepływu powietrza wzdłuż wagonu.

3. Jeżeli chodzi o *gazy wymienione pod liczbą 8*:

wagonów niekrytych; w miesiącach od kwietnia do października włącznie, wagony niekryte

97 (4) *L'oxygène comprimé* ne doit contenir que 4% en volume au plus d'hydrogène et *l'hydrogène comprimé* 2% en volume au plus d'oxygène. La composition du mélange doit être vérifiée par analyse lors du remplissage des récipients. Le résultat de l'analyse doit être produit sur demande.

Les récipients ayant contenu les *gaz dénommés sous 2° ou 3°, le protocarbure d'hydrogène, l'hydrogène comprimé (4°), l'oxychlorure de carbone (6°) ou des gaz dénommés sous 7°* doivent être fermés immédiatement après leur vidage.

Sont également à considérer comme récipients vides ceux dans lesquels, après le vidage des *gaz liquéfiés dénommés sous 5° à 8°*, subsistent, à l'état de gaz, de petites quantités de résidus. Ces récipients doivent également être fermés immédiatement après avoir été vidés.

L'expéditeur de tout envoi de *gaz comprimés (1° à 4°)* peut être requis de vérifier la pression existant dans les récipients à l'aide d'un manomètre. Cette prescription n'est pas applicable au *gaz riche* ni au *gaz mixte* transportés dans des bouées de mer ou autres récipients analogues.

98 (5) Les colis ne doivent pas être projetés, ou soumis à des chocs, ni exposés aux rayons du soleil, ni à la chaleur du feu.

99 (6) Le transport doit être effectué:
1° Pour les *gaz énumérés sous 1° à 4°*:

en wagons couverts. Si la remise au transport est effectuée dans des véhicules spécialement aménagés pour la circulation routière et entièrement recouverts de bâches ou de caisses extérieures en bois, l'on utilisera des wagons découverts.

Pour les *gaz à l'eau, le gaz mixte (2°), le gaz d'huile (gaz riche) (3°) et le protocarbure d'hydrogène (4°)*, l'on peut également utiliser des wagons découverts; mais pendant les mois d'avril à octobre inclusivement, ces wagons doivent être complètement protégés par des bâches, à moins que les récipients ne soient renfermés dans des caisses en bois.

Pour *l'oxygène et l'hydrogène (4°)* l'on pourra également, pendant les mois de novembre à mars inclusivement, se servir de wagons découverts.

2° Pour les *gaz énumérés sous 5 à 7°*:

en wagons couverts ou découverts; pendant les mois d'avril à octobre inclusivement, les wagons découverts doivent être munis de bâches; les bâches doivent être étanches et ajustées à des cadres en bois de façon à maintenir entre les récipients et elles-mêmes un espace libre permettant la libre circulation de l'air dans le sens de la longueur du wagon.

3° Pour les *gaz énumérés sous 8°*:

en wagons découverts; pendant les mois d'avril à octobre inclusivement, les wagons découverts

powinny być całkowicie nakryte oponami, jeżeli naczynia nie są zapakowane do skrzyń drewnianych. Jeżeli gazy te są zapakowane według przepisów, podanych pod cyfrą marginesową 106, to można je przewozić także w wagonach krytych.

4. Jeżeli chodzi o gazy wymienione pod liczbą 9:

wagonów krytych.

5. Jeżeli chodzi o gazy wymienione pod liczbą 10:

wagonów krytych lub niekrytych.

6. Jeżeli chodzi o gazy wymienione pod liczbą 11:

wagonów krytych; w miesiącach od listopada do marca włącznie, można używać także wagonów niekrytych.

verts doivent être entièrement recouverts de bâches, à moins que les récipients ne soient emballés dans des caisses en bois. Si ces gaz répondent aux prescriptions d'emballage fixées au chiffre marginal 106, ils peuvent aussi être transportés dans des wagons couverts.

4° Pour les gaz énumérés sous 9°:

dans des wagons couverts.

5° Pour les gaz énumérés sous 10°:

dans des wagons couverts ou découverts.

6° Pour les gaz énumérés sous 11°:

dans des wagons couverts; pendant les mois de novembre à mars inclusivement, l'on peut aussi utiliser des wagons découverts.

100 (7) Naczynia z gazami zgęszczonymi, skroplonymi lub rozpuszczonymi pod ciśnieniem, należy ładować do wagonu w ten sposób, aby nie mogły się przewracać ani spadać. Naczynia, zawierające powietrze ciekłe, tlen skroplony lub azot skroplony, powinny być umieszczone stojąco i zabezpieczane od uszkodzenia przez inne przesyłki.

Naczyni, napełnionych powietrzem ciekłym lub tlenem skroplonym, nie można ładować w bezpośrednim sąsiedztwie z materiałami łatwo zapalnymi w drobnych kawałkach lub w płynie.

101 (8) a) Przy przyjmowaniu wagonów-cystern, przeznaczonych do przewozu gazów zgęszczonych, skroplonych lub rozpuszczonych pod ciśnieniem, obowiązują co do materiału, próby urzędowej, zaopatrzenia i napełniania przepisy, podane pod A, B, C i D, co do zaworów, podane pod E, ustęp (2) oraz przepisy, podane pod H.

Tlenochlorku węgla (fosgenu), wymienionego pod liczbą 6, nie dozwala się wszakże przewozić w wagonach-cysternach.

Naczynia powinny być dobrze zabezpieczone od poruszania się i przytwierdzone trwale do wagonu tak, żeby nie mogły być zdjęte bez specjalnych przyrządów.

102 b) Wagony-cysterny, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych, mające stałą średnicę, powinny posiadać wewnątrz przegrody z otworami lub inne podobne urządzenia, mające na celu zwolnienie poruszeń płynu w razie nagłych zmian w szybkości biegu wagonu.

103 c) Wagony-cysterny, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych, wymienionych pod liczbami 5, 6 i 7, powinny być obłożone deskami lub inną izolacją, uznaną przez właściwą władzę. Przy wyborze rodzaju izolacji należy mieć na uwadze średnicę naczynia, rodzaj gazu, do którego naczynie jest przeznaczone, oraz współczynnik pochłaniania i promieniowania cieplnego tak, ażeby temperatura gazu w naczyniu w żadnym razie nie mogła przewyższać 50° C.

100 (7) Les récipients remplis de gaz comprimés, liquéfiés ou dissous sous pression doivent être chargés dans les wagons de manière à ne pouvoir ni tomber, ni se renverser. Ceux qui renferment de l'air liquide, de l'oxygène liquide ou de l'azote liquide seront placés debout et protégés contre toute détérioration pouvant être produite par d'autres colis.

Les récipients remplis d'air liquide ou d'oxygène liquide ne doivent pas non plus être chargés dans la proximité immédiate de matières facilement inflammables en petits morceaux ou à l'état liquide.

101 (8) a) Sont applicables à l'admission des récipients des wagons-réservoirs destinés au transport des gaz comprimés ou liquéfiés ou dissous sous pression, en ce qui concerne la nature de leur matériel, l'épreuve officielle, l'équipement et le remplissage, les prescriptions sous A, B, C, et D et celles figurant sous E, alinéa (2), pour les soupapes, ainsi que sous H.

Les wagons-réservoirs ne sont toutefois pas admis pour le transport de l'oxychlorure de carbone (phosgène) du 6°.

Les récipients doivent être bien préservés contre un déplacement et être bien encastrés dans les wagons. Ils ne doivent pas pouvoir en être enlevés sans appareils spéciaux.

102 b) Les wagons-réservoirs destinés au transport des gaz liquéfiés et dont le diamètre est constant doivent être munis à l'intérieur de cloisons convenablement perforées ou de dispositifs analogues qui ralentissent le mouvement du liquide en cas de brusques changements de vitesse du véhicule.

103 c) Les wagons-réservoirs destinés au transport des gaz liquéfiés dénommés sous 5°, 6° et 7° doivent porter une enveloppe en bois ou être munis d'autres isolants approuvés par l'autorité compétente. Pour le choix de ces isolants, il y a lieu de tenir compte du diamètre du récipient, du genre du gaz auquel celui-ci est destiné, ainsi que du coefficient d'absorption et d'émission, de telle manière que la température des gaz du récipient ne puisse excéder en aucun cas 50° C.

104 d) W wagonach-cysternach, przeznaczonych do przewozu *gazów zgęszczonych lub skroplonych* nie wszystkie zbiorniki muszą być opatrzone zaworami do napełniania i opróżniania. Wystarczy, aby wszystkie zbiorniki miały w obu końcach wagonu połączenie do wspólnej rury z zaworem, umieszczonym wewnątrz pudła wagonu. Przykrywek ochronnych zawory te nie wymagają.

104a e) Naczynia wagonów-cystern powinny być elektrycznie uziemione.

F. Wyjątki od przepisów, zamieszczonych pod A do E.

105 (1) *Gazy skroplone, wymienione pod liczbami 5, 6 i 7, nadawane w mniejszych ilościach, mianowicie: kwas węglowy, etan i podtlenek azotu do 3 gr, amonjak, chlor i czterotlenek azotu do 20 gr, bezwodnik kwasu siarkowego i tlenochlorek węgla (fosgen) do 100 gr, mogą być także przewożone w mocnych rurach szklanych, hermetycznie zamkniętych z zachowaniem następujących warunków: rury szklane można napełniać kwasem węglowym, etanem i podtlenkiem azotu, tylko do połowy; amonjakiem, chlorem i czterotlenkiem azotu tylko do ¾; kwasem siarkowym i tlenochlorkiem węgla (fosgenem) tylko do ¾. Każda rura szklana powinna się mieścić w zalutowanej puszcze blaszanej, wypełnionej ziemią okrzemkową, i być zapakowana w mocną skrzynię drewnianą. W jedną skrzynię można pakować po kilka puszek blaszanych, natomiast nie można umieszczać rur, zawierających chlor, w jednej skrzyni z rurami, zawierającymi amonjak lub kwas siarkawy. Do skrzyń, zawierających puszki blaszane z innymi gazami skroplonymi, oprócz chloru, można pakować także inne przedmioty.*

Małe rurki ze skroplonym kwasem węglowym, przeznaczonym do wydymania opon lub do celów sanitarnych, wolno przewozić pod następującymi warunkami:

a) Rurki muszą być sporządzone z giętkiej stali bez szwu; ich pojemność nie może przewyższać 200 cm³, a średnica wewnętrzna 30 mm.

b) Opatrzanie rurek zaworem, przykrywką ochronną i urządzeniami zewnętrznymi, zabezpieczającymi od toczenia się, nie jest konieczne.

106 (2) *Materiały, wymienione pod liczbą 8, w ilościach do 150 gr w rurach szklanych, których waga brutto nie może przewyższać 5 kg, można pakować w mocne skrzynie osobno lub z innymi przedmiotami z warunkiem, aby rury szklane były dobrze w skrzyniach ułożone. Skrzynie należy opatrzyć nalepką według wzoru Nr. 3.*

107 (3) *Kapsle metalowe z kwasem węglowym (sodor, sparklet), zawierające najwyżej 25 gr ciekłego kwasu węglowego i najwyżej 1 gr cieczy na 1,34 cm³ pojemności, można przewozić*

104 d) Les récipients des wagons-réservoirs destinés au transport des *gaz comprimés* ou *liquéfiés* ne doivent pas être pourvus chacun d'une soupape pour le remplissage et la vidange. Il suffit que tous les récipients soient, aux deux extrémités du wagon, raccordés à un tuyau-collecteur portant une soupape d'arrêt placée à l'intérieur de la caisse du wagon. Ces soupapes n'ont pas besoin d'être munies de chapes de protection.

104a e) Les réservoirs des wagons-réservoirs doivent être mis à la terre au point de vue électrique.

F. Exceptions aux prescriptions édictées sous A à E.

105 (1) *Les gaz liquéfiés dénommés sous 5e, 6e et 7e peuvent également être transportés en petites quantités dans de forts tubes en verre hermétiquement fermés: savoir l'acide carbonique, l'éthane et le protoxyde d'azote jusqu'à 3 gr, l'ammoniaque, le chlore et le tétroxyde d'azote jusqu'à 20 gr, l'acide sulfureux anhydre et l'oxychlorure de carbone (phosgène) jusqu'à 100 gr, aux conditions ci-après: les tubes en verre ne doivent être remplis qu'à moitié pour l'acide carbonique, l'éthane et le protoxyde d'azote, qu'aux deux tiers pour l'ammoniaque, le chlore et le tétroxyde d'azote, et qu'aux trois quarts pour l'acide sulfureux et l'oxychlorure de carbone (phosgène). Chaque tube en verre doit être placé dans une capsule en fer-blanc soudée, remplie de terre d'infusoires et emballée dans une caisse en bois solide. Il est permis d'emballer plusieurs capsules de fer-blanc dans une même caisse, mais les tubes contenant du chlore ne doivent pas être placés dans une même caisse avec des tubes contenant de l'ammoniaque ou de l'acide sulfureux. Il est également permis d'emballer d'autres objets dans la caisse contenant des capsules en fer-blanc remplis de gaz liquéfiés autres que le chlore.*

De petits tubes renfermant de l'acide carbonique liquide destiné au gonflement des pneus ou à des buts sanitaires peuvent être transportés sous les conditions suivantes:

a) Les tubes doivent être fabriqués en acier doux, sans couture; leur contenance ne doit pas dépasser 200 cm³ et leur diamètre intérieur ne doit pas être supérieur à 30 mm.

b) Il n'est pas nécessaire de munir les tubes d'une soupape, d'une chape de protection et d'une garniture extérieure les empêchant de rouler.

106 (2) *Les matières dénommées sous 8e, en quantités jusqu'à 150 gr dans des tubes en verre, dont le poids brut ne doit pas dépasser 5 kg, peuvent être bien calées seules ou avec d'autres objets dans de fortes caisses, à la condition que les tubes en verre soient solidement assujettis dans ces dernières. Les caisses doivent porter l'étiquette conforme au modèle n° 3.*

107 (3) *Les capsules métalliques d'acide carbonique (sodor, sparklets) renfermant 25 gr au plus d'acide carbonique liquide et au maximum 1 gr de liquide pour 1,34 cm³ de capacité sont acceptées*

bez ograniczeń, jeżeli kwas węglowy nie zawiera więcej niż 1/2% powietrza.

- 108 (4) *Tlen zgęszczony* do 0,3 kg/cm² w woreczkach gumowych, z nasyconej tkaniny lub innych podobnych materiałów, można przyjmować do przewozu bez ograniczeń.
- 109 (5) *Zbiorniki maszyn do wyrobu lodu*, zawierające stale niezbędne przy ich pracy ilości skroplonego kwasu siarkawego lub skroplonego amoniaku, jeżeli ilość kwasu siarkawego lub amoniaku nie przewyższa 20 l, przewożone są bez ograniczeń.
- 110 (6) *Naczynia ze zgęszczonym tlenem*, umocowywane w zbiornikach do przewożenia ryb, są również dopuszczone do przewozu, jeżeli nie są szczelnie zamknięte, a są zaopatrzone w urządzenia do powolnego wypuszczania tlenu.

G. Przewóz.

- 111 *Gazy wymienione pod liczbą 8*, dopuszcza się do przewozu jako przesyłki pośpieszne pod warunkiem, aby ich opakowanie odpowiadało przepisom rozdziału F, ustęp (2) — cyfra marginesowa 106 —

H. Postanowienia przejściowe.

- 112 *Naczynia do gazów zgęszczonych, skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem*, które były wprowadzone w użycie przy stosowaniu załącznika I do poprzedniej konwencji międzynarodowej, mogą być nadal używane.
Co do terminów dokonywania okresowych prób ciśnienia, należy stosować się do przepisów, wymienionych pod B — cyfry marginesowe 83 i 84 —.

I.e. Materiały, wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy zapalne, lub podtrzymujące palenie¹⁾.

- 113 Dopuszcza się do przewozu:
1. *Metale alkaliów i ziem alkalicznych*, jako to: sól, potas, wapń i t. p. oraz *stopy tych metali ze sobą*.
  2. *Węglik wapnia* (karbid), *wodorek wapniowy*.
  3. *Nadtlenek sodu*, także w mieszaninach, które nie są niebezpieczniejsze od nadtlenku sodu.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

- 114 (1) Do opakowania należy używać mocnych, szczelnych i dobrze zamykanych naczyń z blachy żelaznej, także pokrytych ołowiem lub z blachy białej. *Materiały wymienione pod liczbą 1*, w ilościach do 5 kg, można przewozić także

¹⁾ Azotniak wapniowy przyjmuje się do przewozu bez ograniczeń.

au transport sans restriction si l'acide carbonique ne contient pas plus de 1/2% d'air.

- 108 (4) *L'oxygène comprimé* jusqu'à 0,3 kg/cm² renfermé dans de petits sacs en caoutchouc, tissus imprégnés ou matières analogues est admis sans condition au transport.
- 109 (5) Sont transportés sans condition les *réservoirs de machines à glace* pourvus d'une façon permanente de la quantité d'acide sulfureux liquide ou d'ammoniaque liquide nécessaire à leur fonctionnement, si leur contenu en acide sulfureux ou en ammoniaque ne dépasse pas 20 l.
- 110 (6) Les récipients contenant de l'*oxygène comprimé*, fixés dans des bacs à poissons, sont admis également au transport s'ils ne sont pas hermétiquement fermés, mais pourvus d'appareils permettant à l'oxygène de s'échapper peu à peu.

G. Mode de transport.

- 111 *Les gaz énumérés sous 8°* sont admis au transport en grande vitesse à la condition que leur emballage soit conforme aux prescriptions du chapitre F, alinéa (2) — chiffre marginal 106 —.

H. Dispositions transitoires.

- 112 Peuvent continuer à être admis au transport, à titre transitoire, les récipients pour gaz comprimés, liquéfiés ou dissous sous pression qui ont été mis en service sous l'empire de l'Annexe I à la précédente Convention internationale.
Pour les délais de renouvellement des épreuves périodiques, ils sont assujettis aux conditions fixées sous B — chiffres marginaux 83 et 84 —.

I.e. Matières qui, au contact de l'eau, dégagent des gaz inflammables ou facilitant la combustion¹⁾.

- 113 Ne sont admises au transport que les matières suivantes:
- 1° *Les métaux alcalins et alcalins-terreux*, tels que le sodium, potassium, calcium, etc., ainsi que les *combinaisons entre ces métaux*.
  - 2° *Le carbure de calcium* et *l'hydrure de calcium*.
  - 3° *Le peroxyde de sodium* et le peroxyde de sodium sous forme de mélanges qui ne soient pas plus dangereux que le peroxyde de sodium.

Conditions de transport.

A. Emballage.

- 114 (1) L'emballage doit être fait dans des récipients en fer, revêtus ou non de plomb, ou dans des récipients en fer-blanc solides, étanches, bien fermés. *Les matières dénommées sous 1°* peuvent aussi être transportées jusqu'à concurrence

¹⁾ La cyanamide de calcium doit être admise au transport sans condition.

w naczyniach szklanych, mocnych, dobrze i szczelnie zamkniętych. Naczynia te powinny być zupełnie suche, a w razie użycia ich do *materiałów wymienionych pod liczbą 1*, wysmarowane naftą.

115 (2) Naczynia, zawierające *materiały wymienione pod liczbami 1 i 3*, powinny być umieszczone w opakowaniach ochronnych, mianowicie:

a) naczynia żelazne, także pokryte ołowiem, lub z białej blachy, zawierające *materiały wymienione pod liczbą 1*, w skrzyniach drewnianych lub żelaznych koszach ochronnych;

116 b) naczynia szklane z *materiałami wymienionymi pod liczbą 1*, lub naczynia z *materiałami, wymienionymi pod liczbą 3*, w skrzyniach drewnianych, wybitych wewnątrz blachą (także pokrytą ołowiem), lub białą blachą tak szczelnie, aby woda nie mogła przenikać. Naczynia szklane, pakowane w takie skrzynie, ustawić w sposób pewny należy w suchej ziemi okrzemkowej, lub innym podobnym materiale niepalnym. Butle szklane, zawierające nie więcej niż 250 gr mogą być pakowane, zamiast w skrzynie drewniane, w pudła żelazne (także pokryte ołowiem) lub z białej blachy, z pewnym i szczelnym zamknięciem.

Naczynia z białej blachy z *nadtlenkiem sodu* (liczba 3), nadawane do przewozu jako przesyłki całowagonowe, mogą być także wkładane do żelaznych koszy ochronnych.

Opakowanie ochronne nie jest wymagane:

117 a) do *materiałów wymienionych pod liczbą 1*, jeżeli są one zapakowane do mocnych żelaznych beczek (bębnów), z zamknięciem hermetycznym;

β) do *materiałów wymienionych pod liczbą 3*, w razie użycia mocnych i szczelnych beczek żelaznych, otoczonych na bokach i dnach osłoną drewnianą grubości co najmniej 2,5 cm, mocno przytwierdzoną obręczami i narożnikami z taśmowego żelaza.

118 (3) Sztuki z *materiałami klasy I e* powinny być opatrzone nalepką według wzoru Nr. 8.

Na wagonach - zbiornikach, przeznaczonych do przewozu *węglika wapnia* (karbidu) (liczba 2), zamiast tej nalepki, po stronie, gdzie jest zamknięcie, należy umieścić napis: „Po napełnieniu i opróżnieniu szczelnie zamknąć”. Nadto wagony takie powinny być opatrzone nalepką według wzoru Nr. 9.

B. Inne przepisy.

119 (1) Każdą ilość materiału, nie przewyższającą 5 kg, opakowaną według postanowień, podanych pod A, można pakować wraz z innymi przedmiotami.

de 5 kg dans des bouteilles en verre, résistantes, munies d'une fermeture solide et étanche. Les récipients doivent être complètement secs ou, pour les *matières dénommées sous 1°*, remplis avec du pétrole.

115 (2) Les récipients renfermant des *matières dénommées sous 1° et 3°* doivent être placés dans des enveloppes de protection, savoir:

a) les récipients en fer, revêtus ou non de plomb, ou les récipients en fer-blanc renfermant des *matières dénommées sous 1°*, dans des caisses en bois ou dans des paniers métalliques de protection;

116 b) les bouteilles en verre renfermant des *matières dénommées sous 1°* ou les récipients renfermant des *matières dénommées sous 3°*, dans des caisses en bois, revêtues intérieurement d'une enveloppe de tôle (revêtue ou non de plomb) ou de fer-blanc, rendue étanche pour empêcher l'entrée de l'eau. Les bouteilles en verre emballées dans de la terre d'infusoires sèche ou dans d'autres matières analogues incombustibles. Les bouteilles en verre ne renfermant pas plus de 250 gr peuvent être emballées dans des boîtes en fer (revêtu ou non de plomb), ou en fer-blanc munies d'une fermeture solide et étanche, au lieu de l'être dans des caisses en bois.

Les récipients en fer-blanc renfermant du *peroxyde de sodium (3°)*, remis au transport par wagon complet, peuvent être aussi placés dans des paniers métalliques de protection en fer.

Des enveloppes de protection ne sont pas nécessaires:

117 a) En ce qui concerne les *matières dénommées sous 1°*, dans le cas où elles sont emballées dans de forts tambours en fer avec une fermeture étanche.

β) En ce qui concerne les *matières dénommées sous 3°*, à condition d'employer des tonneaux en fer solides et étanches dont la surface et les fonds sont pourvus d'un revêtement en bois de 2,5 cm au moins d'épaisseur, maintenu sûrement au moyen de cercles ou de cornières en fer plat.

118 (3) Les colis renfermant des *matières de la classe I e* doivent porter une étiquette conforme au modèle n° 8.

Les wagons-réservoirs destinés au transport du *carbure de calcium (2°)* doivent être munis, aux lieu et place de cette étiquette, de l'inscription suivante qui doit figurer du côté de la fermeture: „A fermer hermétiquement après le remplissage et la vidange”. En outre, ces wagons doivent être munis d'une étiquette conforme au modèle no. 9.

B. Autres prescriptions.

119 (1) Toute quantité jusqu'à 5 kg, emballée conformément aux prescriptions édictées en A, peut être réunie avec d'autres objets.

- 120** (2) Z przesyłanymi sztukami należy się obchodzić ze szczególną ostrożnością. Nie wolno ich rzucać, lecz należy je układać w wagonie tak, aby nie mogły się ocierać o inne, wstrząsać, uderzać, przewracać, ani spadać z warstw górnych.
- 121** (3) Do przewozu należy używać wagonów krytych. *Węglik wapnia* (karbid) (liczba 2) można przewozić także w wagonach niekrytych pod oponami.
- 122** (4) Zbiorniki próżne po *materiałach wymienionych pod liczbą 2*, powinny być wolne od pozostałości tych materiałów. W liście przewozowym należy zaznaczyć, co zawierały te naczynia przed nadaniem ich do przewozu.

KLASA II.

Materiały samozapalne ¹⁾.

- 123** Dopuszcza się do przewozu tylko:
1. *Fosfor zwyczajny* (biały i żółty).
  2. *Związki fosforu z metalami ziem alkalicznych*, np. *fosforek strontu*.
  3. *Mieszanki fosforu bezpostaciowego z żywicami lub tłuszczami*, których punkt topności leży powyżej 35° C, *roztwory fosforu zwyczajnego w siarczku węgla*.
  4. *Cynkoetyl, cynkometyl, etyl magnezjowy* oraz inne podobne ciecze, które zapalają się same na powietrzu, jak również ich roztwory w eterze.
  5. *Sadze świeżo wypalone*.
  6. a) *Węgiel drzewny, świeżo wypalony, mielony, ziarnisty lub w kawałkach, zwęglone pestki oliwne*.
  - b) *Korek świeżo napęczniały, mielony lub ziarnisty*, także z domieszką smoły lub podobnych materiałów ²⁾, nie skłonnych do samoutlenienia.
  7. *Jedwab silnie obciążony* (jedwab cordonnet, soie souple, bourre de soie i soie chappe) w *pasmach*.
  8. a) Następujące materiały, nasycone tłuszczem, pokostem lub oliwą: *wełna, włosy, wełna sztuczna, bawełna, bawełna sztuczna, jedwab, len, konopie, juta* — w stanie surowym, w postaci odpadków *przedzalnianych* i tkackich, gałganów lub pakul, pod warunkiem, aby były suche; pozatem używana wełna do czyszczenia i pakuły (szmaty do czyszczenia).

¹⁾ Fosfor bezpostaciowy (czerwony), trójsiarczek fosforu, związki fosforu z metalami, np. fosforek żelaza i fosforek miedzi nie są zaliczane do samozapalnych materiałów i są przyjmowane do przewozu bez ograniczeń.

²⁾ Osłony i płyty z napęczniałego korka, wyrabiane pod ciśnieniem, z dodaniem lub bez dodania smoły lub podobnych materiałów, przyjmowane są do przewozu bez ograniczeń.

- 120** (2) Les colis doivent être manipulés avec des précautions toutes spéciales. Ils ne doivent pas être projetés et ils seront arrimés assez solidement dans les wagons pour être protégés contre les frottements, cahots, heurts, renversement ou chute des couches supérieures.
- 121** (3) Le transport doit être effectué en wagons couverts. Toutefois, le *carbure de calcium* (2°) peut être transporté en wagons découverts bâchés.
- 122** (4) Les récipients vides qui contenaient des *matières dénommées sous 2°* doivent être exempts de restes de ces matières. Mention devra être faite dans la lettre de voiture de ce qu'ils contenaient précédemment.

CLASSE II.

Matières sujettes à l'inflammation spontanée ¹⁾.

- 123** Ne sont admises au transport que les matières suivantes:
- 1° Le *phosphore ordinaire* (blanc et jaune).
  - 2° Les *combinaisons de phosphore avec des terres alcalines*, par exemple le *phosphure de calcium*, le *phosphure de strontium*.
  - 3° Les *mélanges de phosphore amorphe avec des résines ou des graisses*, dont le point de fusion est supérieur à 35° C, les *solutions de phosphore ordinaire dans le sulfure de carbone*.
  - 4° Le *zinc-éthyle*, le *zinc-méthyle*, le *magnésium-éthyle* et d'autres liquides similaires qui s'enflamment spontanément à l'air, ainsi que leurs solutions dans l'éther.
  - 5° La *suie fraîchement calcinée*.
  - 6° a) Le *charbon de bois fraîchement éteint, en poudre, en grains ou en morceaux; les grignons carbonisés*.
  - b) Le *liège fraîchement gonflé, en poudre ou en grains*, avec ou sans mélange de goudron ou de matières similaires ²⁾ non sujettes à l'oxydation spontanée.
  - 7° La *soie fortement chargée* (cordonnet, soie souple, bourre de soie et soie chappe) *en échiveaux*.
  - 8° a) Les matières suivantes imprégnées de graisse, de vernis ou d'huile: *laine, poils, laine artificielle, coton, coton artificiel, soie, lin, chanvre, jute* — à l'état brut, sous forme de déchets provenant de la *filature* ou du *tissage*, à l'état de *chiffons* ou d'*étoupes* —, à condition qu'elles soient à l'état sec; en outre, la *laine ayant servi au nettoyage* et les *étoupes (torchons à nettoyer)*;

¹⁾ Le phosphore amorphe (rouge), le sesquisulfure de phosphore, les combinaisons de phosphore avec des métaux, par exemple le phosphure de fer et le phosphure de cuivre, sont admis au transport sans condition.

²⁾ Les enveloppes et les plaques en liège gonflé, fabriquées sous pression avec ou sans mélange de goudron ou de matières analogues, sont admises au transport sans condition.

b) Wyroby z powyższych materiałów, nasycone tłuszczem, pokostem lub oliwą, w stanie suchym, np. opony, wyroby powroźnicze, pasy napędowe, z bawełny lub konopi, nicielnice tkackie i uprężne, przędza i nici, wyroby siatkowe (sieci rybackie natłuszczone i t. p.).

9. Mieszanki materiałów palnych, ziarnistych lub porowatych (dziurkowatych), nasycone olejem lnianym, pokostem, żywicą, smołą żywiczną, pozostałościami nafty i t. p. materiałami, jeżeli te mogą jeszcze podlegać samoutlenieniu (np. t. zw. trociny korkowe, lupulin), oraz odpadki oleiste, powstałe przy odbarwianiu soi.

10. Kauczuk mielony, pył kauczukowy.

11. Następujące materiały, nasycone tłuszczem, olejem lub pokostem: papier (lub tektura) i wyroby z papieru lub tektury (np. gilzy papierowe, obręcze tekturowe i t. d.), jeżeli materiał nasycający nie jest jeszcze suchy.

12. Pyłek i proszek aluminowy i cynkowy oraz mieszanki pyłku lub proszku aluminowego z pyłkiem lub proszkiem cynkowym, także tłuste i oleiste; pył filtrowany z wielkich pieców.

13. Worki po drożdżach, używane, nieoczyszczone.

14. Masa do czyszczenia gazu świetlnego, używana.

15. Nici nitrocelulozowe, nie zdenitrowane, służące do wyrobu jedwabiu sztucznego lub wełny sztucznej.

16. Pył lignitowy gotowy do użycia jako opał¹⁾, oraz zwęglony koks lignitowy zobojętniały (t. j. mniej podatny do samozapalenia się).

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

124 (1) Materiały wymienione pod liczbami 1 i 2, powinny być zapakowane w mocne, szczelne i dobrze zalutowane puszki blaszane, które należy ściśle ułożyć w mocnych i dobrze zamykających się skrzyniach drewnianych.

Przy przewozie zwyczajnego fosforu (liczba 1) obowiązują jeszcze następujące przepisy:

W naczyniu musi on być zawsze zanurzony w wodzie.

Może on być również pakowany w mocne, szczelne i dobrze zamykające się beczki z mocnej blachy żelaznej. Waga beczki tego rodzaju nie może przewyższać 300 kg. Beczki, ważące więcej niż 100 kg, powinny mieć obręcze przy dnach i obręcze do przetaczania.

¹⁾ Pył lignitowy gotowy do użycia jako opał jest węglem (węgiel kamienny, lignit, torf) doprowadzonym do takiego stopnia rozdrobnienia (przez mielenie lub w inny sposób), iż może być użyty bezpośrednio do palenia w piecach, przystosowanych do opalania miałem.

b) Les produits, à l'état sec, fabriqués avec les matières ci-dessus, imprégnés de graisse, de vernis ou d'huile, par exemple bâches, cordages, courroies de transmission de coton ou de chanvre, lisses de tisserand et de harnais, fils et fils retors, articles en filet (filets de pêcheurs graissés, etc.).

9° Les mélanges de matières combustibles grenées ou poreuses avec de l'huile de lin, du vernis, de la résine, de l'huile de résine, des résidus de pétrole et autres matières analogues, si ces derniers composants peuvent encore être sujets à s'oxyder par eux-mêmes (par exemple la masse dite bourre de liège, la lupuline), en outre des résidus huileux de la décoloration du soja.

10° Le caoutchouc broyé, la poussière de caoutchouc.

11° Les matières suivantes imprégnées de graisse, d'huile ou de vernis: papier (ou carton) et les produits fabriqués de papier (ou de carton) (par exemple les fuseaux, les anneaux de carton, etc.) en tant que les matières d'imprégnation ne sont pas encore sèches.

12° La poussière et la poudre d'aluminium et de zinc, ainsi que des mélanges de poussière ou de poudre d'aluminium et de poussière ou de poudre de zinc, même grasses et huileuses; la poussière filtrée des hauts-fourneaux.

13° Les sacs à levure ayant servi, non nettoyés.

14° La matière ayant servi à épurer le gaz d'éclairage.

15° Les fils de nitrocellulose non dénitrés servant à la fabrication de la soie ou de la laine artificielle.

16° La poussière de lignite prête au chauffage¹⁾, en outre le coke de lignite carbonisé rendu inerte (c'est-à-dire moins sujet à l'inflammation spontanée).

Conditions de transport.

A. Emballage.

124 (1) Les matières dénommées sous 1° et 2° doivent être emballées dans des récipients en fer-blanc solides, étanches et bien soudés, solidement assujettis dans une forte caisse en bois bien fermée.

Le transport du phosphore ordinaire (1°) est encore soumis aux prescriptions suivantes:

Dans les récipients, il doit toujours être plongé dans l'eau.

Il peut aussi être emballé dans des tonneaux en tôle de fer résistants, étanches et bien fermés. Le poids d'un tonneau de ce genre ne doit pas dépasser 300 kg. Les tonneaux d'un poids de plus de 100 kg doivent être munis de cercles de tête et d'un dispositif leur permettant d'être roulés.

¹⁾ La poussière de lignite prête au chauffage est du charbon (houille, lignite, tourbe) réduit (par pulvérisation ou par un autre procédé) à un degré de finesse tel qu'il peut être employé directement au chauffage par le charbon pulvérisé.

Fosfor zwyczajny może być również przewożony w wagonach-cysternach, które powinny posiadać urządzenie do ogrzewania.

Beczki z przyśrubowaną pokrywą, jeżeli nie mają urządzeń, utrzymujących je przymusowo w pozycji stojącej, oraz skrzynie ze zwyczajnym łożem, powinny być opatrzone nalepkami według wzoru Nr. 6

Ilości, nie przenoszące 250 gr, mogą być również umieszczone w mocne, hermetycznie zamknięte naczynia szklane, opakowane odpowiednim materiałem, które należy umieszczać w sposób pewny w naczyniach z blachy. Naczynia z blachy powinny być mocno opakowane w zewnętrznym opakowaniu drewnianym.

Do materiałów wymienionych pod liczbą 2, w ilościach najwyżej 2 kg, zamiast naczyń blaszanych można używać butli szklanych lub dzbanów, które również powinny być pakowane do mocnych, dobrze zamykających się skrzyń drewnianych.

125 (2) *Materiały wymienione pod liczbą 3*, należy albo pakować w skrzynie, z których nic nie może się wysypać, albo wlewać do próżnych pocisków.

126 (3) *Materiały wymienione pod liczbą 4*, należy pakować w mocne, grube naczynia gliniane (kamionkowe i t. p.), metalowe lub szklane, zatapiane w ogniu, lub zamknięte równie szczelnie w inny sposób.

Naczynia szklane lub gliniane należy pojedynczo lub po kilka razem umieszczać w mocnych naczyniach blaszanych, przysypując popiołem, lub suchą ziemią okrzemkową, poczem naczynia blaszane powinny być szczelnie zalutowane.

Naczynia metalowe należy umieszczać pojedynczo lub po kilka razem w innych mocnych naczyniach (koszykach z łożyny lub koszach metalowych, fasach lub skrzyniach), dodając odpowiednich materiałów pakunkowych. Otwarte naczynie zewnętrzne powinno mieć pokrywą ochronną, która — jeżeli jest ze słomy, sitowia, trzciny lub podobnego łatwopalnego materiału — powinna być przesycona roztworem gliny, mlekiem wapiennym lub t. p. z dodaniem szkła wodnego.

Naczynia z balonami szklanymi należy nadto opatrzyć nalepką według wzoru Nr. 7.

127 (4) *Materiały wymienione pod liczbami 5, 6a) i 6b)* należy pakować w naczynia szczelne i dobrze się zamykające. Beczki drewniane powinny być wyłożone wewnątrz materiałem uszczelniającym.

128 (5) *Materiały wymienione pod liczbą 7*, należy pakować w mocne skrzynie. Jeżeli wysokość skrzyni przewyższa 12 cm, pomiędzy warstwami jedwabiu należy utworzyć za pomocą krali drewnianych, dostateczną próżną prze-

Le phosphore ordinaire peut également être transporté dans des wagons-réservoirs qui doivent être pourvus d'une installation de chauffage.

Les tonneaux pourvus d'un couvercle vissé — à moins qu'ils ne soient munis d'un dispositif les tenant obligatoirement debout — ainsi que les caisses renfermant du phosphore ordinaire doivent porter des étiquettes conformes au modèle n° 6.

Les quantités ne dépassant pas 250 gr peuvent aussi être renfermées dans des vases en verre solides, fermés hermétiquement, qui doivent être solidement maintenus dans des récipients en tôle, avec des matières d'emballage appropriées; ces récipients doivent être solidement assujettis dans une seconde enveloppe en bois;

Pour les matières dénommées sous 2°, par quantités de 2 kg au maximum, les récipients en fer-blanc peuvent être remplacés par des bouteilles en verre ou cruches qui doivent également être emballées dans une forte caisse en bois bien fermée.

125 (2) *Les matières dénommées sous 3°* doivent être emballées soit dans des caisses ne permettant aucune fuite, ou être fondues dans des projectiles non chargés.

126 (3) *Les matières dénommées sous 4°* doivent être emballées dans des récipients solides et étanches, en terre (grès, etc.), en métal ou en verre, scellés à la lampe ou pourvus d'une fermeture hermétique offrant une sécurité équivalente.

Les vases en verre ou en grès doivent être emballés, soit isolément, soit à plusieurs, dans des récipients en tôle solides, remplis de cendre ou de terre d'infusoires sèche, qui seront soudés hermétiquement.

Les récipients en métal doivent être solidement assujettis soit isolément, soit à plusieurs, dans d'autres récipients (bannettes ou paniers métalliques, cuveaux ou caisses) solides et munis de matières d'emballage appropriées. Les enveloppes extérieures découvertes doivent porter une couverture protectrice, et si celle-ci consiste en paille, jonc, roseau ou autres matières analogues, facilement inflammables, elle doit être imprégnée de lait d'argile ou de chaux, etc., mélangé avec du verre soluble.

Les enveloppes renfermant des bonbonnes en verre doivent en outre être munies d'une étiquette conforme au modèle n° 7.

127 (4) *Les matières dénommées sous 5°, 6° a) et 6° b)* doivent être emballées dans des récipients étanches et fermant bien. Les tonneaux en bois auront à l'intérieur un revêtement imperméable.

128 (5) *Les matières dénommées sous 7°* doivent être emballées dans de fortes caisses. Quand ces caisses ont plus de 12 cm de hauteur, les couches de soie seront séparées entre elles par des espaces vides suffisants, au moyen de grilles en

strzeń; wychodzące na nią otwory w ścianach skrzyni umożliwią dostęp powietrza. Otwory w ścianach skrzyni należy zabezpieczyć od zatknięcia listewkami, przybitymi na zewnętrznych bokach skrzyni.

129 (6) Z pomiędzy *materiałów wymienionych pod liczbą 8a*), *wełna do czyszczenia używana i wilgotne pakuly* (szmaty do czyszczenia) powinny być silnie sprasowane i zapakowane w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia. W razie przewozu w żelaznych wagonach z pokrywami opakowanie nie jest wymagane.

130 (7) *Materiały wymienione pod liczbą 9*, *łoczzone w formach*, należy pakować w mocne i szczelne naczynia blaszane lub w mocne skrzynie drewniane, wybite szczelnie wewnątrz białą blachą; te zaś które nie są *łoczzone* w formach, należy pakować w mocne, szczelne i dobrze zamykające się naczynia.

131 (8) *Materiały wymienione pod liczbą 10*, należy pakować w mocne, szczelne, dobrze zamykające się naczynia.

132 (9) *Materiały wymienione pod liczbą 11*, należy pakować w mocne i szczelne naczynia.

133 (10) *Materiały wymienione pod liczbą 12*, należy pakować w szczelne i dobrze zamykające się naczynia metalowe lub drewniane.

134 (11) Co do przewozu w przesyłkach całowagonowych *pyłu filtrowanego* z wielkich pieców, bez opakowania, zobacz pod *B*, ustęp (3) *d*) — cyfra marginesowa 143 —

135 (12) *Materiały wymienione pod liczbą 13*, należy pakować w naczynia dobrze zamykane.

136 (13) *Przedmioty wymienione pod liczbą 14*, jeżeli nie są zapakowane w szczelne naczynia blaszane, przyjmuje się do przewozu tylko w wagonach żelaznych.

Jeżeli wagony te nie mają dobrze zamykających się przykryw żelaznych, ładunek należy przykryć oponami, nie zapalającymi się przy bezpośrednim zetknięciu z płomieniem. Naładowania powinien dokonać nadawca, wyładowania odbiorca. Nadawca obowiązany jest również, na żądanie kolei żelaznej, dostarczyć opony.

137 (14) *Materiały wymienione pod liczbą 15*, należy pakować w naczynia metalowe lub szczelnie zamykane beczki drewniane, dodając w tym ostatnim przypadku taką ilość wody, ażeby jej obecność można było stwierdzić, poruszając naczyniem.

138 Jeżeli te materiały są pakowane w naczynia metalowe, wystarczy owinać każdą szpulkę wilgotną tkaniną, a w liście przewozowym zaznaczyć, że przepis ten zachowano.

bois; des trous pratiqués dans les parois, s'ouvrant sur ces espaces vides, permettront la circulation de l'air. Des baguettes seront clouées extérieurement pour empêcher que les trous des caisses puissent être couverts.

129 (6) Parmi les *matières dénommées sous 8° a*), la *laine ayant servi au nettoyage* et les *étoupes* (torchons à nettoyer) *non séchées* doivent être fortement pressées et emballées dans des récipients solides, étanches et bien fermés.

L'emballage n'est pas nécessaire si le transport est effectué dans des wagons en fer munis de couvercles.

130 (7) Les *matières dénommées sous 9°* doivent être emballées, lorsqu'elles sont *pressées dans des moules*, dans des récipients en fer-blanc solides, étanches ou dans de fortes caisses en bois portant à l'intérieur un revêtement de fer-blanc étanche; lorsqu'elles ne sont *pas pressées dans des moules*, dans des récipients forts, étanches et bien fermés.

131 (8) Les *matières dénommées sous 10°* doivent être emballées dans des récipients solides, étanches et bien fermés.

132 (9) Les *matières dénommées sous 11°* doivent être emballées dans des récipients solides et étanches.

133 (10) Les *matières dénommées sous 12°* doivent être emballées dans des récipients en métal ou en bois étanches et bien fermés.

134 (11) En ce qui concerne le transport par chargements complets de la *poussière filtrée des hauts-fourneaux*, non emballée, voir sous *B*, alinéa (3) *d*) — chiffre marginal 143 —.

135 (12) Les *matières dénommées sous 13°* doivent être emballées dans des récipients bien fermés.

136 (13) Les *matières dénommées sous 14°* ne sont expédiées que dans des wagons en tôle, à moins que ces matières ne soient emballées dans des récipients étanches en tôle. Si les dits wagons ne sont pas munis de couvercles en tôle, fermant bien, le chargement devra être parfaitement couvert avec des bâches préparées de telle manière qu'elles ne soient pas inflammables par le contact direct de la flamme. Le chargement et le déchargement se feront par l'expéditeur et le destinataire; c'est à l'expéditeur que, à la demande de l'administration du chemin de fer, incombe également le soin de fournir les bâches.

137 (14) Les *matières dénommées sous 15°* doivent être contenues dans des récipients métalliques ou dans des tonneaux en bois hermétiquement fermés. Les tonneaux doivent contenir un excès d'eau facile à vérifier par l'agitation du récipient.

138 Dans les cas où ces matières sont emballées dans des récipients métalliques on peut se contenter d'entourer chaque bobine d'une toile mouillée et la lettre de voiture doit attester que cette condition est remplie.

- 139 (15) *Materiały wymienione pod liczbą 16*, powinny być przewożone w szczelnych wagonach-cysternach. Pył lignitowy gotowy do użycia jako opał może być również pakowany do szczelnych naczyń metalowych (np. beczek żelaznych) albo w mocne worki, nieprzepuszczające powietrza dzięki nasyceniu kauczukiem lub użyciu innego na to sposobu, hermetycznie zamykane.
- 139 (15) *Les matières dénommées sous 16°* doivent être transportées dans des wagons-réservoirs étanches. La *poussière de lignite prête au chauffage* peut également être emballée dans des récipients en métal étanches (par exemple dans des fûts en fer) ou dans des sacs solides rendus imperméables à l'air moyen de caoutchouc ou de toute autre façon, et hermétiquement fermés.
- 140 (16) Każdą sztukę, zawierającą *materiały* wymienione pod liczbami 1, 2, 3 i 4, należy opatrzyć nalepką według wzoru Nr. 3.
- 140 (16) Tous les colis contenant *des matières dénommées sous 1°, 2°, 3° et 4°* doivent porter une étiquette conforme au modèle n° 3.

B. Inne przepisy.

B. Autres prescriptions.

- 141 (1) Razem z innymi przedmiotami można pakować w mocne skrzynie drewniane, szczelnie i dobrze zamykane, z zachowaniem przepisów co do naczyń, podanych pod A, materiały następujące:
- 141 (1) Les matières ci-dessous énumérées peuvent être emballées avec d'autres objets dans une caisse en bois solide, étanche et bien fermé, moyennant observation des prescriptions concernant les récipients, édictées en A:
- a) *łosior zwyczajny* (liczba 1) w ilościach do 250 gr;
- a) le *phosphore ordinaire (1°)* par quantités ne dépassant pas 250 gr;
- b) *materiały wymienione pod liczbą 2*, w ilościach do 5 kg;
- b) les *matières dénommées sous 2°* par quantités ne dépassant pas 5 kg;
- c) *materiały wymienione pod liczbą 4*, w ilościach do 2 kg pod warunkiem, aby naczynia, zawierające te materiały, były dobrze zapakowane w skrzynie; nie wolno ich jednak pakować razem z innymi materiałami samozapalnymi i materiałami zapalnymi, wymienionymi w klasach III a i III b;
- c) les *matières dénommées sous 4°* par quantités ne dépassant pas 2 kg, à la condition que les vases soient solidement emballés dans les récipients; il est cependant interdit de les emballer avec d'autres matières sujettes à l'inflammation spontanée, et avec les matières inflammables dénommées aux classes III a et III b;
- d) *materiały wymienione pod liczbą 11*, bez ograniczenia co do wagi;
- d) les *matières dénommées sous 11°* sans restriction de poids.
- e) *pyłek i proszek aluminjowy i cynkowy oraz mieszaniny pyłku i proszku aluminjowego z pyłkiem i proszkiem cynkowym* (liczba 12) w ilościach, nie przewyższających 1 kg, — byle nie razem z kwasami, ługami alkalicznymi lub płynami zawierającymi wodę — należy pakować w naczynia szklane lub pudełka blaszane z dobrym zamknięciem. Naczynia szklane należy mocno ułożyć w pudełkach blaszanych lub tekturowych, wypełniając miejsca próżne ziemią okrzemkową.
- e) la *poussière et la poudre d'aluminium ou de zinc*, ainsi que des *mélanges de poussière ou de poudre d'aluminium et de poussière ou de poudre de zinc (12°)* en quantités ne dépassant pas 1 kg, — mais pas ensemble avec des acides, des lessives alcalines ou des liquides aqueux — doivent être emballées dans des récipients en verre ou boîtes en fer-blanc bien fermés. Les récipients en verre doivent être solidement assujettis dans des boîtes en fer-blanc ou carton dont les espaces vides sont remplis de terre d'infusoires.
- 142 (2) Nie podlegają przepisom niniejszej klasy:
- 142 (2) Lorsque
- a) *sadze* (liczba 5), *węgiel drzewny mielony, ziarnisty lub w kawałkach*, *zwęglone pestki oliwne* (liczba 6a), *korek świeżo napęczniały* (liczba 6b);
- a) la *suie (5°)*, le *charbon de bois en poudre, en grains* ou en *morceaux*, les *grignons carbonisés (6° a)* et le *liège fraîchement gonflé (6° b)*,
- b) *jedwab w pasmach* (liczba 7);
- b) la *soie en écheveaux (7°)*,
- c) *materiały wymienione pod liczbą 8* (z wyjątkiem wełny do czyszczenia i pakui);
- c) les *matières désignées sous 8°* (à l'exception de la laine ayant servi au nettoyage et des étoupes),
- d) *mieszaniny, wymienione pod liczbą 9*;
- d) les *mélanges dénommés sous 9°*,
- e) *materiały wymienione pod liczbą 11*;
- e) les *matières dénommées sous 11°*,
- f) *worki po drożdżach*, używane (liczba 13);
- f) les *sacs à levure ayant servi (13°)*,
- g) *masa do czyszczenia gazu świetlnego*, używana (liczba 14), jeżeli są w stanie, wyłączającym wszelkie niebezpieczeństwo samozapalenia się, i jeżeli nadawca stan taki zaświadczy, umieszczając w liście przewozowym oświadczenie: „Nie grozi samozapaleniem”
- g) la *matière ayant servi à épurer le gaz d'éclairage (14°)* sont dans un état permettant d'écarter tout danger d'inflammation spontanée, et que l'expéditeur atteste cet état dans la lettre de voiture par la déclaration suivante: „Non sujet à l'inflammation spontanée”, ces matières ne sont pas soumises au régime des prescriptions de la présente classe.

- 143 (3) Do przewozu należy używać:
- a) jeżeli chodzi o *materiały wymienione* pod liczbą 4, — wagonów niekrytych; mniejsze ilości do 10 kg mogą być także ładowane do wagonów krytych;
- b) jeżeli chodzi o *materiały wymienione* pod liczbami 7, 8 i 11 — wagonów krytych lub wagonów niekrytych z oponami. *Wolnę* do czyszczenia i *pakuły* (szmaty do czyszczenia), zapakowane według przepisów, podanych pod A, ustęp (6), — cyfra marginesowa 129 —, można przewozić w wagonach niekrytych;
- c) jeżeli chodzi o *materiały wymienione* pod liczbą 15 — wagonów krytych, w których otwory powinny pozostawać zamknięte;
- d) jeżeli chodzi o *pył filtrowany z wielkich pieców* bez opakowania — wagonów z pokrywami żelaznymi lub wagonów niekrytych pod oponami.
- 144 (4) Przy przewozie *materiałów wymienionych* pod liczbą 4, należy nadto przestrzegać przepisów, podanych dla klasy III a B, ustęp (3) — cyfra marginesowa 164 —.
- 145 (5) Próżne wagony - cysterny oraz próżne beczki blaszane, w których przewożone były *materiały wymienione pod* liczbą 1, powinny być dobrze zamknięte. Dokonanie zamknięcia zaświadczyć należy w liście przewozowym.

C. Przewóz.

- 146 *Materiały wymienione pod* liczbą 4, przyjmuje się do przewozu jako przesyłki pośpieszne tylko w drobnych ilościach do 10 kg.
- 147-151

KLASA III.

Materiały zapalne.

III a. Ciecze palne ¹⁾.

Ciecze niżej wymienione oraz ich sztuczne mieszaniny płynne lub jeszcze ciastowate w temperaturze poniżej 15° C, podlegają specjalnym warunkom przewozu:

- 152 A. *Ciecze palne grup niebezpieczeństwa A 1, 2 i 3*, mianowicie takie, które ani same, ani ich palne płynne części składowe nie dadzą się mieszać z wodą:
- 153 1. *Ciecze palne grupy niebezpieczeństwa A 1*, t. j. takie, których punkt zapłnienia leży poniżej 21° C ²⁾ i które zawierają ogółem ciał sta-

¹⁾ Używane w handlu małe paczki — również jako próbki — cieczy palnych ze wszystkich grup niebezpieczeństwa (z grupy A 1a) wagi najwyższej 200 gr netto w każdej paczce) w mocnym opakowaniu (blacha, drzewo lub tektura), zabezpieczającym od rozbicia się i szczelnie układane, przyjmuje się do przewozu bez ograniczeń. Również chlorowany kwas węglowy nie jest cieczą palną w rozumieniu niniejszych postanowień.

²⁾ Punkt zapłnienia określa się aparatem Abel-Pensky'ego, przeliczając na ciśnienie barometryczne 760 mm.

- 143 (3) Doivent être employés pour le transport:
- a) des *matières dénommées sous 4°*, des wagons découverts; de petites quantités jusqu'à 10 kg peuvent aussi être chargées dans des wagons couverts;
- b) des *matières dénommées sous 7°, 8° et 11°*, des wagons couverts ou des wagons découverts bâchés. La *laine ayant servi au nettoyage* et les *étoupes* (torchons à nettoyer) emballées aux conditions édictées au chapitre A, alinéa (6) — chiffre marginal 129 —, peuvent aussi être transportées en wagons découverts;
- c) des *matières dénommées sous 15°*, des wagons couverts dont les vantaux doivent être tenus fermés;
- d) de la *poussière filtrée des hauts-fourneaux*, non emballée, des wagons à couvercles en fer ou des wagons découverts en fer recouverts de bâches.
- 144 (4) Doivent en outre être observées pour les *matières dénommées sous 4°* les prescriptions édictées dans la classe III a B, alinéa (3) — chiffre marginal 164 —.
- 145 (5) Les wagons-réservoirs et les tonneaux en tôle vides, dans lesquels des *matières dénommées sous 1°* ont été transportées, doivent être bien fermés. Dans la lettre de voiture, il faut certifier que cette opération a eu lieu.

C. Mode de transport.

- 146 Les *matières dénommées sous 4°* ne sont admises au transport en grande vitesse qu'en petites quantités jusqu'à 10 kg.
- 147-151

CLASSE III.

Matières inflammables.

III a. Liquides combustibles ¹⁾.

Les liquides ci-après et leurs mélanges artificiels liquides ou encore pâteux en dessous de 15° C sont soumis à des conditions spéciales:

- 152 A. *Liquides combustibles des groupes A 1, 2 et 3*, c'est-à-dire ceux qui, ou bien eux-mêmes ou dans leurs fractions liquides combustibles, ne se mélangent pas avec l'eau:
- 153 1. *Liquides combustibles du groupe A 1*, c'est-à-dire ceux qui ont leur point d'inflammation en dessous de 21° C ²⁾ et dont le contenu total en

¹⁾ De petites quantités de liquides combustibles de tous les groupes, emballées — comme échantillons — suivant les usages du commerce en un solide emballage collecteur (fer-blanc, bois ou carton), les protégeant contre le bris, sont transportées sans condition. [Pour le groupe A 1 a) au maximum 200 gr de poids net par petit emballage.] De même les carbures d'hydrogène chlorés ne sont pas des liquides combustibles au sens des présentes dispositions.

²⁾ Le point d'inflammation est déterminé dans l'appareil Abel-Pensky en le ramenant à la pression de 760 mm.

łych¹⁾, rozpuszczonych i/lub będących w zawieszynie:

a) *nie więcej niż 30%*. Do tej kategorii należą zwłaszcza: ropa naftowa i inne oleje surowe, jako też lotne dymyliny ropy naftowej, smoły węglowej, lignitowej, łupkowej, drzewnej i torfowej, jak np. benzyna, benzol, eter naftowy i toluol; produkty ze zgęszczenia gazu naturalnego; acelat etylowy (ester octowy), eter etylowy i różne inne etery i estry; kolodjum, dwusiarczek węgla,

b) *więcej niż 30%*. Do tej kategorii należą zwłaszcza niektóre farby do skór i drukarskie, lakiery, rozkławy kauczuku (gumy).

154 2. *Ciecze palne grupy niebezpieczeństwa A 2*, t. j. takie, których punkt zapłnienia znajduje się pomiędzy 21° C a 55° C²⁾ i które zawierają ogółem nie więcej niż 30% ciał stałych¹⁾, rozpuszczonych w cieczech lub będących w zawieszynie.

Do tej kategorii należą zwłaszcza terpentyna, surogat terpentyny, nafta do oświetlania, nafta do ogrzewania, benzyna ciężka, której punkt zapłnienia leży powyżej 21° C (np. używana do wyrobu lakierów), ksylol, kumol, solvent — nafta, jak również inne średnio-ciężkie dymyliny nafty, smoły węglowej, lignitowej, łupkowej, drzewnej i torfowej.

155 3. *Ciecze palne grupy niebezpieczeństwa A 3*, t. j. takie, których punkt zapłnienia leży powyżej 55° C, nie przekraczając 100° C²⁾ i które zawierają ogółem nie więcej niż 30% ciał stałych¹⁾, rozpuszczonych w cieczech lub będących w zawieszynie.

Do tej kategorii należą zwłaszcza niektóre smoły (np. oczyszczona smoła z węgla kamiennego) oraz ich dymyliny, jak np. oleje do silników spalinowych, olej solarowy, oleje do oczyszczania, oleje gazowe i oleje parafinowe; tetralina; nitrobenzol.

156 B. *Ciecze palne grupy niebezpieczeństwa B*, t. j. takie, które same lub w swych palnych płynnych częściach składowych dają się mieszać z wodą w dowolnym stosunku, których punkt zapłnienia leży poniżej 21° C²⁾, i które zawierają ogółem nie więcej jak 30% ciał stałych¹⁾, rozpuszczonych w cieczech lub będących w zawieszynie.

Do kategorii tej należą zwłaszcza: spirytus drzewny, alkohol metylowy (metanol), alkohol

matières solubles et/ou mises en suspension¹⁾ dans les liquides:

a) *n'excède pas 30%*. Rentrent notamment dans cette catégorie: des pétroles bruts et autres huiles brutes ainsi que les produits de distillation volatils du pétrole, du goudron de houille, de lignite, de schiste, de bois et de tourbe, comme par exemple la benzine, le benzol, l'éther de pétrole et le toluol; les produits de condensation du gaz naturel; les acétates d'éthyle; l'éther éthylique et différents autres éthers et éthers acides; le collodion; le sulfure de carbone,

b) *est supérieur à 30%*. Rentrent notamment dans cette catégorie: certaines couleurs de cuir et d'imprimerie, ainsi que certains vernis et solutions de caoutchouc (gomme).

154 2. *Liquides combustibles du groupe A 2*, c'est-à-dire ceux dont le point d'inflammation est compris entre 21° C et 55° C²⁾ et qui ne contiennent pas au total plus de 30% de matières solides¹⁾ solubles et/ou mises en suspension dans les liquides.

Rentrent notamment dans cette catégorie: la térébenthine, le succédané de térébenthine, le pétrole d'éclairage, le pétrole de chauffage, la benzine lourde dont le point d'inflammation est supérieur à 21° C (par exemple pour la fabrication des vernis) le xylol, le cumol, le solvant-naphta, ainsi que d'autres produits mi-lourds de la distillation du pétrole, du goudron de houille, de lignite, de schiste, de bois et de tourbe.

155 3. *Liquides combustibles du groupe A 3*, c'est-à-dire ceux dont le point d'inflammation est supérieur à 55° C sans dépasser 100° C²⁾ et qui ne contiennent pas au total plus de 30% de matières solides¹⁾ solubles et/ou mises en suspension dans les liquides.

Rentrent notamment dans cette catégorie: certains goudrons (par exemple le goudron de houille distillé) et leurs produits de distillation, par exemple les huiles pour moteurs, l'huile solaire, les huiles de nettoyage, les huiles à gaz et les huiles de paraffine, le tétraline; le nitrobenzol.

156 B. *Liquides combustibles du groupe B*, c'est-à-dire ceux qui, soit eux-mêmes, soit en leurs fractions liquides combustibles, peuvent se mélanger avec n'importe quelle quantité d'eau et qui ont un point d'inflammation inférieur à 21° C²⁾ et ne contiennent pas au total plus de 30% de matières solides¹⁾ solubles et/ou mises en suspension dans les liquides.

Rentrent notamment dans cette catégorie: l'esprit de bois (l'alcool méthylique, le méthanol),

¹⁾ Za równoznaczne ciałom stałym uważa się sykatywy, oleje zgęszczone (gęste oleje lniane) lub podobne ciała, których punkt zapłnienia leży powyżej 100° C.

²⁾ Punkt zapłnienia określa się aparatem Abel-Pensky'ego, przeliczając na ciśnienie barometryczne 760 mm.

¹⁾ Doivent être assimilés aux matières solides les siccatifs, les huiles consistantes (huiles de lin épaisses) ou les matières similaires dont le point d'inflammation excède 100° C.

²⁾ Le point d'inflammation est déterminé dans l'appareil Abel-Pensky en le ramenant à la pression de 760 mm.

etylowy, alkohol skażony i substancja, używana zwykle do skażenia alkoholu (mieszanina pirydyny i metanolu); aceton, aldehyd octowy.

l'alcool éthylique, l'alcool dénaturé et la substance communément employée à le dénaturer (un mélange de pyridine et de méthanol); l'acétone, l'aldéhyde acétique.

Przepisy o przewozie.

Conditions de transport.

A. Opakowanie.

A. Emballage.

157 (1) Do opakowania należy używać tylko naczyń mocnych, szczelnych i dobrze się zamykających z takich materiałów (blacha żelazna lub blacha z innych metali, szkło, glina, drzewo), na które nie działa plyn, zawarty w naczyniu. Naczyniów drewnianych nie wolno używać do cieczy, wymienionych pod A 1, ani też do ksylolu i octanu amyłowego.

Zakaz ten nie dotyczy jednak *mieszanin, zawierających w roztworze kauczuk (gumę) lub podobne materiały*; do takich materiałów można używać mocnych beczek dębowych z żelaznymi obręczami.

158 (2) Naczynia szklane lub kamionkowe powinny być pewnie zapakowane pojedynczo lub po kilka, w innych mocnych naczyniach zewnętrznych (koszach metalowych lub wiklinowych, kubłach lub skrzyniach), z dodaniem odpowiednich materiałów pakunkowych. Naczynia zewnętrzne z wyjątkiem skrzyń, powinny posiadać mocne i dobre uchwyty. Otwarte naczynia zewnętrzne powinny mieć pokrywę ochronną, a jeżeli ta jest ze słomy, sitowia, trzciny lub podobnego łatwopalnego materiału, to powinna być nasyczona roztworem gliny, mlekiem wapiennym i t. p. z dodaniem szkła wodnego. Waga brutto takiej sztuki nie może przewyższać 75 kg.

Naczynia z białej blachy z zawartością, waga więcej niż 5 kg, powinny mieć spojenia załacowane i zalutowane. Naczynia z białej blachy z *cieczami palnymi grupy A 1 a*), których waga netto przewyższa 20 kg, powinny być umieszczone w naczyniach zewnętrznych; co do urządzeń w naczyniach zewnętrznych postępuje się według wyżej podanych przepisów. Waga brutto jednej takiej sztuki nie może przewyższać 75 kg. *Zwykle naczynia ze zwyczajnej blachy, zawierające eter etylowy lub dwusiarczek węgla*, powinny być zawsze (również przy ilościach poniżej 20 kg) szczelnie pakowane w ten sposób w naczynia zewnętrzne tego rodzaju (nawet kiedy chodzi o ilości mniejsze od 20 kg). Naczynia zewnętrzne nie są jednak wymagane, jeżeli eter etylowy lub dwusiarczek węgla jest zapakowany w *spawane, szczelne naczynia z mocnej blachy żelaznej* dobrze zamknięte.

159 (3) Naczynia żelazne lub z innych metali wolno napełniać *cieczami wymienionymi pod A 1*, tylko do 90% ich objętości, przy temperaturze 15° C.

160 (4) Każda sztuka przesyłki, zawierająca *ciecze wymienione pod A 1 a) i b)*, powinna być opatrzona nalepką według wzoru Nr. 3. Naczynia zewnętrzne (kosze, kubły, skrzynie) z cie-

157 (1) L'emballage doit être fait dans des récipients solides, étanches et bien fermés dont la substance (tôle en fer ou en d'autres métaux, verre, grès, bois) ne peut être attaquée par le contenu liquide. L'emploi de récipients en bois est interdit pour les *liquides dénommés sous A 1*, ainsi que pour le *xylol* et l'*acétate d'amyle*.

Cette interdiction ne s'applique cependant pas *aux mélanges contenant des solutions de caoutchouc (gomme) ou des matières analogues*; ces matières peuvent être emballées dans des fûts solides en bois de chêne avec cercles en fer.

158 (2) Les récipients en verre ou en grès doivent être solidement assujettis soit isolément, soit à plusieurs, dans d'autres récipients (bannettes ou paniers métalliques, cuveaux ou caisses) solides et munis de matières d'emballage appropriées. Ces enveloppes extérieures, à l'exception des caisses, seront munies de bonnes et solides poignées. Les enveloppes extérieures découvertes doivent porter un couvercle, et si celui-ci consiste en paille, jonc, roseau ou autres matières analogues, facilement inflammables, il doit être imprégné de lait d'argile ou de chaux, etc., mélangé avec du verre soluble. Le poids brut d'un colis de ce genre ne doit pas dépasser 75 kg.

Les récipients en fer-blanc d'une contenance de plus de 5 kg doivent avoir des coutures rivées et soudées. Les récipients en fer-blanc contenant des *liquides combustibles du groupe A 1 a)* d'un poids net de plus de 20 kg doivent être solidement assujettis dans d'autres récipients; en ce qui concerne l'équipement de ces derniers récipients, les prescriptions ci-dessus s'appliquent par analogie. Le poids brut d'un colis de ce genre ne doit pas dépasser 75 kg. Les récipients en tôle *ordinaire* contenant de l'*éther éthylique* ou du *sulfure de carbone* doivent toujours être assujettis de la même manière dans des récipients extérieurs de ce genre (même en ce qui concerne les quantités inférieures à 20 kg). Les récipients extérieurs ne sont pas de rigueur dans le cas où l'*éther éthylique* ou le *sulfure de carbone* sont emballés dans des récipients *soudés* de tôle *solide*, étanches et bien fermés.

159 (3) Les récipients en fer ou autres métaux ne doivent être remplis des *liquides dénommés sous A 1* que jusqu'à concurrence de 90% de leur capacité, à une température de 15° C.

160 (4) Tout colis renfermant des *liquides dénommés sous A 1 a) et b)* doit porter l'étiquette du modèle n° 3. Les enveloppes extérieures (paniers, cuveaux, caisses) renfermant des *liqui-*

czami wymienionymi pod A 1 a) powinny mieć nadto nalepkę według wzoru Nr. 7.

B. Listy przewozowe.

161 W listach przewozowych pod oznaczeniem towaru nazwą według taryfy lub przyjętą w handlu należy dopisać:

„Towar klasy III a . . . .” (wskazać grupę według nazw, podanych na wstępie). Oświadczenia powinny być wpisane lub podkreślone czerwonym kolorem.

W razie niewskazania grupy niebezpieczeństwa, do przesyłki stosuje się przepisy, dotyczące grupy niebezpieczeństwa A 1 a).

C. Inne przepisy.

162 (1) Dozwala się pakować razem z innymi materiałami w mocne i dobrze zamykane skrzynie drewniane z zachowaniem przepisów co do naczyń, podanych w rozdziale A, materiały następujące:

a) *ciecze wymienione pod A 1 a)*, w ogólnej ilości do 60 kg, jednak dwusiareczek węgla tylko w ilości do 5 kg, *eter naftowy naturalny, eter etylowy, kolodjum i inne roztwory*, zawierające eter etylowy, w ilościach tylko do 20 kg,

b) *ciecze wymienione pod A 1 b), A 2, A 3 i B* bez ograniczeń co do wagi.

Pojazdy z napędem silnikowym mogą być przewożone ze zbiornikami napełnionymi materiałem pędym w wagonach krytych lub niekrytych, pod warunkiem, ażeby przewód od materiału pędymego do karburatora był zamknięty, lub nadciśnienie w zbiorniku z materiałem pędymym było osłabione, a w obu wypadkach karburator opróżniony był działaniem silnika. Zbiorniki pomocnicze, trwale do pojazdu przymocowane, mogą być również napełnione materiałem pędymym pod warunkiem, ażeby były dobrze zamknięte.

163 (2) Do przewozu cieczy palnych i próżnych naczyń, w których znajdowały się te ciecze, należy używać wagonów niekrytych. Wagonów krytych można jednak używać:

a) do przewozu *cieczy wymienionych pod A 1 a)* w naczyniach, których waga brutto nie przewyższa 60 kg. Wagę tę jednak zmniejsza się do 12 kg dla naczyń z dwusiareczkiem węgla i do 20 kg dla naczyń z *eterem naftowym naturalnym, eterem etylowym, kolodjum i innymi roztworami*, zawierającymi eter etylowy;

b) do *cieczy wymienionych pod A 1 b) i A 2, oraz acetonu i jego mieszanin*, zawartych w naczyniach, których waga brutto nie przewyższa 80 kg;

c) do *cieczy wymienionych pod A 3 i B* (z wyjątkiem acetonu i jego mieszanin), w naczyniach dowolnej wielkości.

Mogą one być ładowane, bez względu na ilość sztuk, bądź oddzielnie, bądź razem z inne-

des dénommés sous A 1 a) doivent en outre être munies de l'étiquette conforme au modèle n° 7,

B. Lettres de voiture.

161 Dans les lettres de voiture les mentions suivantes doivent être inscrites au-dessous de la désignation — conforme au tarif ou usitée dans le commerce — de la marchandise:

„Marchandise de la classe III a, groupe . . .” (indiquer le groupe conformément à l'énumération). Les mentions doivent être inscrites en rouge ou soulignées en rouge.

Si l'indication du groupe fait défaut, l'envoi est traité d'après les prescriptions du groupe A 1 a).

C. Autres prescriptions.

162 (1) Il est permis d'emballer avec d'autres objets, dans des caisses en bois solides, étanchés et bien fermés, moyennant observation des prescriptions concernant les récipients édictées au chapitre A:

a) les *liquides dénommés sous A 1 a)* en quantités totales ne dépassant pas 60 kg, 5 kg pour le sulfure de carbone et 20 kg pour les *produits de condensation du gaz naturel, l'éther éthylique, le collodion et d'autres solutions contenant de l'éther éthylique*.

b) les *liquides dénommés sous A 1 b), A 2, A 3 et B*, sans restriction de poids.

Les automobiles peuvent être transportées avec des réservoirs d'essence pleins dans des wagons couverts ou découverts à condition que la conduite de l'essence au carburateur soit fermée ou que la surpression dans le réservoir d'essence soit détendue, étant entendu que dans les deux cas le carburateur doit être vidé par le fonctionnement du moteur. Les réservoirs auxiliaires solidement attachés au véhicule peuvent également être remplis d'essence, à condition que les réservoirs soient bien fermés.

163 (2) Le transport des liquides combustibles et des récipients vides ayant contenu ces liquides doit avoir lieu en wagons découverts. Toutefois, des wagons couverts peuvent être employés:

a) pour les *liquides dénommés sous A 1 a)*, dans des récipients dont le poids brut n'excède pas 60 kg. Ce poids brut est néanmoins réduit à 12 kg en ce qui concerne le *sulfure de carbone*, et à 20 kg en ce qui concerne les *produits de condensation du gaz naturel, l'éther éthylique, le collodion et d'autres solutions contenant de l'éther éthylique*;

b) pour les *liquides dénommés sous A 1 b) et A 2*, ainsi que pour l'*acétone et ses mélanges*, dans des récipients dont le poids brut n'excède pas 80 kg;

c) pour les *liquides dénommés sous A 3 et B* (à l'exception de l'acétone et de ses mélanges), dans des récipients de n'importe quelle grandeur.

Le chargement peut s'effectuer, sans égard au nombre des colis, soit isolément, soit avec d'au-

mi przedmiotami, stosownie do postanowień ustępu (1) *a*) i *b*) — cyfra marginesowa 162 —. Spojenia naczyń z blachy żelaznej powinny być w tym przypadku bardzo starannie zalutowane i zalutowane. Naczynia szklane lub gliniane powinny być w tym razie zapakowane w mocno zamykane naczynia zewnętrzne z pełnymi ściankami (koszów używać nie wolno). Naczynia pojedyncze, dopuszczone do przewozu w wagonach krytych, mogą być umieszczane także we wspólnym naczyniu, którego waga brutto nie może przewyższać 100 kg. Pojedyncze naczynia powinny być zabezpieczone od wszelkich poruszeń we wspólnym naczyniu zewnętrznym.

d) do *spirytusu* w szklanych butlach, zapakowanych do skrzyń z przegródkami; pokrywy do otwartych naczyń zewnętrznych, przewidziane pod A (2) ust. 2 — cyfra marginesowa 158 — nie są wtedy wymagane, jeżeli pojemność butelek wynosi nie więcej niż 1 litr i jeżeli otwarte naczynia zewnętrzne są zabezpieczone w wagonie od przewracania się lub spadania z górnych warstw;

e) do *eteru etylowego* w szklanych butlach, których pojemność nie przewyższa 250 gr, zapakowanych starannie w mocne, dobrze zamknięte, drewniane naczynia, ważące brutto nie więcej niż 50 kg;

f) do *próżnych naczyń z żelaza* lub innych metali, szczelnie zamkniętych.

164 (3) Oprócz tego co do cieczy, wymienionych pod liczbą 1 *a*) i *b*), obowiązują przepisy następujące:

a) przed rozpoczęciem ładowania wagonu należy opatrzyć po obu stronach nalepkami według wzoru Nr. 3 i wzoru Nr. 11;

b) przesyłane sztuki należy dobrze umocować w wagonie; kosze i kubły otwarte powinny być przymocowane do wagonu; nie wolno stawiać ich jedno na drugim;

c) naczynia, które uległy uszkodzeniu w drodze, należy niezwłocznie wyładować, a jeżeli natychmiastowa ich naprawa okaże się niemożliwą, to mogą one być sprzedane wraz z pozostałą w nich zawartością, bez dalszych formalności, na rachunek nadawcy;

d) naczynia próżne można przewozić tylko wtedy, gdy są szczelnie zamknięte. Naczynia żelazne lub z innych metali można przewozić w wagonach krytych. Naczynia innego rodzaju należy przewozić w wagonach niekrytych. List przewozowy powinien zawierać wzmiankę, do czego naczynia te były poprzednio użyte.

165 Przepisów, podanych pod *b*) i *d*), należy również przestrzegać co do acetonu i jego mieszanin.

166 (4) Przepisy, podane pod A (Opakowanie), w ustępie (1) — cyfra marginesowa 157 — i pod B (Listy przewozowe) — cyfra marginesowa

tres objets conformément aux dispositions de l'al. (1) *a*) et *b*) — chiffre marginal 162 —. Dans ce cas les coutures des récipients en fer-blanc doivent être très soigneusement rivées et soudées. Les récipients en verre ou en grès doivent, en pareil cas, être emballés dans une enveloppe extérieure, sans couture et solidement fermée (pas de corbeilles). Les récipients isolés admis au transport dans des wagons couverts peuvent aussi être fixés dans des récipients collecteurs d'un poids brut qui ne doit pas dépasser 100 kg. Les récipients isolés doivent être protégés contre tout déplacement dans les récipients collecteurs;

d) pour l'*esprit-de-vin*, en bonbonnes en verre emballées dans des caisses à étages; dans ce cas les couvercles prescrits sous A, al. (2), 1-er sous-alinéa — chiffre marginal 158 — pour les enveloppes extérieures découvertes ne sont pas nécessaires si les bonbonnes n'ont pas de contenance supérieure à 1 litre et si les enveloppes extérieures sont protégées dans le wagon contre le renversement et la chute des couches supérieures;

e) pour l'*éther éthylique* en bonbonnes en verre dont la contenance ne dépasse pas 250 gr, bien emballées dans des récipients en bois solides et bien fermés avec un poids brut de 50 kg au maximum;

f) pour les *récipients vides* hermétiquement fermés en fer ou autres métaux.

164 (3) En outre, pour les *liquides dénommés* sous A 1 *a*) et *b*) il faut observer les prescriptions suivantes:

a) avant de commencer le chargement, les wagons devront être munis, sur les deux côtés, d'étiquettes conformes au modèle n° 3 et au modèle n° 11;

b) les colis doivent être solidement arrimés dans les wagons, les paniers et cuveaux découverts seront attachés aux parois; ils ne devront pas être superposés;

c) les récipients qui se détérioreraient pendant le transport seront immédiatement déchargés, et s'il n'est pas possible de les réparer à bref délai, ils pourront être vendus avec le contenu qui y sera resté, sans autre formalité, pour le compte de l'expéditeur;

d) les récipients vides ne peuvent être expédiés que s'ils sont bien fermés. Ces récipients en fer ou autres métaux peuvent être transportés en wagons couverts. Les autres récipients doivent être transportés en wagons découverts. Mention devra être faite dans la lettre de voiture de l'usage antérieur auquel ont servi les récipients.

165 Les prescriptions sous *b*) et *d*) doivent également être observées pour l'*acétone et ses mélanges*.

166 (4) Les prescriptions indiquées sous A (Emballage), alinéa (1) — chiffre marginal 157 —, et B (Lettres de voiture) — chiffre marginal

161 — stosuje się do przewozu w wagonach-cysternach wszystkich *cieczy, należących do klasy III a*. Nadto do *cieczy kategorii A 1 i A 2* stosuje się także przepisy A (Opakowanie), ust. (3) — cyfra marginesowa 159 — i C (Inne przepisy) ustęp (3) a) — cyfra marginesowa 164 —

Postanowienie, podane pod A (Opakowanie) ustęp (3) — cyfra marginesowa 159, — nie obowiązuje jednak w stosunku do cystern, jeżeli są one zaopatrzone w urządzenia, które zapobiegają, z jednej strony wytwarzaniu się ciśnienia wewnątrz, z drugiej zaś strony rozprzestrzenianiu się wewnątrz wagonu - cysterny ognia zewnętrznego.

167 Zbiorniki cystern powinny być sporządzone z blachy żelaznej lub blachy z innych metali i uziemione. Przy opróżnianiu wagonów, zawierających *ciecze grupy A 1 a*), należy zapobiegać wydobywaniu się gazów na powietrze.

D. Przewóz.

168 Ciecze palne i próżne naczynia po tych cieczach nie są przyjmowane do przewozu jako drobne przesyłki pośpieszne. Wyjątek stanowią przesyłki, które, stosownie do przepisów pod C, ustęp (2) — cyfra marginesowa 163 —, mogą być przewożone jako przesyłki drobne w wagonach krytych.

E. Ładowanie.

169 *Ciecze palnych klasy III a*, grupa niebezpieczeństwa A 1, nie wolno ładować do jednego wagonu z *materiałami wybuchowymi i strzelniczymi klasy I a A*, grupa 2 i B, grupa 2, oraz z *materiałami klasy I b*, wymienionymi pod liczbami 3, 5 A, 5 B, 5 C i 11.

III b. Materiały zapalne w stanie stałym.

170 Następujące przedmioty są dopuszczone do przewozu pod pewnymi warunkami:

1. *Przedmioty*, które mogą łatwo zapalić się od *iskier parowozu*, jako to: *siano, węgiel drzewny w kawałkach, trociny drzewne, wióry drzewne, masa drzewna, skrawki papierowe, trzcina* (z wyjątkiem trzciny hiszpańskiej), *materiały włókiennicze, pochodzenia roślinnego i ich odpadki, słoma* (również kukurydzowa, ryżowa i lniana), *korek sproszkowany i drobne odpadki korkowe*, wreszcie *siarka* z wyjątkiem *siarki lanej*.

2. *Celuloidyna*, wytwór, otrzymywany przez niepełne odparowanie alkoholu, znajdującego się w kolodjum, mający wygląd mydła i zawierający głównie kolodjonową bawełnę strzelniczą.

3. *Celuloid w płytach, arkuszach, sztabkach lub rolkach; wyroby celuloidowe; celuloidowe*

161 —, sont applicables au transport en wagons-réservoirs de tous les *liquides appartenant à la classe III a*. En outre, pour les *liquides des catégories A 1 et A 2* les prescriptions de A (Emballage), al. (3) — chiffre marginal 159 —, et C (Autres prescriptions) alinéa (3) a) — chiffre marginal 164 —, sont aussi applicables.

Toutefois, la disposition du chapitre A (Emballage), alinéa (3) — chiffre marginal 159 —, n'est pas obligatoire pour les wagons-réservoirs, pourvu que ceux-ci soient munis de dispositifs qui empêchent, d'une part, la production de tensions internes et qui, d'autre part, empêchent la propagation, à l'intérieur des wagons-réservoirs, d'un incendie extérieur.

167 Les réservoirs des wagons-réservoirs doivent être en tôle de fer ou tôle d'autres métaux et être mis à la terre au point de vue électrique. Lors de la vidange des wagons contenant des *liquides du groupe A 1 a*), l'on doit éviter l'échappement des vapeurs à l'air libre.

D. Mode de transport.

168 Les liquides combustibles et les récipients vides ayant contenu ces liquides ne sont pas admis au transport en grande vitesse comme expéditions de détail. Exception est faite pour les envois qui, conformément aux prescriptions sous C, al. (2) — chiffre marginal 163, — peuvent être transportés comme colis isolés en wagons couverts.

E. Chargement.

169 Les *liquides combustibles de la classe III a*, groupe A 1, ne doivent pas être chargés dans un même wagon: avec les *explosifs et les poudres de tir de la classe I a*, dénommés sous A, 2e groupe, et sous B, 2e groupe, et avec les *matières de la classe I b* dénommées sous 3°, 5° A, 5° B, 5° C et 11°.

III b. Matières solides inflammables.

170 Les objets suivants sont admis au transport sous certaines conditions:

1° Les *matières auxquelles le feu peut facilement être communiqué par les étincelles de la locomotive*, telles que le *foin, le charbon de bois en morceaux, la sciure de bois, les copeaux de bois, la paille de bois, les rognures de papier, le jonc* (à l'exclusion du jonc d'Espagne), les *matières textiles végétales et leurs déchets, la paille* (y compris celle de maïs, de riz et de lin), le *liège pulvérisé et les petits déchets de liège*, enfin le *soufre*, à l'exception du soufre en pains.

2° La *celloïdine*, produit de l'évaporation imparfaite de l'alcool contenu dans le collodion, ayant l'apparence de savon et consistant essentiellement en coton nitré pour collodion.

3° Le *celluloïd en plaques, feuilles, tiges ou tuyaux; les objets manufacturés en celluloïd; le*

wstęgi filmowe w rolkach¹⁾, już wyświetlone, (także wywołane) filmy celuloidowe²⁾; odpadki celuloïdu i filmów celuloïdowych.

4. Nadtlenek benzoïlu lub tlenek benzoïlu, zawierający mniej niż 25%, lecz nie mniej niż 5% wody³⁾.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

171 (1) *Materiały wymienione pod liczbą 1*, jeżeli nie są opakowane, należy przewozić w wagonach krytych lub niekrytych pod oponami. Kolej żelazna może zażądać od nadawcy dostarczenia opon.

Sitowie i trzcinę, bez liści i bez kiści, dobrze ułożone w wagonach, można przewozić w wagonach niekrytych bez opon w czasie od 1 listopada do 31 marca.

172 (2) *Płyty celuloïdiny* należy pakować w sposób, zabezpieczający je zupełnie od wysychania.

173 (3) *a) Celuloïd w płytach, arkuszach, sztabkach lub rolkach*, należy pakować w mocne, szczelne naczynia drewniane dobrze zamykane (skrzynie, kubły, beczki) lub owijać mocnym miękkim papierem pakowym (w rodzaju papieru „wzmocnionego”), tworząc paki (bale); opakowanie papierowe powinno być:

a) ujęte w okładziny z czterech wąskich desek bocznych i dwóch mocnych desek czołowych, do których przybija się gwoździami deski boczne;

lub

β) umocowane między dwoma ramami z desek, ściągniętymi mocno obręczami z żelaza taśmowego. Brzegi ram powinny wystawać dostatecznie poza opakowanie papierowe;

albo

γ) owinięte w ścisłą tkaninę, związaną na węzeł z obu końców;

albo

δ) zaszyte w mocną tkaninę jutową, w rodzaju używanej na worki do wełny „Kap”.

Wszystkie szwy powinny być mocne i gęste.

174 *b) Wyroby celuloïdowe, celuloïdowe wstęgi filmowe w rolkach i już wyświetlone* (także wy-

celluloïd de film en rouleaux¹⁾; les films en celuloïd²⁾ déjà exposés à la lumière (développés ou non); les déchets de celluloïd et de films en celuloïd.

⁴⁾ Le peroxyde de benzoyl ou le superoxyde de benzoyl avec moins de 25%, mais au moins 5% d'eau³⁾.

Conditions de transport.

A. Emballage.

171 (1) *Les matières dénommées sous 1°* doivent, si elles ne sont pas emballées, être transportées en wagons couverts ou en wagons découverts bâchés. Le chemin de fer peut exiger que l'expéditeur fournisse les bâches.

Les joncs et les *roseaux* sans feuilles et sans barbes, bien tassés dans les wagons, peuvent être transportés entre le 1-er novembre et le 31 mars dans des wagons découverts sans bâches.

172 (2) *Les lames de celloïdine* doivent être emballées de façon à empêcher complètement leur dessiccation.

173 (3) *a) Le celluloïd en plaques, feuilles, tiges ou tuyaux* peut être emballé dans des récipients en bois solides, étanches, bien fermés (caisses, cuveaux ou tonneaux), ou dans des ballots de papier d'emballage solide et souple (dans le genre du papier renforcé); ces emballages en papier doivent, ou bien

a) être entourés de harasses, se composant de quatre planches longitudinales, étroites, et de deux fortes planches frontales, auxquelles sont clouées les planches longitudinales;

ou bien

β) être fixés par deux châssis en planches, fortement serrés au moyen de cercles de feuillard. Les bords des cadres doivent dépasser suffisamment l'emballage en papier;

ou bien

γ) être recouverts d'un tissu solide, relié aux deux extrémités en une sorte de moignon;

ou bien

δ) être cousus dans de forts tissus en jute du genre des sacs pour la laine du Cap.

Toutes les coutures doivent être solides et étanches.

174 *b) Les objets manufacturés en celluloïd, le celluloïd pour films en rouleaux et les films à*

¹⁾ T. j. surowiec filmowy bez emulsji.

²⁾ Przewóz filmów niewyświetlonych odbywa się bez zachowywania specjalnych warunków, podobnie jak i przewóz wszelkiego rodzaju filmów wyświetlonych (również wywołanych), w opakowaniu przyjętem w handlu t. j. w mocnych, szczelnych pudełkach drewnianych, blaszanych lub z twardej tektury, zapakowanych następnie do mocnych skrzyń drewnianych, jeżeli taki sposób opakowania będzie przez nadawcę zaświadczony w liście przewozowym.

³⁾ Nadtlenku benzoïlu lub tlenku benzoïlu, zawierającego mniej niż 5% wody, nie przyjmuje się do przewozu; zawierający 25% wody i więcej przyjmuje się do przewozu bez zachowywania specjalnych warunków.

¹⁾ C'est-à-dire la matière brute pour films sans émulsion.

²⁾ Les films non exposés à la lumière sont transportés sans condition, de même que les films exposés à la lumière (développés ou non), s'ils sont emballés suivant les usages du commerce, c'est-à-dire au moins dans des boîtes en bois durables, étanches ou en fer-blanc, ou en carton fort qui sont elles-mêmes emballées dans des caisses en bois solides, à la condition que l'expéditeur ait certifié l'existence de cet emballage dans la lettre de voiture.

³⁾ Le peroxyde de benzoyl ou le superoxyde de benzoyl avec moins de 5% d'eau n'est pas admis au transport; avec 25% et plus d'eau il est transporté sans condition.

wołane) filmy celuloidowe, należy pakować w mocne, szczelne, dobrze zamykane naczynia drewniane (skrzynie, kubły, beczki) lub w mocne, tekturowe pudełka.

base de celluloid exposés à la lumière (développés ou non) doivent être emballés dans des récipients en bois (caisses, cuveaux, tonneaux) solides, étanches et bien fermés ou dans des boîtes en carton résistantes.

175 c) Odpadki celuloïdu i filmów należy pakować:

α) w mocne, szczelne, dobrze zamykane drewniane naczynia (skrzynie, kubły, beczki);

albo

β) owijając w mocne i gęste lniane płótno surowe, zawiązane mocno z obu końców na węzeł;

albo

γ) w mocne, gęste worki z lnianego płótna surowego, zaopatrzone w trwałe uchwyty u podstawy,

albo

δ) w mocne, gęste worki z tkaniny jutowej w rodzaju używanej na worki do wełny „Kap”.

Wszystkie szwy powinny być gęste i mocne.

175 c) Les déchets de celluloid et de films doivent être emballés;

α) dans des récipients en bois (caisses, cuveaux, tonneaux) solides, étanches et fermant bien;

ou bien

β) dans des enveloppes de toile brute, solides, en bon état, reliées solidement aux deux extrémités en forme de moignon;

ou bien

γ) dans des solides sacs de toile brute, étanches, dont les bases sont munies de prises résistantes;

ou bien

δ) dans des solides sacs de toile de jute, étanches, dans le genre des sacs pour la laine du Cap.

Toutes les coutures doivent être faites de façon solide et étanche.

176 d) Waga jednej sztuki nie powinna przewyższać:

1. w razie pakowania według przepisów, podanych pod a) α do δ dla rur 60 kg, dla prętów 100 kg;

2. w razie pakowania według przepisów, podanych pod c) β do δ 40 kg, a podanych pod c) δ w podwójnym opakowaniu 80 kg.

176 d) Le poids d'un colis ne doit pas dépasser:

1° emballé d'après a) α à δ, 60 kg pour les tuyaux et 100 kg pour les tiges;

2° emballé d'après c) β à δ, 40 kg; emballé d'après c) δ en double enveloppe, 80 kg.

177 (4) Materiały wymienione pod liczbą 4 należy pakować do pudełek tekturowych, których zawartość nie powinna ważyć więcej niż 2 kg. Pudełka tekturowe należy trwale umieszczać w mocnych, szczelnych i dobrze zamykanych skrzyniach drewnianych. Jedna skrzynia nie może zawierać więcej niż 25 kg tlenku benzoilu lub nadtlenu benzoilu.

177 (4) Les matières dénommées sous 4° doivent être emballées dans des boîtes en carton dont le contenu ne doit pas dépasser 2 kg. Les boîtes en carton doivent être solidement fixées dans des caisses en bois solides, étanches et fermant bien. Une caisse ne doit pas contenir plus de 25 kg de peroxyde de benzoyl ou de superoxyde de benzoyl.

B. Przewóz.

178 Nie przyjmuje się do przewozu w przesyłkach drobnych pośpiesznych materiałów wymienionych pod liczbą 1, z wyjątkiem siarki, zapakowanej do szczelnych naczyń, oraz odpadków celuloïdu i filmów, opakowanych według przepisów, podanych pod A, Opakowanie, ust. (3) c) β do δ — cyfra marginesowa 175 —.

Materiały wymienione pod liczbą 3, przewozi się tylko w krytych wagonach; przewietrzniki tych wagonów powinny być zamknięte. Przewożonych przedmiotów nie wolno umieszczać w pobliżu rur lub przewodów ogrzewających oraz ogrzewanych pieców.

B. Mode de transport.

178 Les matières dénommées sous 1°, excepté le soufre emballé dans des récipients étanches, de même que les déchets de celluloid et de films, emballés d'après les prescriptions sous A, Emballage, al. (3) c) β à δ — chiffre marginal 175 —, ne sont pas acceptées en grande vitesse par expéditions partielles.

Les matières dénommées sous 3° ne peuvent être transportées qu'en wagons couverts; les vantaux de ces wagons doivent être fermés. Ces objets ne doivent pas être placés à proximité de tuyaux ou conduites de chauffage ou de fourneaux allumés.

C. Inne przepisy.

179 Razem z *celuloidyną*, opakowaną stosownie do przepisów, podanych pod A — cyfra marginesowa 172 — wyrobami *celuloidowymi*, w opakowaniu używanem w handlu, *celuloidem filmowym w rolkach i już wyświetlonymi* (także wywołanymi) *filmami celuloidowymi* (liczba 3), mogą być pakowane inne materiały, jeżeli jako wspólnego opakowania użyto mocnych, szczelnych naczyń drewnianych lub szczelnych i mocnych pudełek tekturowych.

KLASA IV.

Materiały trujące.

180 Następujące przedmioty dopuszcza się do przewozu pod specjalnymi warunkami:

1. *Preparaty arsenikowe nieciekle*, zwłaszcza *kwasy arsenowe* (pył hutniczy), *arszenik żółty* (siarczek arsenu, aurypigment), *arszenik czerwony* (realgar), *arszenik rodzimy* (kobalt luskowy, lub kamień muszy) i t. p.

Preparaty arsenowe stałe, przeznaczone do ochrony roślin¹⁾.

2. *Żelazokrzem* (ferrosilicium) i *mangano-krzem* (mangano-silicium), otrzymane drogą elektryczną, zawierające powyżej 30% a poniżej 70% *krzemu*²⁾.

Oprócz tego otrzymane tą samą drogą *stopy żelazokrzemu* z domieszką aluminium, manganu, wapnia lub kilku tych metali, w których ogólna zawartość tych metali razem z krzemem (z wyjątkiem żelaza) wynosi więcej niż 30% a mniej niż 70%.

3. *Sole kwasu cyjanowodorowego* [o ile nie są wymienione pod liczbami 5 i 6 c)] np. *cyjanek potasu, cyjanek sodu, cyjanek wapnia, sole cyjanowe pojedyncze i podwójne, cyjanamid sodu, oraz preparaty*, zawierające *sole kwasu cyjanowodorowego*.

4. *Preparaty arsenowe ciekłe*, w szczególności *kwasy arsenowe*.

5. *Roztwory cyjanku potasu i cyjanku sodu; roztwory wodne kwasu cyjanowodorowego*,

¹⁾ Nie podlega żadnym ograniczeniom przewóz materiałów trujących, przeznaczonych do ochrony roślin, nadawanych w formie mieszanin, gotowych do użycia, w ilościach drobnych do 5 kg, opakowanych w torby papierowe, które powinny być następnie zapakowane w mocną, szczelną tekturę i opatrzone napisem: materiały trujące, przeznaczone do ochrony roślin.

²⁾ Przewóz brykietów z żelazokrzemu lub mangano-krzemu nie podlega żadnym ograniczeniom bez względu na ilość zawartego w nich krzemu.

C. Autres prescriptions.

179 La *celloïdine*, qui a été emballée conformément aux prescriptions sous A — chiffre marginal 172 — ainsi que les *objets manufacturés en celloïd* avec l'emballage usité dans le commerce, le *celloïd de films en rouleaux et les films en celloïd déjà exposés à la lumière, (développés ou non)* (3°) peuvent être emballés ensemble avec d'autres matières, si l'envoi est contenu dans des récipients collecteurs en bois solides, étanches, ou des caisses en carton étanches et solides.

CLASSE IV.

Matières vénéneuses

180 Les objets suivants sont admis au transport sous certaines conditions:

1° Les *substances arsenicales non liquides*, notamment l'*acide arsénieux* (fumée arsenicale), l'*arsenic jaune* (sulfure d'arsenic, orpiment), l'*arsenic rouge* (realgar), l'*arsenic natif* (cobalt arsenical écailleux ou pierre à mouches), etc.

Les *substances arsenicales solides destinées à la protection des plantes*¹⁾.

2° Le *ferrosilicium et le mangano-silicium*, obtenus par voie électrique, dont la teneur en silicium est supérieure à 30% et inférieure à 70%²⁾.

En outre, les *alliages de ferrosilicium* obtenus par la même voie, alliages contenant des additions soit d'aluminium, soit de manganèse, soit de calcium, soit de plusieurs de ces métaux, et dont la teneur totale en ces éléments, y compris le silicium (à l'exclusion du fer), est supérieure à 30% et inférieure à 70%.

3° Les *sels de l'acide cyanhydrique* [en tant que non dénommés sous 5° et 6° d)], par exemple le *cyanure de potassium, le cyanure de sodium, le cyanure de calcium*, les *sels cyanurés simples et doubles*, la *cyanamide sodique*; ainsi que des *préparations contenant des sels de l'acide cyanhydrique*.

4° Les *substances arsenicales liquides*, particulièrement l'*acide arsénieux*.

5° Les *solutions de cyanure de potassium et de cyanure de sodium; les solutions aqueuses de*

¹⁾ Sont transportées sans condition les matières vénéneuses destinées à la protection des plantes, remises au transport sous forme de mélanges prêts à l'usage — en quantités partielles ne dépassant pas 5 kg — emballées dans des sacs en papier qui, de leur côté, sont emballés dans des cartons solides et étanches indiquant, au moyen d'une inscription, qu'il s'agit de substances vénéneuses destinées à la protection des plantes.

²⁾ Le transport des briquettes de ferrosilicium et de manganosilicium n'est soumis à aucune condition, quelle que soit la teneur en silicium.

w których ilość tego kwasu nie przewyższa 20% wagi roztworu; roztworów wodnych, zawierających większą ilość kwasu cyjanowodorowego nie dopuszcza się do przewozu.

6. *Preparaty metaliczne trujące:*

a) *sublimat, osad biały* (amidochlorek rtęciowy), *osad czerwony* (tlenek rtęciowy czerwony), *farby miedziowe*, w szczególności *grynszpan, zielone i niebieskie barwniki miedziowe*.

Octan ołowiu (cukier ołowiany); *preparaty rtęciowe stałe*, przeznaczone do ochrony roślin¹⁾.

b) *tlenki ołowiu, glejta ołowiowa* (masykol i t. d.), *minja, biel ołowiowa*, wreszcie *farby i odpadki*, zawierające znaczniejsze ilości tych materiałów, np. czyste popioły ołowiowe, popioły cyny do lutowania i ołowiu drukarskiego, z wyjątkiem farb gotowych do użycia;

c) *czteroetylek ołowiu* i jego mieszaniny z organicznymi związkami chlorowców (fluid etylowy);

d) *sole kwasów miedzianocyjanowego i cynkocyjanowego, podwójne cyjanki cynku, miedzi, srebra i złota* w połączeniu z cyjankami alkalicznymi, *cyjankiem miedzi i cyjankiem cynku*.

7. *Kwas szczawiowy i szczawian potasu w stanie stałym, sole kwasu fluorokrzemowego.*

8. *Chlorany, dwutlenek baru, mieszaniny dwutlenku baru*, bądź ze stałymi *kwasami organicznymi* lub z ich *kwaśnymi solami*, bądź z *materiałami barwiącymi; azotek sodowy*.

9. *Anilina* (olej anilinowy).

10. *Tlenek baru, wodorotlenek baru, siarczki baru, sole baru* (z wyjątkiem siarczanu baru) oraz pozostałości od wyrobu nadtlenu baru, zawierające bar.

11. a) *Azotek baru* w stanie suchym lub z domieszką mniej niż 10% wody albo alkoholi.

b) *Azotek baru* z domieszką nie mniej niż 10% wody lub alkoholi i roztwory wodne *azotku baru*.

12. *Siarczan dwumetylu*.

13. *Kwas cyjanowodorowy*, zawierający powyżej 3% wody, bądź wchłonięty zupełnie przez masę porowatą, bądź w stanie płynnym. Kwas cyjanowodorowy musi być zabezpieczony od rozkładu przez dodanie innego materiału. Przewóz koleją żelazną kwasu cyjanowodorowego w innej postaci nie jest dozwolony, z wyjątkiem

l'acide cyanhydrique d'un poids maximum d'acide cyanhydrique n'excédant pas 20% du poids de la solution; les solutions aqueuses d'une teneur plus élevée en acide cyanhydrique ne sont pas admises au transport.

6° *Les produits métalliques vénéneux:*

a) le *sublimé*, le *précipité blanc* (chlorure mercurique amide), le *précipité rouge* (oxyde mercurique rouge); les *couleurs à base de cuivre*, particulièrement le *vert-de-gris*, les *pigments de cuivre verts et bleus*;

l'acétate de plomb; les *substances mercurielles solides destinées à la protection des plantes*¹⁾.

b) les *oxydes de plomb*, la *litharge* (massicot, etc.), le *minium*, la *céruse*, en outre, les *couleurs* et les *résidus qui contiennent encore d'assez grandes quantités de ces matières*, par exemple les cendres de plomb, à l'état pur, de la soudure d'étain et du plomb d'impression, excepté les couleurs prêtes à l'usage.

c) le *plomb tétraéthyle* et ses mélanges avec des composés halogénés organiques (fluide éthyle).

d) les *sels des acides cuprocyanhydrique et zincocyanhydrique, les cyanures doubles de zinc, de cuivre, d'argent et d'or en combinaison avec les cyanures alcalins, le cyanure de cuivre et le cyanure de zinc*.

7° *L'acide oxalique* et *l'oxalate de potassium à l'état solide*; les *sels de l'acide hydrofluosilicique*.

8° Les *chlorates*, le *bioxyde de baryum*, les *mélanges de bioxyde de baryum* soit avec des *acides organiques solides ou leurs sels acides*, soit avec des *matières colorantes; l'azoture de sodium*.

9° *L'aniline* (huile d'aniline).

10° *L'oxyde de baryum*, la *baryte hydratée*, les *sulfures de baryum*, les *sels de baryte* (excepté le sulfate de baryte), ainsi que les *résidus contenant de la baryte provenant de la fabrication du peroxyde de baryum*.

11° a) *L'azoture de baryum à l'état sec* ou avec un mélange de moins de 10% d'eau ou d'alcools.

b) *L'azoture de baryum* avec un mélange d'au moins 10% d'eau ou d'alcools et les *solutions aqueuses de l'azoture de baryum*.

12° *Le sulfate de diméthyle*.

13° *L'acide cyanhydrique, avec au plus 3% d'eau, soit complètement absorbé par une matière poreuse, soit à l'état liquide*. L'acide cyanhydrique doit être stabilisé par l'adjonction d'une autre matière. L'acide cyanhydrique de toute autre composition, à l'exception des *solutions dénommées sous 5°*, est exclu du transport par chemin de fer.

¹⁾ Nie podlega żadnym ograniczeniom przewóz materiałów trujących, przeznaczonych do ochrony roślin, nadawanych w formie mieszanin, gotowych do użycia, w ilościach drobnych do 5 kg, opakowanych w torby papierowe, które powinny być następnie zapakowane w mocną, szczelną tekturę; i opatrzone napisem: materiały trujące, przeznaczone do ochrony roślin.

¹⁾ Sont transportées sans condition les matières vénéneuses destinées à la protection des plantes, remises au transport sous forme de mélanges prêts à l'usage — en quantités partielles ne dépassant pas 5 kg — emballées dans des sacs en papier qui, de leur côté, sont emballés dans des cartons solides et étanches indiquant, au moyen d'une inscription, qu'il s'agit de substances vénéneuses destinées à la protection des plantes.

jego roztworów wodnych, wymienionych pod liczbą 5.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

181 (1) Naczynia do pakowania *materiałów wymienionych* pod liczbami 1 i 3 do 12, powinny być mocne, szczelne i tak zamykane, aby zawartość nie mogła się z nich wysypywać, rozpylać ani wyciekać. W razie użycia naczyń szklanych lub glinianych, jeżeli jest ono dozwolone, waga brutto jednej sztuki nie może przewyższać 75 kg.

182 (2) *Materiały wymienione pod liczbami 1 i 3*, należy pakować:

a) w mocne beczki żelazne z przyśrubowaniem wiekiem i z obręczami do przetaczania, lub

b) w beczki cylindryczne (bębny) z blachy żelaznej, której grubość wynosi co najmniej 0,6 mm, z pokrywą przylutowaną lub przykręcaną z krążkiem uszczelniającym oraz z obręczami do przetaczania. Dna beczek powinny być dookoła połączone mocno ze ściankami szwem, zabezpieczonym mocną obręczą do przetaczania. Zamiast takich beczek cylindrycznych mogą być używane inne, z równie mocnej blachy falistej tej samej grubości, lub z blachy, wzmocnione wwalcowanymi obręczami. Obręcze do przetaczania nie są konieczne, jeżeli dna beczek są połączone ze ściankami podwójnym szwem zalutowanym. Waga brutto tych beczek cylindrycznych nie może przewyższać 150 kg, albo

c) w beczki podwójne z suchego i mocnego drzewa, ściśnięte obręczami, lub w tak samo zrobione skrzynie podwójne z obręczami, przy czem naczynia wewnętrzne powinny być wyłożone gęstym materiałem. Zamiast drewnianych naczyń wewnętrznych, wysłanych tkaniną, można użyć naczyń blaszanych zalutowanych, lub naczyń szklanych albo glinianych. Naczynia szklane i gliniane należy zapakować szczelnie w inne naczynia, prześciełając odpowiednim materiałem pakunkowym. Przy zachowaniu tych warunków, kilka naczyń można łączyć w jednym wspólnym opakowaniu;

d) *materiały wymienione pod liczbą 1*, można również pakować w worki ze smołowanego płotna, które należy umieścić w zwykłych beczkach z mocnego i suchego drzewa;

e) *preparaty arsenowe stałe*, przeznaczone do ochrony roślin (liczba 1), można również pakować:

a) w podwójne beczki, w których ściany wewnętrzne należy wysłać ściśłym, wytrzymałym

Conditions de transport.

A. Emballage.

181 (1) Les récipients utilisés pour l'emballage des *matières dénommées sous 1° et 3° à 12°* doivent être solides, étanches et fermés de manière qu'il ne puisse se produire ni écoulement, ni fuite, ni tamisage. Si les matières sont emballées dans des récipients en verre ou en grès, le poids brut des colis, en tant que ces récipients sont admis, ne doit pas dépasser 75 kg.

182 (2) Les *matières dénommées sous 1° et 3°* doivent être emballées:

a) dans de forts tonneaux en fer, à couvercle vissé et munis de cercles de roulement, ou

b) dans des tonneaux cylindriques (trommels) en fer-blanc d'au moins 0,6 mm d'épaisseur avec un couvercle soudé ou qui doit être vissé au moyen d'un cercle de lutation et avec des cercles de roulement. Les fonds des tonneaux doivent être fixés aux parois par une jonction circulaire qui doit être protégée par un fort cercle de roulement. Au lieu de ces tonneaux cylindriques l'on peut aussi en employer d'autres en forte tôle ondulée, de même épaisseur ou en fer-blanc munis de cercles de soutènement laminés. Les cercles de roulement ne sont pas nécessaires si les fonds des tonneaux sont fixés aux parois par une jonction double soudée. Le poids brut de ces tonneaux cylindriques ne doit pas dépasser 150 kg; ou

c) dans des tonneaux doubles, faits de bois sec et solide, consolidés au moyen de cercles, ou dans des caisses doubles construites de la même manière et entourées de bandes, les récipients intérieurs étant revêtus d'un tissu serré. Les récipients intérieurs en bois garnis d'un tissu peuvent être remplacés soit par des récipients en tôle soudés ou pourvus d'un joint étanche, soit par des vases en verre ou en grès. Les vases en verre ou en grès doivent être emballés solidement dans les autres récipients, garnis de matières d'emballage appropriées. Dans ces conditions, plusieurs vases peuvent être réunis en un colis;

d) les *matières dénommées sous 1°* peuvent aussi être emballées dans des sacs de toile goudronnée, renfermés dans des tonneaux simples de bois fort et sec.

e) Les *substances arsenicales solides destinées à la protection des plantes (1°)* peuvent également être emballées:

a) dans de doubles tonneaux, la paroi intérieure devant être garnie de papier étanche et

papierem lub też zabezpieczyć torbę z takiego papieru;

albo

β) w podwójne torby ze ściślego i wytrzymałego papieru, których zawartość nie powinna przewyższać 12½ kg. Torby powinny być zapakowane oddzielnie lub po kilka, w mocny papier i ściśle ułożone w mocnej skrzyni szczelnie wyłożonej wytrzymałym papierem. Wysłanie papierem można zastąpić przez użycie drugiej ściślejszej torby papierowej;

albo

γ) w pudełka tekturowe szczelnie zamykane, które powinny być starannie ułożone w mocnej skrzyni,

1) w razie nadania do przewozu *materiałów wymienionych pod liczbami 1 do 3* w przesyłce wagonowej, wystarcza opakowanie pojedyncze w mocne beczki żelazne, bez drugiego opakowania zewnętrznego; *dla preparatów arsenowych stałych*, przeznaczonych do ochrony roślin, wystarczają mocne naczynia drewniane, szczelne i dobrze się zamykające (skrzynie lub beczki zwyczajne). Zawartość powinna być skutecznie zabezpieczona od wysypywania się przez wyłożenie szczelną i nieprzerwaną podwójną warstwą mocnego papieru.

résistant ou au moyen d'un sac en papier de ce genre,

ou

β) dans des enveloppes doubles (bourses) de papier étanche et résistant dont le contenu ne doit pas dépasser 12½ kg. Les bourses doivent être entourées, soit isolément, soit à plusieurs, de fort papier, et bien calées dans une forte caisse garnie de façon étanche de papier résistant. La garniture en papier peut aussi être remplacée par une autre enveloppe étanche en papier

ou

γ) dans des boîtes en carton hermétiquement fermées qui doivent être soigneusement calées dans une forte caisse.

1) En cas de remise au transport comme chargement complet *des matières dénommées sous 1° et 3°*, un emballage simple, sans seconde enveloppe, constitué par de solides fûts en fer suffit; pour les *substances arsenicales solides destinées à la protection des plantes*, des récipients en bois solides, étanches et fermant bien (caisses ou tonneaux ordinaires) suffisent. Le tamisage du contenu doit être efficacement empêché par une double garniture en fort papier, étanche et ininterrompue.

183 (3) *Materiały wymienione pod liczbą 2*, należy pakować w mocne naczynia drewniane lub metalowe, sporządzone w sposób, pozwalający na wydobywanie się gazów. *Materiały proszkowane i ziarniste* wolno także pakować w worki z trwałej, ściślejszej tkaniny, przepuszczającej gazy. Przesyłki, przechodzące z kolei żelaznej na statek i odwrotnie, dozwala się również pakować w mocne naczynia drewniane lub metalowe, nieprzepuszczające wody.

Przy nadawaniu tych materiałów jako przesyłek wagonowych, opakowanie nie jest wymagane.

183 (3) Les *matières dénommées sous 2°* doivent être emballées dans des récipients en bois ou en métal, solides, construits de façon à permettre le dégagement des gaz. Est également admis, pour les objets en poudre et en grains, l'emballage dans des sacs en étoffe durable, tissée de façon serrée, perméable aux gaz. En ce qui concerne les envois qui doivent passer du chemin de fer au bateau ou inversement, l'emballage dans des récipients en bois ou en métal, suffisamment solides et imperméables à l'eau, est également admissible.

Si les matières sont remises au transport en wagons complets, aucun emballage n'est nécessaire.

184 (4) *Materiały wymienione pod liczbą 4*, należy pakować:

a) w naczynia metalowe, drewniane lub gumowe dobrze zamykane, albo

b) w naczynia szklane lub gliniane, ustawione szczelnie w inne mocne naczynia (kosze plecione lub metalowe, kubły, skrzynie), z dodaniem odpowiedniego materiału pakunkowego; naczynia zewnętrzne (z wyjątkiem skrzyń), powinny być zaopatrzone w dobre uchwyty.

184 (4) Les *matières dénommées sous 4°* doivent être emballées:

a) dans des récipients en métal, en bois ou en caoutchouc munis de bonnes fermetures, ou

b) dans des vases en verre ou en grès soigneusement calés dans d'autres récipients (banquettes ou paniers en métal, cuveaux ou caisses) solides, avec des matières d'emballage appropriées; ces enveloppes (à l'exception des caisses) seront munies de bonnes poignées.

185 (5) *Materiały wymienione pod liczbą 5*, należy pakować:

185 (5) Les *matières dénommées sous 5°* doivent être emballées:

ługi cyjanku potasu i cyjanku sodu w naczynia żelazne, dobrze zamykane, które powinny być ustawiane w innych mocnych naczyniach drewnianych lub metalowych i przesypane ziemią okrzemkową, trocinami lub innymi materiałami chłonnymi; *roztwory wodne cyjanowodoru* w szklane ampułki z zatopionymi końcami, mieszczące nie więcej niż 50 gr, lub w butelki szklane mocno zatykane, mieszczące nie więcej niż 250 gr, które następnie powinny być pakowane osobno lub po kilka razem w spojone dobrze pudełka blaszane lub skrzynie z przylutowaną dobrze wewnętrzną okładziną. Miejsca próżne w pudełkach blaszanych lub w skrzyniach należy dobrze wypełnić ziemią okrzemkową, trocinami lub innymi chłonnymi materiałami. Waga brutto pudełka blaszanego nie może przewyższać 15 kg (przy wadze netto 3 kg), zaś waga brutto skrzyń nie może przewyższać 60 kg.

186 (6) *a) Materjały wymienione pod liczbami 6 a) i 6 d)* powinny być pakowane:

a) w beczki żelazne lub szczelne beczki z suchego drzewa, ściśnięte obręczami, albo w skrzynie również ściśnięte obręczami albo

β) w naczynia żelazne (zwane hobbock), albo

γ) w naczynia szklane lub gliniane a w ilościach do 10 kg — w torby podwójne z mocnego papieru; naczynia i worki należy układać ściśle w mocnych i szczelnych skrzyniach drewnianych, dobrze zamykanych, z dodaniem do pełna odpowiedniego materiału pakunkowego.

b) Materjały, wymienione pod liczbą 6 b), powinny być pakowane:

w szczelne naczynia drewniane (beczki lub skrzynie), albo w szczelne beczki żelazne, albo w naczynia z blachy żelaznej białej lub innej, albo w mocne i gęste worki jutowe lub papierowe.

W razie nadania do przewozu w przesyłce wagonowej, opakowanie nie jest wymagane, jeżeli do przewozu użyto wagonów niekrytych lub wagonów z ruchomą pokrywą. Po wyładowaniu wagony powinny być starannie oczyszczone.

c) Czteroetylek ołowiu i jego mieszaniny z organicznymi związkami chlorowców (fluid etylowy) [liczba 6 c)] powinny być pakowane:

a) w mocne cylindryczne beczki żelazne, szczelne i zaopatrzone na obu końcach w obręcze wzmacniające, a w środku w obręcze do toczenia. Beczki te powinny być zupełnie szczelnie zamykane zapomocą wkręcanego podwójnego czopa z małym odstępem powietrznym pomiędzy jego dwoma częściami.

les solutions de cyanure de potassium et de cyanure de sodium dans des vases en fer bien clos et soigneusement calés dans des récipients en bois ou en métal solides garnis de terre d'infusoires, de sciure de bois ou d'autres substances absorbantes; *les solutions aqueuses de l'acide cyanhydrique* dans des ampoules en verre, bouchées à fusion, d'un contenu maximum de 50 gr, ou dans des bouteilles en verre, à bouchons bien fermés, dont le contenu ne dépasse pas 250 gr qui, soit isolément, soit à plusieurs, doivent être emballées dans des boîtes en fer-blanc bien soudées ou dans des caisses avec une garniture en fer-blanc bien soudée. Les espaces vides dans les boîtes en fer-blanc ou dans les caisses doivent être bien remplis de terre d'infusoires, de sciure de bois ou d'autres substances absorbantes. Le poids brut d'une boîte en fer-blanc ne doit pas dépasser 15 kg (pour un poids net de 3 kg) et le poids brut d'une caisse ne doit pas dépasser 60 kg.

186 (6) *a) Les matières dénommées sous 6° a) et 6° d)* doivent être emballées:

a) dans des tonneaux en fer ou des tonneaux étanches faits de bois sec et fort consolidés au moyen de cercles ou dans des caisses consolidées au moyen de bandes, ou

β) dans des boîtes en fer (dites Hobbocks),

ou

γ) dans des vases en verre ou en grès ou — pour des quantités n'excédant pas 10 kg — dans des enveloppes doubles de fort papier (bourses); les récipients et les bourses doivent être soigneusement calés dans des récipients en bois solides, étanches, bien fermés et remplis de matières d'emballage appropriées.

b) Les matières dénommées sous 6° b) doivent être emballées comme suit:

dans des récipients en bois étanches (tonneaux ou caisses) ou dans des tonneaux en fer étanches ou dans des récipients en fer-blanc ou en tôle de fer ou dans des sacs étanches et solides en jute ou en papier.

En cas de remise au transport comme chargement complet, aucun emballage n'est nécessaire si des wagons découverts ou à couvercle mobile sont utilisés. Après le déchargement, les wagons doivent être soigneusement nettoyés.

c) Le plomb tétraéthyle et ses mélanges avec des composés halogénés organiques (fluide éthyle) [6° c)] doivent être emballés:

a) dans de forts fûts cylindriques en fer, étanches et munis de cercles de renfort aux deux bouts et de cercles de roulement au milieu. Ces fûts doivent être hermétiquement fermés moyennant une double bonde à vis assurant entre ses deux parties un petit espace d'air; ou bien

β) w szczelne naczynia z białej blachy, zamykane szczelnie zapomocą wkręcanych czopów;

albo

γ) w naczynia z białej blachy, ważące brutto nie więcej niż 6 kg. Naczynia te muszą również być szczelne i posiadać szczelne zamknięcie.

Naczynia z białej blachy, wskazane pod γ), oraz małe naczynia z blachy żelaznej, wskazane pod β), muszą być z kolei umocowane nieruchomo, oddzielnie lub po kilka, w mocnych skrzyniach drewnianych zapomocą ziemi okrzemkowej, trocin drzewnych lub innych materiałów chłonących.

Waga brutto jednej skrzyni nie może przewyższać 60 kg.

β) dans de petits récipients en tôle de fer, étanches et hermétiquement fermés moyennant une bonde à vis; ou bien

γ) dans des récipients en fer-blanc dont chacun ne doit pas dépasser le poids brut de 6 kg et qui doivent également être étanches et avoir une fermeture hermétique.

Les récipients en fer-blanc désignés sous γ) ainsi que les petits récipients en tôle de fer désignés sous β) doivent à leur tour être bien immobilisés isolément ou à plusieurs, au moyen de terre d'infusoires, de sciure de bois ou d'autres substances similaires absorbantes, dans de fortes caisses en bois.

Le poids brut de chaque caisse ne doit pas dépasser 60 kg.

187 (7) *Materiały wymienione pod liczbą 7, w stanie stałym*, należy pakować w mocne, szczelne i dobrze zamykane naczynia drewniane (beczki lub skrzynie), albo w mocne, ściste i dobrze zaszywane worki.

188 (8) *Materiały wymienione pod liczbą 8, z wyjątkiem azotku sodu* należy pakować w mocne, szczelne, dobrze zamykane naczynia drewniane lub z blachy żelaznej. Naczynia drewniane (beczki lub skrzynie) powinny być wyłożone wewnątrz nieprzerwaną warstwą miękkiego papieru w celu zabezpieczenia zawartości od wysychania się.

Mieszaniny dwutlenku baru, wymienione pod liczbą 8, przed zapakowaniem w skrzynie, powinny być pakowane w ilościach do 1 kg do naczyń szklanych, których zamknięcie powinno zabezpieczać od przenikania wilgoci.

Azotek sodu, należy pakować w mocne, szczelne, dobrze zamykane naczynia żelazne (lub z blachy białej).

189 (9) *Anilinę* (olej anilinowy) należy pakować w naczynia metalowe lub bardzo mocne i zupełnie szczelne beczułki drewniane (np. beczki do nafty).

190 (10) *Materiały wymienione pod liczbą 10*, należy pakować w szczelne naczynia drewniane (beczki lub skrzynie) albo w ściste worki jutowe lub papierowe.

W razie nadania do przewozu w przesyłce wagonowej, opakowanie nie jest wymagane, jeżeli do przewozu użyto wagonów niekrytych lub wagonów z ruchomą pokrywą. Po wyładowaniu odbiorca jest obowiązany starannie oczyścić wagony.

187 (7) *Les matières dénommées sous 7°* doivent, à l'état solide, être emballées dans des récipients en bois (tonneaux ou caisses) solides, étanches et bien fermés ou dans des sacs solides, étanches et bien fermés.

188 (8) *Les matières dénommées sous 8°*, à l'exception de l'azoture de sodium, doivent être emballées dans des récipients en bois ou en tôle de fer forts, étanches et bien fermés. Lorsqu'on emploie des récipients en bois (tonneaux ou caisses), ceux-ci doivent être revêtus intérieurement d'une garniture ininterrompue de papier souple destinée à empêcher efficacement le tamisage.

Avant l'emballage dans les récipients, les mélanges du bioxyde de baryum dénommés sous 8° doivent être emballés, en quantités jusqu'à 1 kg, dans des récipients en verre dont la fermeture doit être garantie contre l'infiltration de l'humidité.

L'azoture de sodium doit être emballé dans des récipients en fer (ou en fer-blanc) solides, étanches et bien fermés.

189 (9) *L'aniline (huile d'aniline)* doit être contenue dans des estagnons métalliques ou dans des barils en bois (par exemple des fûts à pétrole) très résistants et parfaitement étanches.

190 (10) *Les matières dénommées sous 10°* doivent être emballées dans des récipients en bois étanches (tonneaux ou caisses) ou dans des tonneaux en fer étanches ou en sacs étanches en jute ou en papier.

En cas de remise au transport comme chargement complet, aucun emballage n'est nécessaire si des wagons découverts ou à couvercle mobile sont utilisés. Le destinataire est tenu de nettoyer ces wagons avec soin après le déchargement.

191 (11) *Azotek baru* w stanie suchym lub z domieszką mniej niż 10% wody lub alkoholu [liczba 11 a)] należy pakować w ilościach większych od 500 gr w pudła lekturowe, mające co najmniej 1 mm grubości. Aby dobrze unieruchomić ich zawartość, materiały należy obłożyć wata z celulozy lub innym podobnym sprężystym materiałem, przyciskany pokrywą. Nałożoną pokrywą należy uczynić nieprzemakalną dla wody, oklejając ją taśmą izolacyjną. Pudła te należy umieszczać w mocnych, dobrze zamykanych naczyniach drewnianych z mocnymi przegródkami z drzewa; wolne przestrzenie powinny być wypełnione wełną drzewną tak, ażeby pudła nie mogły się poruszać. Jedno naczynie drewniane nie może zawierać więcej niż 1 kg azotku baru.

Roztwory wodne azotku baru [liczba 11 b)] w ilości najwyżej 20 l i *azotek baru* z domieszką nie mniej niż 10% wody lub alkoholu [liczba 11 b)], w ilości najwyżej 10 kg, należy pakować w szczelnie zamykane naczynia szklane, które umieszcza się w mocnych naczyniach zewnętrznych (skrzynie lub kosze żelazne z pełnymi ściankami), dodając ziemi okrzemkowej lub innego podobnego niepalnego materiału chłonnego, co najmniej w tej samej ilości.

192 (12) *Siarczan dwumetylu* (liczba 12) należy pakować w mocne, szczelne beczki żelazne (także powleczone ołowiem) z obręczami do przecaczania, albo w mocne i szczelne dzbany z blachy żelaznej (powleczone lub nie powleczone ołowiem), albo też kiedy chodzi o małe ilości (do 6 kg wagi brutto), w naczynia z białej blachy i (do 3 kg wagi brutto) w naczynia szklane (butelki lub ampułki). Beczki i naczynia powinny posiadać zamknięcia śrubowe, dobrze zabezpieczone kitem ołowianym. Butelki szklane powinny być szczelnie zakorkowane szklanymi szlifowanymi korkami. Naczynia i butelki mogą być zakorkowane także korkiem zaokrąglonym u dołu, oblewanym dobrze parafiną i pokrytym papierem pergaminowym lub celofanem. Ampułki szklane powinny być na końcach zatapiane. Zamknięcie naczyń i butelek korkiem zwykłym lub szklanym powinno być zabezpieczone mocnym papierem pergaminowym lub pęcherzem wieprzowym; zabezpieczenie to może być jeszcze przykryte płótnem workowem, które należy związać u dołu sztyki. Naczynia blaszane należy dobrze umocować w innych mocnych naczyniach zewnętrznych (kosze plecione lub metalowe, kubły lub skrzynie), dodając odpowiednich materiałów pakunkowych. Naczynia zewnętrzne (z wyjątkiem skrzyń) powinny posiadać mocne uchwyty. Szklane butelki powinny być owinięte papierem, a następnie ułożone mocno w puszkach blaszanych z maczką drzewną lub ziemią okrzemkową.

191 (11) *L'azoture de baryum*, à l'état sec ou additionné de moins de 10% d'eau ou d'alcools [11" a)] doit être emballé en quantités de 500 gr au plus dans des boîtes en carton d'au moins 1 mm d'épaisseur. Pour assurer la fixation solide du contenu dans la boîte, il doit être entouré d'ouate de cellulose ou d'une matière analogue élastique, laquelle est pressée par le couvercle. Le couvercle fermé doit être rendu étanche à l'eau par une bande isolante collée. Ces boîtes doivent être emballées dans des récipients en bois solides, bien fermés, possédant des cloisons solides en bois; les espaces vides doivent être remplis de fibres de bois, de manière à éviter le déplacement des boîtes. Un récipient en bois ne doit pas contenir plus de 1 kg d'azoture de baryum.

Les solutions aqueuses d'azoture de baryum [11" b)], à raison de 20 l au maximum, et l'azoture de baryum additionné d'au moins 10% d'eau ou d'alcools [11" b)], à raison de 10 kg au maximum, doivent être emballés dans des récipients en verre bien fermés, assujettis dans des enveloppes (caisses ou corbeilles en fer sans interstices) remplies d'une quantité de terre d'infusoires ou d'une autre substance absorbante analogue, non combustible, égale au moins au contenu de ces enveloppes.

192 (12) *Le sulfate de diméthyle* (12e) doit être emballé ou bien dans de forts fûts en fer étanches (revêtus ou non de plomb) avec des cercles de roulement ou bien dans de forts pots en fer-blanc étanches (revêtus ou non de plomb) ou, en ce qui concerne les petites quantités (jusqu'à 6 kg de poids brut) dans des récipients en fer-blanc ou (jusqu'à 3 kg de poids brut) dans des récipients en verre (bouteilles ou ampoules). Les fûts et les pots doivent être pourvus de fermetures à vis bien protégées avec une lutation en plomb mou. Les bouteilles en verre doivent être bouchées hermétiquement avec des bouchons en verre rodé. Les pots et les bouteilles peuvent aussi être bouchés avec un bouchon arrondi dans sa partie inférieure, bien paraffiné et muni d'un couvercle en parchemin ou en cellophane. Les ampoules en verre doivent être bouchées à fusion. La fermeture des pots ou des bouteilles munis de bouchons en verre ou de liège doit être protégée par un couvercle en fort parchemin ou en vessie de porc qui peut encore être couverte d'une enveloppe en toile de sac et qui doit être serrée au-dessous du col. Les pots en fer-blanc doivent être solidement assujettis dans d'autres récipients (bannettes ou paniers métalliques, cuveaux ou caisses) solides et munis de matières d'emballage appropriées. Ces enveloppes extérieures (à l'exception des caisses) seront munies de bonnes et solides poignées. Les bouteilles en verre doivent être emballées dans du papier et ensuite solidement assujetties dans des boîtes en fer-blanc remplies de farine de bois ou de terre d'infusoires.

192a (13) *Kwas cyjanowodorowy* (liczba 13) powinien być pakowany:

a) zupełnie wchłonięty w obojętną masę porowatą, w pudła z blachy żelaznej, szczelne i dobrze zamykane, mogące zmieścić najmniej 7,5 l i wypełnianych całkowicie wspomnianą masą porowatą.

Pudła powinny być sporządzone z blachy żelaznej dostatecznie mocnej i wytrzymałej, aby mogły znieść ciśnienie 6 atmosfer bez obawy utracenia z tego powodu swej szczelności. Pudła napelnione i zamknięte powinny być jeszcze szczelne przy temperaturze 50° C. Całkowita pojemność wszystkich pudeł, zawartych w jednej skrzyni, nie może przewyższać 90 l. Skrzynie muszą być mocno zrobione z mocnych i dobrze spojonych desek mających co najmniej 20 mm grubości. Pudła blaszane powinny być tak zapakowane w skrzynie, aby nie mogły się przesuwać ani kołysać i ażeby wypukłości, służące do umocowania ich den i wiek, oraz wypukłości, któremi wytwórca mógł wzmocnić ściany pudełek, nie mogły się stykać ze sobą, ani ze ścianami sąsiednich pudełek. Dla zachowania tego ostatniego warunku pudła powinny być otoczone u dołu i u góry — dostatecznie długimi ochronnymi osłonami tekturowymi, wytrzymałymi i dostatecznie grubymi. Waga brutto jednej skrzyni nie może przewyższać 80 kg.

Na pokrywach pudeł blaszanych powinna być wybita w widoczny sposób data ich napelnienia;

b) nie wchłonięty w masę porowatą — do wytrzymałych naczyń stalowych, które powinny odpowiadać przepisom dla klasy I d, rozdział B, C, D i E z następującymi zmianami:

a) Przy próbie wodnej ciśnienie próbne powinno wynosić 100 kg/cm².

β) Próba ciśnienia powinna być wznawiana co dwa lata i połączona z dokładnym zbadaniem wnętrza naczyń oraz sprawdzeniem jego wagi.

γ) Oprócz napisów, przewidzianych pod cyfrą marginesową 87, ust. (2) a) i c), na naczyniach należy umieścić datę ostatniego napelnienia w sposób widoczny, wyraźny i trwały.

δ) Najwyższe dopuszczalne obciążenie naczyń wynosi 1 kg płynu na 1,80 litra pojemności naczyń.

193 (14) W razie nadania do przewozu w przesyłkach drobnych, sztuki z materiałami wymienionymi pod liczbami 1, 3, 4, 5, 6 a), 6 c), 6 d), 10, 11, 12 i 13, powinny być opatrzone nalepkami według wzoru Nr. 4.

B. Inne przepisy.

194 (1) Pod warunkiem zachowania przepisów co do naczyń, podanych pod A, razem z innymi

192a (13) *L'acide cyanhydrique* (13°) doit être emballé:

a) *complètement absorbé par une matière poreuse inerte*, dans des boîtes en tôle de fer étanches et bien fermées d'une contenance maximum de 7,5 l, entièrement remplies de ladite matière poreuse.

Les boîtes doivent être en tôle de fer assez solide et résistante pour pouvoir supporter une pression de 6 atmosphères sans risque de perdre pour cela leur étanchéité. A une température de 50° C, les boîtes remplies et fermées doivent encore être étanches. La contenance totale de toutes les boîtes réunies dans une caisse ne doit pas dépasser 90 l. Les caisses doivent être solidement confectionnées en planches fortes, bien jointives, d'au moins 20 mm d'épaisseur. Les boîtes en tôle doivent être emballées dans les caisses de façon qu'elles ne puissent ni se déplacer ni vaciller et que les bourrelets de fixation des fonds et des couvercles, ainsi que les bourrelets de renforcement dont le fabricant aurait pu armer le corps des boîtes, ne puissent entrer en contact ni entre eux, ni avec le corps des boîtes voisines. Pour remplir cette dernière condition, les boîtes doivent être munies, en haut et en bas, de chapes suffisamment longues en carton résistant et suffisamment épais. Le poids brut d'une caisse doit être au maximum de 80 kg.

Sur le couvercle des boîtes en tôle la date de leur remplissage doit être frappée bien visible;

b) *non absorbé par une matière poreuse*, dans des récipients en acier résistant qui doivent être conformes aux prescriptions relatives de la classe I d, chap. B, C, D et E sauf les modifications suivantes:

a) Lors de l'épreuve de pression hydraulique la pression d'essai doit être de 100 kg/cm².

β) L'épreuve de pression doit être renouvelée tous les deux ans et être accompagnée d'un examen minutieux de l'intérieur du récipient, ainsi que de l'établissement du poids de celui-ci.

γ) En plus des inscriptions prévues sous chiffre marginal 87, al. (2) a) et c) les récipients doivent porter d'une façon bien visible, distincte et durable la date du dernier remplissage.

δ) La charge maximum admise pour les récipients comporte 1 kg de liquide pour 1,80 litre de capacité du récipient.

193 (14) En cas de remise au transport comme expéditions partielles les colis contenant des *matières dénommées sous 1°, 3°, 4°, 5°, 6° a), 6° c), 6° d), 10°, 11°, 12° et 13°* doivent porter une étiquette conforme au modèle n° 4.

B. Autres prescriptions.

194 (1) Il est permis d'emballer avec d'autres objets dans des récipients en bois solides, étan-

przedmiotami można pakować w mocne, szczelne i dobrze zamykane naczynia drewniane:

a) *materiały wymienione pod liczbą 4*, w ilościach do 1 kg; powinny one być zamknięte w naczyniach szklanych, ułożonych mocno z suchą ziemią okrzemkową w szczelnych naczyniach z blachy białej;

b) *materiały wymienione pod liczbami 1, 3 i 8*, w ilościach do 5 kg; nie wolno jednak materiałów, wymienionych pod liczbą 3, oraz chloranów, dwutlenku baru i azotku sodowego (liczba 8) pakować razem z kwasami (klasa V, 1); nie wolno nadto pakować chloranów (liczba 3) z materiałami klasy III a A 1, 2 i 3, jako też klasy IV liczbą 9;

c) *materiały wymienione pod liczbami 2, 6 a), 6 b), 6 d), 7, 9, 10, 11 i 12* bez ograniczenia co do wagi; materiałów wymienionych pod liczbą 6 d), nie wolno jednak pakować z kwasami.

195 (2) Jeżeli sztuki zawierają, oprócz innych przedmiotów, także materiały wymienione pod liczbami 1, 3, 4, 6 a), 6 c), 6 d), 10, 11 i 12, to powinny być opatrzone nalepką według wzoru Nr. 4.

196 (3) *Materiały wymienione pod liczbą 5*, można przewozić tylko w cysternach albo w wagonach niekrytych.

197 (4) *Materiały wymienione pod liczbą 2*, powinny być nadawane do przewozu w stanie zupełnie suchym i w zupełnie suchych naczyniach. W razie nadania do przewozu w naczyniach, nie przepuszczających wody i naładowania tych naczyń do wagonów niekrytych, należy je przykryć nieprzemakalnemi oponami. Gdy są nadane w naczyniach, pozwalających na wydzielanie się gazu, naczynia takie należy ładować bądź do wagonów niekrytych bez opon, bądź do wagonów krytych. Te wagony kryte powinny być opatrzone nalepkami według wzoru Nr. 9 i wzoru Nr. 10. Wreszcie, jeżeli materiały te są nadane do przewozu luzem jako przesyłki całowagonowe, mogą one być ładowane do wagonów niekrytych bez opon.

198 (5) Późne naczynia, worki oraz cysterny po materiałach trujących, wymienionych pod liczbami 1, 3, 4, 5, 6 a), 6 c), 6 d), 8, 10, 11, 12 i 13, jak również po kwasie szczawiowym i szczawianie potasu w stanie stałym, powinny być szczelnie zamknięte.

Późne worki po przewiezionych materiałach trujących wymienionych pod liczbą 1, powinny być dobrze pakowane w skrzynie lub gęsto nasmołowane worki, opatrzone nalepką według wzoru Nr. 4. Na naczyniach lub workach, tu-

ches et bien fermés, moyennant observation des prescriptions concernant les récipients, édictées au chapitre A:

a) *les matières dénommées sous 4°*, par quantités ne dépassant pas 1 kg; elles doivent être renfermées dans des vases en verre solidement calés avec de la terre d'infusoires sèche dans un récipient en fer-blanc étanche;

b) *les matières dénommées sous 1°, 3° et 8°* par quantités ne dépassant pas 5 kg; il est cependant interdit d'emballer les matières dénommées sous 3°, des chlorates, du bioxyde de baryum et de l'azoture de sodium (8°) avec des acides (classe V, 1°); en outre il est interdit d'emballer des chlorates (8°) avec les matières dénommées à la classe III a sous A 1, 2 et 3, ainsi qu'à la classe IV, sous 9°;

c) *les matières dénommées sous 2°, 6° a), 6° b), 6° d), 7°, 9°, 10°, 11° et 12°* sans limite de poids; toutefois, il est interdit d'emballer les *matières dénommées sous 6° d)* avec des acides.

195 (2) Si les colis contiennent, en dehors d'autres objets, des *matières dénommées sous 1°, 3°, 4°, 6° a), 6° c), 6° d), 10°, 11° et 12°* ils doivent porter l'étiquette conforme au modèle n° 4.

196 (3) Les *matières dénommées sous 5°* ne doivent être transportées qu'en wagons-réservoirs ou en wagons découverts.

197 (4) Les *matières dénommées sous 2°* doivent être remises au transport à l'état absolument sec et dans des récipients parfaitement secs. Si elles sont remises en récipients imperméables à l'eau, et si ces récipients sont chargés en wagons découverts, ceux-ci devront être recouverts de bâches imperméables à l'eau. Si elles sont remises en récipients permettant le dégagement du gaz, ces récipients doivent être chargés soit en wagons découverts non bâchés, soit en wagons couverts. En outre, ces wagons couverts doivent porter des étiquettes conformes au modèle n° 9 et au modèle n° 10. Enfin, si ces matières sont remises en vrac par wagons complets, le chargement peut être effectué en wagons découverts non bâchés.

198 (5) Les récipients, sacs et wagons-réservoirs vides ayant servi au transport des *matières vénéneuses dénommées sous 1°, 3°, 4°, 5°, 6° a), 6° c), 6° d), 8°, 10°, 11°, 12° et 13°*, ainsi que de l'*acide oxalique* et de l'*oxalate de potassium* à l'état solide doivent être parfaitement clos.

Les sacs vides ayant servi au transport des *matières vénéneuses dénommées sous 1°* doivent être renfermés dans des caisses ou dans d'autres sacs goudronnés, étanches et bien fermés et portant l'étiquette conforme au modèle n° 4. Les

dzież w liście przewozowym, należy zaznaczyć, co było przewożone w tem opakowaniu.

199 (6) Do zbiorników cystern, przeznaczonych do przewozu *materiałów trujących* oraz ich *roztworów wodnych*, należy stosować przepisy, wymienione pod A, ustęp (1) — cyfra marginesowa 181 — ustęp (14) — cyfra marginesowa 193 —, oraz pod B, ustęp (5) — cyfra marginesowa 198 —. Muszą one być sporządzone z materiału, na który nie działa tak przewożony materiał, jak i jego roztwory wodne. Zbiorniki cystern, używanych do przewozu *materiałów wymienionych pod liczbą 5*, nie powinny mieć żadnych spoiw nitowanych, w przeciwnym zaś razie muszą posiadać ściany podwójne. Nie mogą mieć one także żadnych otworów w dolnych swych częściach (krany, zawory i t. p.). Otwory powinny być uszczelnione i zabezpieczone pokrywkami metalowymi mocno przyśrubowanymi.

199a (7) Naczyn z kwasem cyjanowodorowym (liczba 13), napełnionych wcześniej niż przed 12 miesiącami, nie dopuszcza się do przewozu.

Do przewozu *kwasy cyjanowodorowego* (liczba 13) należy używać wagonów krytych lub niekrytych; wagony niekryte powinny być jednak całkowicie przykrywane oponami, poczynając od 1 kwietnia aż do 31 października, jeżeli naczyn nie zapakowano do skrzyń drewnianych.

W listach przewozowych na przesyłki *kwasy cyjanowodorowego* (liczba 13), nadane do przewozu przez wylwórców, nadawca oraz biegły chemik, uznany przez kolej nadania, powinni zaświadczyć, że rodzaj przesyłki oraz opakowanie odpowiada przepisom załącznika I.

W razie ponownego nadania, w całości lub częściowo, przez fabryki, upoważnione do zwalczania pasorzytów ciałami silnie trującymi, zaświadczenie biegłego chemika, uznanego przez kolej żelazną, nie jest wymagane, jeżeli nadawca w liście przewozowym oświadczy, że sztuki pochodzą z przesyłki sprawdzonej, stosownie do przepisów załącznika I do konwencji międzynarodowej, i że w pierwotnym opakowaniu nic nie zmieniono. Prawdziwość tego oświadczenia powinna być na żądanie udowodniona.

C. Przewóz.

200 Wylacza się od przewozu w drobnych przesyłkach pośpiesznych *materiały wymienione pod liczbami 1, 3, 4, 5, 6 a), 6 c), 6 d), 10, 11, 12 i 13* oraz próżne naczynia, nie wyłączając worków, które zawierały *te materiały*. Zakaz ten nie stosuje się jednak, z jednej strony, wtedy, kiedy materiały te są zamknięte dobrze w naczyniach z białej blachy lub szkła, owiniętych

réipients ou les sacs et la lettre de voiture doivent porter la mention de ce qu'ils contenaient précédemment.

199 (6) Sont applicables aux réipients des wagons - réservoirs destinés à transporter des *matières vénéneuses* ou leurs *solutions aqueuses*, les prescriptions édictées sous A, alinéa (1) — chiffre marginal 181 —, al. (14) — chiffre marginal 193 —, et B, alinéa (5) — chiffre marginal 198 —. Ces réipients ne doivent être constitués que de matériaux inattaquables par les matières considérées ou par leurs solutions aqueuses. Les réipients des wagons - réservoirs servant au transport des *matières dénommées sous 5°* ne doivent avoir aucune couture rivée ou être alors à double paroi. Ils ne doivent, en outre, porter aucune ouverture à leur partie inférieure (robinets, soupapes, etc.). Les ouvertures doivent être rendues étanches et être protégées au moyen de chapes métalliques solidement vissées.

199a (7) Les réipients chargés *d'acide cyanhydrique (13°)* dont le remplissage remonte à 12 mois au moins, ne sont pas admis au transport.

Le transport de *l'acide cyanhydrique (13°)* doit être fait en wagons couverts ou découverts; les wagons découverts doivent toutefois être complètement bâchés à partir du 1-er avril jusqu'au 31 octobre à moins que les réipients ne soient renfermés dans des caisses en bois.

Dans les lettres de voiture afférentes à des envois *d'acide cyanhydrique (13°)* remis au transport par les fabricants, l'expéditeur et un expert-chimiste reconnu par le chemin de fer expéditeur doivent certifier que la nature de l'envoi et l'emballage sont conformes aux prescriptions de l'Annexe I.

En cas de réexpédition, totale ou partielle, par des fabriques autorisées à combattre les parasites avec des matières ultra-toxiques, l'attestation d'un expert-chimiste reconnu par le chemin de fer n'est pas nécessaire si l'expéditeur déclare dans la lettre de voiture que les colis proviennent d'un envoi vérifié conformément aux prescriptions de l'Annexe I à la Convention internationale et que l'emballage primitif n'a pas du tout été modifié. La preuve de la véracité de cette déclaration peut être exigée.

C. Mode de transport.

200 Sont exclues du transport en grande vitesse comme expéditions partielles les *matières dénommées sous 1°, 3°, 4°, 5°, 6° a), 6° c), 6° d), 10°, 11°, 12° et 13°*, ainsi que les *réipients vides*, y compris les sacs *ayant contenu les mêmes matières*. Cette interdiction ne s'applique pas, d'une part, dans le cas où ces matières sont contenues dans des réipients bien fermés en fer-blanc ou

starannie wełną drzewną i zapakowanych w naczynia blaszane dobrze zalutowane, które znów umieszczono w mocnych skrzyniach drewnianych, z drugiej zaś strony wtędy, kiedy chodzi o *materiały wymienione pod liczbą 3* przeznaczone do walki z pasorzytami, przesyłane w przypadkach nie cierpiących zwłoki oraz o *sublimat [liczba 6 a]*, przeznaczony do walki z epidemjami.

D. Ładowanie.

201 Nie wolno ładować do jednego wagonu razem z artykułami żywnościowymi *materiałów wymienionych pod liczbami 1, 3, 4, 5, 6 a), 6 c), 6 d), 10, 11, 12 i 13*, z wyjątkiem *materiałów wymienionych pod liczbą 3*, przeznaczonych do walki z pasorzytami, przesyłanych w przypadkach nie cierpiących zwłoki oraz sublimatu [liczba 6 a], przeznaczonego do walki z epidemjami, ani *próżnych naczyń* (także worków), które służyły do opakowania takich materiałów, chyba że materiały te znajdują się w dobrze zamkniętych naczyniach ze szkła lub białej blachy, starannie owiniętych wełną drzewną i umieszczonych w szczelnie zalutowanych naczyniach z białej blachy, które z kolei są zapakowane do mocnych skrzyń drewnianych.

Kwasu cyjanowodorowego (liczba 13) nie wolno w żadnym razie ładować do jednego wagonu razem z artykułami żywnościowymi.

E. Wyjątki od przepisów, podanych pod A, B, C i D.

202 Nie podlegają tym przepisom *materiały wymienione w klasie IV* z wyjątkiem *kwasu cyjanowodorowego* (liczba 13), kiedy są przeznaczone do badań naukowych lub celów farmaceutycznych i nadawane w ilościach, nie przewyższających 1 kg dla każdego z materiałów pod warunkiem, aby były opakowane w naczyniach szklanych lub glinianych ze szczelnem zamknięciem, a następnie ułożone starannie w mocnych, szczelnie i dobrze zamykanych skrzyniach drewnianych.

Materiały tego rodzaju przyjmowane są do przewozu także jako drobne przesyłki pospieszne.

KLASA V.

Materiały żrące.

203 Następujące przedmioty dopuszcza się do przewozu pod specjalnymi warunkami:

1. *kwas siarkowy, kwas siarkowy dymiący* (kwas siarkowy zawierający bezwodnik, oleum, olej witrjoliowy, kwas siarkowy nordhauseński),

en verre, qui, soigneusement entourés de laine de bois, sont emballés dans des récipients en fer-blanc bien soudés assujettis eux-mêmes dans des caisses en bois solides, et, d'autre part, aux *matières dénommées sous 3°* lorsqu'il s'agit d'envois urgents destinés à la lutte contre les parasites et au *sublimé [6° a]* lorsqu'il s'agit d'envois destinés à la lutte contre les épidémies.

D. Chargement.

201 (1) *Les matières énumérées sous 1°, 3°, 4°, 5°, 6° a), 6° c), 6° d), 10°, 11°, et 12°* — excepté les *matières dénommées sous 3°* lorsqu'il s'agit d'envois urgents destinés à la lutte contre les parasites et le *sublimé [6° a]* lorsqu'il s'agit d'envois destinés à la lutte contre les épidémies —, ainsi que *les envois de sacs vides ayant servi à emballer ces matières* ne doivent pas être chargés dans un même wagon avec des denrées alimentaires, à moins que les matières ne soient contenues dans des récipients bien fermés en fer-blanc ou en verre, qui, soigneusement entourés de laine de bois, sont emballés dans des récipients en fer-blanc bien soudés assujettis eux-mêmes dans des caisses en bois solides.

En aucun cas *l'acide cyanhydrique (13°)* ne doit être chargé dans un même wagon avec des denrées alimentaires.

E. Exceptions aux prescriptions édictées sous A, B, C et D.

202 Ne sont pas soumis à ces prescriptions les *produits dénommés dans la classe IV*, excepté *l'acide cyanhydrique (13°)*, destinés aux recherches scientifiques ou aux usages pharmaceutiques, expédiés par quantités ne dépassant pas 1 kg de chaque produit, pourvu qu'ils soient emballés dans des récipients en verre ou en grès à fermeture étanche, et que ces derniers soient à leur tour emballés avec soin dans des caisses en bois solides, étanches et fermant bien.

Les envois de ce genre sont également admis au transport en grande vitesse comme expéditions partielles.

CLASSE V.

Matières caustiques.

203 Les objets suivants sont admis au transport sous certaines conditions:

1° *l'acide sulfurique, l'acide sulfurique fumant* (acide sulfurique contenant de l'anhydride, oleum, huile de vitriol, acide sulfurique de Nord-

kwaz azotowy (saletrzany (mocny kwas azotowy) i ich mieszaniny, kwas solny, kwas fluorowodorowy (roztwory wodne fluorowodoru, zawierające do 85% tego gazu) ¹⁾, szlam ołowiany z akumulatorów i komór ołowianych, zawierający kwas siarkowy, pozostałości kwaśne od oczyszczania olejów mineralnych (Säureharz), pozostałości kwasu siarkowego od wyrobu nitrogliceryny, jeżeli są zupełnie zdenitrowane, w przeciwnym wypadku pozostałości te są wyłączone od przewozu;

2. *chlerek siarki, tuzdież azotan żelazowy i siarczan żelazowy (zaprawy żelazowe);*

3. *ługi żrące (ług sodowy, ług potasowy i t. p. same i w mieszaninach, jak w masie żrącej alkalicznej), pozostałości od rafinowania olejów;*

4. a) *brom;*

b) *płynne chlorowcowe ciała drażniące np. metylbromaceton;*

5. *bezwodnik kwasu siarkowego;*

6. *chlerek acetylu, pięciochlorek antymonu, chlerek chromilu, tlenochlorek fosforu, pięciochlorek fosforu (nadchlerek fosforu), trójchlerek fosforu, chlerek siarkurylu, chlerek tionilu i kwas chlorosulfonowy;*

7. *roztwory wodne dwutlenku wodoru (wody utlenionej), zawierające:*

a) *więcej niż 6 do 35% dwutlenku wodoru na 100% roztworu,*

b) *więcej niż 35 do 45% dwutlenku wodoru na 100% roztworu,*

c) *więcej niż 45 do 60% dwutlenku wodoru na 100% roztworu (większego stężenia nie dopuszcza się).*

8. *siarczek sodu;*

9. *kwaśny siarczan sodu (bisulfat);*

10. *wapno palone mielone (tlenek wapnia);*

11. *naftalina surowa, skłonna do ociekania, przewożona zsysem;*

12. *sole radu;*

13. *kwas chlorooctowy;*

14. *kwas węglowy w stanie stałym (zamrożony kwas węglowy lub suchy lód).*

hausen), l'acide azotique ou nitrique (eau-forte) et leurs mélanges, l'acide chlorhydrique ou muriatique, l'acide fluorhydrique (solutions aqueuses du gaz fluorhydrique jusqu'à une teneur maximum de 85% de ce gaz) ¹⁾, les boues de plomb renfermant de l'acide sulfurique provenant d'accumulateurs ou de chambres de plomb, les résidus acides de l'épuration des huiles minérales (Säureharz), les résidus d'acide sulfurique provenant de la fabrication de la nitroglycérine lorsqu'ils sont complètement dénitrifiés, sinon ces résidus sont exclus du transport;

2° *le chlorure de soufre de même que le nitrate ferreux et le sulfate ferreux (mordant de fer);*

3° *les lessives caustiques (lessive de soude, lessive de potasse, etc., simples ou en mélanges comme dans les pâtes caustiques alcalines), les résidus de raffineries d'huile;*

4° a) *le brome;*

b) *les matières irritantes halogénées liquides, par exemple la méthylbromacétone;*

5° *l'anhydride sulfurique;*

6° *le chlorure d'acétyle, le pentachlorure d'antimoine, le chlorure de chromyle, l'oxychlorure de phosphore, le pentachlorure de phosphore (superchlorure de phosphore), le trichlorure de phosphore, le chlorure de sulfuryle, le chlorure de thionyle et l'acide chloro-sulfonique;*

7° *Les solutions aqueuses de bioxyde d'hydrogène:*

a) *avec plus de 6% et au maximum 35% en poids de bioxyde d'hydrogène sur 100% en poids de la solution,*

b) *avec plus de 35% et au maximum 45% en poids de bioxyde d'hydrogène sur 100% en poids de la solution,*

c) *avec plus de 45% et au maximum 60% en poids de bioxyde d'hydrogène sur 100% en poids de la solution (des concentrations plus élevées ne sont pas admises).*

8° *le sulfure de sodium;*

9° *le bisulfate de soude;*

10° *la chaux-vive moulue (oxyde de calcium);*

11° *la naphthaline brute susceptible de suinter, expédiée en vrac;*

12° *les sels de radium;*

13° *l'acide chloracétique;*

14° *l'acide carbonique à l'état solide (glace d'acide carbonique ou glace sèche).*

¹⁾ Kwas fluorowodorowy większego stężenia oraz fluorowódz w rozumieniu niniejszego załącznika są gazami rozpuszczonymi pod ciśnieniem i jako takie są wyłączone od przewozu kolejami żelaznymi.

¹⁾ L'acide fluorhydrique en concentrations plus élevées et le gaz fluorhydrique sont au sens de cette Annexe des gaz dissous sous pression et ne sont pas admis comme tels au transport par chemin de fer.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

204 (1) Do opakowania *materiałów wymienionych pod liczbami 1 do 4 a) i 13*, należy używać mocnych, szczelnych i dobrze zamykanych naczyń, na które nie działa zawarty w nich materiał. Co do kwasu fluorowodorowego (liczba 1) patrz ustęp (5) — cyfra marginesowa 208 —. Zamknięcie powinno być takie, aby nie mogło ulec uszkodzeniu wskutek wstrząśnień, ani przez zawartość naczyń. W razie użycia naczyń szklanych lub glinianych waga brutto każdej z przewożonych sztuk nie może przewyższać 75 kg.

Co do tych naczyń, należy przestrzegać następujących przepisów:

a) Naczynia do przewozu *materiałów wymienionych pod liczbami 1 do 3 i 13*, należy układać szczelnie w innych mocnych naczyniach (kosze plecione lub metalowe, kubły lub skrzynie, dodając odpowiedniego materiału pakunkowego. Naczynia zewnętrzne (z wyjątkiem skrzyń) powinny posiadać mocne uchwyty.

b) Naczynia *szklane* lub *gliniane* ze stężonym kwasem azotowym, którego ciężar gatunkowy nie jest mniejszym niż 1,48 przy 15° C (46,8° Baumé) i z czerwonym dymiącym kwasem azotowym, jako też z dymiącym kwasem siarkowym (oleum), zawierającym 20% i więcej wolnego bezwodnika, powinny być w naczyniach zewnętrznych otoczone ziemią okrzemkową lub innym stosownym materiałem suchym, ziemistym w takiej samej co najmniej objętości. Popiołu z węgla przy pakowaniu używać nie wolno.

c) Materiały pakunkowe, przewidziane pod a) i b), nie są konieczne, jeżeli naczynia szklane są umieszczone w żelaznych koszach, okrywających je całkowicie i zaklinowane w nich dobrymi sprężynami, obłożonemi azbestem, tak aby nie mogły się poruszać.

d) Pakując *brom* [liczba 4 a)], naczynia szklane lub gliniane należy umieszczać w mocnych skrzyniach drewnianych lub metalowych, zasypując aż do szyjek popiołem, piaskiem, ziemią okrzemkową lub innym podobnym niepalnym materiałem.

e) Przepisów, podanych pod a) do d), nie należy stosować do wagonów garnkowych.

205 (2) *Przyrządy do gaszenia ognia*, zawierające kwasy, wymienione pod liczbą 1, powinny być sporządzone w sposób uniemożliwiający wyciekanie kwasu.

206 (3) *Akumulatory elektryczne, napełnione kwasem siarkowym* (liczba 1), powinny być umocowane w skrzynce do baterji w taki sposób, aby

Conditions de transport.

A. Emballage.

204 (1) L'emballage des *matières dénommées sous 1° à 4° a) et 13°* doit être fait dans des récipients solides, étanches et bien fermés, qui ne puissent pas être attaqués par le contenu. Pour l'*acide fluorhydrique* (1°) voir alinéa (4) — chiffre marginal 208 —. La fermeture doit être conditionnée de manière à ne pouvoir être endommagée soit par des secousses, soit par le contenu. Si des récipients en verre ou en grès sont employés, le poids brut d'un colis ne doit pas dépasser 75 kg.

L'emploi de ces récipients est en outre surbordonné aux conditions suivantes:

a) Pour les *matières dénommées sous 1° à 3° et 13°*, les récipients doivent être bien assujettis dans d'autres récipients (bannettes ou paniers en métal, cuveaux ou caisses) solides, remplis de matières d'emballage appropriées. Les récipients intérieurs (à l'exception des caisses) doivent être munis de poignées solides.

b) Pour l'*acide nitrique concentré* d'un poids spécifique d'au moins 1,48 à 15° C (46,8° Baumé) et l'*acide nitrique rouge fumant*, ainsi que l'*acide sulfurique fumant* (oleum) avec une teneur de 20% et plus d'anhydride libre, les vases en verre ou en grès doivent être entourés dans les récipients d'un volume au moins égal à leur contenu de terre d'infusoires ou d'autres substances terreuses sèches appropriées. L'emploi de cendres de charbon pour l'emballage est défendu.

c) Les matières d'emballage prévues sous a) et b) ne sont pas nécessaires si les vases en verre sont placés dans des enveloppes en métal les entourant complètement et calés par de bons ressorts recouverts d'amiante, de telle façon qu'ils ne puissent se déplacer dans les enveloppes.

d) Pour le *brome* [4° a)], les vases en verre ou en grès doivent être renfermés dans des récipients solides en bois ou en métal, et entourés jusqu'au col de cendre, de sable, de terre d'infusoires ou d'autres matières analogues *incombustibles*.

e) Les prescriptions sous a) à d) ne sont pas applicables aux wagons-jarres.

205 (2) Les *extincteurs d'incendie* qui contiennent des acides dénommés sous 1° doivent être construits de telle sorte que l'acide ne puisse couler.

206 (3) Les *accumulateurs électriques montés avec de l'acide sulfurique* (1°) doivent être calés dans une caisse de batterie, de manière que les

oddzielne ogniwa nie mogły się poruszać. Skrzynkę do baterji należy mocno zapakować w drugą skrzynię z odpowiednim chłonnym materiałem pakunkowym. Nie wieku skrzyni należy umieścić wyraźny napis: „Akumulatory elektryczne”; nadto skrzynie powinny być opatrzone nalepką według wzoru Nr. 6. Jeżeli akumulatory są nabite, bieguny ich należy zabezpieczyć od krótkiego spięcia.

Jeżeli ogniwa są zrobione z materiałów odpornych, jak drzewo wyłożone ołowiem lub twardym kauczukiem i tak są urządzone u góry, że kwas nie może się rozpryskiwać w niebezpieczny sposób, to opakowywanie ogniw i baterji akumulatorów nie jest konieczne, pod warunkiem, aby zapomocą odpowiednich urządzeń, jak ramy, przegrody, podpórki, były one zabezpieczone dostatecznie od przewrócenia się lub przesunięcia oraz od uszkodzenia przez inne przedmioty, któreby mogły spaść na nie. Ogniwa lub baterje, przymocowane do pojazdów, nie wymagają również specjalnego opakowania, jeżeli pojazdy te będą w wagonie dobrze przytwierdzone lub mocno ułożone.

207 (4) Do szlamu ołowianego z akumulatorów i z komór ołowianych (liczba 1), zawierającego kwas siarkowy, można używać tylko takich naczyń drewnianych, które dostatecznie zabezpieczają kwas od wyciekania.

Do pozostałości kwaśnych od oczyszczania olejów mineralnych (Säureharz) (liczba 1), zawierających kwas siarkowy, mogący się wydziełać, można także używać szczelnych beczek żelaznych lub drewnianych, zapobiegających wyciekaniu kwasu.

208 Naczynia, zawierające kwas fluorowodorowy (liczba 1), powinny być sporządzone z ołowiu, żelaza powleczonego ołowiem lub z gutaperki; dozwala się również używać naczyń drewnianych, trwale powleczonych wewnątrz parafiną lub żywicą. Naczynia z żelaza, nie powleczonego ołowiem, mogą być również używane do kwasu fluorowodorowego, zawierającego od 60 do 85% czystego fluorowodoru.

Naczynia żelazne z kwasem fluorowodorowym, zawierającym 41% i więcej fluorowodoru, powinny być szczelnie zamknięte zapomocą wkręcanych zatyczek; mogą być one nadawane do przewozu pełne lub puste tylko po usunięciu z ich zewnętrznej powierzchni wszelkich śladów kwasu.

Naczynia puste lub pełne, przeznaczone do kwasu fluorowodorowego, zawierającego 41% i więcej fluorowodoru, powinny być opatrzone wyraźnym i trwałym napisem: „Stężony kwas fluorowodorowy”.

208a (5) Płynne chlorowcowe ciała drażniące [liczba 4 b)] należy pakować:

bacs ne puissent se déplacer. La caisse de batterie sera solidement emballée dans une autre caisse, avec des matières d'emballage absorbantes. Les couvercles des caisses porteront, bien apparentes, les mentions „Accumulateurs électriques”; en outre, les caisses seront munies d'une étiquette conforme au modèle n° 6. Si les accumulateurs sont chargés, les pôles doivent être protégés de manière à éviter les courts-circuits.

Si les bacs sont constitués de matières résistantes, telles que le bois avec revêtement de plomb ou le caoutchouc durci, et que leur partie supérieure soit aménagée de telle sorte que l'acide ne puisse jaillir d'une manière dangereuse, on peut se passer d'emballer les bacs ou les batteries d'accumulateurs, à la condition que des dispositifs appropriés, tels que cadres, cloisons, renforcements, les empêchent de se renverser ou de se déplacer et les protègent contre les avaries pouvant résulter de colis tombant sur les batteries. Les bacs ou batteries faisant corps avec des voitures n'ont pas besoin non plus d'un emballage spécial, lorsque ces véhicules sont fixés ou arrimés solidement sur les wagons de chemin de fer.

207 (4) On ne peut employer des récipients en bois pour les boues de plomb renfermant de l'acide sulfurique, provenant d'accumulateurs ou de chambres de plomb (1°), que s'il est possible d'empêcher tout suintement d'acide.

Pour les résidus acides de l'épuration des huiles minérales (Säureharz) (1°) contenant de l'acide sulfurique susceptible de se séparer, on peut aussi utiliser des fûts étanches en fer ou en bois, empêchant tout suintement d'acide.

208 Les récipients contenant de l'acide fluorhydrique (1°) seront en plomb, en fer plombé ou en guttapercha; les récipients en bois pourvus d'une garniture intérieure solide en paraffine ou en résine sont également admis. Les récipients en fer non plombé peuvent également être employés pour l'acide fluorhydrique d'une teneur en acide pur entre 60 et 85%.

Les récipients en fer contenant des acides fluorhydriques d'une teneur en acide pur de 41% et plus doivent être hermétiquement fermés au moyen d'un tampon à vis; ils ne doivent être remis, pleins ou vides, aux gares expéditrices qu'après lavage de toute trace d'acide à leur surface extérieure.

Les récipients vides ou pleins, destinés à l'acide fluorhydrique d'une teneur en acide pur de 41% et plus devront porter l'inscription bien apparente et durable: „Acide fluorhydrique concentré”.

208a (5) Les matières irritantes halogénées liquides (4° b) doivent être emballées:

a) w ampułki szklane, zatapiane zapomocą lampy, które powinny zawierać najwyżej 100 gr i być umocowane w sposób pewny w naczyniach z białej blachy lub skrzyniach drewnianych zapomocą ziemi okrzemkowej lub innych materiałów chłonących albo

b) w mocne naczynia szklane, które powinny zawierać najwyżej 5 l i posiadać korki szklane, szlifowane, dobrze zabezpieczone od rozluźnienia. Te naczynia szklane powinny być

albo umocowane trwale, każde oddzielnie, zapomocą ziemi okrzemkowej lub innych materiałów chłonących w pudłach z białej blachy, szczelnie zamykanych, które następnie powinny być włożone, bądź oddzielnie, bądź po kilka, do odpowiednio dostosowanych skrzyń zewnętrznych,

albo umocowane trwale, *oddzielnie lub po kilka*, zapomocą ziemi okrzemkowej lub innych materiałów chłonących w mocnej skrzyni, wyłożonej szczelnie białą blachą; całkowita ilość zawartych w jednej skrzyni ciał drażniących nie może przewyższać 20 l lub

c) w mocne butelki metalowe (bomby), na które nie działa zawarty w nich materiał.

ad a) do c): Naczynia mogą być napełniane temi ciałami drażniącymi tylko do 95% ich pojemności.

209 (6) *Bezwodnik kwasu siarkowego* (liczba 5) należy pakować:

a) w mocne pudełka żelazne lub blaszane, dobrze następnie zalutowywane, albo

b) w mocne butle żelazne, blaszane lub miedziane z mocnym hermetycznym zamknięciem albo

c) w naczynia szklane lub gliniane.

Pudełka, butle i naczynia powinny być zapakowane w sposób pewny w mocne naczynia zewnętrzne, drewniane lub blaszane, z ziemią okrzemkową lub innym podobnym materiałem niepalnym.

210 (7) *Materiały wymienione pod liczbą 6*, należy pakować:

a) w naczynia z żelaza kutego, lanego, stali, ołowiu lub miedzi, zupełnie szczelne i dobrze się zamykające, albo

b) w naczynia szklane. W tym ostatnim przypadku obowiązują przepisy następujące:

a) dans des ampoules en verre, scellées à la lampe, d'un contenu maximum de 100 gr qui, au moyen de terre d'infusoires ou d'autres matières absorbantes analogues, doivent être solidement assujetties dans des récipients en fer-blanc ou dans des caisses en bois

ou

b) dans des récipients en verre solides, d'un contenu maximum de 5 l, pourvus de bouchons en verre rodés et bien assujettis. Ces récipients en verre doivent

soit être assujettis, solidement et *isolément*, au moyen de terre d'infusoires ou d'autres matières absorbantes, dans des boîtes en fer-blanc hermétiquement fermées; ces dernières doivent ensuite être calées, soit *isolément*, soit à *plusieurs*, dans des caisses extérieures appropriées,

soit être assujettis solidement, *isolément* ou à *plusieurs*, au moyen de terre d'infusoires ou d'autres matières absorbantes, dans une forte caisse avec une garniture étanche en fer-blanc; le contenu total en matières irritantes dans une caisse ne doit pas dépasser 20 l,

ou

c) dans des bouteilles en métal solides (bombes) qui ne peuvent pas être attaquées par le contenu.

ad a) à c): Les récipients ne peuvent être remplis de ces matières irritantes que jusqu'à concurrence de 95% de leur contenance.

209 (6) *L'anhydride sulfurique (5°)* doit être emballé:

a) dans de fortes boîtes en tôle ou en fer-blanc, bien soudées, ou

b) dans de fortes bouteilles en fer, en fer-blanc ou en cuivre, munies d'une fermeture solide et hermétique, ou

c) dans des récipients en verre ou en grès.

Les boîtes, bouteilles et récipients doivent être solidement emballés dans de forts récipients en bois, en fer ou en fer-blanc, avec de la terre d'infusoires ou d'autres matières analogues incombustibles.

210 (7) *Les matières dénommées sous 6°* doivent être emballées:

a) dans des récipients en fer forgé, en fer fondu, en acier, en plomb ou en cuivre, absolument étanches et munis d'une bonne fermeture,

ou

b) dans des récipients en verre. En ce dernier cas, les prescriptions suivantes doivent être observées:

a) naczynia szklane powinny mieć grube ścianki i być zamykane szklanymi, szlifowanymi korkami, zabezpieczonymi od wypadnięcia;

β) naczynia szklane, zawierające więcej niż 5 kg, należy umieszczać w zewnętrznych naczyniach metalowych. Butelki mniejszej pojemności mogą być pakowane w mocne skrzynie drewniane, podzielone wewnątrz na tyle przegródek, ile jest butelek; jedna skrzynia może mieć nie więcej, niż cztery przegródki;

γ) naczynia szklane należy umieszczać w naczyniach zewnętrznych tak, aby pomiędzy nimi a ścianami naczynia zewnętrznego pozostawała wolna przestrzeń co najmniej 30 mm; przestrzeń tę należy ściśle wypełnić ziemią okrzemkową, lub innym podobnym materiałem niepalnym. Do naczyń, zawierających chlorek acetylu, można używać również trocin.

δ) Pokrywę zewnętrznych naczyń należy opatrzyć nalepką według wzoru Nr. 7.

a) Les récipients en verre doivent avoir des parois épaisses et être bouchés hermétiquement avec des bouchons en verre rodé, fixés de manière à ne pouvoir se détacher.

β) Si les récipients en verre contiennent plus de 5 kg, ils doivent être placés dans des enveloppes métalliques. Les bouteilles d'une contenance plus faible peuvent être emballées dans des caisses en bois solides, divisées intérieurement en autant de compartiments qu'il y a de bouteilles à expédier. Chaque caisse ne peut renfermer plus de quatre compartiments.

γ) Les récipients en verre doivent être placés dans les enveloppes de telle sorte qu'il subsiste un espace vide de 30 mm au moins entre eux et les parois. Les espaces vides seront soigneusement comblés avec de la terre d'infusoires ou d'autres matières analogues incombustibles; pour le *chlorure d'acétyle*, on peut aussi faire usage de sciure de bois.

δ) Le couvercle des récipients extérieurs doit également être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 7.

211 (8) a) Do rozczyń w wodnych dwutlenku wodoru, zawierających od 6% do 35% dwutlenku wodoru (liczba 7a), należy używać mocnych naczyń szklanych lub glinianych albo naczyń z innego materiału, uznanego przez właściwą władzę za nadający się do użycia, który nie rozkłada dwutlenku wodoru; naczynia te nie powinny być hermetycznie zamknięte lub też powinny w inny sposób zapobiegać tworzeniu się nadmiernego ciśnienia wewnętrznego. Kamionki, butelki lub bańki należy dobrze zapakować w mocne skrzynie z uchwytami lub umieszczać bez opakowania w koszach dobrze przykrywanych zabezpieczającym nakryciem.

212 b) Roztwory wodne dwutlenku wodoru, zawierające powyżej 35% do 45% dwutlenku wodoru (liczba 7b), należy pakować jak następuje:

a) w ilościach do 200 gr w mocne butle szklane z pojemnością najmniej 300 cm³, które powinny być umieszczane w szczelnych puszkach blaszanych z ziemią okrzemkową. Puszki powinny być włożone do mocnych skrzyń drewnianych.

β) w ilościach powyżej 200 gr w naczynia szklane. Waga brutto jednej sztuki nie może przewyższać 75 kg. Naczynia te powinny posiadać przyrządy (zawory), zabezpieczające równowagę ciśnienia. Poszczególne naczynia powinny być całkowicie i mocno oplecione łożyną i umieszczone w mocnych dobrze przylegających koszach łożynowych lub żelaznych z pokrywami (kosze zewnętrzne). Kosze żelazne powinny być pomalowane dla ochrony lakierem. Słomy i wełny drzewnej jako materiału pakunkowego używać nie wolno.

211 (8) a) Pour les solutions aqueuses de bioxyde d'hydrogène avec plus de 6% et au maximum 35% de bioxyde d'hydrogène [7° a)] on doit employer de forts récipients en verre, en grès ou en une autre matière approuvée par l'autorité compétente, qui ne décompose pas le bioxyde d'hydrogène et qui ne soient pas fermés hermétiquement ou qui, de toute autre façon, empêchent la production d'une surpression intérieure. Les touries, bouteilles et cruches doivent être bien emballées dans de fortes caisses munies de bonnes poignées, ou bien placées, sans emballage, dans des paniers bien recouverts d'une couverture de protection.

212 b) Les solutions aqueuses de bioxyde d'hydrogène avec plus de 35% et au maximum 45% de bioxyde d'hydrogène [7° b)] doivent être emballées comme suit:

a) en quantités ne dépassant pas 200 gr, dans de solides vases en verre d'au moins 300 cm³ de capacité, qui doivent être placés dans des boîtes en fer-blanc étanches remplies de terre d'infusoires. Les boîtes doivent être assujetties dans de fortes caisses en bois;

β) en quantités supérieures à 200 gr dans des récipients en verre; le poids brut d'un colis ne doit pas dépasser 75 kg. Ces récipients doivent être pourvus d'un appareil (soupape) assurant l'équilibre de la pression. Les récipients doivent être entièrement entourés d'une solide garniture en osier et solidement assujetties dans de forts paniers en osier ou en fer, munis d'un couvercle (paniers extérieurs). Les paniers en fer doivent être munis d'une peinture de protection en vernis. La paille d'emballage et les fibres de bois ne sont pas admises comme matière d'emballage.

Zamiast opakowania, wskazanego powyżej, dopuszcza się także naczynia z innych materiałów, które nie rozkładają dwutlenku wodoru i na które nie działa również ten ostatni, pod warunkiem, aby naczynia te były uznane za nadające się do użycia przez właściwą władzę. Co do zamknięcia stosuje się przepisy, podane pod c) α — cyfra marginesowa 213 —

213 c) *Roztwory wodne dwutlenku wodoru*, zawierające powyżej 45% do 60% dwutlenku wodoru (liczba 7 c), należy pakować:

α) w naczynia szklane. Każde naczynie szklane należy umieścić w szczelnym, smolą wysmarowanym, blaszanym koszu ochronnym. Miejsca wolne pomiędzy naczyniem szklanym a koszem ochronnym powinny być wypełnione niepalną masą ochronną, któraby mogła wchłaniać ciecz. Sam kosz ochronny należy umieścić w skrzyni zewnętrznej z ruchomym wiekiem. Zamknięcie naczyń szklanych powinno zapewniać równowagę ciśnienia, zabezpieczając jednocześnie ciecz od wyciekania.

β) w naczynia z innych materiałów, które nie rozkładają dwutlenku wodoru i na które ten ostatni również nie działa, pod warunkiem, aby naczynia takie były uznane przez właściwą władzę za nadające się do użycia. Co do zamknięcia stosuje się przepisy, podane pod c) α .

d) Do przewozu w wagonach garnkowych *roztworów wodoru*, wymienionych pod liczbą 7 a), do c), oprócz przepisów, podanych pod B, ust. (9) a), — cyfra marginesowa 229 — stosuje się także powyższe postanowienia co do urządzeń, mających zapobiegać wytwarzaniu się w naczyniach nadmiernego ciśnienia.

214 (9) *Do oczyszczonego siarczku sodu krystalicznego* (liczba 8) należy używać naczyń nie przepuszczających wody, a do siarczku sodu surowego — szczelnych naczyń żelaznych.

215 (10) *Kwaśny siarczan sodu* (liczba 9) (bisulfat) należy przewozić w naczyniach szczelnych, odpornych na działanie ich zawartości. Przy przewozie w ładunkach całowagonowych może on być ładowany bez opakowania do wagonów, wyłożonych wewnątrz otworem lub tekturą parafinowaną, albo smołowaną co najmniej do wysokości ładunku; jeżeli jednak wagon jest wyłożony tekturą, kwaśny siarczan sodu powinien być zupełnie suchy, co powinno być zaświadczone w liście przewozowym. W razie załadowania do wagonu niekrytego, wagon powinien być przykryty oponą w taki sposób, aby odpowiednie urządzenie zapobiegało bezpośredniemu zetknięciu się opony z kwaśnym siarczanem sodu (bisulfatu).

216 (11) *Wapno palone mielone* (liczba 10) należy pakować w mocne i gęste worki. Można też używać worków z mocnego papieru.

Au lieu de l'emballage mentionné ci-dessus, les récipients en d'autres matières qui ne décomposent pas le bioxyde d'hydrogène et qui elles-mêmes ne sont pas attaquées par ce dernier, sont également admis à condition que ces récipients soient approuvés par l'autorité compétente. En ce qui concerne la fermeture, les prescriptions sous c) α — chiffre marginal 213 — sont applicables.

213 c) *Les solutions aqueuses de bioxyde d'hydrogène avec plus de 45% et au maximum 60% de bioxyde d'hydrogène [7°c]* doivent être emballées:

α) dans des récipients en verre. Chaque récipient en verre doit être assujéti dans une enveloppe en tôle de fer étanche et goudronnée. Les espaces vides entre le récipient en verre et l'enveloppe doivent être remplis d'une masse protectrice incombustible qui doit pouvoir absorber le liquide. L'enveloppe elle-même doit être assujéti dans une caisse extérieure munie d'une soupape. La fermeture des récipients en verre doit permettre l'équilibre de la pression et offrir en même temps une garantie contre l'écoulement du liquide.

β) dans des récipients en d'autres matières qui ne décomposent pas le bioxyde d'hydrogène et qui ne puissent elles-mêmes être attaquées par ce dernier, à condition que ces récipients soient approuvés par l'autorité compétente. En ce qui concerne la fermeture, les prescriptions sous c) α sont applicables.

d) *Sont applicables au transport en wagons-jarres de solutions aqueuses de bioxyde d'hydrogène dénommées sous 7° a) à c)*, outre les prescriptions sous B, al. (9) a) — chiffre marginal 229 — les normes ci-dessus concernant les dispositifs devant empêcher une surpression dans les récipients.

214 (9) *Pour le sulfure de sodium raffiné cristallisé* (8°) on doit employer des récipients imperméables à l'eau, pour le *sulfure de sodium brut* des récipients en fer étanches.

215 (10) *Le bisulfate de soude* (9°) doit être renfermé dans des récipients à parois étanches, inattaquables par le contenu. En cas de transport par chargements complets il peut aussi être chargé non emballé dans des wagons pourvus d'un revêtement intérieur en plomb ou en carton parafiné ou goudronné allant au moins jusqu'à la hauteur du chargement; toutefois, si le wagon est revêtu de carton, le bisulfate de soude doit être absolument sec et la lettre de voiture doit certifier que cette condition est remplie; en cas de chargement dans un wagon découvert, celui-ci doit être recouvert par une bâche et pourvu d'un dispositif empêchant le contact immédiat de la bâche et du bisulfate.

216 (11) *La chaux vive moulue* (10°) doit être renfermée dans des sacs forts et étanches. Les sacs en papier solide sont admis.

- 217 (12) Przy przewozie *naftaliny, wymienionej pod liczbą 11*, nadawca obowiązany jest na koszt własny zabezpieczyć podłogę wagonu gęstą oponą od zetknięcia się z przewożonym materiałem.
- 218 (13) Każda sztuka przesyłki, zawierająca *materiały wymienione pod liczbami 1 do 6*, powinna być opatrzona nalepką według wzoru Nr. 5.
- 219 (14) *Sole radu* (liczba 12), powinny być opakowane według przepisów kraju nadania i zamknięte w naczyniu ołowianem, którego ścianki przy ilościach soli radu do 100 mg, powinny mieć 1 cm, a przy ilościach do 300 mg — 2 cm grubości.
- Sole radu* ponad 300 mg do 1 gr powinny być zapakowane w większą ilość naczyń ołowianych, z których każde może zawierać najwyżej 300 mg soli radu, przy grubości ścian ołowianych 2 cm.
- Sole radu* w ilości powyżej 1 gr powinny być zapakowane w naczynia ołowiane o ścianach grubości 10 cm.
- Naczynia ołowiane powinny być nadto same zabezpieczone mocnym opakowaniem zewnętrznym.
- 217 (12) Pour la *naphtaline dénommée sous 11°*, le plancher du wagon doit, par les soins de l'expéditeur et à ses frais, être séparé de cette substance par une bâche en tissu serré.
- 218 (13) Chaque colis renfermant des *matières dénommées sous 1° à 6°* doit être muni d'une étiquette conforme au modèle n° 5.
- 219 (14) Les *sels de radium (12°)* doivent être emballés d'après les conditions prescrites dans le pays expéditeur et être enfermés dans un récipient en plomb dont la paroi aura une épaisseur de 1 cm pour une quantité de sels ne dépassant pas 100 mg, et 2 cm pour une quantité de sels ne dépassant pas 300 mg.
- Au delà de 300 mg et jusqu'à 1 gr les sels de radium seront répartis jusqu'à concurrence de 300 mg dans plusieurs récipients ayant 2 cm d'épaisseur pour le plomb.
- A partir de 1 gr les sels de radium seront transportés dans des récipients ayant 10 cm d'épaisseur pour le plomb.
- Les récipients en plomb seront protégés eux-mêmes par un emballage solide.
- 219a (15) *Kwas węglowy w stanie stałym* (liczba 14) powinien być umieszczony w opakowaniu trwałem i izolującym tego rodzaju, aby zapobiegało ono wszelkiej utracie towaru w stanie stałym, pozwalając jednak na jego ulatnianie się w stanie gazowym. Każda sztuka powinna być opatrzona wielkim i trwałym napisem: „Zamrożony kwas węglowy lub suchy lód. Nie dotykać zawartości gołą ręką!”
- 219a (15) *L'acide carbonique à l'état solide (14°)* doit être contenu dans un emballage solide et isolateur, constitué de façon à empêcher toute perte de la marchandise à l'état solide tout en permettant son échappement à l'état gazeux. Chaque colis doit porter en caractères grands et indélébiles l'inscription: „Glace d'acide carbonique ou glace sèche. Éviter tout contact, à main nue, avec le contenu!”.

B. Inne przepisy.

- 220 (1) Pod warunkiem zachowania przepisów, podanych w rozdziale A, wolno pakować razem z innymi przedmiotami w naczynia drewniane mocne, szczelne i dobrze zamykane następujące materiały:
- brom* (liczba 4) w ilościach do 1 kg;
  - materiały wymienione pod liczbą 6*, w ilościach do 5 kg;
  - materiały wymienione pod liczbami 1, 2, 3, 5 i 13* w ilościach do 10 kg. *Bezwodnik kwasu siarkowego* (liczba 5), może być także opakowany w mocnych, zatopionych na końcu bańkach szklanych, które należy dobrze ułożyć w mocnych, szczelnie zamykanych naczyniach blaszanych z ziemią okrzemkową. Inne materiały powinny być również ściśle ułożone w naczynia.
- Naczynia z temi materiałami należy ułożyć ściśle w naczyniach drewnianych.

- 221 (2) Listy przewozowe powinny zawierać:

a) *co do kwasu azotowego* (liczba 1), zapakowanego w naczynia szklane — oznaczenie ciężaru gatunkowego przy 15° C.,

B. Autres prescriptions.

- 220 (1) Il est permis d'emballer avec d'autres objets dans des récipients en bois solides, étanches et bien fermés, moyennant observation des prescriptions concernant les récipients édictées au chapitre A:
- jusqu'à 1 kg de *brome* [4° a]);
  - jusqu'à 5 kg des *matières dénommées sous 6°*;
  - jusqu'à 10 kg des *matières dénommées sous 1°, 2°, 3°, 5° et 13°*. *L'anhydride sulfurique (5°)* peut aussi être emballé dans de fortes fioles en verre fermées à la lampe qui doivent être solidement assujetties avec de la terre d'infusoires dans des récipients en fer-blanc solides et étanches. Les autres matières doivent également être solidement assujetties dans le récipient.
- Les récipients contenant ces matières doivent être solidement calés dans les récipients en bois.

- 221 (2) La lettre de voiture doit porter les mentions suivantes:

a) pour l'*acide nitrique (1°)* dans des vases en verre, le poids spécifique pour une température de 15° C.,

co do *kwasy siarkowego dymiącego* (oleum) (liczba 1), w naczyniach szklanych — zawartość w procentach wolnego bezwodnika,

bez takiego oznaczenia w liście przewozowym kwas należy uważać za stężony (A, ustęp (1) b) i c) — cyfra marginesowa 204 —);

b) co do *szlamu ołowianego* z akumulatorów i komór ołowianych, zawierającego kwas siarkowy (liczba 1), zapakowanego do naczyń drewnianych, — zaświadczenie, że kwas siarkowy nie może wyciekać;

c) co do *pozostałości kwasu siarkowego od wyrobu nitrogliceryny* (liczba 1) — zaświadczenie, że zostały one zupełnie zdenitrowane, bez czego rzeczzone pozostałości nie mogą być przyjęte do przewozu.

222 (3) *Materiały wymienione* pod liczbami 1 do 5, 7 c), 9, 11 i 13, należy przewozić w wagonach niekrytych.

223 Wagonów krytych można jednak używać:

a) do przewozu przesyłek wagonowych *kwasy fluorowodorowego* (liczba 1), załadowanego osobno lub razem z innymi materiałami, jeżeli kwas fluorowodorowy jest zapakowany do mocnych naczyń żelaznych,

b) do przewozu *materiałów wymienionych* pod liczbą 3, jeżeli są one zapakowane w mocne i szczelne beczki żelazne, napełnione tylko do 95% ich pojemności;

do przewozu *mas żrących alkalicznych* (liczba 3), jeżeli są opakowane w mocnych, szczelnych dobrze zamkniętych puszkach blaszanych, które umieszczono w tekturze, koszach lub skrzyniach, albo w mocnych, szczelnych, dobrze zamkniętych blaszankach, mogących pomieścić do 30 kg;

c) do przewozu *bromu* (liczba 4a) w ilościach do 1 kg i *materiałów wymienionych* pod liczbami 1, 2, 3, 5 i 13, w ilościach do 10 kg, pod warunkiem, aby naczynia z niemi były umieszczone nieruchomo w mocnym i szczelnie zamkniętym zewnętrznie opakowaniu drewnianym, lub zapakowane razem z innymi przedmiotami stosownie do przepisów, podanych pod B, ust. (1) — cyfra marginesowa 220 —;

d) do przewozu *kwaśnego siarczanu sodu* (bisulfatu) (liczba 9), pod warunkiem, aby nadany był on do przewozu w stanie zupełnie suchym; spełnienie tego warunku powinno być zaświadczone w liście przewozowym;

e) do przewozu przesyłek wagonowych *kwasy chlorooctowego* (liczba 13), jeżeli kwas ten jest zapakowany do mocnych i szczelnych beczek z żelaza lub drzewa dębowego.

224 (4) *Siarczek sodu* (liczba 8) powinien być przewożony w wagonach krytych lub w wagonach niekrytych pod oponami.

225 (5) *Naczynia próżne po materiałach, wymienionych* pod liczbami 1 do 6 i 13, nadawane do przewozu w przesyłkach drobnych, powinny być

pour l'*acide sulfurique fumant* (oléum) (1°) dans des vases en verre, la teneur en anhydride libre,

à défaut de cette indication dans la lettre de voiture, l'acide est considéré comme concentré [A, alinéa (1) b) et c) — chiffre marginal 204 —];

b) pour les *boues de plomb renfermant de l'acide sulfurique provenant d'accumulateurs ou de chambres de plomb* (1°), emballées dans des récipients en bois on devra certifier que l'acide sulfurique ne peut couler;

c) pour les *résidus d'acide sulfurique provenant de la fabrication de la nitroglycérine* (1°), on devra certifier qu'ils sont complètement dénitrifiés, sinon ces résidus sont exclus du transport.

222 (3) Les *matières dénommées sous 1° à 5°, 7° c), 9°, 11° et 13°* doivent être transportées dans des wagons découverts.

223 Mais des wagons couverts peuvent aussi être utilisés:

a) pour le transport par wagons complets de l'*acide fluorhydrique* (1°), chargé ou non ensemble avec d'autres marchandises, si l'acide fluorhydrique est emballé dans des récipients solides en fer.

b) pour le transport des *matières dénommées sous 3°*, si elles sont emballées dans des barils en fer, forts et étanches, qui ne peuvent être remplis que jusqu'à 95% de leur capacité;

pour le transport des *pâtes caustiques alcalines* (3°), dans le cas également où elles sont emballées dans de fortes caisses en fer-blanc étanches, hermétiquement fermées, fixées dans des cartons, paniers, harasses ou caisses, ou dans des pots en fer-blanc, solides, étanches, bien fermés, d'une capacité maximum de 30 kg.

c) pour le transport du *brome* [4° a)] par quantités ne dépassant pas 1 kg, et pour celui des *matières dénommées sous 1°, 2°, 3°, 5° et 13°* par quantités ne dépassant pas 10 kg, à la condition que les récipients soient soigneusement calés dans une forte enveloppe en bois ou emballés avec d'autres objets conformément aux prescriptions de B, al. (1) — chiffre marginal 220 —.

d) pour le transport du *bisulfate de soude* (9°) à condition qu'il soit remis au transport à l'état absolument sec; dans la lettre de voiture, il doit être attesté que cette condition est remplie.

e) pour le transport par chargements complets de l'*acide chloracétique* (13°) s'il est renfermé dans des tonneaux solides et étanches en fer ou en bois de chêne.

224 (4) Le *sulfure de sodium* (8°) doit être transporté dans des wagons couverts ou dans des wagons découverts bâchés.

225 (5) Les *récipients vides* qui ont renfermé des *matières dénommées sous 1° à 6° et 13°* doivent, lorsqu'ils sont remis au transport comme expé-

- szczelnie zamknięte lub zupełnie oczyszczone. W liście przewozowym należy wymienić nazwę materiału, jaki naczynie ostatnio zawierało.
- 226 (6) Przepisów, podanych w ustępie (3) i (5), nie stosuje się do *przrzędów do gaszenia ognia* oraz do *akumulatorów elektrycznych* (A, ust. (2) i (3) — cyfry marginesowe 205 i 206 —).
- 227 (7) *Pozostałości kwaśne* od oczyszczania *olejów mineralnych* (Säureharz) (liczba 1), zawierające drobne, mogące wyciekać, ilości kwasu siarkowego, mogą być przewożone bez opakowania jako przesyłki całowagonowe; przed ładowaniem należy jednak podłogę wagonu posypać warstwą zmielonego lub drobno potłuczonego kamienia wapiennego, albo gaszonego wapna, któraby wystarczała do wchłonięcia i osłabienia kwasu siarkowego, jaki mógłby wyciec.
- 228 (8) Naczynia z *kwasem fluorowodorowym* (liczba 1), należy ustawiać zamknięciem (czopami) do góry.
- 229 (9) a) Do naczyń cystern, przeznaczonych do przewozu *materiałów żrących*, stosuje się postanowienia, podane pod A, ust. (1), z wyjątkiem postanowień pod a) do d) — cyfra marginesowa 204 — i ust. (13) — cyfra marginesowa 218 —.
- 230 b) Nadto przy przewozie *kwasu fluorowodorowego* (liczba 1) w cysternach stosuje się następujące przepisy:
Zbiorniki metalowe, zawierające kwas fluorowodorowy, powinny być sporządzone z żelaznej blachy, wyłożonej ołowiem. Do kwasu fluorowodorowego, zawierającego od 60 do 85% fluorowodoru można również używać naczyń żelaznych, nie powleczonego ołowiem.
Zbiorniki powinny być w ten sposób urządzone, aby ich opróżnianie było dokonywane za pomocą zgęszczonego powietrza. Nie mogą one być zaopatrywane w rury odprowadzające. Zamknięcia otworów włączonych i spustowych powinny być tak urządzone, aby zawartość naczyń nie mogła wytrysnąć.
- 231 (10) *Wapno palone mielone* (liczba 10) w workach powinno być przewożone tylko w wagonach krytych.
- 232 (11) Zbiorniki, zawierające *sole radu* (liczba 12), nie mogą być ładowane w bezpośredniej bliskości przesyłek, zawierających filmy, płyty fotograficzne, czułe na światło, papiery i podobne przedmioty.
- ditions partielles, être bien fermés ou nettoyés à fond. La lettre de voiture doit mentionner ce qu'ils contenaient précédemment.
- 226 (6) Les prescriptions édictées aux alinéas (3) et (5) ne sont pas applicables aux *extincteurs d'incendie* ni aux *accumulateurs électriques* [A, alinéas (2) et (3) — chiffres marginaux 205 et 206 —]
- 227 (7) Les *résidus acides de l'épuration des huiles minérales (Säureharz)* (1°) qui ne contiennent que de faibles quantités d'acide sulfurique pouvant suinter, peuvent être transportés sans emballage par chargements complets; toutefois, l'on devra répandre sur le plancher du wagon, avant le chargement, une couche de pierre calcaire pulvérisée ou concassée ou de chaux éteinte suffisante pour absorber et affaiblir l'acide sulfurique venant à suinter.
- 228 (8) Les récipients contenant de l'*acide fluorhydrique* (1°) doivent être placés le tampon de fermeture en dessus.
- 229 (9) a) Sont applicables aux récipients des wagons-réservoirs destinés au transport des *matières caustiques* les dispositions édictées sous chap. A, al. (1) à l'exception de celles figurant sous a) à d) — chiffre marginal 204 — et al. (13) — chiffre marginal 218 —.
- 230 b) Sont en outre applicables au transport en wagons-réservoirs de l'*acide fluorhydrique* (1°) les prescriptions suivantes:
Les récipients en métal renfermant de l'acide fluorhydrique doivent être en tôle de fer doublée de plomb. Pour l'acide fluorhydrique d'une teneur en acide pur entre 60 et 85%, des récipients en fer, non doublés de plomb, sont également admis.
Les récipients doivent être installés de telle façon que leur vidage ait lieu au moyen d'air comprimé. Ils ne doivent pas être pourvus de tuyaux d'écoulement. Les fermetures de trous d'homme et de tubulure doivent être aménagées de telle sorte que le contenu des récipients ne puisse jaillir.
- 231 (10) La *chaux vive moulue* (10°) en sacs ne doit être transportée que dans des wagons couverts.
- 232 (11) Les récipients renfermant des *sels de radium* (12°) ne doivent pas être maintenus dans la proximité immédiate des colis contenant des films, plaques photographiques, papiers sensibles ou objets similaires.

C. Przewóz.

- 233 (1) *Roztworów wodnych dwutlenku wodoru*, zawierających więcej niż 45% *dwutlenku wodoru* (liczba 7 c), nie przyjmuje się do przewozu jako drobnych przesyłek pośpiesznych.
- 234 (2) Przyjmuje się do przewozu jako drobne przesyłki pośpieszne *materiały wymienione pod*

C. Mode de transport.

- 233 (1) Les *solutions aqueuses de bioxyde d'hydrogène dont la teneur en bioxyde d'hydrogène excède 45%* [7° c)] ne sont pas admises au transport en grande vitesse par expéditions partielles.
- 234 (2) Sont admises au transport en grande vitesse par expéditions partielles les *matières dé-*

liczbą 3, jeżeli są opakowane według przepisów, podanych pod B, ustęp (3) b) — cyfra marginesowa 223 —, i *materiały wymienione pod liczbami 1, 2, 3, 5 i 13, w ilościach do 10 kg i brom do 1 kg, w opakowaniu, przewidzianem pod B, ustęp (3) c) — cyfra marginesowa 223 —*. To ograniczenie co do wagi nie dotyczy przyrządów do gaszenia ognia, zawierających kwasy, wymienione pod liczbą 1, i *do akumulatorów elektrycznych, zawierających kwas siarkowy* [A, ustęp (2), (3) — cyfry marginesowe 205 i 206—].

nommées sous 3° si elles sont emballées conformément aux prescriptions indiquées en B, alinéa (3) b) — chiffre marginal 223 —, celles des 1°, 2°, 3°, 5° et 13° en quantités ne dépassant pas 10 kg et le brome jusqu'à 1 kg sous l'emballage prévu au B, alinéa (3) c) — chiffre marginal 223 —. Cette restriction de poids ne s'applique pas aux *extincteurs d'incendie renfermant des acides dénommées sous 1° et aux accumulateurs électriques renfermant de l'acide sulfurique* [A, alinéas (2), (3) — chiffres marginaux 205 et 206 —].

D. Wyjątki od przepisów, podanych pod A, B i C.

235 Nie podlegają tym przepisom materiały, wymienione w klasie V, jeżeli są przeznaczone do badań naukowych lub celów farmaceutycznych i nadawane w ilościach, nie przewyższających 1 kg dla każdego z materiałów, pod warunkiem, aby były opakowane w szczelnie zamkniętych naczyniach ze szkła, gliny lub innego materiału, odpornego na działanie zawartości i aby te naczynia były z kolei zapakowane starannie do skrzyń drewnianych, szczelnych i dobrze zamkniętych; ułatwień tych nie stosuje się jednak do *solii radu* (liczba 12).

236 Przesyłki tego rodzaju przyjmuje się do przewozu również w drobnych przesyłkach pocztowych.

237—238

KLASA VI.

Materiały budzące odrazę i wydzielające woń przykrą.

Dopuszcza się do przewozu wyłącznie:

239 1. *Ścięgnięta świeże, świeże obrzynki skórzane do wyrobu kleju, nie wapnowane*¹⁾, jako też *odpadki jednych i drugich, świeże rogi i racice nieoczyszczone z kości i miękkich części, kości świeże, nieoczyszczone z mięsa i innych miękkich części, tudzież i inne materiały pochodzenia zwierzęcego, budzące odrazę i wydzielające przykrą woń, nie wymienione niżej.*

2. *Skóry świeże*²⁾.

3. *Kości, oczyszczone lub suszone, rogi i racice, oczyszczone lub suszone.*

D. Exceptions aux prescriptions édictées sous A, B et C.

235 Ne sont pas soumis à ces prescriptions les produits dénommés dans la Classe V, destinés aux recherches scientifiques ou aux usages pharmaceutiques, expédiés par quantités ne dépassant pas 1 kg de chaque produit, pourvu qu'ils soient emballés dans des récipients à fermeture étanche en verre, en grès ou en d'autres matières résistant au contenu et que ces récipients soient à leur tour emballés avec soin dans des caisses en bois solides, étanches et fermant bien; ces facilités ne sont pas applicables aux *sels de radium* (12°).

236 Les envois de ce genre sont également admis en grande vitesse par expéditions partielles.

237-238

CLASSE VI.

Produits répugnants et de mauvaise odeur.

239 Ne sont admises au transport que les matières suivantes:

1° *Les tendons frais, les retailles de peaux fraîches servant à la fabrication de la colle, non chaulées*¹⁾, ainsi que les *déchets de ces deux sortes de matières, les cornes et onglons ou sabots frais non débarrassés d'ost et de parties molles adhérentes, les os frais non débarrassés de chairs ou autres parties molles adhérentes*, ainsi que les *autres matières animales répugnantes ou de mauvaise odeur* en tant qu'elles ne sont pas mentionnées ci-dessous.

2° *Les peaux fraîches*²⁾.

3° *Les os nettoyés ou séchés, les cornes et onglons ou sabots nettoyés ou séchés.*

¹⁾ Les retailles de peau humides fraîchement chaulées sont admises au transport sans condition.

²⁾ Sont à considérer comme peaux fraîches toutes celles qui ne sont pas salées et les peaux salées qui laissent dégoutter, en quantités incommodes, de la saumure mêlée de sang. Les peaux bien salées dont le degré d'humidité n'excède pas la quantité nécessitée par le procédé de salage ne sont pas soumises à conditions de transport spéciales.

¹⁾ Obrzynki skórzane mokre, świeżo wapnowane, dopuszcza się do przewozu bez stosowania specjalnych warunków.

²⁾ Za skóry świeże uważa się wszystkie skóry niesolone i solone, które ociekają w uciążliwej ilości krwawą słoną posoką. Dobrze nasolone skóry, zawierające wilgoć tylko w ilości koniecznej przy soleniu, nie podlegają żadnym specjalnym warunkom przewozu.

4. *Żołądki cielęce świeże*¹⁾, oczyszczone z resztek pokarmu.

5. *Prasowane* pozostałości od wyrobu kleju z odpadków skór (wapno klejowe, ser klejowy lub nawóz klejowy).

6. *Nieprasowane pozostałości* rodzaju wskazanego pod liczbą 5.

7. *Nawóz zmieszany ze słomą.*

8. *Inne fekalia i odchody* z miejsc ustępowych.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

(1) Niżej wymienione materiały, nadawane do przewozu jako przesyłki drobne, należy pakować:

240 a) *przedmioty wymienione pod liczbami 1, 5 i 6* w mocne, szczelne i dobrze zamykane naczynia drewniane (beczki, kubły, skrzynie), których zawartość nie ujawniałaby się przez woń przykrą; *szczecina i sierść świńska surowe, suche* mogą być pakowane w worki zwyczajne w każdej porze roku; *szczecina i sierść świńska surowe, wilgotne*, mogą być w ten sam sposób opakowane od 1 listopada do 15 kwietnia;

241 b) *przedmioty wymienione pod liczbą 2*, w mocne, szczelne i dobrze zamykane naczynia drewniane (beczki, kubły, skrzynie) lub w mocne nieprzemakalne i dobrze związane worki, nasyczone odpowiednim środkiem odkażającym, jak to kwasem karbolowym lub lizolem, w celu usunięcia przykrej woni, wydzielanej przez te przedmioty; jednakże worków do pakowania można używać tylko w miesiącach listopadzie, grudniu, styczniu i lutym;

242 c) *przedmioty wymienione pod liczbą 3*, w szczelne naczynia (beczki lub kubły) lub mocne worki;

243 d) *żołądki cielęce* (liczba 4), w szczelne naczynia (beczki lub kubły) lub mocne i szczelne worki;

244 e) *kal psi* (liczba 8), w mocne, szczelne i dobrze zamykane naczynia metalowe lub drewniane;

245 f) *gnój drobiu* (liczba 8), w mocne, szczelne i dobrze zamykane naczynia (beczki, kubły); gnój drobiu suchy można pakować także w mocne i nieprzemakalne worki.

245a Na zewnętrznej stronie opakowania materiałów, wymienionych pod a) do f) nie powinno być żadnych śladów zawartości.

(2) Co do przesyłek wagonowych, obowiązują przepisy następujące:

¹⁾ Żołądki cielęce suszone, nie wydzielające przykrej woni, dopuszcza się do przewozu bez stosowania specjalnych warunków.

4° *Les caillettes de veau fraîches*¹⁾, *débarassées de tout reste d'aliments.*

5° *Les résidus comprimés, provenant de la fabrication de la colle de peau* (résidus calcaires, résidus du chaulage des retailles de peau ou résidus utilisés comme engrais).

6° *Les résidus non comprimés de l'espèce désignée au 5°.*

7° *Le fumier mélangé de paille.*

8° *Les autres matières fécales, y compris elles qui proviennent des fosses d'aisance.*

Conditions de transport.

A. Emballage.

(1) Les matières ci-dessous énumérées, remises au transport comme *expéditions partielles*, doivent être emballées ainsi qu'il suit:

240 a) *celles dénommées sous 1°, 5° et 6°.*

dans des récipients en bois (tonneaux, cuveaux ou caisses) solides, étanches et bien fermés; le contenu ne doit pas se révéler par son odeur, d'une manière désagréable; *les soies et poils de porc bruts secs* peuvent être emballés en tout temps dans des sacs ordinaires; *les soies et poils de porc bruts frais et humides* peuvent être emballés de la même façon à partir du 1er novembre jusqu'au 15 avril;

241 b) *celles dénommées sous 2°*

dans des récipients en bois (tonneaux, cuveaux ou caisses) solides, étanches et bien fermés, ou dans des sacs solides, imperméables et bien fermés, imprégnés de désinfectants appropriés, tels qu'acide phénique, lysol, pour que l'odeur méphitique du contenu ne puisse se faire sentir; l'emploi de ces sacs est toutefois limité aux mois de novembre, décembre, janvier et février;

242 c) *celles dénommées sous 3°*

dans des récipients (tonneaux ou cuveaux) étanches ou dans des sacs solides;

243 d) *les caillettes de veau (4°)*

dans des récipients (tonneaux ou cuveaux) étanches ou dans des sacs solides et étanches;

244 e) *les crottes de chien (8°)*

dans des récipients en métal ou en bois solides, étanches et bien fermés;

245 f) *la fiente de volaille (8°)*

dans des récipients en bois (tonneaux ou cuveaux) solides, étanches et bien fermés; la fiente de volaille sèche peut aussi être emballée dans des sacs solides et imperméables.

245a Aucune trace du contenu ne doit adhérer extérieurement aux récipients servant d'emballage aux matières dénommées sous a) à f).

(2) Les prescriptions suivantes sont applicables aux *chargements par wagons complets*:

¹⁾ Les caillettes de veau séchées qui ne dégagent pas de mauvaise odeur sont admises au transport sans condition.

246 a) *Materiały wymienione pod liczbami 1 i 2:*

1. W razie użycia specjalnych wagonów *krytych*, z odpowiednim urządzeniem do przewietrzania, opakowanie nie jest konieczne. Jednakże materiały te należy zlewać co najmniej 5%-wym roztworem kwasu karbolowego, lub innymi odpowiednimi środkami odkażającymi, aby nie było czuć zgnilizny;

2. W razie użycia zwykłych niekrytych wagonów towarowych¹⁾:

a) W czasie od 1 marca do 31 października materiały te powinny być pakowane w mocne i nieprzemakalne worki, nasycone środkami odkażającymi, wymienionymi pod 1, aby gnilna woń zawartości nie dawała się odczuwać. Każda przesyłka tego rodzaju powinna być przykryta oponą z grubej tkaniny (t. zw. płótna chmielowego), nasyconej roztworem jednego z wymienionych wyżej środków odkażających, a następnie zupełnie pokryta wielką nieprzemakalną, lecz nienasmołowaną oponą;

β) W czasie od 1 listopada do końca lutego używanie worków do opakowania nie obowiązuje, towar jednakże należy przykryć tak samo oponą z płótna chmielowego, którą następnie należy pokryć całkowicie wielką nieprzemakalną i nienasmołowaną oponą. Pierwsze pokrycie należy, w miarę potrzeby, przesylić jednym ze środków odkażających, wymienionych pod 1, aby gnilna woń nie dawała się odczuwać;

γ) Jeżeli środki odkażające nie wystarczają do usunięcia przykrej woni, należy przesyłki pakować w mocne, szczelne i dobrze zamykane beczki lub kubły, aby woń zawartości naczynia nie dawała się odczuwać.

247 b) Do przewozu *materiałów wymienionych pod liczbą 3,*

opakowanie specjalne nie jest wymagane; jeżeli jednak materiały te nadane są do przewozu bez opakowania i ładowane do wagonów niekrytych, to powinny być jednak pokryte całkowicie nieprzemakalnymi oponami.

Opony nie są wymagane, jeżeli po skropleniu odpowiednimi środkami odkażającymi materiały te nie wydzielają przykrej woni.

248 c) *Żołądki cielęce* (liczba 4), należy pakować w sposób, wskazany w ust. (1) d).249 d) *Materiały wymienione pod liczbą 5,* należy przykryć całkowicie dwiema oponami, dużymi, nieprzemakalnymi i nienasmołowanymi. Oponę dolną należy nasycić odpowiednimi środkami odkażającymi (kwasem karbolowym, li-246 a) *Matières dénommées sous 1° et 2°:*

1° Si l'on utilise des wagons *couverts, aménagés spécialement*, portant des installations de ventilation efficaces, l'emballage n'est pas nécessaire. Les matières doivent être imprégnées d'acide phénique à 5% au moins ou d'autres désinfectants appropriés, de telle sorte que l'odeur méphitique du contenu ne puisse se faire sentir.

2° Si l'on emploie des wagons à marchandises *ordinaires découverts*¹⁾:

a) du 1er mars au 31 octobre, les matières doivent être emballées dans des sacs solides et imperméables; ces sacs seront imprégnés des désinfectants dénommés sous 1°, pour que l'odeur méphitique du contenu ne puisse se faire sentir. Tout envoi de ce genre doit être recouvert d'une bâche en tissu très fort (appelé toile à houblon), imprégnée d'une solution d'un des désinfectants précités; cette bâche doit elle-même être entièrement recouverte d'une grande bâche imperméable non goudronnée;

β) du 1er novembre à la fin de février, l'emballage en sacs n'est pas nécessaire. Cependant, les envois doivent être recouverts également d'une bâche en toile à houblon et cette bâche sera elle-même recouverte entièrement d'une grande bâche imperméable non goudronnée. La première bâche doit au besoin être passée à l'un des désinfectants énumérés sous 1°, de telle sorte qu'aucune odeur méphitique ne puisse se faire sentir;

γ) si les désinfectants ne suffisent pas pour empêcher les odeurs méphitiques, les envois doivent être emballés dans des tonneaux ou cuveaux solides, étanches et bien fermés, de telle sorte que l'odeur du contenu du récipient ne puisse se faire sentir.

247 b) *Les matières dénommées sous 3°*

ne demandent pas d'emballage spécial; si elles sont remises non emballées et dans des wagons découverts, le chargement doit cependant être recouvert entièrement de bâches imperméables.

Les bâches ne sont pas nécessaires si, après avoir été arrosées d'un désinfectant approprié, ces matières ne répandent pas de mauvaise odeur.

248 c) *Les caillettes de veau* (4°) doivent être emballées selon le mode prescrit à l'alinéa (1) d).249 d) *Les matières dénommées sous 5°* doivent être recouvertes entièrement de deux grandes bâches superposées, imperméables et non goudronnées. La bâche inférieure doit être imprégnée de désinfectants appropriés (acide

¹⁾ Racice, rogi, kości świeże, mogą być przewożone nieopakowane bez zachowania przepisów, zawartych pod a) i β), jeżeli po zlaniu odpowiednimi środkami odkażającymi nie wydzielają przykrej woni i całkowicie przykryte są oponą lub papą smołowcą. Oponę i papę należy zabezpieczyć od przesunięcia się.

¹⁾ Les onglons, cornes et os frais peuvent être transportés sans emballage, contrairement aux prescriptions sous a) et β), si, après avoir été arrosés de désinfectants appropriés, il ne répandent pas de mauvaise odeur et sont entièrement recouverts d'une bâche ou d'une toiture en carton bitumé. Le carton ou la bâche ne doivent pas pouvoir se déplacer.

zolem i t. p.), aby zapach gnilny nie dawał się odczuwać. Pomiędzy oponami należy rozsypać warstwę suchego wapna gaszonego, miału torfowego lub zużytych garbowin.

- 250 e) *Materiały wymienione pod liczbą 6*, należy pakować według wskazówek, zawartych w ust. (1) a) — cyfra marginesowa 240—.
- 251 f) *Nawóz zmieszany ze słomą (liczba 7)*, nie wymaga specjalnego opakowania; jeżeli jest nadany bez opakowania, to powinien być przykryty całkowicie oponami nieprzemakalnemi.
- 252 g) *Materiały, wymienione pod liczbą 8*, należy pakować w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia. Suchy kał psi i suchy gnoj drobiu można pakować również do mocnych i nieprzemakalnych worków.

B. Inne przepisy.

- 253 (1) Kolej żelazna może ograniczyć przewóz do pewnych wyznaczonych pociągów, żądać opłaty przewoźnego zgóry, jako też wydawać przepisy specjalne co do czasu i terminu naładowania i wyładowania oraz dowozu na stację i wywozu ze stacji. Kolej żelazna może żądać od nadawcy dostarczenia opon.
- 254 (2) *Materiałów, wymienionych pod liczbami 7 i 8*, (z wyjątkiem kału psiego i gnoju drobiu) nie przyjmuje się do przewozu, w przesyłkach drobnych.
- 255 (3) *Naczyń z kałem psim* nie wolno przetrzącać; przewozić należy je stojąco.
- 256 (4) Jeżeli chodzi o przesyłki wagonowe, kolej może żądać od nadawców lub odbiorców oczyszczenia miejsc, w których się je ładuje lub wyładowuje.
- 257 (5) Wagony kolejowe po przewiezionych luzem przedmiotach, wymienionych pod liczbami 1, 2, 3 i 7, oraz po przedmiotach, wymienionych pod liczbą 8, kolej przeznaczenia powinna za każdym razem poddać oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów ustawowych, obowiązujących w państwie, w którym znajduje się stacja przeznaczenia. Koszta odkażenia obciążają przesyłkę.
- 258 (6) Jeżeli woń przykry daje się odczuwać, kolej żelazna może w każdym czasie zastosować do materiałów odpowiednie środki odkażające, w celu usunięcia tej woni; koszta odkażenia obciążają przesyłkę.
- 259 (7) *Materiały wymienione pod liczbą 1*, zapakowane w naczynia metalowe, z ustępującem

phénique, lysol, etc.), de telle sorte qu'aucune odeur méphitique ne puisse se faire sentir. Entre les bâches, il sera répandu une couche de chaux sèche, éteinte, de poussière de tourbe ou de tan ayant déjà servi.

- 250 e) *Les matières dénommées sous 6°* doivent être emballées conformément aux prescriptions édictées à l'alinéa (1) a) — chiffre marginal 240 —.
- 251 f) *Le fumier mélangé de paille (7°)* ne demande pas d'emballage spécial; s'il est remis sans emballage, le chargement doit cependant être recouvert entièrement de bâches imperméables.
- 252 g) *Les matières dénommées sous 8°* doivent être emballées dans des récipients solides, étanches et bien fermés. Les *crottes de chien sèches* et la *fiente de volaille sèche* peuvent aussi être emballées dans des sacs solides et imperméables.

B. Autres prescriptions.

- 253 (1) Le chemin de fer peut limiter le transport à certains trains, se faire payer d'avance le prix du transport, et prendre également des dispositions spéciales concernant l'heure et le délai du chargement et du déchargement, ainsi que du camionnage au départ et à l'arrivée. Le chemin de fer peut exiger que les bâches soient fournies par l'expéditeur.
- 254 (2) *Les matières dénommées sous 7° et 8°* (à l'exception des *crottes de chien* et de la *fiente de volaille*) ne sont pas acceptées comme expéditions partielles.
- 255 (3) Les récipients renfermant des *crottes de chien* ne doivent pas être roulés, ils seront transportés debout.
- 256 (4) Lorsqu'il s'agit de chargements complets, le chemin de fer a la faculté d'exiger que les expéditeurs ou les destinataires fassent nettoyer les lieux de chargement et de déchargement.
- 257 (5) Le chemin de fer dernier transporteur doit soumettre les wagons de chemins de fer ayant servi au transport de chargements de *matières dénommées sous 1°, 2°, 3° et 7°*, en vrac, ou de chargements de *matières dénommées sous 8°*, chaque fois qu'ils auront été utilisés, à un nettoyage ou une désinfection conformément aux dispositions légales, applicables dans l'Etat contractant où se trouve la station destinataire. Les frais de la désinfection grèvent la marchandise.
- 258 (6) Si une odeur nauséabonde se fait sentir, le chemin de fer peut faire traiter en tout temps les matières avec des désinfectants appropriés, pour en enlever l'odeur; les frais grèvent la marchandise.
- 259 (7) *Les matières dénommées sous 1°*, emballées dans des récipients en métal munis d'une

zamknięciem, zapobiegającym rozsadzeniu naczynia pod ciśnieniem mogących wytworzyć się gazów, jako też *materiały wymienione* pod liczbami 3 i 4, mogą być przewożone w wagonach krytych. *Materiały wymienione* pod liczbą 1, w naczyniach metalowych bez zabezpieczającego zamknięcia, jako też *materiały wymienione* pod liczbami 2, 5, 6, 7 i 8, powinny być przewożone w wagonach niekrytych (zob. jednak A, ustęp (2) a), 1 — cyfra marginesowa 246—). Do przewozu *suchego kału psiego*, którego opakowanie odpowiada przepisom, podanym pod A, ustęp (2) g) — cyfra marginesowa 252—w zdaniu ostatnim, można używać wagonów krytych, lub niekrytych dobrze przykrytych oponami.

260 (8) Naczynia próżne i opony, które były użyte do przewozu materiałów klasy VI, powinny być dokładnie oczyszczone i poddane działaniu środków odkażających, tak, aby nie wydzielaly woni gnilnej. W liście przewozowym należy zaznaczyć do czego były poprzednio użyte. Przewozić je można tylko w wagonach niekrytych.

261 (9) Przesyłki podlegają nadto obowiązującym przepisom policyjnym każdego państwa.

C. Przewóz.

262 Materiały wymienione w klasie VI, naczynia próżne po tych materiałach oraz opony zwrotne, użyte do przewozu tych ładunków, nie mogą być przewożone jako drobne przesyłki pośpieszne.

D. Ładowanie.

263 *Materiały klasy VI, jako też próżne worki i opony, które były użyte do pakowania i przykrycia tych materiałów*, nie mogą być ładowane do jednego wagonu z artykułami żywnościowymi.

DODATEK.

Przewóz w wagonach z urządzeniami elektrycznymi.

264 1. Materiały wybuchowe, wymienione pod I a) i I b), liczby 3 i 5 A, oraz materiały zapalne (III a i III b) mogą być przewożone tylko w wagonach, w których przewody elektryczne są zamknięte w rurach lub w kanałach kablowych.

265 2. Do oświetlenia wolno używać tylko żarówek, zabezpieczonych mocniami, szczelnymi kloszami, lub mochemi gęstymi plecionkami z drutu metalowego albo też mocniami przezroczystymi osłonami szczelnie oddzielonymi od wnętrza wagonów.

Przełączniki, bezpieczniki, przyrządy do regulowania i inne podobne urządzenia, mogą być umieszczone wewnątrz wagonu, jeżeli pracują przy napięciu najwyżej 40 wolt i nie znajdują

fermeture de sûreté cédant, pour éviter l'éclatement du récipient, à la pression des gaz pouvant se dégager, ainsi que les *matières dénommées sous 3° et 4°*, peuvent être transportées en wagons couverts. Les *matières dénommées sous 1°*, en tant qu'elles sont transportées dans des récipients en métal sans fermeture de sûreté, ainsi que les *matières dénommées sous 2°, 5°, 6°, 7° et 8°*, doivent être transportées dans des wagons découverts [voir toutefois A, alinéa (2) a), 1° — chiffre marginal 246 —]. Le transport des *crottes de chien sèches*, lorsqu'elles sont emballées selon les prescriptions édictées sous A, al. (2) g) — chiffre marginal 252 —, dernière phrase, sera effectué en wagons couverts ou en wagons découverts revêtus de bâches fermant bien.

260 (8) Les récipients vides et les bâches ayant servi au transport des matières de la Classe VI doivent être complètement nettoyés et traités avec des désinfectants appropriés, de manière qu'ils ne répandent aucune odeur méphitique. La lettre de voiture doit mentionner à quel usage ils ont servi. Le transport doit avoir lieu en wagons découverts.

261 (9) Les envois sont soumis du reste aux prescriptions de police en vigueur dans chaque État.

C. Mode de transport.

262 Les matières dénommées dans la Classe VI, les récipients vides qui ont contenu ces matières et les bâches en retour qui ont servi à ces transports ne peuvent être transportés en grande vitesse par expéditions partielles.

D. Chargement.

263 *Les matières de la classe VI, ainsi que les sacs vides et les bâches qui ont servi à emballer ou à recouvrir ces matières*, ne doivent pas être chargés dans un même wagon avec des denrées alimentaires.

APPENDICE.

Transports dans des wagons munis d'installations électriques.

264 1° Les matières explosibles dénommées sous 1 a et 1 b, 3° et 5° A, et les matières inflammables (III a et III b) ne peuvent être transportées que dans des véhicules dont les canalisations électriques sont enfermées dans des tubes ou dans des moulures.

265 2° Ne sont admises pour l'éclairage que des lampes à incandescence protégées par des globes en verre résistants et étanches, ou par des couvercles en treillage métallique à mailles suffisamment serrées ou par de fortes enveloppes transparentes, fermées hermétiquement vers l'intérieur du wagon.

Les commutateurs, fusibles, appareils de réglage et installations analogues peuvent être placés à l'intérieur des véhicules s'ils travaillent à une tension inférieure ou égale à 40 volts et ne

się bez osłony w tym samym przedziale, w którym znajduje się ładunek.

266 3. Maszyny elektryczne, odgromniki, oporniki i grzejniki, urządzenia do regulowania, wyłączania, zabezpieczania i t. p., w których zachodzą lub są wytwarzane normalnie przerwy prądu i t. p., w których mogą być umieszczane wewnątrz wagonu, razem z ładunkiem tylko wtedy, jeżeli ich budowa usuwa niebezpieczeństwo wybuchów gazu i jeżeli są zamknięte w szczelnych i ogniotrwałych skrzynkach. Urządzenia te, jeżeli pracują przy napięciu najwyższej 40 wolt, mogą być umieszczone w wagonie także i bez specjalnego zabezpieczenia, jednak nie w tym samym przedziale wagonu, w którym znajduje się ładunek.

267 4. Materiały, wymienione w ustępie 1 niniejszego dodatku, nie mogą być ładowane do wagonów, posiadających elektryczne urządzenia do ogrzewania, ani wogóle do wagonów z transformatorami.

Używanie wagonów z transformatorami powietrznymi jest dozwolone tylko w stosunku do materiałów zapalnych (klasy III a i III b) pod warunkiem, aby transformatory były zbudowane w sposób, usuwający wszelkie niebezpieczeństwo pożaru, umieszczone pod podwoziem wagonu i oddzielone od niego izolacyjną warstwą materiału takich rozmiarów, ażeby zapalenie się transformatora nie mogło przerzucić się na podwozie wagonu.

Wagony z transformatorami muszą być oznaczone znakami specjalnymi, jeżeli nie mogą i bez tego być łatwo rozpoznane jako takie.

268 *Uwaga:* Wagony nie odpowiadające całkowicie lub w części niniejszym przepisom o urządzeniach, mogą być mimo to użyte do przewozu wyżej wskazanych materiałów, pod warunkiem, aby dostęp prądu elektrycznego do wszystkich nie odpowiadających przepisom urządzeń, był na całej drodze przewozu bezwzględnie odcięty.

Znaczenie wzorów nalepek.

269 Wzory nalepek ¹⁾, przewidzianych dla przedmiotów klasy I do V, są uwidocznione na następujących stronicach i oznaczają:

Nr. 1 (bomba czerwona z pojedynczą ramką):

Zagraża wybuchem;

Nr. 1a (bomba czerwona z podwójną ramką):

Szczególnie zagraża wybuchem;

se trouvent pas sans protection dans le même compartiment que le chargement.

266 3° Les machines électriques, parafoudres, rhéostats et réchauds, installations de réglage, appareils de sécurité (fusibles, interrupteurs automatiques, etc.), dans lesquels s'effectuent ou se produisent normalement des coupures de courant, ne peuvent être placés à l'intérieur du véhicule, avec le chargement, que s'ils sont enfermés dans des coffrets incombustibles et construits de manière à éviter les explosions de gaz.

Toutefois, ces mêmes appareils, s'ils fonctionnent sous une tension inférieure ou égale à 40 volts, pourront être placés, sans protection spéciale, à l'intérieur du véhicule, mais à la seule condition de ne pas se trouver dans le même compartiment que le chargement.

267 4° Les matières mentionnées à l'alinéa 1° du présent appendice ne doivent pas être chargées dans des wagons munis d'appareils de chauffage électrique et non plus, en général, dans des wagons munis de transformateurs.

L'emploi de wagons munis de transformateurs à air n'est permis qu'en ce qui concerne les matières inflammables (classes III a et III b), à la condition que les transformateurs soient construits de manière à exclure tout incendie et soient placés au-dessous du châssis du wagon, séparés de ce dernier par un isolant d'une nature et de dimensions telles qu'un incendie du transformateur ne puisse attaquer le châssis du wagon.

Les wagons possédant des transformateurs doivent être marqués spécialement, à moins qu'ils ne soient sans autres indications reconnaissables comme tels.

268 *Nota:* Les véhicules ne répondant pas en tout ou en partie à ces différentes conditions d'installation pourront toutefois être utilisés au transport des matières visées ci-dessus sous la réserve expresse que l'on puisse couper le courant électrique à l'entrée de toutes les installations qui ne satisfont pas à ces prescriptions.

Signification des modèles d'étiquettes.

269 Les modèles ¹⁾ des étiquettes prévues pour les objets des classes I à V sont reproduits sur les pages suivantes et signifient:

N° 1 (bombe rouge, encadrée une fois):

Sujets à l'explosion;

N° 1a (bombe rouge, encadrée deux fois):

Particulièrement sujets à l'explosion;

¹⁾ Do chwili wydania nowego rozporządzenia nalepki ze znakiem ☐ mogą być jeszcze używane.

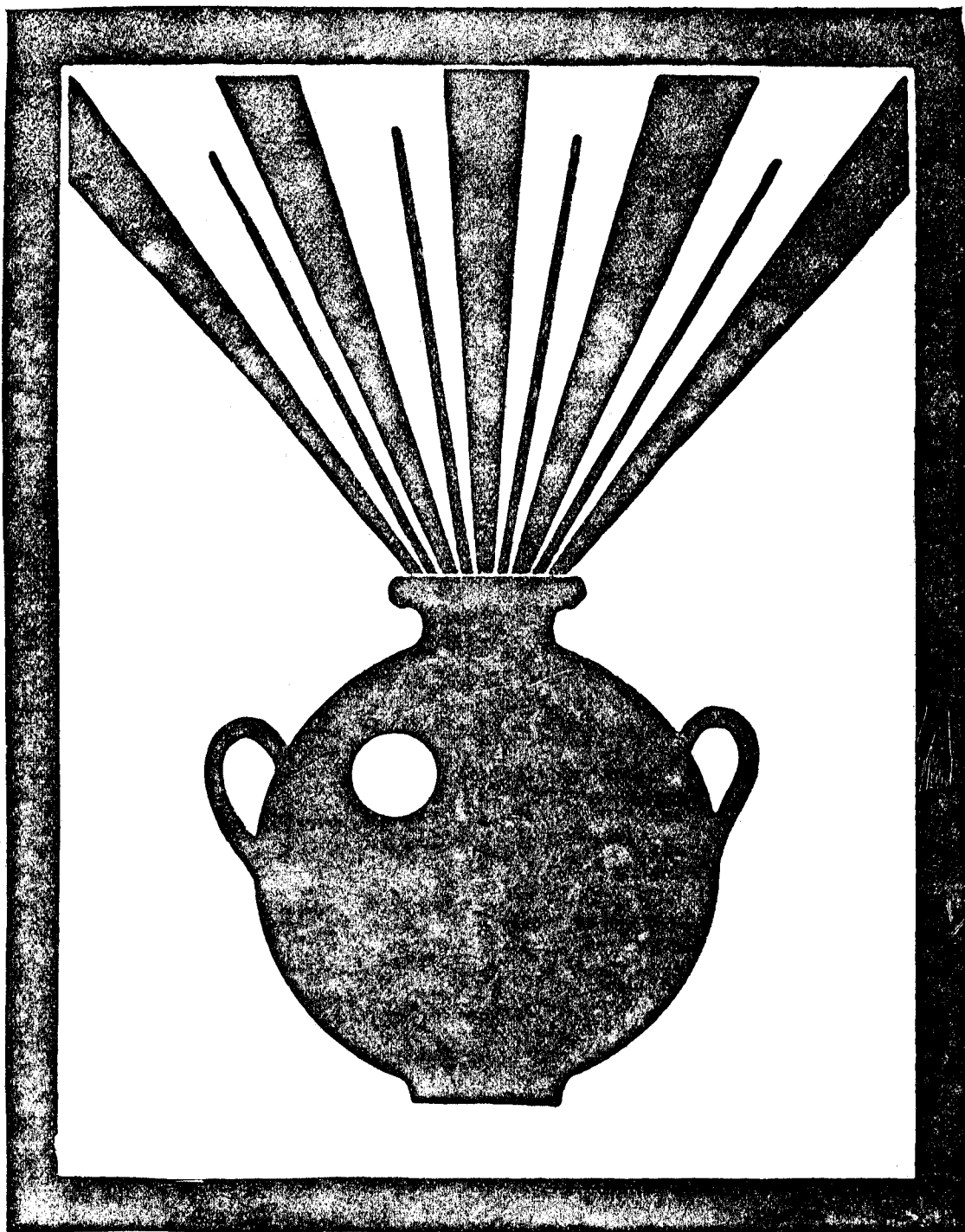
¹⁾ Jusqu'à nouvel ordre, les étiquettes portant le signe ☐ peuvent encore être utilisées.

Nr. 2 (bomba czarna z pojedynczą ramką):	Zagraża wybuchem;	N ^o 2 (bombe noire, encadrée une fois):	Sujets à l'explosion;
Nr. 2a (bomba czarna z podwójną ramką):	Szczególnie zagraża wybuchem;	N ^o 2a (bombe noire, encadrée deux fois):	Particulièrement sujets à l'explosion;
Nr. 3 (czerwona pochodnia):	Niebezpieczeństwo ognia;	N ^o 3 (torche rouge):	Danger de feu;
Nr. 4 (czarna trupia czaszka):	Materiały trujące;	N ^o 4 (tête de mort noire):	Matières vénéneuses;
Nr. 5 (czerwona butla opleciona):	Materiały żrące;	N ^o 5 (bonbonne rouge):	Matières caustiques;
Nr. 6 (dwie czarne strzały, na płaszczyźnie poziomej):	Wierzech;	N ^o 6 (deux flèches sur un plan horizontal, noires):	Haut;
Nr. 7 (kielich czerwony):	Ostrożnie, — lub Nie przewracać;	N ^o 7 (verre à pied rouge):	A manier avec précaution, ou: Ne pas renverser;
Nr. 8 (otwarty parasol czarny):	Chronić od wilgoci;	N ^o 8 (parapluie ouvert noir):	Craint l'humidité;
Nr. 9 (przekreślona latarnia czarna):	Nie używać światła odkrytego;	N ^o 9 (lanterne barrée noire):	Eviter la lanterne à feu nu;
Nr. 10 (czarny wentylator):	Przewietrzyć dokładnie przed wyładowaniem; dobrze przewietrzyć;	N ^o 10 (ventilateur noir):	Aérer largement avant de commencer le déchargement, ou: Aérer largement;
Nr. 11 (czerwona nalepka trójkątna z czarnym napisem):	Przetaczać ostrożnie.	N ^o 11 (étiquette triangulaire rouge avec inscription en noir):	A manoeuvrer avec précaution.

270 Dla przesyłek drobnych wzór tych nalepek może być zmniejszony do jednej trzeciej części wymiarów długości boków.

270 Pour les expéditions partielles, le modèle de ces étiquettes peut être réduit jusqu'au tiers dans les longueurs des côtés.

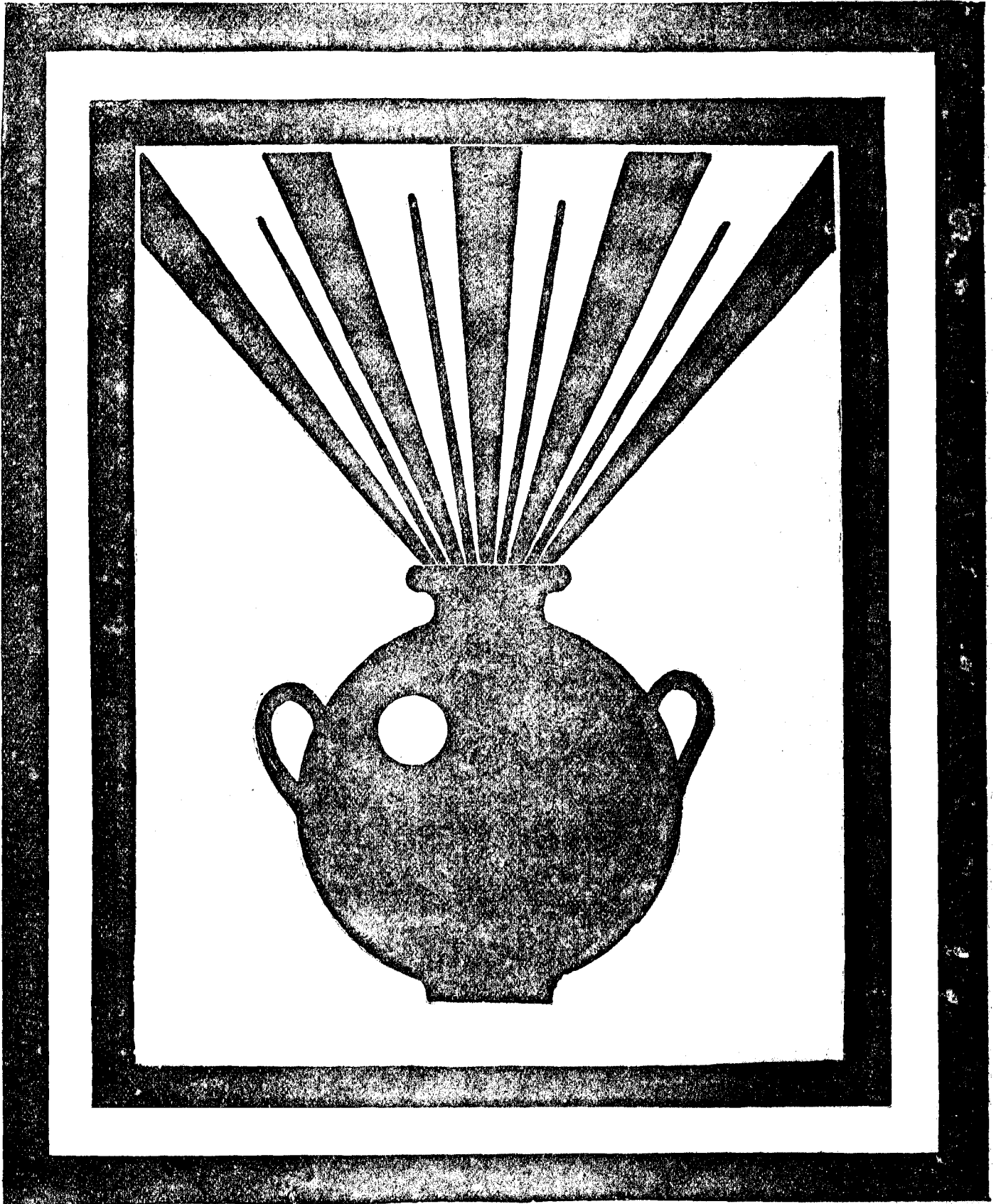
Modèle de l'étiquette N° 1. — Wzór nalepki Nr. 1.

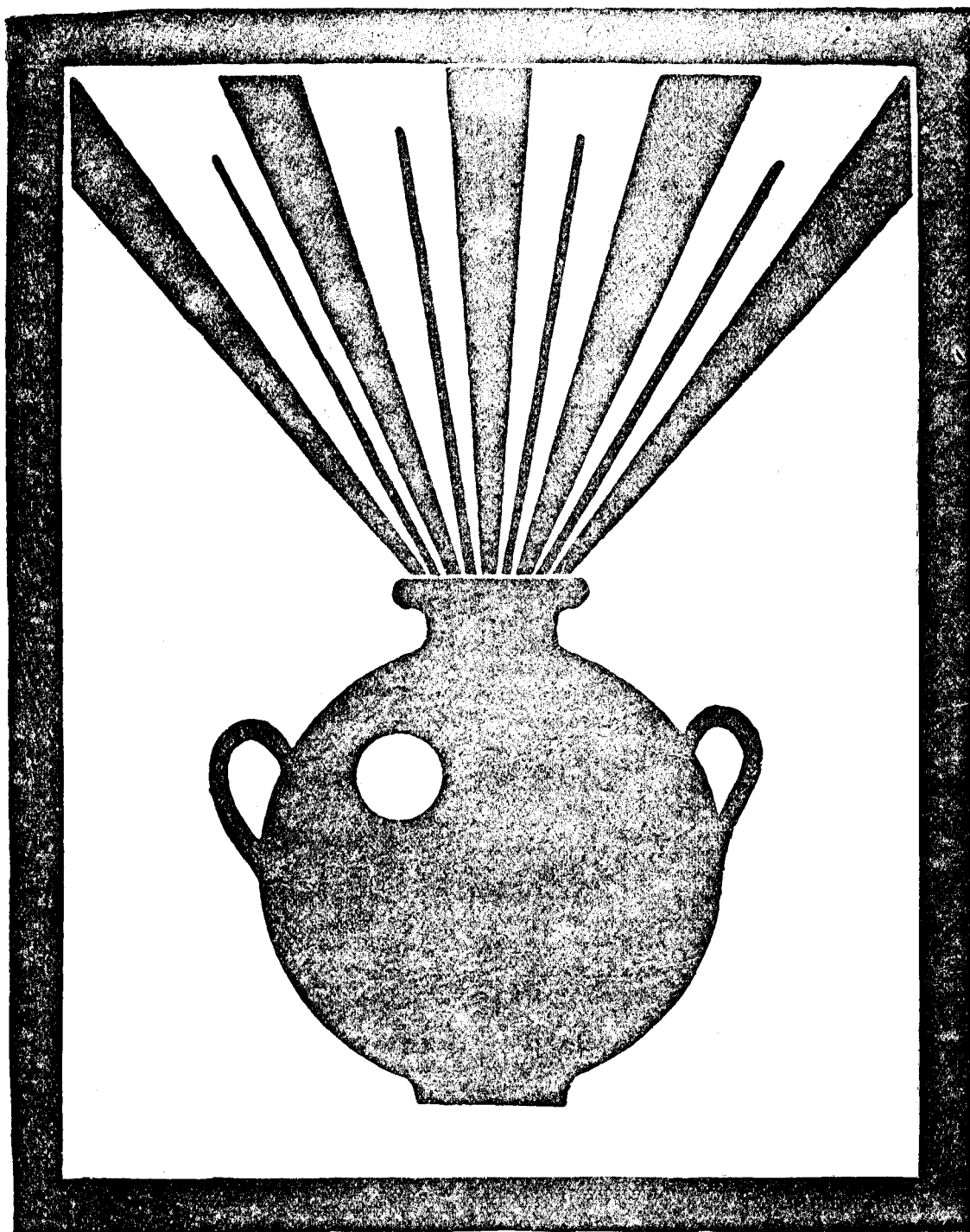
Papier biały, druk czerwony.

Modèle de l'étiquette N° 1a. — Wzór nalepki Nr. 1a.

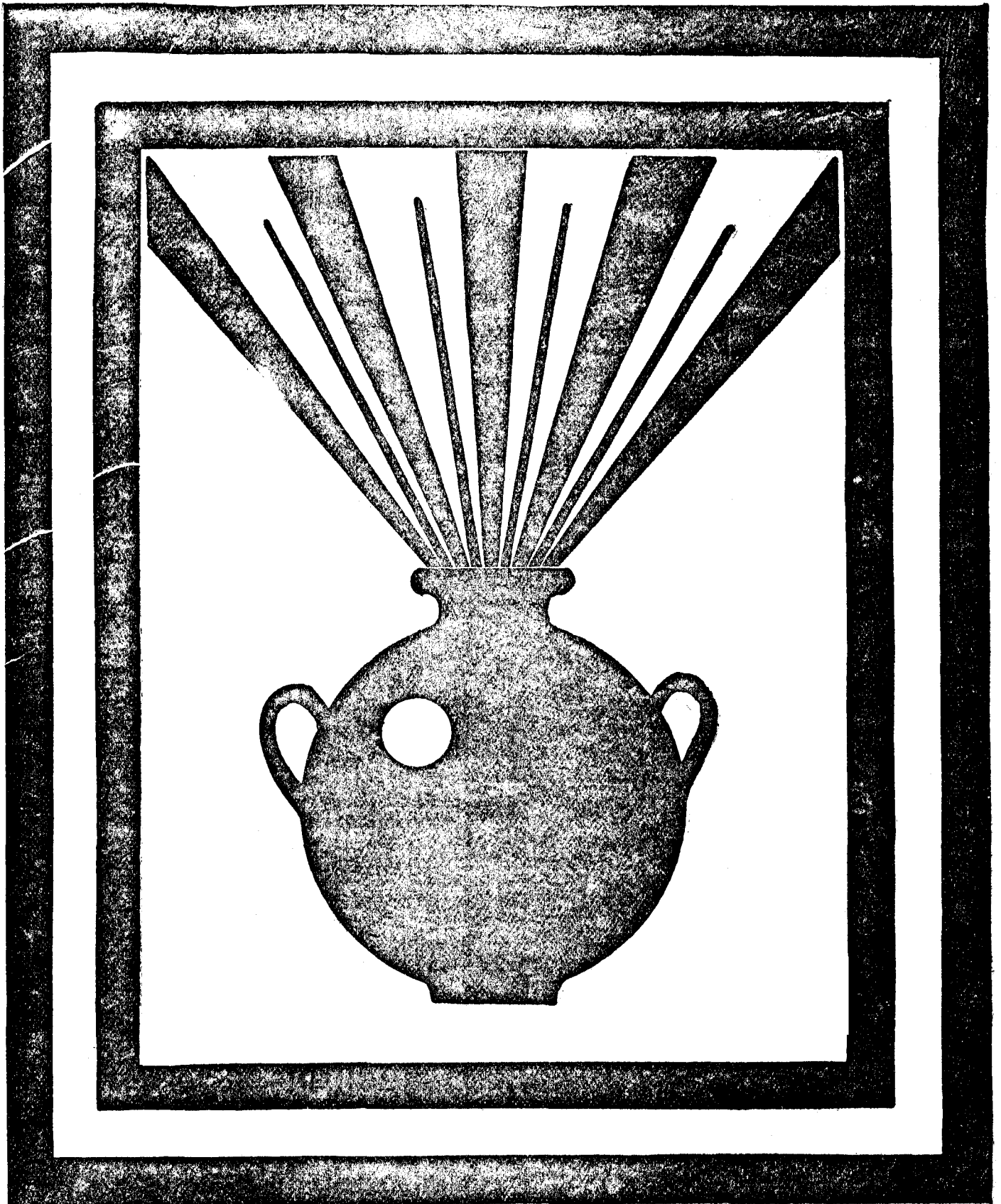

Papier biały, druk czerwony.

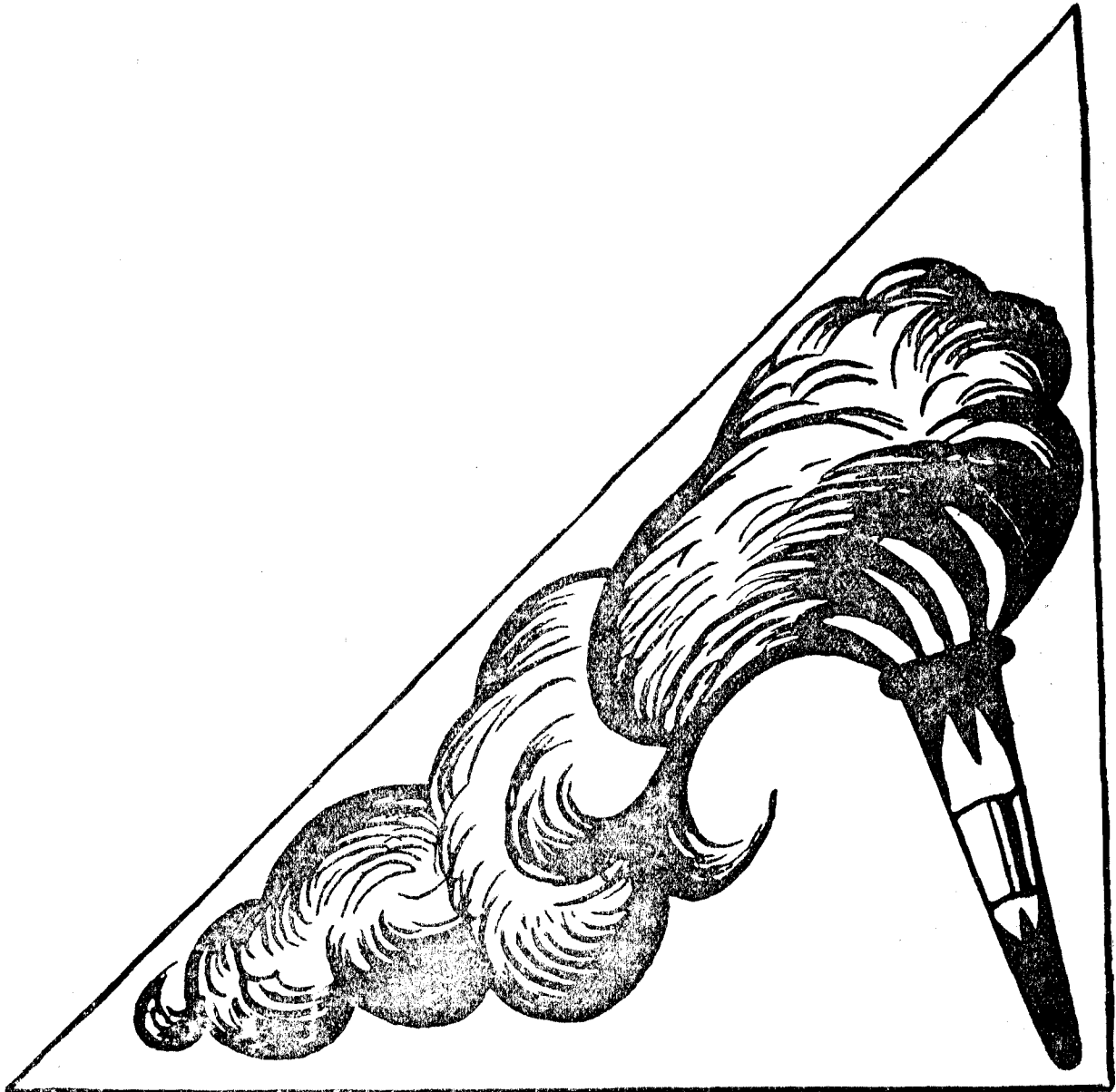
Modèle de l'étiquette N° 2. — Wzór nalepki Nr. 2.

Papier biały, druk czarny.

Modèle de l'étiquette N° 2a. — Wzór nalepki Nr. 2a.

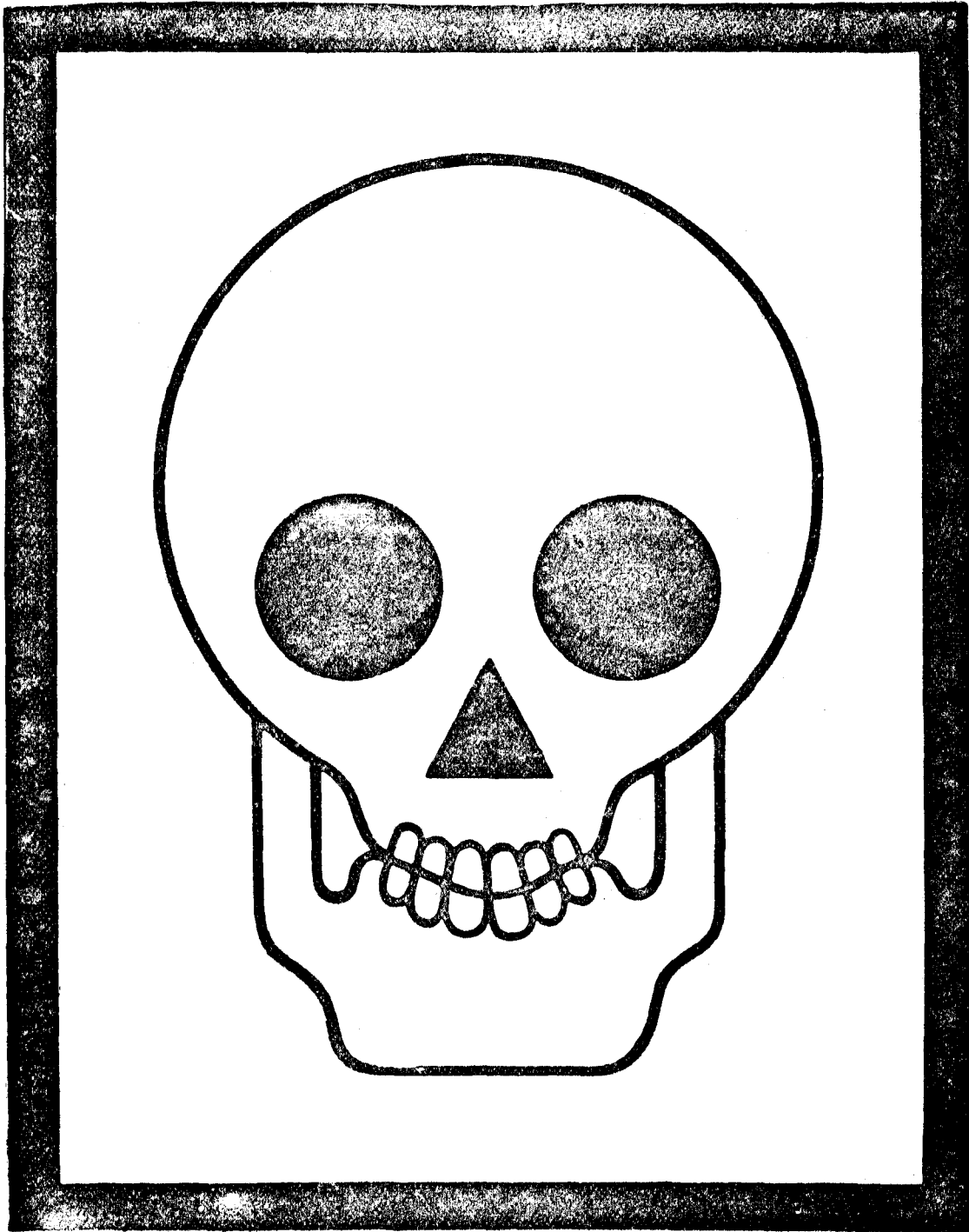

Modèle de l'étiquette N° 3. — Wzór nalepki Nr. 3.

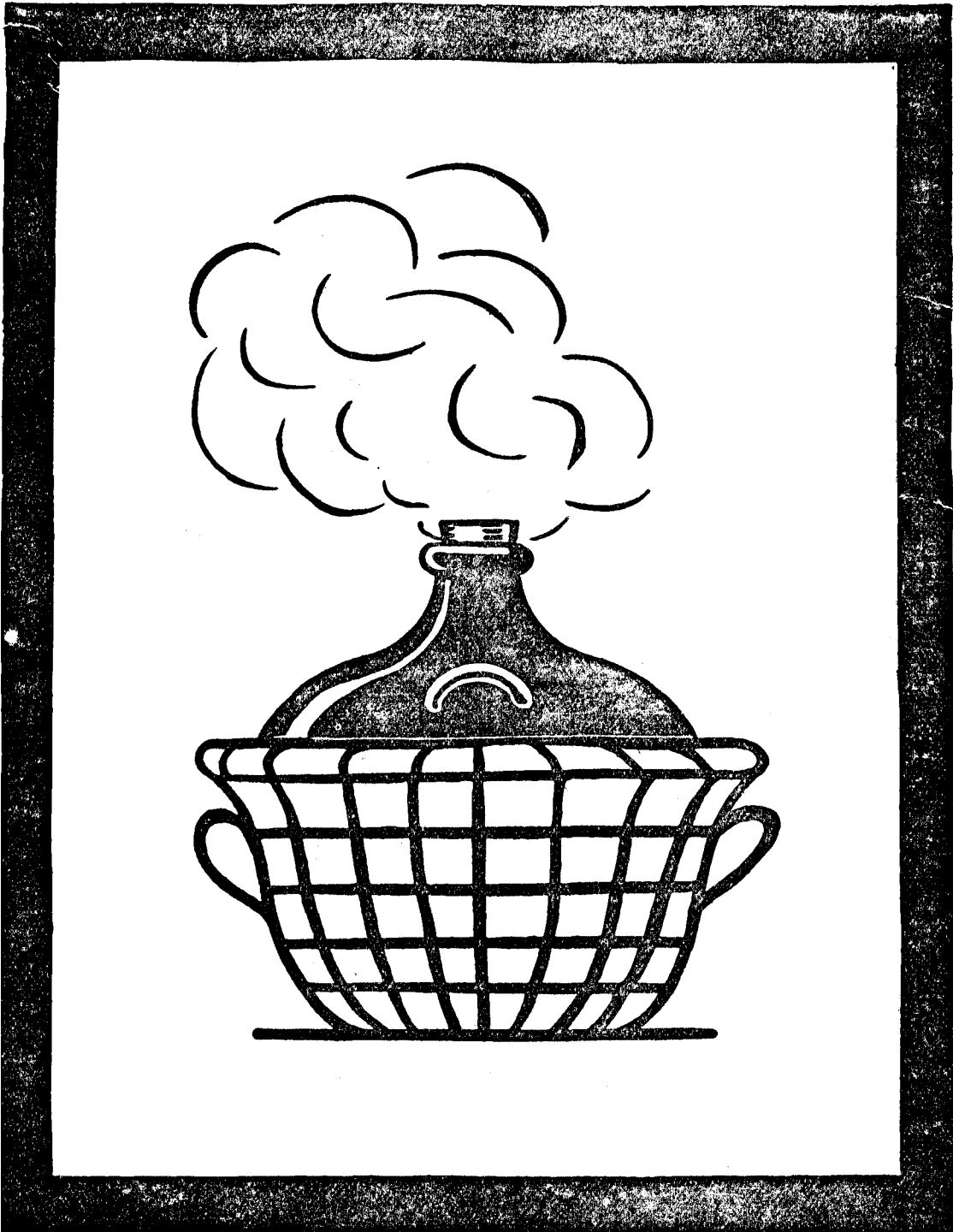

Papier koloru cegly, druk czarny.

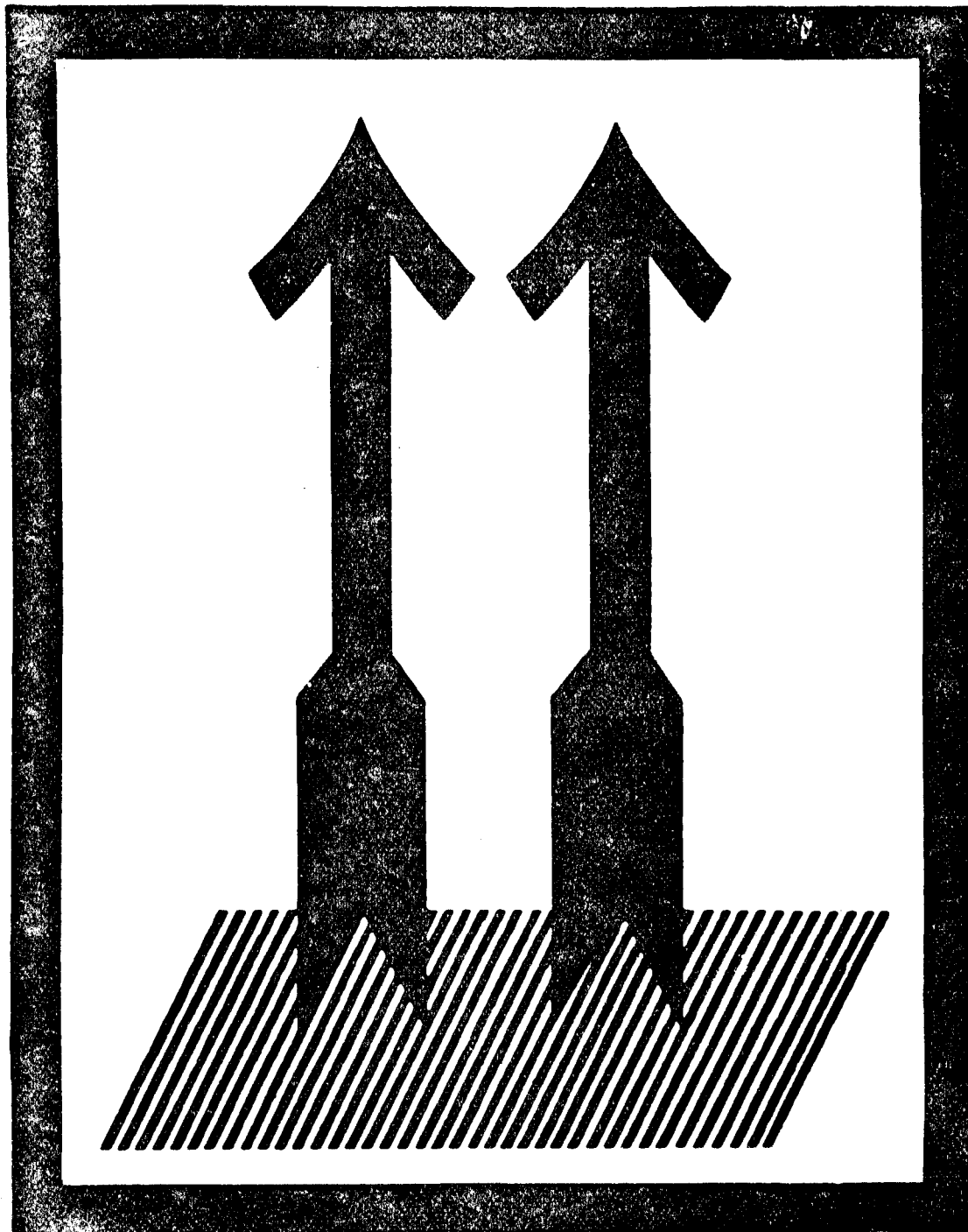
Modèle de l'étiquette N° 4. — Wzór nalepki Nr. 4.

Papier biały, druk czarny.

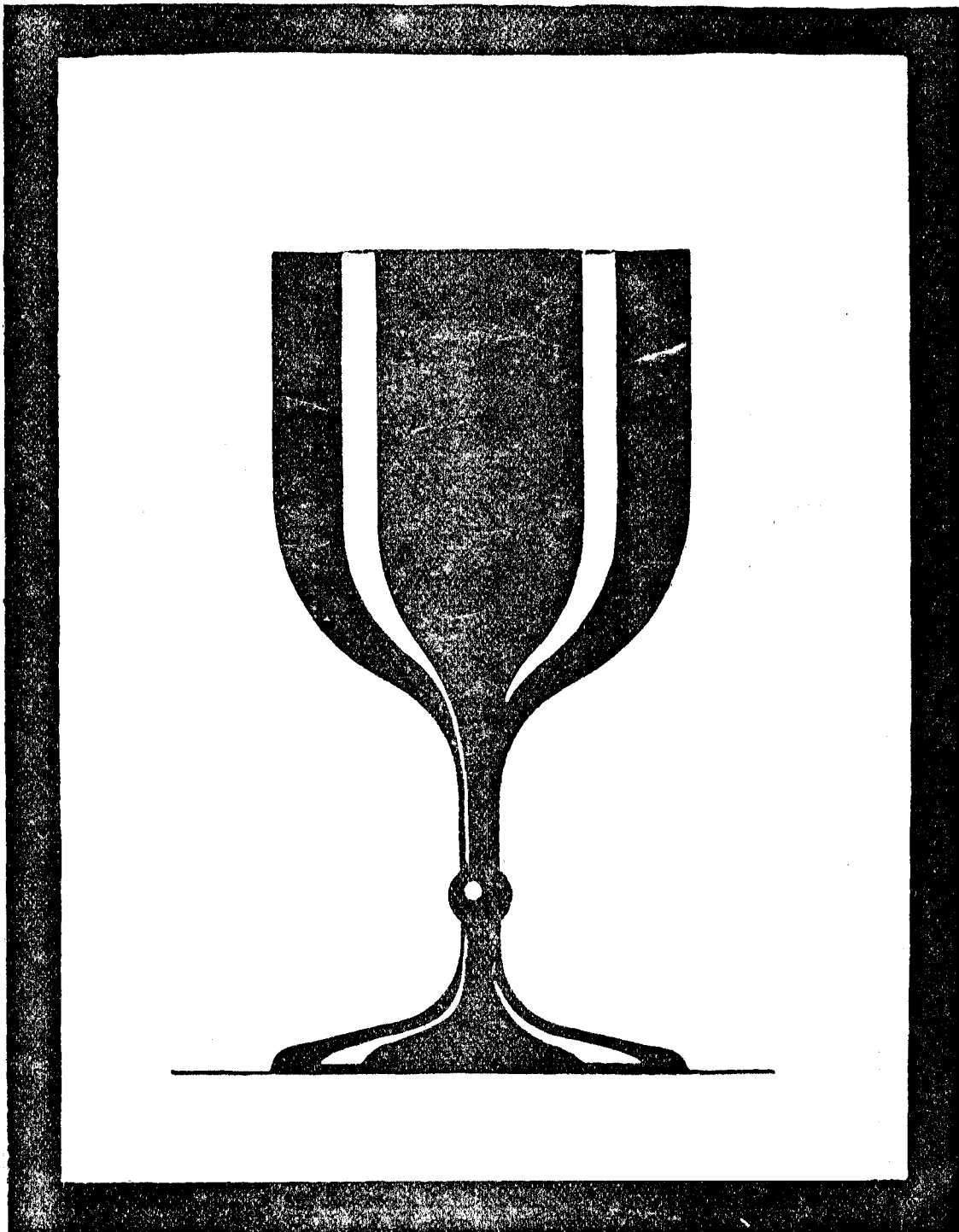
Modèle de l'étiquette N° 5. — Wzór nalepki Nr. 5.

Papier biały, druk czerwony.

Modèle de l'étiquette N° 6. — Wzór nalepki Nr. 6.

Papier biały, druk czarny.

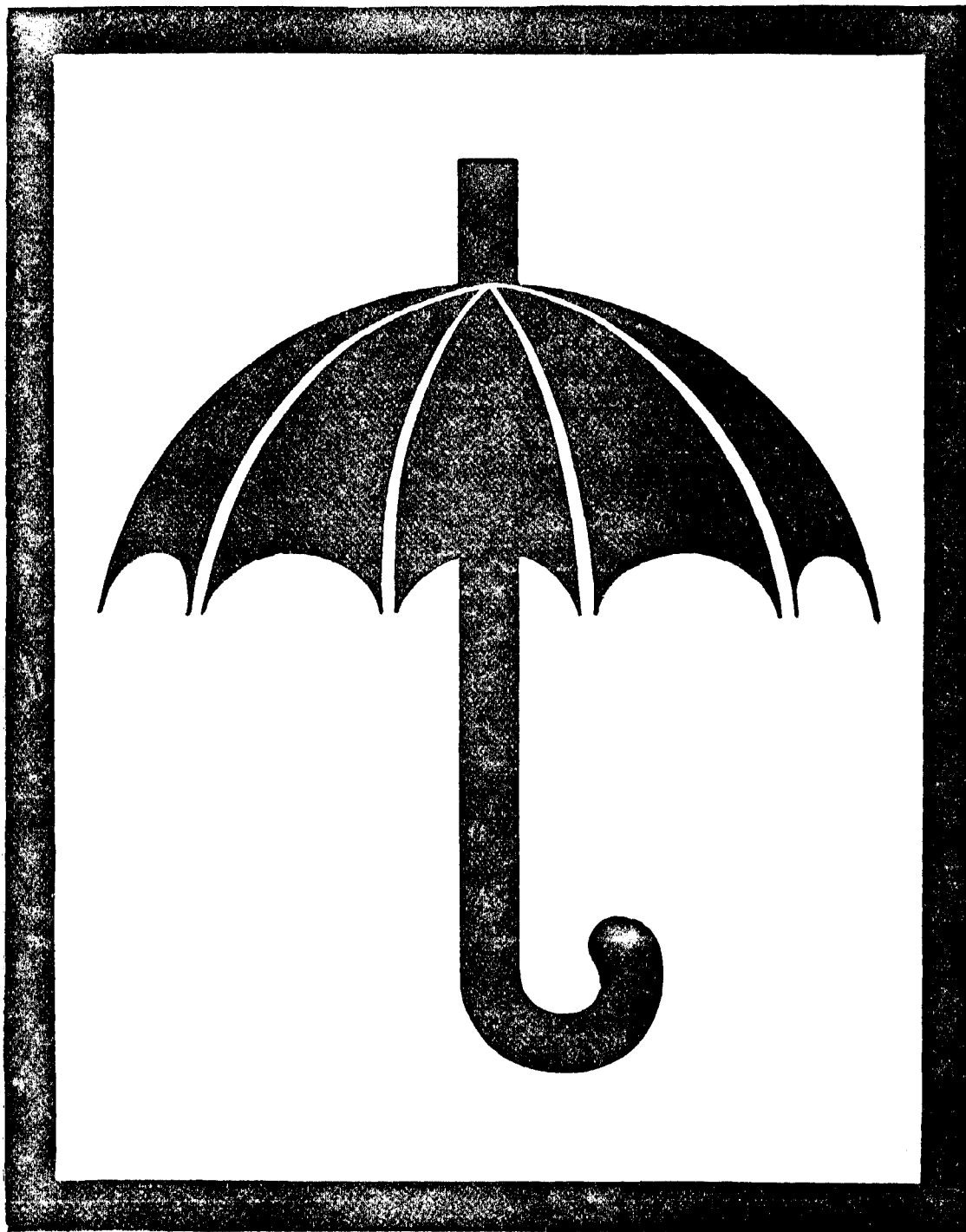
Modèle de l'étiquette N° 7. — Wzór nalepki Nr. 7.

Papier biały, druk czerwony.

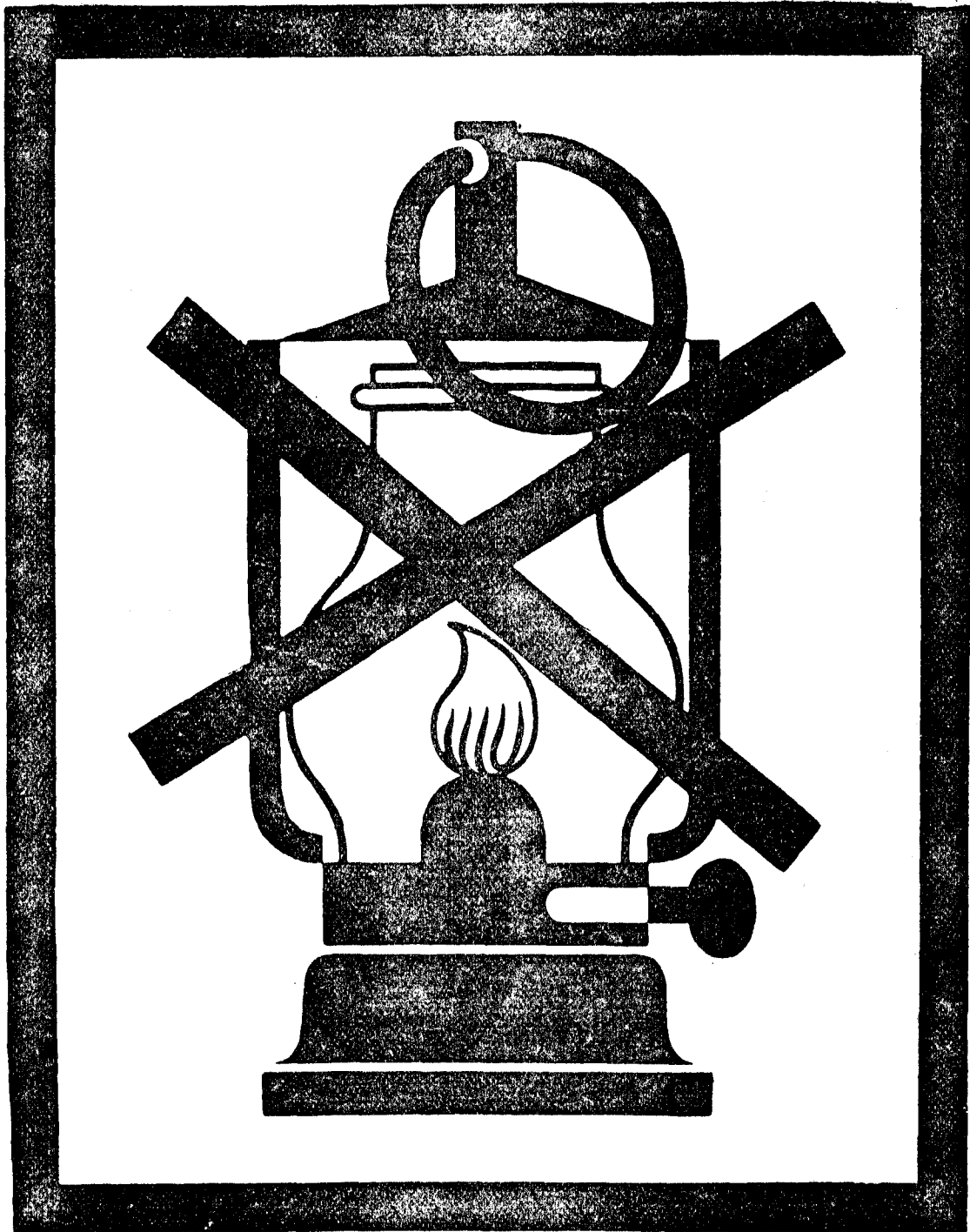

Modèle de l'étiquette N° 7. — Wzór nalepki Nr. 8.

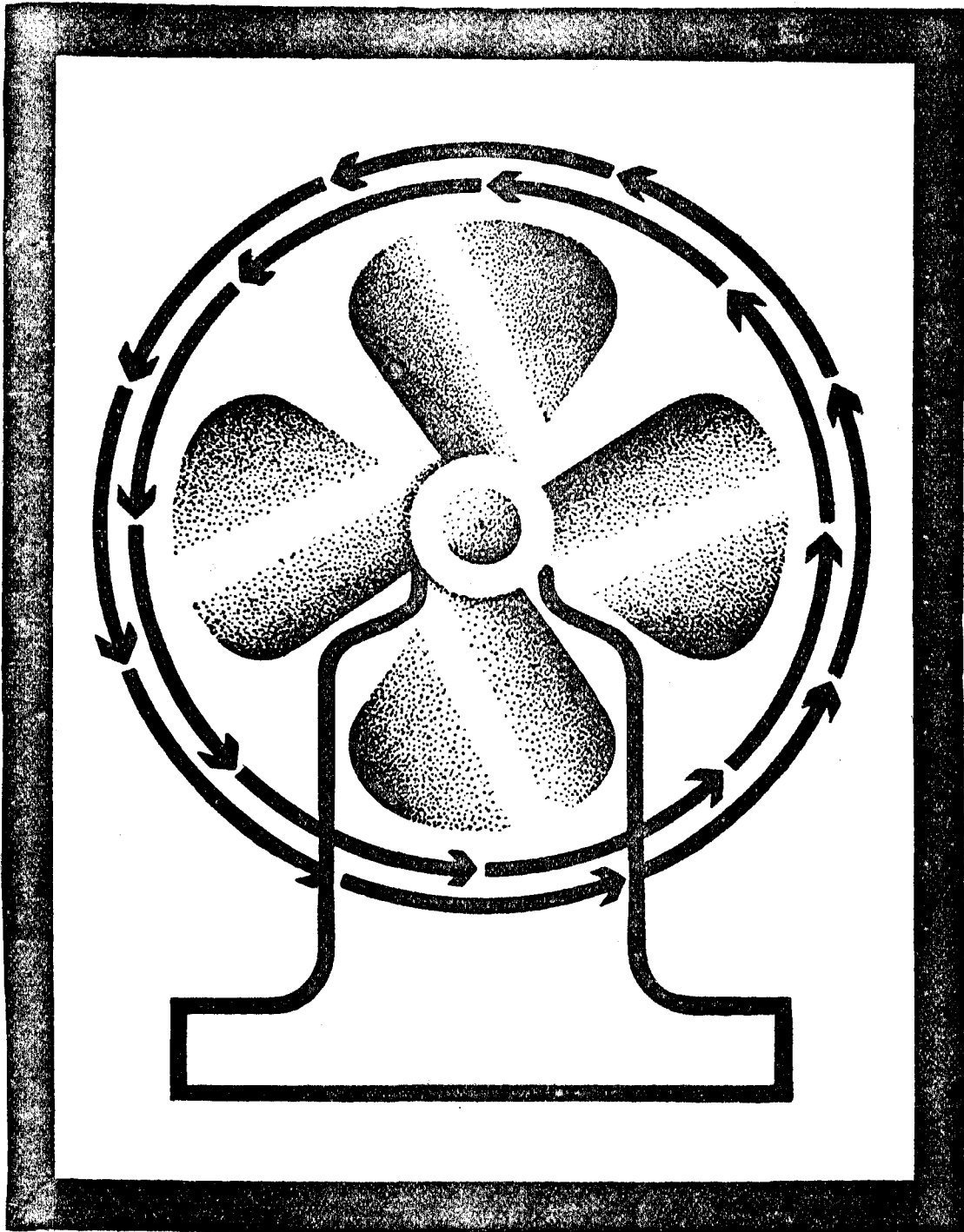
Papier biały, druk czarny.

Modèle de l'étiquette N° 9. — Wzór nalepki Nr. 9.

Papier biały, druk czarny.

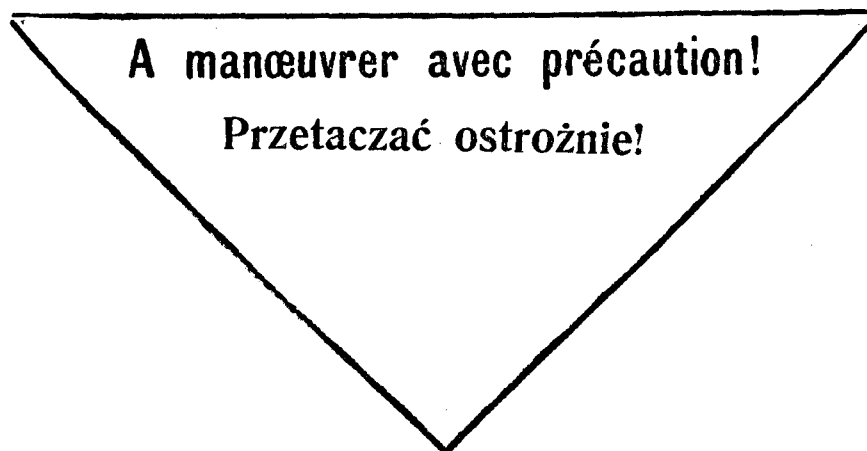
Modèle de l'étiquette N° 10. — Wzór nalepki Nr. 10.

Papier biały, druk czarny.

Modèle de l'étiquette N° 11.
„A manoeuvrer avec précaution!”
(Echelle: $\frac{1}{3}$)

Wzór nalepki Nr. 11.
„Przetaczać ostrożnie!”
(Wymiar: $\frac{1}{3}$)

Papier koloru cegły, druk czarny.